

Секція “Економічна теорія та історія економічної думки”

■ СОЦІАЛЬНА СФЕРА В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

1. Економічна криза, яка охопила Україну з вересня 2008 року, набуває дедалі ширших вимірів, розповсюджуючись на грошово-кредитну, фінансову, соціальну сфери, невпинно погіршуючи соціальне самопочуття та очікування суб'єктів ринку й пересічних громадян.

2. Розвитку економіки притаманні підйоми і падіння. Останні два десятиліття минулого століття характеризувалися посиленням глобалізаційних процесів, наслідком яких стало виникнення кризи. У країнах, що розвиваються, та в Україні останніми роками активно кредитувалося не стільки виробництво, скільки імпорт готових товарів широкого вжитку.

3. Виникнення кризи в Україні стало очевидним восени 2008 року після погіршення ряду економічних показників та повідомлень про фінансові проблеми ряду провідних комерційних банків країни.

4. З другого півріччя 2008 року позитивна динаміка основних соціальних показників в Україні змінилася на негативну. Фіксуються негативні тенденції в динаміці заробітної плати, з'являється заборгованість з її виплати. Зросли ціни на продукти харчування, активізувалися інфляційні тенденції. Збільшилася кількість безробітних. Скорочення обсягів будівельних робіт відбулося в усіх сферах будівельної діяльності.

5. В Україні для зменшення негативних наслідків кризи на соціальну сферу потрібно провести її радикальну модернізацію та трансформацію шляхом переведення на послідовні ринкові механізми в рамках соціальної держави. Вдосконалення економічних відносин та фінансового регулювання у внутрішній та зовнішньоекономічній політиці дасть змогу меншими втратами вийти з кризи, забезпечити гідний рівень життя та добробут українських громадян.

Антосія Катерина Павлівна
учениця 10 класу Іршавської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 1 Закарпатської області

■ АНАЛІЗ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЇХНЕ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Вибір теми науково-дослідницької роботи був продиктований важливістю та актуальністю даної проблеми, оскільки вона має безпосередній вплив на пересічних громадян країни, суб'єктів господарювання та потребує нагальних дієвих механізмів державного регулювання грошового ринку. Слід також зазначити, що важелі регулювання інфляційних процесів у часи фінансово-економічної кризи є вирішальним фактором для забезпечення виходу із кризи та набуття ознак стабільного економічного зростання країни в цілому.

Мета роботи полягає у дослідженні інфляції як соціально-економічної проблеми, інформуванні населення про дане явище та спробі його спрощеного роз'яснення.

Для реалізації даної мети були виконані такі завдання:

- дослідження інфляційних процесів у світі (та в Україні зокрема);
- соціологічне дослідження тих, хто виграє або програє від інфляції;
- аналіз статистичних даних у різних сферах діяльності суб'єктів економіки (в сім'ї, на підприємстві, в країні, у світі);
- пропозиція подальших дій у боротьбі з інфляцією;
- математичне моделювання з його економічним аналізом.

Наукова новизна роботи: введення в економічний обіг абсолютно нового поняття — „тінюва інфляція“; графічний доказ існування даного нового явища в економіці країни та математичне моделювання інфляційних процесів на основі реальних даних.

Робота може бути використана в навчально-виховному процесі та спеціалістами фінансового сектора економіки.

У ході роботи були зроблені такі висновки та пропозиції:

- інфляційні процеси у світі характеризуються одними й тими ж самими причинами, проте різні шляхи подолання, антиінфляційна стратегія й тактика призводять до різних результатів у вигляді різних рівнів темпів інфляції;
- гіперінфляційні процеси в Україні часів 90-х років минулого століття зумовлені насамперед здобуттям Україною незалежності та спробами формування своєї власної національної економіки. Другий період інфляційних процесів в Україні (2000–2005 роки) характеризувався стабільними темпами інфляції, оскільки НБУ фактично всі ці роки контролював пропозицію грошей, а отже, контролював й інфляцію;

Бабенко Антон Володимирович
учень 11 класу державного ліцею м. Білої Церкви Київської області

- для України характерною є галопуюча інфляція, яка має свої особливості;
 - Україна в боротьбі з інфляцією використовує традиційні засоби боротьби постсоціалістичних країн. Ці засоби мають як свої позитивні, так і негативні особливості;
 - причинами інфляції в Україні були і залишаються: монополізація важливих галузей економіки, надмірна доларизація економіки, зростання цін на енергоносії, політичний фактор, економічні махінації з грошима;
 - найсучаснішими методами боротьби у боротьбі з інфляцією є збільшення податків, інвестиційні вливання, збільшення відсоткових ставок;
 - враховуючи особливо підвищені показники рівня інфляції в Україні за останні роки, можливим є припущення про виникнення дефолту;
 - необхідна абсолютно нова грошова реформа;
 - у ході дослідження виявлено, що можливі інфляційні процеси може спровокувати уряд (неправильною інфляційною тактикою чи стратегією, штучним збільшенням цін);
 - усі інфляційні процеси так чи інакше пов'язані з соціальним прошарком суспільства: надмірне скорочення рівня доходів призводить до скорочення споживчих витрат; інфляційні очікування громадян — до штучного збільшення цін і зменшення граничної схильності до нагромадження; необгрунтоване завищення цін українських виробників-монополістів виявляє слабкість ринкової конкуренції; збільшення номінальних доходів населення — поглинає інфляція; зменшення темпів інфляції призводить до збільшення кількості безробітних, проте не за явища стагфляції;
 - однією з причин „процвітання“ кризових інфляційних явищ можна назвати сліпу віру українського народу в світле майбутнє, яке не супроводжується ніякими діями щодо забезпечення цієї мрії;
 - як конкретні дієві способи подолання інфляційних явищ можна запропонувати: докорінне реформування податкової системи, збільшення надходжень грошових коштів у бюджети всіх рівнів за рахунок реформування податкової системи (нова податкова система повинна мати на меті вдосконалення методів збирання податків з платників); збільшити загальний рівень суспільного багатства, ввести інституціональні підходи подолання інфляційних процесів;
 - інфляцію не можна подолати — її можна тільки стримувати;
 - інфляція може приносити і користь: стимулювати попит на продукцію, активізувати до дії нерентабельні галузі та сфери;
 - на арені сучасних економічних подій виникає нове явище в економіці — „тіньова інфляція“, яке полягає в тому самому зростанні цін, проте спричиненим зовнішнім фактором. Саме тому тіньова інфляція може бути використана як один із способів грошових махінацій уряду для свого власного збагачення.
- Отже, інфляція є дуже небезпечною для економіки, оскільки порушує макроекономічну стабільність, виступає гальмом економічного розвитку. Тому в умовах фінансово-економічної кризи антиінфляційна державна політика займає одне з головних місць серед засобів державного регулювання економіки.

■ ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ 1929–1932 ТА 2008–2009 РОКІВ

Білоус Євген Андрійович
учень 11 класу
Новомосковського
міського ліцею “Самара”
Дніпропетровської області

Виникнення економічних криз є однією з проблем ринкової економіки. Будучи однією з фаз економічного циклу, економічні кризи завдають збитків провідним країнам світу із розвинутою економічною системою ринкового типу. Тож одним із завдань сучасної економічної науки є пошук оптимальних шляхів подолання кризового стану. Різні економічні школи мають різні погляди на методи боротьби з економічними кризами. Це змушує детально аналізувати кожні запропоновані методи, порівнювати їх, використовуючи досвід виходу з економічних криз минулого.

У 1929 році в США виникла економічна криза, яка згодом розповсюдилася на весь світ і яка отримала назву „Велика депресія“. Ефективними для її подолання стали заходи адміністрації президента Рузвельта — так званий „Новий курс“ — і були, по суті, втіленням кейнсіанських ідей про втручання держави в економіку. У 2008 році виникає світова фінансова економічна криза, викликана спекулятивним бумом на ринку іпотечного кредитування. Провідні держави світу, включаючи держави „великої двадцятки“, починають застосовувати спеціальні заходи, в цілому схожі на відповідні дії уряду Рузвельта. Аналіз дій, спрямованих на розв'язання кризи, та їхніх наслідків дозволяє робити висновок про актуальність застосування кейнсіанських методів регулювання економікою разом із новими — неокласичними та монетаристськими.

■ ТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Тіньова економіка має значний негативний вплив на всі соціально-економічні процеси, які відбуваються в суспільстві. Без урахування тіньової економіки стає неможливим проведення економічного аналізу на макро- та мікрорівнях, прийняття ефективних управлінських та законодавчих рішень. Ігнорування такого суперечливого явища як тіньова економіка спричиняє серйозні помилки при визначенні макроекономічних показників та неадекватну оцінку найважливіших процесів і тенденцій, тактичні та стратегічні прорахунки щодо забезпечення конкурентоспроможності економіки.

Масштаби тіньової економічної діяльності істотно впливають на обсяги і структуру ВВП, призводять до спотворення офіційних даних про його величину. Тіньова економіка створює реальну загрозу національній безпеці та демократичному розвитку держави. Високий рівень тінізації економіки вкрай негативно впливає на імідж країни, її конкурентоспроможність, ефективність структурних та інституційних реформ.

Масштаби тінізації економічного життя, недовіра державних зусиль щодо її подолання призводять до деформації принципів громадянського суспільства, формують негативний імідж України у світі, стримують надходження в країну іноземних інвестицій, не сприяють налагодженню торговельно-економічних стосунків українських підприємств із зарубіжними партнерами. Все це об'єктивно зумовлює здійснення активних дій щодо детінізації економіки.

Об'єктом дослідження виступає економіка України.

Предмет дослідження: вплив тіньового сектору на економіку країни.

Мета наукової роботи полягає у вирахуванні рівня тіньового бізнесу та у визначенні основних напрямів подолання тіньової економіки в Україні.

У відповідності до мети роботи автором були поставлені такі завдання:

- визначити сутність тіньової економіки, її причини;
- виявити типові механізми функціонування тіньової підприємницької діяльності;
- окреслити методи оцінювання розмірів тіньової економіки;
- проаналізувати економічні проблеми тінізації української економіки;
- визначити перспективні шляхи зниження рівня тіньової економіки в Україні.

Методи дослідження: спостереження, відбір фактів, статистичний та економічний аналіз, пошук, дослідження, опис та ін. Основою дослідження слугували праці вітчизняних та зарубіжних авторів з проблем тіньової економіки, законодавчо-нормативні акти органів державної влади, матеріали засідання круглого столу „Особливості та шляхи детінізації економіки України“, матеріали Державного комітету статистики України.

Робота складається з трьох розділів, вступу, висновків та додатків. У першому розділі розкриваються такі поняття, як тіньова економіка та її структура. Другий розділ пояснює вплив тіньового сектору на економічну, політичну та соціальну сфери держави. У третьому розділі висвітлюються основні напрями легалізації тіньової підприємницької діяльності

Ця робота є спробою автора подати достатньо об'єктивну методику розгляду тіньової економіки України, використовуючи статистичний матеріал, доступний пересічному досліднику.

■ ТЕОРІЯ ДЖ. МЕЙНАРДА КЕЙНСА. ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ОЗДОРОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Современная мировая экономика немыслима без существования в ней теории Кейнса, создавшего отдельный экономический язык. Объект данного исследования — изучение кейнсианской теории, ее основных положений, понятие кейнсианских методов руководства, поиск возможностей ее применения в проведении политики оздоровления экономики Украины. В исследовательской работе проанализированы основные положения теории Кейнса, его методология. Отдельным разделом работы стал поиск возможности ее применения для оздоровления экономики Украины, где осуществлена попытка доказать, что современная экономическая ситуация в Украине не может стабилизироваться без внедрения в экономику Украины методов регулирования Кейнса.

В ходе исследования данного экономического направления автор сделал вывод, что политику государственного регулирования можно применить для оздоровления экономики Украины. Отсюда теория и методология Кейнса, несомненно, заслуживает внимания: она подтверждена на практике, успешно применялась в большинстве стран мира в период экономического спада и до сих пор не утратила своей актуальности.

**Божко
Євгенія Олександрівна**
учениця 11 класу
Запорізької гімназії № 6

**Булатов
Фікрет Ексендерович**
учень 11 класу навчально-виховного комплексу
“Відкритий космічний ліцей”
м. Сімферополя Автономної
Республіки Крим

■ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХНЬОГО ПОДОЛАННЯ

Вайман Анна Григорівна
учениця 11 класу
Комсомольського навчально-
виховного комплексу імені
Л.Л. Бугаєвської Полтавської
області

За сучасних умов, коли стратегічною метою в Україні проголошено побудову гуманного, демократичного суспільства з опорою на загальнолюдські цінності, перед вітчизняною наукою постало питання щодо якнайповнішого пізнання людського, в т.ч. інтелектуального, потенціалу. Вирішення цього питання має не тільки теоретико-методологічне, а й глибоке практичне значення. Йдеться, насамперед, про нагальну необхідність кожного суспільства нарощувати й ефективно використовувати власний трудовий потенціал та вищий ступінь його розвитку — інтелектуальний потенціал.

Метою наукового дослідження є узагальнення теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо формування та раціонального використання інтелектуального потенціалу України.

Обґрунтовані в роботі практичні рекомендації, що є власним доробком автора, можуть знайти застосування в діяльності Полтавського обласного центру зайнятості, відділу освіти Полтавської облдержадміністрації, провідних вищих навчальних закладів Полтавщини.

Інтелектуальний потенціал суспільства — це сукупність творчих здібностей індивідів та їхній освітньо-кваліфікаційний рівень, які дають змогу, використовуючи уречевлені (зматеріалізовані) знаряддя, засвоювати набуті та творити нові знання для ефективного соціально-економічного розвитку країни.

Ринкові перетворення спричинили появу нових тенденцій. Так, зона найбільшої депопуляції поширилася з центральних аграрних областей на промислово розвинений південний схід, а на зміну маятниковій трудовій міграції прийшов виїзд частини працездатних громадян за кордон. Процес старіння населення сприяв надмірному зростанню частки населення, вилученої з активної економічної діяльності. Складність соціально-економічної ситуації за умов економічної кризи сприяє зростанню обсягів реальної та потенційної трудової міграції серед елітарних в інтелектуальному відношенні верств населення країни.

Вибір країною інноваційної моделі розвитку вимагає вдосконалення соціально-економічного та мотиваційного механізму управління зайнятістю фахівців з вищою освітою. Основою цього механізму має стати концепція людського капіталу, що вимагає впровадження системи неперервної освіти, формування принципово нових форм навчання дорослих, узгодження функціонування ВЗО, науково-дослідних установ та господарських структур.

Удосконалення організаційно-правового механізму раціоналізації зайнятості спеціалістів пов'язане з необхідністю ухвали нового Трудового кодексу, який би відповідав світовим стандартам, коригування Закону України „Про зайнятість населення“, інших законодавчих актів, поліпшення всієї інфраструктури ринку праці.

■ КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

**Григор'єв-Іваночко
Ігор Володимирович**
учень 9 класу Черкаської
гімназії № 31 Черкаської
міської ради Черкаської
області

Метою роботи є вивчення конкурентних переваг інформаційної економіки, аналіз сучасного стану вирішення проблеми та ролі інформаційної економіки у технологічному розвитку суспільства.

Науковий інтерес до інформатизації економіки, що збільшується через глобальне зростання інформаційних і телекомунікаційних технологій, з одного боку, а також необхідність розвитку наукових знань в області теорії, методології і практики вивчення інформаційної економіки та суспільства з другого, визначають актуальність теми наукової роботи.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні аспекти інформаційної економіки;
- показати вплив інформаційної економіки на суспільство;
- визначити, науково обґрунтувати та експериментально перевірити умови, що впливають на стан інформатизації освітян Черкащини.

Дослідження рівня інформаційної грамотності освітян області та учнів Черкаської гімназії № 31 показали інтенсифікацію процесу навчання і зростання ролі економіки знань у суспільстві.

Отже, інформаційна економіка сприяє мобілізації нових організаційних ресурсів суспільства — інформації на вирішення завдань соціально-економічного розвитку країни. Постійне навчання і підвищення кваліфікації людини стає необхідною умовою сучасної інформаційної економіки.

■ РОЛЬ КОНКУРЕНЦІЇ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ

На сучасному етапі важливими є питання, пов'язані з дослідженням значення конкуренції для економічного розвитку. Це зумовлюється, зокрема, тим, що основним завданням незалежної української держави є створення ефективної соціально-орієнтованої ринкової економіки, одним із ключових принципів якої є саме конкуренція. Формування реально конкурентного середовища залишається одним із найважливіших напрямів економічної політики в Україні.

Усе це зумовлює актуальність обраної теми. Основна мета дослідження — визначення ролі, яку відіграє конкурентна боротьба у забезпеченні економічного зростання. Відповідно до цієї мети було визначено основні завдання роботи: з'ясування суті, видів і функцій конкуренції та всебічне дослідження мікроекономічних і макроекономічних аспектів конкуренції з огляду можливостей їхнього впливу на економічне зростання.

Результати проведеного дослідження дають підстави для низки висновків. На мікрорівні конкуренція є важливим чинником розвитку підприємств, що змушує їх ефективно сприймати найсучасніші науково-технічні досягнення. Для формування конкурентного середовища важливе значення має державна підтримка малого і середнього підприємства.

За час переходу України до ринкових умов господарювання рівень конкуренції в економіці зріс, проте й досі сукупна частка ринків з недосконалою конкуренцією істотно перевищує частку ринків з конкурентною структурою. Найпомітніші позитивні зміни спостерігаються в тих галузях української економіки, де конкуренція особливо висока.

Загалом, конкуренція є необхідною і визначальною умовою підтримання динамізму функціонування ринкової економіки. За умов конкуренції створюється більше національне багатство за найменшої вартості кожного виду продукції порівняно з монополією й плановою економікою. І держава має бути гарантом збереження та розвитку конкуренції в її цивілізованих формах.

*Данилів Оксана Віталіївна
учениця 11 класу середньої
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 42 м. Львова*

■ СТАН ТА ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

У конкурсній роботі систематизовано та узагальнено матеріал, присвячений дослідженню інноваційної підприємницької діяльності, і виявлено причини низької активності інноваційної діяльності в Україні. На цій основі запропоновано ряд заходів, реалізація яких сприятиме зацікавленості суб'єктів підприємництва у розробці та впровадженні у виробничий процес різного роду інновацій.

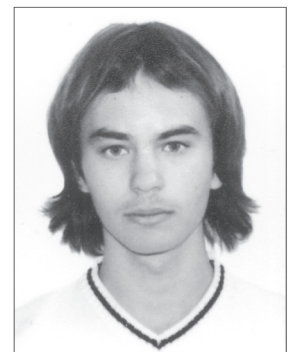
Мета дослідження — розкрити роль інноваційного підприємництва в підвищенні ефективності розвитку національної економіки.

Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням ролі інформації та інновацій в житті суспільства, без чого сьогодні неможливо забезпечити конкурентоспроможність як у глобальному, так і в національному економічному середовищі; необхідністю переходу економіки України до моделі інноваційного розвитку як фундаменту, що визначає економічну міць країни і її перспективи на світовому ринку; інтенсифікацією процесу розвитку інноваційної діяльності загалом, яка в Україні може бути реалізованою лише шляхом надання характеру інноваційності підприємницькій діяльності, через яку забезпечується поєднання ринкового реформування економіки та інноваційного розвитку в єдине ціле.

Завдання дослідження — визначити сутність інновацій та інноваційного підприємництва; проаналізувати нинішнє становище інноваційної підприємницької діяльності в Україні та умови розвитку інноваційного підприємництва; дослідити мотиваційний механізм, від активізації якого значною мірою залежить підвищення ефективності розвитку інноваційної підприємницької діяльності.

Основні результати дослідження: аналіз показав, що загалом стан інноваційної підприємницької діяльності на вітчизняних підприємствах є незадовільним; питання підвищення її ефективності розглядаються науковцями і політиками дедалі частіше, однак системи ефективного управління нею в Україні досі не вироблено; держава недостатньо заохочує бізнесменів працювати на ринку високих технологій, вітчизняні та іноземні інвестори не зацікавлені вкладати кошти на довгий термін, тоді як саме таких інвестицій потребують інноваційні проекти.

Для стимулювання в Україні розвитку підприємницького середовища, сприятливого для інновацій, потрібно: сформувати розгалужену інноваційну інфраструктуру; розвивати приватну власність та економічну конкуренцію; запровадити ефективну систему державного стимулювання через фінансові важелі й інструменти, насамперед податки та податкові пільги; підвищувати науковий рівень працівників, зайнятих у всіх сферах економіки країни, і в першу чергу в інноваційній сфері, яка визначає економічний прогрес.

*Зянько Павло Віталійович
учень 11 класу Українського
фізико-математичного ліцею
Київського національного
університету
імені Тараса Шевченка*

■ ЗАОЩАДЖЕННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ ТА ШЛЯХИ ЇХНЬОГО ЗБЕРЕЖЕННЯ В УМОВАХ КРИЗИ

**Костецький
Василь Сергійович**
учень 11 класу загально-
освітньої школи І–ІІІ ступенів
№ 1 м. Горохова Волинської
області

Надзвичайно актуальними питаннями сьогодення є проблема заощаджень домашніми господарствами, запобігання знеціненню внаслідок девальваційних процесів, отримання додаткових джерел доходів. Тому метою роботи є дослідження теоретичних основ та з'ясування прикладних аспектів збереження заощаджень домашніх господарств в умовах економічної кризи. Для досягнення поставленої мети досліджено мотиви, форми та чинники заощаджень домогосподарств, обґрунтовано необхідність та основні інструменти заощаджень, проведено детальний аналіз ефективних форм заощаджень домогосподарств України в умовах кризи.

За характером мобілізації заощадження домогосподарств поділяють на організовані та неорганізовані. Головними чинниками, що впливають на ощадну поведінку домогосподарств, є дохід, процентні ставки, наявні активи (багатство) та очікування домогосподарств.

Встановлено, що в умовах кризи основні мотиви заощадження представлені такими групами: 1) придбання товарів довгострокового користування; 2) непередбачувані витрати; 3) витрати майбутніх періодів (весілля, освіта та ін.); 4) звичка заощаджувати кошти; 5) заощадження з метою отримання прибутку.

Проаналізувавши різноманітні форми заощаджень (придбання нерухомості, банківські депозити, придбання іноземних валют та ін.), можна стверджувати, що найефективнішою з них у 2009 р. в Україні були банківські метали. Але й вона має свої недоліки:

банківські метали продаються тільки у формі злитків, не мають високої ліквідності. Проте заощадження на основі банківських металів підходить для отримання прибутку та у деяких випадках для забезпечення майбутніх запланованих витрат.

■ СЕРЕДНІЙ КЛАС – ГАРАНТ СИЛЬНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Кутчинська Наталія Сергіївна

учениця 11 класу Хмельницького обласного спеціалізованого ліцею-інтернату
поглибленої підготовки в галузі науки

Основною метою науково-дослідницької роботи було вивчення економічної основи, на якій формується середній клас у сучасному суспільстві, визначення його соціального статусу та впливу на подолання соціальної нестабільності і підвищення рівня життя українських громадян.

Актуальність теми полягає в тому, що на сьогоднішній день вплив середнього класу на розвиток будь-якої держави значний. Із вирішенням проблеми його формування пов'язують успішність загальноцивілізаційних перетворень, науково-технічного прогресу, інноваційного розвитку економіки та соціально-політичної стабільності суспільства.

Об'єктом дослідження наукової роботи є економічна ситуація у суспільстві.

Предмет дослідження — формування середнього класу як активного учасника політичного та економічного життя країни.

У даній роботі докладно розповідається про історію виникнення середнього класу, його ознаки та функції, умови та проблеми формування.

Представлено поєднання найновіших соціологічних досліджень. Було проведено власне соціологічне опитування, на основі якого можна дати оцінку чисельності середнього класу.

У роботі з'ясовано, що для формування стабільного середнього класу необхідно розробити цільову програму європейських стандартів життя.

■ СУЧАСНИЙ СТАН СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ

Світова економічна криза зумовлює виникнення усіх проблем, що були накопичені в українській і світовій економіці протягом останніх двох десятиріч, тому ця тема є актуальною.

Завдання: визначення міжнародної економічної ситуації (зокрема у країнах Європи та США), України (включаючи кожну галузь та сферу); пошук шляхів виходу з кризи, запропонованих як міжнародними інститутами та експертами, так і автором стосовно об'єкта досліджень.

Об'єкт досліджень: стан економіки країн світу та України, вплив фінансово-економічної кризи на їхню економіку.

У першому розділі проаналізовано економіки країн світу, особливу увагу приділено економікам країн Євросоюзу та США. У другому розділі детально розглянуто історію розвитку кризи в нашій державі та сучасний стан економіки, який поділено на кілька пунктів: фінансовий ринок, промисловість, бюджет, Пенсійний фонд, аналіз закону про підвищення соціальних стандартів. У третьому розділі розглянуті можливі шляхи виходу з кризи, запропоновані МВФ та урядом України. У висновках автор розглянув прогнози провідних економістів та експертів стосовно розвитку кризи у світі та в Україні, визначив сім пріоритетів відновлення економіки, зокрема: реформу банківської системи, прийняття Податкового кодексу, спрощення регуляторного середовища для бізнесу, реформу ринку землі, державно-приватне партнерство, вдосконалення процедури банкрутства, реформу державного апарату.

Висновки: по-перше, світова економічна криза за всіма своїми ознаками ще триває і її наслідки будуть відчутні ще досить довго; по-друге, економічна криза, що розгортається, є справді світовою; по-третє, нинішня криза — це криза не лише гео економічного, а й геополітичного устрою світу.

**Майгер
Віталій Миколайович**
учень 11 класу Одеського
навчально-виховного
комплексу Тімназія № 2 —
спеціалізована загально-
освітня школа I ступеня
з поглибленим вивченням
англійської мови"

■ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Невід'ємною складовою подальшого розвитку ринкових відносин у вітчизняній економіці виступає процес підвищення ефективності міжнародних економічних відносин. Поточні результати цього процесу вказують на наявність низки невирішених теоретико-методологічних та практичних проблем, які неможливо розв'язати без розуміння впливу глобалізаційних процесів на економіку.

Стан економічної практики в Україні свідчить про необхідність подальших досліджень з питань глобалізаційних процесів взагалі і розгляду національної української економіки в умовах глобальних світогосподарських зв'язків зокрема. До того ж, сучасна вітчизняна наука перебуває на етапі становлення та якісного оновлення, що зумовлює наукові дискусії. Усе вищезгадане й визначає актуальність теми дослідження в теоретичному та практичному плані.

Досліджуючи вплив глобалізаційних процесів на економіку України, я використовував ряд загальнонаукових методів пізнання, а саме: спостереження та збирання фактів, метод аналізу та синтезу, системний підхід, історичний та логічний методи.

Об'єктом дослідження є економічна суть глобалізаційних процесів взагалі. Предметом дослідження є вплив процесів глобалізації на економіку окремо взятих держав, зокрема України.

Дана робота спирається на теоретично-методологічну базу дослідження глобалізаційних процесів та на економічні розрахунки, які дозволяють визначити мету дослідження, що полягає в оцінці впливу процесів глобалізації на економіку України.

Дослідження поставленої мети здійснювалось через вирішення таких завдань науково-теоретичного, методичного та практичного характеру:

- дослідити теоретико-методологічні засади та економічну природу процесів глобалізації;
- конкретизувати поняття „економічна глобалізація“ з виділенням специфічних рис, головних чинників, умов виникнення та розвитку в контексті залучення країни до процесів глобальних світогосподарських зв'язків;
- проаналізувати сучасні тенденції та динаміку розвитку світового господарства в умовах інтенсивних глобалізаційних процесів;
- оцінити вплив глобалізаційних процесів на національні економічні системи та визначити місце України у процесах глобалізації;
- проаналізувати та оцінити вплив глобалізаційних процесів на українську економіку;
- розробити механізм розвитку економіки України в умовах інтенсифікації глобальних економічних зв'язків з урахуванням вимог до формування інституціональних важелів щодо регулювання цього процесу.

**Пиличук
Ярослав Володимирович**
учень 11 класу Конотопської
спеціалізованої школи
I–III ступенів № 3
Конотопської міської ради
Сумської області

Під час дослідження мною застосовані елементи новизни, а саме:

- запропоновано механізм розвитку української економіки в умовах кризових явищ та інтенсифікованих глобалізаційних процесів;
- проаналізовано період 2004–2009 років щодо впливу процесів глобалізації на економіку України та проведені відповідні економічно-математичні розрахунки;
- визначено темпи глобалізації економіки України (2001–2009 роки) за методикою Світового банку;
- визначено індекс глобалізації для України станом на 01.01.2010 року за методикою КОФ;
- розглянуто критичний аналіз сучасних визначень глобалізації економіки;
- розглянуто передумови розвитку процесу глобалізації, аналіз її тенденцій, аналіз деяких показників зовнішнього сектора України, індекс глобалізації для різних країн.

■ ДЕМОГРАФІЧНА КРИЗА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПЕРСПЕКТИВИ ДОВГОСТРОКОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

**Сидорук
Тетяна Миколаївна**
учениця 11 класу Рівненського
економіко-правового ліцею

Наприкінці ХХ століття у розвинених країнах світу відбулися докорінні зміни у співвідношенні джерел економічного зростання, пов'язані зі становленням і стрімким розвитком інформаційного сектору економіки. Визначальним для забезпечення інноваційного розвитку в сучасних постіндустріальних економіках знань став чинник людського капіталу, на кількісні та якісні характеристики якого впливають кризові демографічні тенденції. Відтак наукова робота, метою якої є оцінка впливу сучасної демографічної кризи на перспективи довгострокового економічного зростання в Україні, є актуальним дослідженням. Поставлена мета була досягнута шляхом вирішення ряду проміжних завдань і одержання певних наукових результатів.

Дослідження еволюції поглядів представників різних економічних шкіл на проблеми економічного зростання у взаємозв'язку зі зростанням населення показало, що традиційне бачення приросту населення як чинника екстенсивного типу економічного зростання у новітніх теоріях змінюється усвідомленням можливості забезпечення стійкого безперервного економічного зростання за рахунок розвитку індивідуального і підтримки рівня суспільного людського капіталу.

Порівняльний аналіз світових та вітчизняних демографічних показників засвідчив, що спадання темпів приросту населення характерне для всіх груп країн — як з високим, так і з середнім та низьким рівнем розвитку людського потенціалу. У більшості країн з перехідними економіками, які зазнали трансформаційних криз, спостерігаються депопуляція і стрімке старіння населення, котрі загрожують майбутнім дефіцитом трудових ресурсів та зниженням їхніх якісних характеристик (працездатності, ініціативності, мобільності тощо).

У цілому аналіз сучасної демографічної ситуації в Україні надав підставу для висновку, що в перспективі країна не може розраховувати на таке джерело зростання економіки як приріст населення. Економічна політика держави має бути спрямована на забезпечення інноваційного розвитку наявного індивідуального людського капіталу, передусім за рахунок підвищення якості освіти, навчання протягом життя.

■ ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ВИБІР СПОЖИВАЧА НА РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

**Фольварочна Анна
Анатоліївна**
учениця 11 класу Харківської
гімназії № 46 імені М.В. Ломоносова
Харківської міської
ради Харківської області

Робота присвячена аналізу чинників, що впливають на вибір споживача освітніх послуг в Україні. Детальне вивчення факторів вибору дозволяє скласти методи ефективного залучення клієнтів. Розглядається вживання на практиці технологій вивчення ринку освітніх послуг на прикладі харківської фірми ТОВ „Репетиторська група „Зигзаг“.

Робота складається з трьох розділів.

У першому розділі йдеться про основи поведінки споживача та їхні основні види. Розглянуто процес формування вибору освітньої послуги, виходячи з фактора користності.

У другому розділі розглянуті головні чинники, що впливають на вибір споживача освітніх послуг. Опис того, що хоче споживач, його вимоги до освітньої послуги допоможуть виробникам якомога повніше задовольнити бажання споживачів і отримати максимальний прибуток. Детально розглянуто процес ціноутворення серед усіх пропозицій платних освітніх послуг, та його вплив на вибір споживача.

Третій розділ присвячений результатам використання методів, запропонованих автором роботи адміністрації фірми. Надані наочні матеріали, що свідчать про ефективність дослідженої нової стратегії розвитку фірми, спрямованої на залучення нових клієнтів.

■ РОЗВИТОК ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Малий бізнес здатний в умовах економічної кризи при мінімальному рівні державної підтримки створювати нові робочі місця, зменшуючи соціальну напругу у суспільстві; забезпечувати досить вагому частку бюджетних надходжень у вигляді податків, розробляти і впроваджувати нові зразки продукції та послуг.

Метою дослідницької роботи є вивчення розвитку та функціонування підприємств малого бізнесу для поліпшення економічного становища. Для досягнення поставленої мети вирішувалися такі завдання: вивчалися теоретичні засади розвитку малого бізнесу, характеризувався розвиток підприємств малого бізнесу міста Вознесенська, запроваджувалися заходи для вдосконалення функціонування підприємств малого бізнесу в нашому місті.

Актуальність наукового дослідження полягає в тому, що малий бізнес у ринковій економіці відіграє провідну роль, визначає темпи економічного зростання, структуру і якість валового національного продукту.

Безумовну перспективність сектору малого бізнесу в сучасній економіці та, відповідно, велику зацікавленість ним слід розглядати як довгостроковий напрям структурної політики, яка забезпечує органічне поєднання відтворювальних та ринкових процесів у вітчизняному господарстві. Адже саме малі підприємства, особливо за умов задовільної державної політики в області малого бізнесу, можуть стати основою ринкової структури в багатьох галузях та забезпечити залучення інвестицій. Тому доцільно створювати пільгові умови для успішного розвитку та функціонування підприємств малого бізнесу в кожному місті, що поліпшить економічне становище всієї країни.

**Чередніченко
Денис Іванович**
учень 11 класу Вознесенської
гімназії № 1 Вознесенської
міської ради Миколаївської
області

Секція “Мікроекономіка та макроекономіка”

■ МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ШОКОЛАДНИХ ЦУКЕРОК

Маркетинг в усьому світі, зокрема в Україні, динамічно розвивається. Розробляються нові маркетингові теорії та практичні схеми. Сучасна система маркетингу ставить виробництво товарів у залежність від запитів споживачів. Особливого значення набувають глибокі знання ринку і здатність вміло застосовувати такий інструмент, як маркетингові дослідження та їхній аналіз. Все це обумовлює актуальність обраної теми.

Мета наукової роботи полягає в узагальненні теоретичних засад використання маркетингових досліджень, їхній аналіз щодо подальшого вдосконалення роботи підприємства в конкурентному середовищі. Поставлена мета зумовила необхідність розв’язання таких завдань: вивчення ринку шоколадних цукерок та особливостей його функціонування в Україні; проведення маркетингових досліджень на цьому ринку, аналіз ринків та їхня сегментація; обґрунтування рекомендацій для виробників шоколадних цукерок у коробках у м. Харкові.

Методи дослідження: теоретичною та методологічною основою досліджень є наукові роботи вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі маркетингу, дані статистичної звітності, інформація періодичних видань.

Об’єктом дослідження є ринок шоколадних цукерок.

Предметом дослідження є теоретичні засади, методичне забезпечення і практичні рекомендації щодо визначення стану та перспектив подальшого розвитку ринку шоколадних цукерок, виявлення принадних можливостей.

На ринку шоколадних цукерок у коробках у м. Харкові можна виділити 96 сегментів, з’єднаних за ознаками: стать, вік, сімейний стан. Проведений аналіз сегментів дозволив виявити привабливі для виробників групи споживачів, що є найактивнішими покупцями і керуються схожими мотивами при купівлі: малозабезпечені заміжні жінки 35–45 років; неодружені чоловіки 23–35 років із середнім доходом.

Подано результати дослідження, зроблено висновки.

Практичне значення отриманих результатів полягає в апробації, рекомендаціях та пропозиціях для виробників ринку шоколадних цукерок у коробках у м. Харкові.

Результати дослідження були використані торговельним підприємством „Дубина“.

**Баталічева
Тетяна Євгенівна**
учениця 11 класу Харківської
гімназії № 46
імені М.В.Ломоносова
Харківської міської ради
Харківської області

■ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ОСНОВНИХ ПІДПРИЄМСТВ НАДВІРНЯНЩИНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПОДАТКОВИХ ВІДРАХУВАНЬ

Білінський Тарас Ігорович
учень 10 класу
Надвірнянського ліцею
Надвірнянської районної ради
Івано-Франківської області

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. В основній частині роботи створено 2 таблиці, 4 кругові діаграми, 8 гістограм.

Мета наукової роботи — аналіз розвитку основних підприємств Надвірнянщини через призму податкових відрахувань у 2005–2008 роках для визначення оптимальних шляхів розвитку господарства району.

Актуальність роботи — на сучасному етапі розвитку нашої держави є важливим питання реформування податкової системи, надання більших повноважень місцевим органам самоврядування, також важливим є вивчення можливості збільшення податкової бази для зменшення залежності бюджету від окремих підприємств чи галузей господарства.

Основні завдання:

1. Дати загальну характеристику податкової системи України.
2. Дати загальну характеристику підприємств Надвірнянського району зокрема і в цілому.
3. Здійснити аналіз розвитку основних підприємств Надвірнянського району через призму податкових відрахувань.
4. Проаналізувати динаміку розвитку підприємств.

5. На основі отриманого аналізу зробити висновки, а також висловити власні думки з приводу подальшої діяльності підприємств.

Нами виявлено, що загальні податкові платежі Надвірнянського району були максимальними на початку аналізованого періоду, тобто у 2005 році, і становили 322,3 млн грн. У 2006 році виплати до бюджету впали майже на третину і становили 214,3 млн грн. Незначний ріст у 2007 році до 227,8 млн грн практично нічого не важить, у порівнянні з величезним спадом у 2008 році. На кінець аналізованого періоду сума загальних податкових надходжень опустилася до 96,7 млн грн.

Ми побачили, що загальна спадна динаміка сплати податкових платежів у Надвірнянському районі пояснюється домінуючою часткою ВАТ „Нафтохімік Прикарпаття“ в загальних податкових платежах. Розвиток підприємства в аналізовані роки мав ряд проблем, пов'язаних із заміною застарілого обладнання.

Виходячи з виявлених проблем та з метою збільшення надходжень податків і зборів до районного та державного бюджетів, нами надано ряд рекомендацій.

■ МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ НЕТРАДИЦІЙНОЇ РЕКЛАМИ В УКРАЇНІ

Вітківська Світлана Ігорівна
учениця 11 класу Вінницького
технічного ліцею

У роботі проведено аналіз основних тенденцій розвитку глобального ринку реклами, зовнішньої реклами, головна увага приділена Ambient media — розміщення інформації в несподіваних або незвичайних місцях. Тема роботи є актуальною, тому що традиційні види реклами не привертають увагу споживача, тому єдиним виходом із даної ситуації є застосування незвичайної реклами, яка змогла б привертати увагу до товару або послуги в незвичайних місцях. А особливо ця тема є актуальною в Україні, де ринок ще розвивається, але затрати на рекламу становлять значні суми від загальних витрат підприємств. Основна мета науково-дослідницької роботи полягає у встановленні та виявленні способу застосування нетрадиційної реклами.

Результати проведеної роботи дано у висновках. Зокрема, наголошено на тому, що Ambient media є далеко не найдорожчим рекламним інструментом і може допомогти багатьом компаніям заощадити кошти.

Також робота містить власне дослідження та анкету. Результати анкетування подані у вигляді діаграм.

У додатках представлені види і приклади Ambient media.

■ ПРИЧИНА ТА НАСЛІДКИ БЕЗРОБІТТЯ НА ЛЬВІВЩИНІ ТА В м. БОРИСЛАВІ

Мета роботи: вивчення явища безробіття, його причини та наслідки, а також дослідження стану та розвитку безробіття в м. Бориславі та у Львівській області.

Актуальність обумовлена коливаннями рівня безробіття внаслідок економічної кризи, спаду розвитку економіки в країні.

Безробіття — це незайнятість у виробництві працездатного населення, яке бажає мати роботу.

Причини безробіття: пошук роботи, негнучкість заробітної плати, недостатній сукупний попит, вичерпані мінерально-сировинні ресурси, кволий розвиток малого та середнього бізнесу.

Наслідки безробіття: зниження рівня життя, тяжкі психологічні травми, еміграція населення за межі міста та країни, втрата кваліфікації робітників.

Одержані результати дослідження: кількість безробітних у Львівській області зменшилась на 6496 осіб станом на 2009 рік порівняно з 2008 роком, а в м. Бориславі — на 126 осіб.

Шляхи подолання безробіття:

- подолання економічної кризи в Україні;
- установлення політичної стабільності;
- розвиток курортно-туристичного комплексу в регіоні;
- збільшення нафтовидобутку за рахунок вторинних методів підвищення нафтовіддачі.

■ ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ

ЗМІ постійно інформують нас про винайдення різноманітних нових, більш екологічно чистих способів добування енергії. Але ж у чому тоді причина повільного зростання частки таких джерел у загальному видобутку енергії? Річ у тому, що досі не знайдено джерела енергії, рентабельність якого вища за найдавніший спосіб видобутку енергії — спалення.

Тому саме пошук нових альтернативних джерел енергії є однією з найактуальніших проблем сьогодення.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що проведено аналіз системи енергозабезпечення за допомогою альтернативного джерела енергії. Здійснено порівняльну характеристику витрат.

У дослідженні проаналізовано та висвітлено проблеми застосування альтернативного джерела у побуті, обраховані витрати на облаштування приміського будинку альтернативним джерелом енергії, а також визначена економічна ефективність використання електричного струму, отриманого за допомогою дерев.

Результати дослідження збагачують знання про альтернативні джерела енергії та можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях.

■ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Актуальність теми даної роботи визначається процесами, що відбуваються в економіці. На Заході, навіть у відносно стабільних економічних умовах, суб'єкти господарювання приділяють велику увагу питанням управління ризиками. Водночас в українській економіці, де фактори економічної нестабільності й без того ускладнюють ефективне управління підприємствами, проблеми аналізу та управління комплексом ризиків, що виникають у процесі їхньої економічної діяльності, приділяється явно недостатня увага.

Аналіз робіт з цієї теми свідчить про те, що управління ризиками отримала відображення в порівняно невеликій кількості наукових праць.

Основна мета дослідження полягає у розкритті змісту проблеми управління ризиками підприємства та розробці механізму управління ризиками підприємства в сучасних умовах господарювання.

Методологічну основу дослідження склали концепції та погляди вітчизняних і закордонних економістів, журнальні статті, матеріали наукових семінарів і конференцій, пов'язані з проблемами ризику.

У теоретичній частині роботи досліджена природа та економічний зміст ризику, розглянуто теоретичні основи управління ризиком на підприємстві, наведені загальні методи зниження ризику, механізми управління ризиками підприємства в сучасних умовах господарювання.

**Гарасимів
Любомира Юріївна**
учениця 11 класу
Бориславської державної
гімназії Львівської області

**Косменюк
Вікторія Юріївна**
учениця 10 класу
Тальнівського економіко-
математичного ліцею
Тальнівської районної ради
Черкаської області

Кунін Едуард Леонідович
учень 11 класу загально-
освітнього спеціалізованого
санаторного інтернатного
закладу "Ерудит" II–III ступе-
нів для обдарованих дітей
м. Донецька

На основі теоретичних матеріалів був проведений аналіз впливу ризиків на функціонування підприємства на прикладі ВАТ „ПЕМ-Енерговугілля“.

Треба сказати, що, хочемо ми того, чи ні, але, здійснюючи підприємницьку діяльність (особливо на стадії її освоєння), нам доведеться мати справу з невизначеністю та підвищеним ризиком.

■ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ (НА ПРИКЛАДІ ВАТ “ЛУКІВСЬКА ПМК-198”)

Ладанай Андрій Олегович
учень 11 класу загально-
освітньої школи І–ІІІ ступенів
смт Луків Турійського району
Волинської області

В умовах ринкової економіки надзвичайно важливим аспектом діяльності організації є встановлення ефективної структури управління діяльністю, від чого залежать показники роботи та кінцевий результат — отримання прибутку. Тому метою роботи є вивчення процесів взаємодії між різними ланками управління господарської діяльності для досягнення високої ефективності виробництва, кращого використання ресурсного потенціалу, отримання високого прибутку. Для цього у роботі проаналізовано наукові засади господарського управління, встановлено основні напрямки управлінської науки, оцінено діяльність підприємства за певними показниками.

В умовах розвитку конкуренції виробничим підприємствам слід мати ефективну систему менеджменту, здатну оперативно реагувати на ринкові процеси, реально скеровувати підприємство на правильні шляхи розвитку.

Служби управління персоналом мають бути представлені спеціалістами, здатними успішно вирішувати широкий спектр питань діяльності підприємства і разом з іншими службами активно впливати на ефективність роботи підприємства.

Проведено оцінку діяльності підприємства за рядом показників, які використовуються при аналізі загального становища і ділової активності підприємства. Побудовано SWOT-матрицю для визначення сильних та слабких сторін організації, можливостей та загроз зовнішнього середовища.

Підприємство має всі можливості для надання таких видів послуг, як будівництво доріг, прокладання траншей, які необхідні для газифікації населених пунктів. Ці заходи дадуть додаткові можливості ВАТ вижити в умовах ринкової економіки.

■ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ВИХОДІ НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК

Лібович Дар'я Михайлівна
учениця 11 класу
Житомирського міського
ліцею при Житомирському
державному технологічному
університеті

1. Для підприємств, що розвиваються, може настати момент, коли їхній розвиток стримується характеристиками вітчизняного ринку, політичним кліматом чи економічними умовами в державі, тому само собою виникає питання виходу підприємства на зовнішні ринки.

2. Питання виходу підприємства на зовнішні ринки є доволі актуальним для нашої держави, оскільки в Україні існують підприємства, продукція та послуги яких є конкурентоспроможними не тільки на вітчизняному ринку, а потенціал виробництва перевищує внутрішні потреби країни. Тому для збільшення обсягу продажу продукції та ефективнішого використання виробничих потужностей цим підприємствам необхідно шукати нові ринки збуту, які вони можуть знайти на міжнародному ринку.

3. Робота складається з двох розділів: у першому закладені теоретичні основи роботи та впровадження міжнародного маркетингу на підприємстві, другий розділ — це застосування теоретичних знань на практиці. Об'єктом дослідження було обране підприємство „ЕКТА“ — український виробник великих повнокольорових світлодіодних екранів. Підприємство потребує нових ринків збуту, тому планує розширити свою зовнішньоекономічну діяльність у експортному напрямі.

4. Отримані результати проведеної роботи: аналіз маркетингової діяльності компанії „ЕКТА“, визначення стратегічних напрямів зовнішньоекономічної політики даного підприємства, розробка плану організації та проведення маркетингових досліджень зовнішнього ринку та шляхів реалізації стратегій виходу на зовнішній ринок.

■ РОЛЬ І МІСЦЕ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «М'ЯСО БУКОВИНИ»)

На початку дев'яностих років Україна зустрілася з трьома основними проблемами економіки: утворення окремої економічної системи, початок переходу від командної економіки до ринкової, прискорення економічної глобалізації — причому з усіма трьома проблемами Україна зіткнулася одночасно.

Якщо в командній економіці всі підприємства були державні й форма суперництва набувала вигляду більш соціального змагання, аніж конкуренції, де конкуренція майже не відчувалася і мала не такий масштабний характер, то з переходом нашої держави до ринкової систему економіки з'явилися два види конкуренції: цінова і нецінова.

В Україні конкуренція має вигляд монополістичної, саме на ринку цього типу можлива поява методів нецінової конкуренції, чим і займається служба маркетингу.

На сьогодні, щоб забезпечити прибуток, підприємства використовують службу маркетингу і проводять маркетингові дослідження.

Нині маркетинг являє собою концепцію філософії і стратегії підприємництва, відповідно до чого здійснюється рух товарів і послуг від виробника до споживача. Маркетинг — це не тільки реклама даного товару та спосіб його реалізації. Якщо ідеально знати ринок даного продукту, попит на цей продукт, ефективний спосіб його виробництва, узгодження попиту, ціни та собівартості продукту, то можна знайти оптимальний вихід із кризи, забезпечити високий прибуток й виробляти якісний товар. Виходячи з цього, тема дослідження є актуальною та обґрунтованою.

Мета дослідження полягає в тому, щоб на підставі практики, яка склалася в Новоселицькому ДП «М'ясо Буковини», дослідити роль маркетингу в діяльності м'ясопереробних підприємств. А також розробити теоретичні та практичні рекомендації щодо регулювання маркетингової діяльності на м'ясопереробних підприємствах.

У роботі автор пояснює, чим відрізняються маркетингові дослідження м'ясопереробних підприємств від маркетингових досліджень підприємств інших продуктів. На м'ясопереробних підприємствах маркетингові дослідження акцентуються більше на потребах споживачів, адже у м'ясопереробних підприємствах-конкурентах відносно однакова продукція, тож увага приділяється потребам споживача, щоб встановити нейтральну ціну на продукт і забезпечити збут продукту. Також у маркетинговій політиці важливу роль відіграє реклама, але на м'ясопереробних підприємствах рекламується не сам продукт, а марка компанії-виробника.

Щодо ДП «М'ясо Буковини», то тут маркетингова діяльність підприємства спрямована на вивчення поведінки споживачів та продажу продукції, щоб установити ціну на той чи інший вид м'ясних продуктів, яка б забезпечувала прибуток підприємству. Саме тому у роботі акцентовано увагу на цінній політиці ДП «М'ясо Буковини».

Тож можна зробити висновок: маркетингові дослідження є невід'ємною частиною політики підприємства, що допомагає йому забезпечити прибутковий економічний розвиток.

**Майданюк
Наталія Сергіївна**
учениця 11 класу
Новоселицької загальноосвіт-
ньої школи № 3 I–III ступенів
Чернівецької області

■ ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Глобальні тенденції соціально-економічного розвитку, посилення міжнародної конкуренції диктують необхідність формування в Україні конкурентоспроможної економіки, здатної забезпечити економічне зростання, адаптуватися до закономірностей світової господарчої системи на основі утвердження інноваційної моделі розвитку. Виходячи з цих позицій, дослідження питань формування та використання інноваційного потенціалу України та її регіонів є актуальним завданням сучасної економічної науки.

Метою даної науково-дослідницької роботи є дослідження теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо ефективного формування та використання інноваційного потенціалу Кіровоградської області в умовах ринкової економіки.

Завданнями науково-дослідницької роботи є дослідження теоретичних основ формування інноваційного потенціалу регіону, здійснення аналізу формування і використання інноваційного потенціалу Кіровоградської області, окреслення напрямків поліпшення формування і використання інноваційного потенціалу Кіровоградської області.

Проведене дослідження дозволило зробити висновки про те, що формування і використання інноваційного потенціалу Кіровоградської області здійснюється не досить ефективно. Для поліпшення процесу формування і використання інноваційного потенціалу сформульовані задачі регіональної стратегії формування і використання інноваційного потенціалу та можливі напрямки їхньої реалізації, а також розроблено схему організаційної структури регіонального науково-інноваційного комплексу.

**Марушенко
Аліна Володимирівна**
учениця 11 класу
Кіровоградського обласного
загальноосвітнього навчаль-
но-виховного комплексу
(гімназія — інтернат —
школа мистецтв)

■ ВЛАСНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД — НОВА ФОРМА ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Пендрак Ганна Сергіївна
учениця 11 класу
Волочиського навчально-
виховного комплексу у складі
гімназії та школи I ступеня
Хмельницької області

Комунальна власність — самостійний вид власності територіальних громад, закріплений у Конституції України.

Прийняття Закону „Про місцеве самоврядування в Україні“ — запорука формування нових підходів до управління об'єктами спільної власності територіальних громад.

Право комунальної власності — це сукупність правових норм, що регулюють належність матеріальних благ територіальним громадам, а також порядок користування ними.

За своєю економічною природою комунальна власність в Україні збігається з муніципальною формою власності в інших країнах світу.

Комунальні підприємства покликані виконувати низку соціальних завдань: надання послуг незабезпеченим верствам населення, створення конкуренції на певних ринках, сприяння зайнятості населення міста, наповнення місцевих бюджетів.

Суспільні відносини, що складаються в процесі управління комунальною власністю, в Україні недостатньо розвинуті.

На законодавчому рівні необхідно закріпити систему правових законів про власність, які б регулювали питання щодо суті комунальної власності, форм і методів управління нею.

■ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКІВ У НАФТОПЕРЕРОБНІЙ ГАЛУЗІ

Перепелиця Роман Леонідович
учень 11 класу загально-
освітньої спеціалізованої
школи I–III ступенів фізико-
математичного профілю
№ 12 м. Чернігова

Досліджуємо деякі аспекти оцінки ризикованості інвестицій у нафтопереробну галузь України.

Для кількісної оцінки ризиків використовуємо лінійну багатофакторну модель:

$$Y = 1,551204 + 0,009886X_1 + 0,002703X_2 - 0,0021136X_3.$$

Тут:

Y — ціна на бензин в Україні (грн./літр);

X_1 — ціна на нафту, яку Україна купує в Росії (дол./тонна);

X_2 — курс долара по відношенню до гривні (грн/сто доларів);

X_3 — обсяги переробленої на бензин нафти в Україні (тис. тонн).

Встановлюємо загальний рівень ризику.

Аналізуючи побудовану модель, визначаємо міру впливу кожного чинника на загальний рівень ризику. Класифікуємо чинники за вагомістю, вносимо пропозиції щодо зниження рівня ризикованості.

■ РИНОК ДИТЯЧИХ ІГРАШОК В УКРАЇНІ

Подшивалов Ілля Володимирович
учень 9 класу Кременчуцького
ліцею № 11 Полтавської
області

Іграшка для дитини є тим елементом безмежного світу, який можна відчутти буквально всіма органами чуття. Вибір іграшки — річ відповідальна, і є актуальною проблемою, враховуючи кількість продукції, запропонованої на вітчизняному ринку.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану ринку дитячих іграшок в Україні. Це й зумовило вибір теми науково-дослідницької роботи.

Об'єктом роботи є дитячі іграшки в контексті соціально-економічних відносин.

Предметом дослідження є сучасний стан та перспективи розвитку ринку дитячих іграшок в Україні.

Дитячі іграшки входять до переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні. У той же час факти їхньої реалізації без супровідних документів, що засвідчують належну якість та безпеку товару, були встановлені у кожній області нашої держави. Інформація на іграшках не містила найменування та адреси виробника, дати виготовлення, вікового призначення, умов безпечного використання тощо.

Дитячі іграшки, що реалізуються без документального підтвердження проходження процедури обов'язкової сертифікації, можуть становити потенційну загрозу для життя та здоров'я дітей.

Сьогодні в нашій країні не залишилося жодного великого виробництва дитячих іграшок. Заводські склади і виробничі цехи здані в оренду, яка приносить більше прибутку, ніж профільне виробництво. У Полтавській області підприємств-виробників дитячих іграшок немає.

80% іграшок, що їх продають в Україні, зроблені в Китаї, Польщі та Туреччині. З перевірених 11 тис. іграшок тільки 511 одиниць (4,6%) є іграшками від вітчизняного виробника.

У м. Кременчуці проведено опитування 100 покупців та 100 продавців дитячих іграшок.

Треба відзначити, що тенденції розвитку ринку дитячої іграшки позитивно оцінили майже всі опитані. Щоправда, споживачі є меншими оптимістами і майже п'ята їхня частина вважає, що ситуація на ринку не зміниться. Жоден з опитаних не очікує спаду активності ринку.

■ СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ: АНАЛІЗ, РОЗВИТОК, ТЕНДЕНЦІЇ, ПРІОРИТЕТИ

Наукова новизна та актуальність: розвиток суспільства неможливий без розвитку соціальної відповідальності бізнесу перед суспільством. У глобальному масштабі — масштабі майбутнього планети — соціальна відповідальність здатна вирішити проблему забезпечення ресурсами промислові підприємства та дещо відстрочити сировинну кризу, дозволяючи тим самим виграти час для розробки альтернативи.

Об'єкт дослідження: українські підприємства, зокрема підприємства Запорізької області.

Предмет дослідження: світовий досвід соціалізації бізнесу та сучасний стан соціальної відповідальності бізнесу в Україні, вплив соціалізації на суспільство.

Мета дослідження полягає в аналізі світового досвіду з питання соціалізації бізнесу та можливість його інтерпретації для сучасних умов України, розробка найдійовіших методів соціалізації бізнесу.

Методи дослідження: спостереження, відбір фактів, статистичний та економічний аналіз, пошук, дослідження, опис та ін. Основою дослідження слугували праці вітчизняних та зарубіжних авторів з проблем тіньової економіки.

Ця робота є спробою автора проаналізувати стан соціальної відповідальності бізнесу в Україні в сучасних умовах, дослідити тенденції та розробити методи, які зможуть бути використані для подальшого формування взаємин між бізнесом та суспільством на основі соціальної відповідальності і співробітництва.

**Проценко
Микита Андрійович**
учень 11 класу Запорізького
лицею "Логос"

■ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ВИРОБНИЦТВІ ТОВ "НІКОЛЬ-МОДА"

Високий рівень продуктивності праці є чи не найважливішим елементом успішного існування підприємства в період всеохоплюючої фінансової кризи, що забезпечує підприємству збільшення доходу. Об'єктом дослідження є процеси формування механізмів керування продуктивністю праці на окремому виробництві. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів формування механізму підвищення продуктивності праці на виробництві ТОВ „Ніколь-Мода“. Метою даної роботи є вироблення науково обґрунтованих пропозицій щодо підвищення продуктивності праці на виробництві з урахуванням особливостей трудової організації та дії виробничих факторів на працездатність робітників даного виробництва.

У процесі дослідження було проаналізовано сучасні підходи до аналізу продуктивності праці на виробничих підприємствах та визначено оптимальний для досліджуваного підприємства. Також було досліджено різні аспекти організації праці на виробництві ТОВ „Ніколь-Мода“ та визначено позитивні й негативні її риси, що мають безпосередній вплив на рівень продуктивності праці. Отже, дослідивши організацію праці на виробництві ТОВ „Ніколь-Мода“ та типову продуктивність на прикладі бригади швейного цеху, враховуючи особливості праці та виробничі фактори, нами було розроблено перелік рекомендацій та заходів задля активізації зростання продуктивності праці на даному виробництві.

**Пустовіт
Наталія Олександрівна**
учениця 11 класу
Миколаївського економічного
лицею № 1 Миколаївської
міської ради

■ МАКРОЕКОНОМІЧНА РІВНОВАГА ТА ПЕРЕДУМОВИ ВИХОДУ З ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Радін В'ячеслав В'ячеславович
учень 11 класу Дніпропетровського обласного ліцею-інтернату фізико-математичного профілю

Ринкова економіка розвивається циклічно. Невід'ємним атрибутом циклічності є економічна рівновага, без якої циклічний розвиток, як і розвиток взагалі, неможливий. Отже, дослідження ролі кризи у відновленні макроекономічної рівноваги є актуальним.

Для досягнення мети, поставленої в роботі, мною розглянуті теоретичні основи формування, порушення та відновлення економічної рівноваги, причини виникнення сучасної економічної кризи, особливості перебігу сучасної світової економічної кризи та її вплив на економіку України, можливі напрямки антициклічної стабілізації економіки України.

У теорії циклічності економічні кризи розглядають як специфічний інструментарій насильницького подолання макроекономічних диспропорцій і відновлення порушеної рівноваги. Рівноваги можна досягнути і за допомогою активного застосування засобів антициклічного регулювання. В роботі визначені причини, прояви, можливі наслідки сучасної економічної кризи для України та напрями стабілізаційної політики: політична стабілізація, стабілізація банківського сектору, зменшення податкового тягаря, нарощування експортного потенціалу економіки, відновлення функціонування ВЕЗ тощо.

Дослідження має теоретично-прикладний характер, що проявляється в застосуванні принципів системного підходу і можливості використання результатів дослідження, зокрема, кореляційної моделі при визначенні заходів щодо подолання економічної кризи.

■ ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ АГРАРНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Рекрут Юрій Романович
учень 11 класу
Тернопільського технічного ліцею

Тема науково-дослідницької роботи є актуальною, оскільки стан функціонування аграрного ринку є складовою продовольчої безпеки держави, забезпечення стабільного економічного та соціального розвитку суспільства, зростання добробуту населення нашої держави.

Робота містить теоретичні основи функціонування аграрного ринку, складових структур, дослідження законодавчо-нормативної бази забезпечення його діяльності. У роботі також дано оцінку існуючих проблем, що стримують розвиток аграрного сектору економіки, досліджено зовнішньоторговельний обіг продукції та фінансування сільськогосподарських підприємств України. Результати досліджень показали, що аграрний ринок України перебуває у важкому стані. Потрібно провести ряд заходів, щоб вивести його з цього становища.

■ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОЛІГОПОЛІЇ ЯК РИНКОВОЇ СТРУКТУРИ. СУЧАСНІ ОЛІГОПОЛЬНІ РИНКИ УКРАЇНИ, ЇХНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ОЛІГОПОЛІЗАЦІЇ

Сіваєва Євгенія Валерійівна
учениця 11 класу державного ліцею м. Білої Церкви Київської області

Олігополія — це досить нетипова ринкова структура, яка потребує комплексного дослідження — синтезу економічної теорії та практичної статистики, суто математичного підґрунтя аналізу та виявлення суспільних наслідків дії такого типу ринків, що й обумовлює вибір теми даної роботи та її актуальність.

Метою даної роботи є різнобічне дослідження олігополії, характеристика її як ринкової структури, аналіз економіко-математичних моделей та огляд теорії ігор — математичного апарату, на основі якого побудовані дані моделі, а також виявлення олігопольних ринків на державному рівні та аналіз одного з них на основі проведеного опитування.

Для досягнення цієї мети виконані такі завдання: дано теоретичну характеристику олігополії, висвітлено сутність основних моделей ринкового ціноутворення в олігополії, досліджено сутність їх побудови за допомогою теорії ігор, створено комплексну порівняльну таблицю даних моделей, практично розглянуто українські ринки, які є олігополіями та схарактеризовано один з них.

У ході виконання поставлених завдань ми зробили висновок, що ринок олігополії характеризується такими рисами:

- наявність незначної кількості продавців;

- високі бар'єри входження в галузь;
- диференційована або стандартизована продукція, що продається на ринку.

Основою поведінки фірм стосовно визначення ціни та обсягу є стратегічна взаємодія, тобто необхідність врахування реакції суперника на рішення фірми.

Моделювання поведінки фірм на ринку олігополії засноване на теорії ігор — це теорія, що досліджує поведінку в можливих ситуаціях, пов'язаних із прийняттям рішень та розробкою стратегії конкурентної поведінки на основі математичних методів.

На державному ринку України є набір галузей, що функціонують як олігополії.

Проявом жорсткої олігополії на державному рівні є ринок послуг мобільного зв'язку, який потребує комплексного дослідження з боку операторів — для максимізації прибутку, з боку держави — для захисту споживчих прав у даній галузі, яка динамічно розвивається.

На даному ринку виявлено функціонування п'яти найбільших підприємств, що контролюють увесь ринок та функціонують у тісній взаємодії один з одним, намагаючись захопити більшу ринкову частку та отримати вищі прибутки.

На прикладі ринку послуг мобільного зв'язку можна простежити закономірності, описані вище, такі як цінова війна, тенденція до утворення картелів, взаємозалежність дій суб'єктів ринку та інше.

Отже, при переході України від командно-адміністративної до ринкової економіки та стрімких змінах у світовій економіці взагалі, дедалі більшої уваги потребують ринки з нетиповою організацією, такі як олігополія. Їхнє дослідження набуває високої актуальності, оскільки олігополія на даний момент часу охоплює досить масштабні галузі національного ринку багатьох країн, і України в тому числі, що й було доведено в даній науково-дослідницькій роботі.

■ АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА

Перехід України до ринкової економіки вимагав відродження організаційно-правових форм, здатних забезпечити безперешкодний рух товарів і послуг, раціональну організацію виробництва, торгівлі, банківської справи тощо.

Метою роботи є визначення основних чинників, що впливають на результати діяльності акціонерних товариств, а також розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення функціонування акціонерних товариств в умовах фінансової кризи.

Відповідно до поставленої мети в роботі вирішувалися такі завдання:

- дослідити економічну суть і зміст поняття акціонерної форми організації підприємства;
- визначити й систематизувати організаційно-правові форми діяльності акціонерних товариств;
- проаналізувати основні проблеми діяльності акціонерних підприємств на сучасному етапі та визначити напрямки їхнього розвитку.

Об'єктом дослідження є діяльність акціонерних товариств.

Предметом дослідження є акціонерні підприємства в умовах фінансової кризи.

Основними проблемами в подальшому розвитку акціонерних товариств є приватизація, жорстка політика регулювання державою, доступне придбання акцій для будь-якої особи.

■ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО БІЗНЕСУ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ФРАНЧАЙЗИНГОВИХ ВІДНОСИН

У роботі розглянуто особливості формування та функціонування франчайзингових відносин у сучасних умовах, наведені різновиди маркетингових систем, приклади застосування франчайзингу в економічній системі розвинутих країн. Докладно показано механізм функціонування франчайзингової системи на прикладі АТЗТ „Миронівський хлібопродукт“ торгової марки „Наша Ряба“.

Метою роботи є дослідження особливостей застосування франчайзингової схеми в Україні, можливостей та проблем її застосування.

Актуальність теми: вивчення суті франчайзингу як особливої форми організації малого бізнесу.

Завдання дослідження: визначити суть франчайзингу та його значення в економічній системі розвинутих країн та України зокрема; визначити особливості функціонування франчайзингової системи в цілому, переваги і недоліки, а також обов'язки франчайзера і франчайзі; розглянути франчайзинговий договір як важливий елемент франчайзингових взаємовідносин; а також розглянути механізм функціонування франчайзингової системи

Стірнова Альона Ігорівна
учениця 11 класу Одеського навчально-виховного комплексу "Гімназія № 2 — спеціалізована загальноосвітня школа I ступеня з поглибленим вивченням англійської мови"

Стегалюк Єлизавета Сергіївна
учениця 9 класу Херсонського фізико-технічного ліцею при Херсонському національному технічному університеті та Дніпропетровському національному університеті

на прикладі АТЗТ „Миронівський хлібопродукт“, що займається реалізацією продукції ТМ „Наша Ряба“ за допомогою франчайзингу.

У роботі було розраховано середньомісячний темп приросту обсягів продаж продукції (2,87% у місяць), який дав змогу спрогнозувати розгалуження франчайзингової мережі. При збільшенні мережі в 2 рази заданий обсяг реалізації продукції (4010 т) можна досягнути через 3,89 року. Це дає змогу стверджувати про економічну доцільність впровадження франчайзингових відносин для вдосконалення діяльності малого бізнесу. Також виокремлено переваги та недоліки для франчайзера та франчайзі. Дано рекомендації.

■ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕДУМОВ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В РАМКАХ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Фролов Сергій Сергійович
учень 11 класу
Олександрівської гімназії
м. Суми Сумської міської ради

Метою наукової роботи є дослідження теоретико-методичних аспектів економічного механізму екологічного розвитку та аналіз зовнішньоекономічної діяльності як складової сталого розвитку, розробки певних заходів для стабілізації економічного, соціального та екологічного розвитку Сумської області.

Актуальність даної роботи полягає в тому, що останніми роками переважна частина населення не відчуває істотних позитивних змін щодо якості свого життя та стану довкілля, а тому виникає нагальна потреба реалізації політики сталого розвитку для України.

Завданням наукового дослідження є визначення впливу макроекономічних та регіональних показників якості життя населення через аналіз існуючих ознак стану розвитку Сумської області.

Висновками та результатами наукового дослідження є те, що спираючись на результати рейтингової оцінки якості життя населення, міста та райони Сумської області інтегровані у п'ять груп — з високим, вище середнього, середнім, нижче середнього та низьким рівнем якості життя, сформовано модель для комплексної оцінки якості життя населення Сумської області та запропоновано підходи до визначення пріоритетних напрямів фінансування територій.

■ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Цьохла Маргарита Олександрівна
учениця 11 класу навчально-виховного комплексу
„Дитячий садок — школа
№ 6 „Сонячний“ санаторного типу м. Сімферополя
Автономної Республіки Крим

Актуальність обраної теми визначається тим, що туризм на сучасному етапі розвитку суспільства стає більш значущим явищем у соціальному, економічному і культурному житті людей та розвитку країни.

Мета дослідження — характеристика стану туристичної галузі України, визначення пріоритетів подальшого розвитку.

Для цього слід було вирішити такі завдання:

- 1) вивчити етапи формування національної туристичної сфери;
- 2) визначити сучасний рівень розвитку світового туризму;
- 3) дати економічну оцінку туристичному потенціалу України;
- 4) визначити пріоритетні напрями розвитку туризму в Україні.

Вивчення літературних джерел дозволяє зробити висновок, що туризм сформувався в результаті потреб людей у пізнанні нового, розвивається в процесі щораз кращої об'єктивності умов відпочинку населення й підтримується державою в рамках соціально-економічної політики країни.

Світовий досвід свідчить про те, що туризм є галуззю економіки, яка приносить великі доходи, стимулює розвиток міжнародних відносин. В Україні туризм розглядається як специфічний сектор, але займає ще незначне місце в національній економіці в порівнянні з розвиненими країнами світу.

Складена характеристика туристичного потенціалу України свідчить про певний рівень його потужності й ресурсної забезпеченості. Але сучасний стан туризму в країні визнається ще недостатньо задовільним.

На основі вивчення основних причин неефективного використання унікального туристичного потенціалу України сформовані основні пріоритетні напрями його розвитку.

■ ПРОГНОЗУВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Необхідність точного прогнозування валютного курсу неизменно росте, коли валютний курс нестабільний, а коливання походять циклічно.

В умовах фінансового кризису визначений інтерес викликає рішення проблем прогнозування валютного курсу з допомогою сучасних підходів.

Використані методи технічного аналізу, такі як „алігатор“, хвилі Еліота, осцилятори, фрактал дозволяють в сукупності проводити найбільш точні прогнози з найменшим ризиком. На практиці фундаментальний аналіз необхідний для підтвердження обґрунтованих висновків технічного аналізу.

На основі даних торгових стратегій було здійснено прогнозування валютного курсу з допомогою програми Investor's Dream, в результаті чого були отримані високі результати економічної діяльності, зокрема прибуток по угодам на ринку Forex становила майже 30 000 доларів, що підтверджує ефективність даних методів.

Таким чином, результати дослідження підтверджують обґрунтування можливості точного прогнозування валютного курсу.

Шижкін Юрій Євгенович
учень 11 класу
Севастопольського
політехнічного ліцею № 1

Секція “Фінанси, грошовий обіг і кредит”

■ РЕГУЛЯТОРНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Фінансовий ринок — сфера грошових відносин, що виникають у процесі купівлі-продажу фінансових активів як зобов'язань економічних суб'єктів один перед одним щодо сплати боргів і доходів. Серед сегментів фінансового ринку можна виділити кредитний ринок, ринок цінних паперів, ринок фінансових послуг, валютний ринок, ринок коштовних металів і каміння.

Державне регулювання фінансового ринку полягає у здійсненні державою комплексних заходів щодо впорядкування, контролю, нагляду за ринком та запобіганні зловживанням і порушенням у цій сфері. За режимом регулювання у країнах світу розрізняють вертикальну, горизонтальну та уніфіковану (інтегровану) модель. В Україні побудована вертикальна модель регуляції фінансових ринків; регулювання зосереджується переважно в державних органах, і лише невелика частина повноважень передається державою саморегульованим організаціям професійних учасників ринку. Аналіз статистичних матеріалів показав, що НБУ намагався стати ефективним регулятором фінансової системи країни, мають на меті стимулювання національного виробництва монетарними методами.

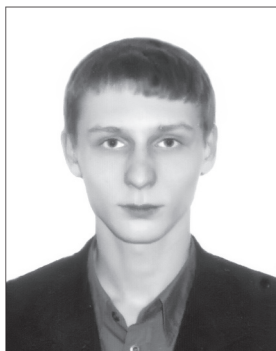
Під час розгортання фінансової кризи 2008 року Національний банк України почав застосовувати антикризові заходи тоді, коли в інших країнах вже аналізували їхню ефективність.

Підвищення ефективності регуляторної діяльності Національного банку України на фінансовому ринку — нагальна потреба, передумова стабілізації діяльності банківської системи, відновлення кредитування та виходу країни з фінансової та економічної кризи.

Баранова Юлія Михайлівна
учениця 11 класу Українського
гуманітарного ліцею
Київського національного
університету
імені Тараса Шевченка

■ РИНОК БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТІВ В УКРАЇНІ, ЙОГО ОЦІНКА Й НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

**Бесарабов
Владислав Олегович**
учень 11 класу загально-
освітнього спеціалізованого
санаторного інтернатного
закладу "Ерудит" II–III ступе-
нів для обдарованих дітей
м. Донецька

Робота має актуальне теоретичне та практичне значення, попри світову кризу, однією з причин якої була саме кредитна політика урядів та банків країн.

Основна мета — дослідження стану ринку банківських кредитів в Україні та сучасних тенденцій щодо створення і надання клієнтам банківських кредитів.

Об'єктом дослідження є Акціонерний Комерційний Промислово-інвестиційний банк (Промінвестбанк). Предметом дослідження є ринок банківських кредитів України та перспективи його розвитку.

Робота дає змогу вирішити такі завдання: сутність банківських кредитів; стан кредитних портфелів банку (Промінвестбанку); перспективи розвитку ринку банківських послуг в Україні.

Кредит — це форма прояву кредитних відносин між суб'єктами господарювання щодо надання й отримання позичкового капіталу. У роботі досліджується функціонування банків; надається класифікація банківських кредитів, їхня теоретична характеристика, функції та різновиди.

У практичній частині аналізується кредитна діяльність Промінвестбанку за 2005–2007 роки, рейдерська атака 2008 року, результати реалізації плану Тимчасової адміністрації щодо оздоровлення діяльності банку в 2009 році, визначаються перспективи розвитку банківського кредитування в Україні.

Дослідження дозволяє зробити такий висновок: основна проблема українського кредитування (на сучасному етапі) — неможливість і небажання банків проводити довгострокове кредитування, що пов'язано з відсутністю кредитних ресурсів, а також з ризиком неповернення кредитів.

■ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНИХ СИСТЕМ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

**Бочковський
Роман Валентинович**
учень 11 класу навчально-
виховного комплексу
"Загальноосвітня школа
I–III ступенів — гімназія"
м. Горохова Волинської
області

Одним з основних пріоритетів сьогодення у сфері економіки є підтримка підприємницьких ініціатив, стимулювання зростання виробництва і підвищення його економічної ефективності. Важливу роль при цьому має відігравати податкова система країни. Тому дослідження стану та визначення шляхів удосконалення альтернативних систем оподаткування є дуже актуальним завданням.

Метою роботи є обґрунтування шляхів удосконалення альтернативних систем оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Для досягнення поставленої мети розглянуто сутність альтернативних систем оподаткування, досліджено зарубіжний досвід їхнього функціонування, проведено аналіз оподаткування суб'єктів малого підприємництва та підприємств аграрного сектору за цими системами.

У роботі встановлено, що проблемами законодавчого регулювання спрощеної системи оподаткування є низький рівень взаємної узгодженості законодавчих та нормативно-правових актів, наявність внутрішніх суперечностей та неоднозначне тлумачення окремих норм законодавства щодо спрощеної системи оподаткування.

Аналіз фіксованого податку свідчить, що він має достатньо багато схожих рис із єдиним податком у частині оподаткування фізичних осіб. Ця та ряд інших обставин дозволяють стверджувати, що дана альтернативна система оподаткування з розвитком організованої торгівлі не має серйозних перспектив розвитку.

Упродовж останніх років знижуються надходження фіксованого сільськогосподарського податку до бюджету. Для вирішення цієї проблеми необхідно відмовитися від застосування грошової оцінки сільгоспугідь станом на 1995 рік з переходом на щорічну

індексацію цієї оцінки. Також доцільно уточнити механізм застосування ФСП: не замість інших податків і зборів, а лише стосовно профільної діяльності платника.

■ БІЗНЕС-ПЛАН РОЗВИТКУ АТС СЕЛИЩА НАУКОВИЙ

У вступній частині роботи зазначено, що об'єкт дослідження даної НДР — АТС селища Науковий Височанської селищної ради Харківської області, предмет дослідження — організація фінансово-економічної діяльності, яка забезпечує прибутковість роботи даного підприємства. Актуальність роботи зумовлена зростанням кількості споживачів даних послуг, конкуренцією на ринку послуг вищезазначеного спектра серед різних операторів.

Мета роботи — розробка бізнес-плану розвитку АТС селища Науковий. Проведено аналіз основних економічних понять і термінів на підставі опрацьованих наукових джерел, розкрито структуру роботи і її основний зміст.

Основна частина роботи містить 4 розділи, в яких аналізуються і розраховуються обсяг послуг та показники розвитку мережі, доходи від виробничої діяльності з урахуванням розвитку мережі АТС, необхідний штат співробітників, витрати на виробництво послуг, що надаються, економічні показники і бажані результати роботи підприємства, тобто всі елементи — складові розробки бізнес-плану.

Отримані у роботі результати свідчать, що АТС селища Науковий — досить рентабельне підприємство, і вкладання коштів у його розвиток є перспективною справою для інвесторів.

■ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ КРИЗИ В УКРАЇНІ

Комерційні банки є основними елементами фінансової системи України, і від їхнього ефективного функціонування залежить загальний розвиток економіки країни й добробут населення. Метою дослідження є оцінка системи управління ризиками комерційних банків України та пошук шляхів підвищення його ефективності.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

- дослідження теоретичних засад управління банківськими ризиками;
- виявлення та оцінка основних ризиків у функціонуванні комерційних банків України в сучасних умовах;
- аналіз системи управління ризиками у банківській установі (на прикладі ТОВ Комерційний банк „Дельта“).
- При виконанні завдань були досягнуті такі результати:
- з'ясовано, що основними причинами кризового стану банків і разом з тим загрозами їхньому подальшому функціонуванню виступають кредитні ризики, ризик ліквідності, нестабільність клієнтської бази та небажання власників врятувати власний бізнес. Разом з тим посилюються впливи політичного ризику;
- доведено, що створення та ефективне функціонування системи ризик-менеджменту у комерційному банку є невід'ємним елементом управління і запорукою стійкості та прибутковості банківської установи в сучасному нестабільному середовищі;
- виявлено, що система управління ризиками у ТОВ Комерційний банк „Дельта“ загалом сформована, проте потребує вдосконалення. Сильною стороною банку є його фінансова стійкість та ліквідність, а найбільш вразливим банк виявився до кредитних ризиків. Рекомендуємо посилити увагу до управління саме кредитними ризиками та збалансувати систему ризик-менеджменту в цілому.

■ РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ КРИЗИ

У роботі розглянуто інвестиційну діяльність в Україні та на Шосткинщині в умовах економічної кризи, а також проблеми розробки інвестиційних проектів регіону. Робота складається з 3 частин, вступу, висновків та додатків.

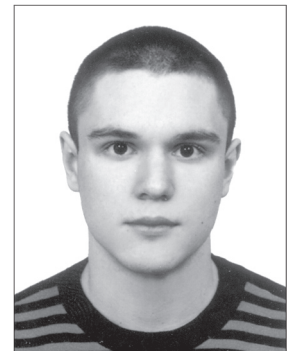
У вступі обґрунтовано вибір теми, визначено стан досліджуваної проблеми у науковій літературі, а також актуальність, новизна, теоретична та практична вагомість, мета й завдання роботи.

У першому розділі висвітлено економічне трактування поняття „інвестиції“ та механізм переходу заощаджень від власників до інвесторів. Особливу увагу приділено класифікації інвестицій. Проаналізовані економічні передумови виникнення інвестицій. Закінчується перший розділ представленням основних завдань інвестиційної діяльності.

У другому розділі представлена схема-опис державного регулювання іноземного інвестування в Україні. Розкрито інвестиційний імідж і привабливість України, дано порівняльну характеристику інвестиційної діяльності в Україні в різні періоди.

Пришаєв Роман Юрійович
учень 11 класу Височанської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2 Харківської районної ради Харківської області

Жигайло Володимир Миколайович
учень 11 класу Львівської академічної гімназії

Задьора Дар'я Володимирівна,
учениця 11 класу Шосткинського навчально-виховного комплексу: спеціалізованої школи I–II ступенів — ліцею Сумської області

У практичній частині представлені інвестиційні проекти, які мають можливість залучити інвестиції для розвитку соціальної інфраструктури Шосткинського району.

У висновках окреслені напрями проектів, тенденції та перспективи інвестиційної діяльності в Україні та на Шосткинщині.

■ АНАЛІЗ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

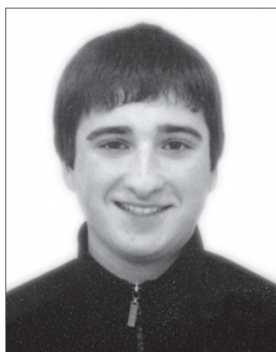
Кривич Ігор Євгенович
учень 11 класу
Дніпропетровського ліцею
інформаційних технологій
при Дніпропетровському
національному університеті
імені О. Гончара

У сучасних умовах важливими є завдання ефективного залучення і використання зовнішніх фінансових ресурсів, зокрема прямих іноземних інвестицій (ПІІ). У зв'язку з цим актуальною науковою проблемою стає дослідження сучасних тенденцій закономірностей міжнародного руху капіталу, розробка механізмів ефективного використання участі країни у глобальному фінансовому ринку.

Економіка України на сучасному етапі потребує великого обсягу зовнішніх інвестицій. За розрахунками Міністерства економіки України, загальна потреба в інвестиціях для структурної перебудови економіки становить від 140 до 200 млрд дол., а щорічна потреба в інвестиціях — 20 млрд дол. При цьому, починаючи з 1995 року, в Україну щорічно в середньому вливають близько 9 млрд дол., і ця позитивна тенденція зберігається, в середньому збільшуючи обсяги інвестицій на 35%.

Серед регіонів України найбільш привабливими є м. Київ, на який припадає 43% обсягу іноземного капіталу, Дніпропетровська область (18,8% від загального обсягу ПІІ); Донецька область. (6,14% від загального обсягу ПІІ), що пояснюється розвинутою промисловістю, науковими та фінансовими осередками.

■ МІСЬКИЙ БЮДЖЕТ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Кудрявець Євген Володимирович
учень 11 класу навчально-виховного комплексу
"Загальноосвітня школа
II ступеня — ліцею"
м. Білгород-Дністровського
Одеської області

Метою даного дослідження є аналіз міського бюджету м. Білгород-Дністровського у розрізі кількісних показників та взаємодії із Державним бюджетом і визначення його ролі у розвитку економіки регіону.

Завдання роботи:

- проаналізувати соціально-економічний стан міста, формування та виконання міського бюджету;
- дати порівняльну характеристику бюджетного законодавства 2009 та 2010 років;
- висвітлити роль міського бюджету у регіональній економіці.

Об'єктом дослідження є процес формування і розвитку регіональної економіки. Предметом дослідження виступає міський бюджет та його роль у регіональній економіці.

З кожним роком значення регіональної економіки в побудові загальнодержавної зростає. Ми почали розуміти, що від рівня економічного розвитку окремих територіальних одиниць залежить майбутнє країни. Розробкою програм розвитку регіональної економіки займаються провідні вчені як за кордоном, так і в Україні, серед них І.Я. Чугунов, О.Д. В-силік, О.П. Кириленко. Сьогодні ця тема є однією з найактуальніших.

Було проаналізовано етапи формування місцевого бюджету, зроблено повний порівняльний аналіз виконання міського бюджету за період з 2002 по 2009 (9 міс.) роки. Найбільшу частину доходів бюджету становлять державні трансферти, а найбільшу питому вагу у власних доходах становить податок з доходів фізичних осіб. Більша частина витрат припадає на соціальні виплати.

Модернізація фінансової системи повинна відбуватися задля поліпшення соціально-економічного стану міст України та розвитку регіональної економіки.

Міський бюджет має відігравати важливу роль у побудові регіональної економіки, а вона, в свою чергу, має бути одним з головних чинників у формуванні загальнодержавної розвинутої економіки.

■ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВИ ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКІВ БАНКІВ

Актуальність і практичне значення роботи зумовлені посиленням негативних тенденцій в економіці України, погіршенням платоспроможності клієнтів банків; збільшенням проблемної заборгованості, недосконалістю системи оцінки кредитоспроможності ряду банківських установ. Ретельний та кваліфікований відбір потенційних позичальників розглянуто як один із основних способів забезпечення фінансової стійкості банків.

Метою проведення дослідження є аналіз ефективності оцінки кредитоспроможності банків України, порівняння вітчизняних методик із закордонними, виявлення основних проблем та розробка рекомендацій, направлених на вдосконалення вітчизняних методик оцінки кредитоспроможності.

Основні завдання полягали в огляді проблем банківської системи України в кризовий період і шляхів їхнього вирішення; аналізі фінансових результатів діяльності та складу кредитного портфеля банків; вивченні системи оцінки кредитоспроможності АБ „Південний“, підходу до вирішення проблеми закордонними фінансовими установами; розгляді самостійних факторів виникнення сумнівних кредитів, сигналів про їхню появу.

Ті комерційні банки, що впроваджуватимуть наші рекомендації, мають шанс досягти таких результатів:

- зниження ризику кредитного портфеля, що формується комерційним банком, у цілому;
- при наявності високого ризику, забезпечення високої дохідності кредитних операцій; збереження ризику на допустимому для банку рівні, регулювання його рівня ще на стадії його формування з метою підвищення якості кредитного портфеля;
- контроль якісного складу портфеля позик, що пов'язано з необхідністю створення резерву на покриття можливих втрат за позиками. Оскільки величина резерву відноситься на витрати банку, якість кредитного портфеля прямо впливає на прибуток;
- більш ефективне управління своїми кредитними ресурсами.

■ СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Питання спрощеної системи оподаткування — одне з важливих як для суб'єктів малого підприємництва, так і для держави, оскільки їй необхідно забезпечити стабільний економічний розвиток малого підприємництва як одного з важливих елементів ринкової системи. Тому однією з актуальних проблем є необхідність кардинального реформування податкової системи з метою забезпечення рівномірного податкового навантаження на доходи підприємств та галузей виробництва, створення умов для самофінансування підприємствами виробничих інвестицій.

Метою роботи є аналіз спрощеної системи оподаткування в Україні на прикладі приватного підприємства „ЕКСПО“.

Під час написання роботи ми ставили такі завдання: дослідити законодавчі акти, що регулюють сплату податків за спрощеною системою малими підприємствами; зробити аналіз оподаткування за різними схемами спрощеної системи приватного підприємства „ЕКСПО“; виявити недоліки спрощеного оподаткування в Україні і запропонувати шляхи їхнього вирішення.

Наукова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків. У першому розділі досліджено теоретичні засади оподаткування малих підприємств за спрощеною системою. Другий розділ присвячено аналізу податкової звітності підприємства „ЕКСПО“. У третьому розділі висвітлюються основні недоліки відносин оподаткування малих підприємств за спрощеною схемою та пропонуються шляхи їхнього усунення.

Основними проблемами спрощеної системи оподаткування малих підприємств в Україні є встановлення граничних меж доходів фізичних та юридичних осіб, подвійне оподаткування підприємств за ПДВ при застосуванні шестипроцентної ставки та необґрунтовані ставки. При усуненні цих недоліків не слід забувати і про реформування податкової системи взагалі.

Кулик Юлія Анатоліївна
учениця 11 класу
Херсонського фізико-технічного ліцею при Херсонському національному технічному університеті та Дніпропетровському національному університеті

Ляцук Андрій Миколайович
учень 11 класу Кам'янець-Подільського ліцею Хмельницької області

■ ВАЛЮТНИЙ КУРС ТА ЗАСОБИ ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

**Мельник
Володимир Віталійович**
учень 9 класу загальноос-
вітньої школи I–III ступенів
№ 2 м. Саки Автономної
Республіки Крим

Актуальність обраної теми визначається тим, що на теперішній час в Україні існує дуже велика валютна нестабільність, яка є проблемою для всіх громадян нашої держави.

Мета дослідження: вивчити системи валютного курсу, вплив різних факторів на валютний курс, засоби валютного регулювання в Україні, та сформулювати висновки щодо поліпшення стану гривні.

Мета обумовила вирішення таких завдань:

- 1) вивчення етапів розвитку валютних систем;
- 2) аналіз усіх існуючих валютних систем;
- 3) визначення факторів, що впливають на валютний курс;
- 4) складання плану переходу України до нової системи валютного регулювання.

Вивчення літературних джерел дозволяє зробити висновок, що валютний курс є необхідною частиною економіки кожної країни. Він потрібен для безперешкодного руху капіталу та кредитів, взаємного обміну валютами при торгівлі товарами тощо.

Світовий досвід свідчить про те, що система вільного плавання валютних курсів є найкращою. На теперішній час Україна використовує систему часткового плавання валютних курсів. Ця система гальмує розвиток України як країни з прозорою економікою.

На основі вивчення всіх існуючих систем валютних курсів мною були запропоновані шляхи переходу України до найефективнішої у світі системи (вільне плавання валютних курсів), яку використовують найрозвиненіші країни світу.

■ СУЧАСНИЙ СТАН БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

**Овечкіна
Катерина Василівна**
учениця 11 класу
Кременчуцького ліцею № 4
Полтавської області

Банківська система, яка є необхідною умовою забезпечення сталого економічного зростання України, потребує вдосконалення, розробки фундаментальних та прикладних засад її подальшого зміцнення, усунення негативних проявів, які мають місце в сучасній банківській практиці.

Тому мета даної науково-дослідницької роботи полягає у дослідженні сучасного стану та основних чинників, що впливають на розвиток банківської системи України.

Для досягнення означеної мети були поставлені та вирішені такі завдання: розкрити суть і структуру банківської системи України; проаналізувати нормативно-законодавчу базу та обґрунтувати перспективні напрями її вдосконалення; встановити особливості сучасного стану банківської системи; розглянути та проаналізувати критерії, що визначають рівень довіри громадян до банківських установ, та способів її відновлення для забезпечення стабільного функціонування банківської системи держави; провести опитування з метою встановлення чинників, які стримують приплив грошових доходів громадян у банки, а також для визначення заходів для посилення припливу вкладів населення до банків України; розробити шляхи виходу з фінансової кризи.

У результаті дослідження встановлено, що сьогоднішня криза в банківській системі України — це криза не стільки грошей чи управління, як криза довіри. Створення довіри — це першочергове та нелегке завдання, але можливе при створенні надійного й об'єктивного інформаційного забезпечення.

■ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОЛІПШЕННЯ

Палій Вікторія Сергіївна
учениця 11 класу
Чорнобаївської гімназії
Чорнобаївської районної ради
Черкаської області

Проблеми аналізу кредитоспроможності на етапі розвитку кредитного ринку в Україні становлять великий інтерес для банків. У цій галузі необхідні як серйозні теоретичні й статистичні дослідження, так і осмислення світового досвіду.

Метою даної роботи є дослідження кредитоспроможності підприємства та визначення шляхів її поліпшення.

Поставлена мета роботи вимагає:

- розкрити сутність поняття „кредитоспроможність“ та визначити її основні критерії;
- визначити основні способи оцінки кредитоспроможності;
- з'ясувати та охарактеризувати показники оцінки кредитоспроможності;
- комплексно проаналізувати організаційно-економічні показники та фінансовий стан СТОВ „Світанок“;
- оцінити кредитоспроможність СТОВ „Світанок“, використовуючи чинну методику;

- окреслити шляхи поліпшення кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства.

У роботі проаналізовано теоретичну базу, що стосується оцінки кредитоспроможності підприємств в Україні, та практичну — оцінка кредитоспроможності СТОВ „Світанок“. Зроблені висновки щодо шляхів підвищення кредитоспроможності, а саме:

- залучення позичкових коштів підприємства для повного використання можливих ресурсів;
- збільшення обсягів оборотних коштів та необоротних активів;
- реструктуризація виробництва для збільшення прибутковості підприємства і підвищення класу позичальника до рівня А.

■ ГЕОГРАФІЯ ГРОШЕЙ

Гроші — вид універсального товару, що є загальним еквівалентом при обміні товарів і виконує функції міри вартості, засобів обігу, платежу та нагромадження.

Робота складається зі вступу, 5 розділів, висновку та списку використаної літератури.

У розділі I дається характеристика суті грошей. Тут також розглядаються форми грошей та електронні гроші.

У II розділі розповідається про історію грошей в Україні.

У III розділі висвітлюється питання розвитку грошової системи України в період становлення державної незалежності.

У IV розділі розповідається про національні валюти різних країн світу.

У розділі характеризує валютні ризики (долар і євро) у 2008–2009 роках.

У висновку обґрунтовано необхідність обігу грошей.

У додатках показані грошові одиниці різних періодів і різних країн світу.

Роман Томас Адальбертович
учень 10 класу Тячівської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 1
імені В. Гренджі-Донського
Закарпатської області

■ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Мета роботи — аналіз системи управління запасами на підприємстві агропромислового комплексу України.

Завдання роботи — на основі дослідження внести пропозиції щодо вдосконалення системи управління виробничими запасами на підприємстві агропромислового комплексу — ТОВ „Татіс“.

Об’єкт дослідження — ТОВ „Татіс“, яке належить до підприємств агропромислового комплексу, його фінансова звітність, а також його внутрішня нормативна документація.

Предмет дослідження — принципи та методи управління виробничими запасами.

Методи дослідження: аналітичний, статистичний, порівняльний.

Новизна роботи: використання методу комбінованого ABC-XYZ аналізу та його синергетичне поєднання з класичними методами нормування та управління запасами.

Висновки. Якісне управління виробничими запасами є запорукою ефективного функціонування та розвитку підприємства. Використання новітніх методів аналізу стану виробничих запасів і їхнього поєднання із сучасним фінансовим менеджментом дає змогу вдосконалити процеси виробництва. За результатами проведеного аналізу було запропоновано впровадження системи внутрішнього нормування, базою якої повинні стати засади комбінованого ABC-XYZ аналізу.

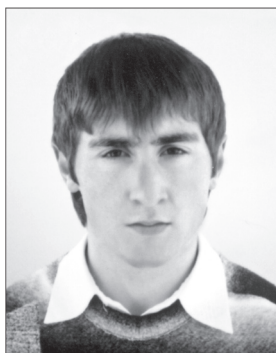
Пропозиції були розглянуті та прийняті до уваги керівництвом підприємства ТОВ „Татіс“, про що свідчить акт впровадження.

Роман Єгор Володимирович
учень 10 класу Запорізького
багатопрофільного ліцею
„Перспектива“

Секція “Комп’ютерні системи та мережі”

■ ВИКОРИСТАННЯ ВІЛЬНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Бадовський Антон Володимирович
учень 11 класу спеціалізованої загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2 з поглибленим вивченням основ економіки і правознавства м. Шепетівки Хмельницької області

За даними дослідження міжнародної аналітичної компанії IDC за 2008 рік, неліцензійні програми використовує 72% українців. Новий Кримінальний кодекс України, змінив ставлення до неліцензійної продукції. Перехід від пропрієтарного програмного забезпечення (ПЗ) до вільного у численних сферах його застосування (у тому числі в освіті) є на сьогодні загальноосвітнім трендом.

Відповідно до мети дослідження в процесі виконання роботи були поставлені та вирішені такі завдання:

- уточнена відповідальність за використання піратського ПЗ;
- досліджено альтернативне безкоштовне програмне забезпечення;
- з'ясована можливість його використання в навчальних закладах;
- розроблені рекомендації для роботи з OCLinux, OpenOffice.org.;
- визначені шляхи поліпшення комп'ютерного парку закладів освіти України;

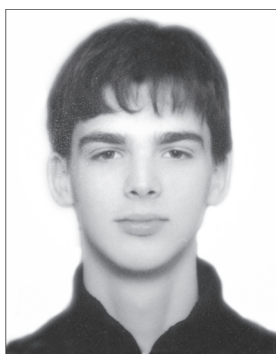
У процесі наукового дослідження зроблено такі висновки:

1. Різниця між відкритим та закритим (пропрієтарним) програмним забезпеченням передусім полягає у моделях ліцензування та способах їхньої розробки. Відкриті програмні продукти є безкоштовними, це дозволяє значною мірою вирішити питання „інтелектуального піратства“ в комп'ютерній сфері, що сприятиме поліпшення міжнародного іміджу нашої держави.

2. Запропоновані програми повністю забезпечують виконання шкільних програм.

Очевидно, що поширення вільного програмного забезпечення в навчальних закладах усіх рівнів сприятиме не тільки активнішій їх комп'ютеризації за рахунок збережених коштів, а й підвищить рівень комп'ютерної грамотності української молоді.

■ КОМПЛЕКС АВТОМАТИЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ БУДИНКОМ SmartHome

Біляк Олександр Сергійович
учень 11 класу Севастопольської гімназії № 1 імені О. С. Пушкіна Севастопольської міської ради

Целью разработки продукта SmartHome была полная автоматизация процессов быта. Для этого предлагается использовать ПК, как центр обработки информации и управления устройствами быта.

При разработке комплекса SmartHome были поставлены задачи:

1. Разработать внешнее устройство управления, подключаемое к ПК через интерфейс USB.
2. Обеспечить универсальный способ подключения внешних устройств к системе.
3. Интегрировать систему распознавания дикторонезависимой слитной монотонной речи.
4. Создать дополнительные функции, обеспечивающие универсальность системы (менеджер устройств, планировщик заданий, разработка дружеского интерфейса и т.д.).

Управление внешними устройствами производится подключаемым модулем KE-USB24A, доступным на продажу в сети Интернет. Управление модулем производится стандартными командами, специфичными для данного устройства. Определение состояния устройства (подключено, не подключено, не установлены драйвера) происходит путем обширного анализа реестра операционной системы, что обеспечивает высокую производительность и нетребовательность к ресурсам системы на стадии загрузки, в отличие от стандартных Win-API функций.

Для удобства пользования конечным продуктом была разработана система планировщика заданий и графический интерфейс для всего продукта, поддерживающий все функции Win-API, включая функции прозрачности, введенные в Windows Vista. При использовании Windows XP или Windows-2003, или более ранней версии эти функции отключаются в связи с несовместимостью с ранней версией Win-API. Планировщик задач основан на модифицированном формате времени Cron, используемом по умолчанию в Unix-подобных системах. Использование данного формата времени позволяет выполнять запланированные действия в определенное время с точностью до одной секунды, а также возможность использовать более высокий приоритет процесса отчета, в сравнении со стандартным таймером, реализованным в Win-API.

Так же для удобства пользования продуктом была внедрена база данных, в которой хранится вся информация о подключенных устройствах и командах, необходимых для управления ими.

■ ВИКОРИСТАННЯ ВІЛЬНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Здійснення інформатизації залежить насамперед від рівня розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій, у тому числі від використання програмного забезпечення, необхідного для виконання закладами освіти покладених на них завдань. На сьогодні парк комп'ютерної техніки в закладах освіти тільки нашого міста становить понад 200 одиниць, значну частину якої придбано з програмним забезпеченням, яке є об'єктом права інтелектуальної власності й використовується лише у спосіб та згідно з умовами, визначеними у відповідних дозволах (ліцензіях), виданих особами — суб'єктами права інтелектуальної власності. У зазначених дозволах (ліцензіях), зокрема, передбачаються обмеження щодо копіювання та модифікації такого програмного забезпечення.

Міжнародний досвід свідчить, що, попри необхідність значних витрат на початковому етапі запровадження використання програмного забезпечення з відкритим кодом замість пропріетарного, економія в подальшому в масштабах держави може становити близько 80–87%, включаючи витрати на адміністрування, адаптацію та перенавчання.

Головною метою моєї роботи є висвітлення можливих шляхів удосконалення навчального процесу, використовуючи доступні та якісні програмні продукти, навчання творчого мислення всупереч тенденції заучування типових машинальних дій. А також розробка дистрибутивного пакета Grusha School (Шкільна Груша), що містить пакет вільного програмного забезпечення, яке необхідне для вивчення шкільного курсу інформатики, а також програмного забезпечення навчального призначення. Другою основною складовою наукової роботи є сайт з методичними рекомендаціями щодо використання вільного програмного забезпечення.

Варшук Богдан Ігорович
учень 11 класу Коломийської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 7
Коломийської міської ради
Івано-Франківської області

■ РОЗПОДІЛЕНА МЕРЕЖЕВА АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА РОЗПІЗНАВАННЯ ЗОБРАЖЕНЬ

На сьогодні технології розпізнавання різних об'єктів на зображенні використовуються в робототехніці, оцінюванні якості фото та відео, ідентичності двох і більше предметів, для пошуку певних об'єктів на тисячах фотографій. Сфера застосувань таких технологій зростає з кожним днем.

У роботі пропонується реалізація мережевої автоматизованої системи (прототип кластерної системи МРР-типу із обчисленнями у потоках) розпізнавання зображень на картах.

Програма виконує кілька варіантів порівняння, від самого примітивного і швидкого до достатньо деталізованого, що потребує більших затрат часу.

Є передбачена можливість зміни режимів пошуку зображення (пошук ідентичних зображень з певним відсотком схожості, пошук одного зображення в іншому, масштабування шуканого зображення, поворот зображення).

Оскільки програма використовує складні технології розпаралелення і технології перетворення зображень, то її можна легко використовувати і для інших задач, таких як прогнозування природних явищ, геологічні дослідження, розв'язання складних математичних та економічних задач тощо.

Гортинчук
Богдан Анатолійович
учень 11 класу Львівського
фізико-математичного ліцею

■ ПРОГРАМА ДЛЯ ПЕРЕДАЧІ ФАЙЛІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРНЕТУ

Дзуба Максим Денисович
учень 11 класу Харківського
технічного ліцею № 173
Харківської міської ради
Харківської області

На сьогоднішній день Інтернет глибоко увійшов у життя людей. Тому передача файлів з максимальною швидкістю нині досить актуальне питання. Існує кілька основних широко розповсюджених програм, які дозволяють передавати файли, але вони використовують сервери, і тому потребують реєстрації, і не завжди їм вдається встановити пряме підключення між комп'ютерами користувачів. Тому я вирішив створити програму, яка б допомогла вирішити ці проблеми.

Основою програми є ідея про зчитування даних з мережі методом зчитування у циклі до повного заповнення вхідного буфера. І тільки після цього — переривання зчитування для запису даних у файл. Такий алгоритм забезпечує максимальну швидкість передачі інформації. Розмір буфера (як вхідного, так і вихідного) користувач може змінювати залежно від загальної швидкості мережі.

Моя програма використовує для передачі даних протокол TCP і на базі нього — мій протокол для коректної роботи програми, оскільки крім передачі файлів, моя програма має функції чату і може передавати закодований файл.

Програма керується виключно користувачем: усі функції описані як коди кнопок, тому програма не виконує ніяких дій без дозволу користувача. Програма дозволяє задавати номери портів для підключення. Основні функції програми виконуються в паралельних потоках для розподілення завантаження ЦП та уникання ефектів „зависання“. Кодування

файлу виконується функцією XOR: кожний даний байт файлу є ключем для наступного. Для прискорення процесу кодування ця функція виконана у вигляді динамічної бібліотеки на мові C++.

■ ОРГАНІЗАЦІЯ ОЛІМПІАД ЗА ДОПОМОГОЮ КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ

Дутчак Ігор Олегович
учень 11 класу
Тернопільського навчально-
виховного комплексу "Школа-
лицей № 13"

Аналіз організаційно-технологічних умов проведення олімпіад з різних навчальних дисциплін, а особливо олімпіад з інформатики, дозволив зауважити такий очевидний факт: учні займають місця у класі, їм роздають роздруковані на папері задачі, вони пишуть розв'язки на папері або виконують їх на комп'ютері. Коли час на виконання завдань добігає кінця, розв'язки зберігають з кожного комп'ютера на окремі носії інформації або щось подібне.

Це досить примітивно, адже інформатика на глибокому рівні — це передусім програмування. Тому досить актуальною є розробка комп'ютерної клієнт-серверної системи для організації таких олімпіад. Об'єктом дослідження у роботі були програми-роботи організації олімпіад, технології та сфери їхнього використання. Мета роботи — розробка комп'ютерної клієнт-серверної системи для організації олімпіад і надання її для безкоштовного використання в закладах та установах освіти.

Основою цієї системи є дві програми, зв'язаних між собою через комп'ютерну мережу за принципом клієнт-сервер. За її допомогою не треба буде роздавати завдання всім учасникам. На кожному комп'ютері, за яким працюватиме учень, буде встановлена програма-клієнт. На головному комп'ютері буде проінстальована програма-сервер, яка обслуговуватиме всі інші програми (клієнти). Кожен учень вводитиме свої реєстраційні дані, пароль і підключатися до серверу. Там він зможе отримати повну інформацію про

саму олімпіаду, умови її проведення, правила оформлення завдань, завантажити завдання і пізніше відіслати розв'язки на сервер.

Членам оргкомітету за роботою серверу стежити не потрібно. Усе працюватиме автоматично, без втручання людини, аж до закінчення часу олімпіади. Буде передбачено можливі перепади напруги, що може спричинити вимкнення комп'ютерів — після включення, олімпіаду можна буде продовжити (за винятком не збережених розв'язків — тут усе залежить від того, чи будуть учасники завбачливо зберігати свою роботу).

Залежно від умов проведення, розв'язки можуть перевіряти люди або складена для цього спеціальна програма, належним чином вмонтована у сервер.

У такий спосіб можна організувати олімпіаду в комп'ютерному класі з локальною мережею. Без труднощів сервер можна розмістити на будь-якому комп'ютері з прямим підключенням до мережі Інтернет. Залишається повідомити учасників про IP-адресу або доменне ім'я серверу і проводити он-лайн-олімпіаду чи інший подібний конкурс за описаним вище принципом.

У програмі використовується бібліотека WinSock. Це бібліотека, яка дає змогу працювати з сокетом Windows. Такий тип програмування — це програмування на відносно низькому рівні, хоча є й інші засоби Delphi (у цьому середовищі написана програма), які дають змогу працювати з мережею, але обрано цей, тому що це досить ефективно.

Матеріали для написання роботи зібрано з різних джерел, в основному з шкільного курсу інформатики й мережі Інтернет (методи роботи з компонентами бібліотеки WinSock).

■ УЩІЛНЕННЯ ДАНИХ БЕЗ ВТРАТ НА ОСНОВІ ПЕРЕТВОРЕНЬ

У роботі розглянуто питання ущільнення даних без втрат, тобто початковий файл може бути точно відновлений з ущільненого стану. Актуальність роботи полягає в тому, що кількість потрібної людині інформації неухильно росте, випереджаючи темпи зростання об'ємів пристроїв для зберігання даних і пропускних можливостей ліній передачі даних. Розробка нових ефективних методів ущільнення та програм архівації даних дозволяє вирішити вказану проблему.

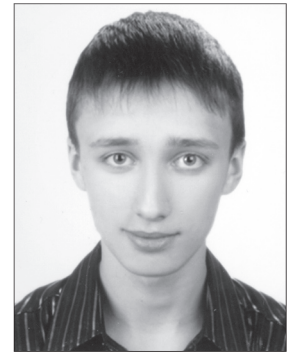
Метою роботи є розробка програмного забезпечення для ущільнення даних.

У роботі виконаний аналіз тенденцій розвитку та методів ущільнення. Базовою для дослідження і реалізації вибрано послідовність перетворень, якими здійснюється обробка даних: BWT (Burrows-Wheeler Transform)-перетворення, IF (Inversion frequency)-перетворення, кодування із застосуванням префіксних кодів Фенвіка.

Відпрацьовані алгоритми реалізації прямого та зворотного BWT-перетворення, IF-перетворення, кодування і декодування префіксними кодами Фенвіка та розроблено програмні модулі в середовищі Delphi для реалізації алгоритмів обробки даних вказаними методами.

Результатом роботи є програмний продукт для ущільнення даних із застосуванням вищевказаних методів, який розроблений з використанням програмних засобів Borland Delphi Studio 7.0.

Виконано тестування та дослідження можливостей програми.

**Коротинський
Антон Петрович**

учень 11 класу спеціалізованої загальноосвітньої школи-гімназії № 30 м. Вінниці

■ СИСТЕМА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗПОДІЛЕНИХ ОБЧИСЛЕНЬ

Є багато таких завдань, для вирішення яких потужності навіть найновіших процесорів буває занадто мало, тобто на вирішення поставленого завдання йде дуже багато часу.

Системи розподілених обчислень запрошують велику кількість користувачів для вирішення об'ємних завдань, занадто складних для одного комп'ютера. Основною проблемою є переділ одного великого завдання на менші підзавдання, щоб відсилати його користувачам.

Метою роботи було створити систему для організації розподілених обчислень, яка володіє вищенаведеними функціями та забезпечує швидкий доступ до своїх ресурсів за допомогою мережі Інтернет.

Основною відмінністю нашої програми є те, що вона не прив'язана до конкретного завдання, а при наявності спеціально розроблених модулів може працювати практично над будь-якими завданнями.

Новизну роботи визначає універсальність та унікальність розробленої системи для організації розподілених обчислень. Її універсальність полягає в тому, що система не прив'язана до одного конкретного завдання, як більшість аналогічних проєктів, а може працювати над вирішенням практично будь-яких завдань.

Користувачі системи мають можливість із клієнтської програми завантажити модуль та файли підзавдань. Після цього користувач може почати роботу над завданням, навіть якщо з'єднання з мережею Інтернет при виконанні буде відсутнє. Коли користувач виконає своє підзавдання, він може відправити результат на сервер і скачати ще один файл з підзавданням.

Мартинюк Ігор Сергійович

учень 11 класу Луцького навчально-виховного комплексу № 26 Волинської області

■ АВТОМАТИЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Мета наукової роботи — досконала організація управління персоналом у процесі діяльності підприємством, ефективний документообіг, прискорення прийняття рішень, своєчасне виконання завдань та контроль за їхнім виконанням.

Науково-дослідницька робота ґрунтується на відносинах, які виникають у процесі трудових відносин між співробітниками (працівниками одного підприємства, організації). Організація управління персоналом грає важливу роль у процесі діяльності підприємств. Для ефективного документообігу, прискорення прийняття рішень, своєчасного виконання завдань потрібна нова система електронного документообігу. На сьогодні жоден крок діяльності підприємства не обходиться без його документального підтвердження, звичайний спосіб паперового ведення документації займає надто багато часу. Нагромадження тек із протоколами, наказами, заявами, їхнє сортування, зберігання, пошук потрібних докумен-

**Мартинюк
Сергій Анатолійович**

учень 11 класу Чуднівської гімназії Житомирської області

тів — це минуле. На даний час більшість організацій оснащені комп'ютерною технікою, але ще багато працівників користується друкарською машинкою.

Автор розробки може запропонувати її будь-якому підприємству, що має у своєму підпорядкуванні певний штат працівників, незалежно від їхньої кількості та місця перебування.

Система управління персоналом є продуктом, готовим до впровадження у процес діяльності підприємств.

■ VOM MULTIMEDIA SYSTEM ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ SET TOP BOX

Мианецький

Володимир Сергійович

учень 11 класу загальноосвіт-
ньої школи I–III ступенів
№ 72 м. Одеси

У цій роботі розглядається процес проектування та розроблення програмного забезпечення для телевізійних приставок Set Top Box (middleware) — VOM Multimedia System. STB — це телевізійна приставка, за допомогою якої можна переглядати IPTV на екрані телевізора. Розроблення middleware — актуальне завдання, бо нині кожний, навіть невеликий Інтернет-провайдер починає надавати послуги IPTV своїм користувачам.

Під час виконання цієї роботи були вивчені принципи роботи IPTV, протокол IGMP, основні моделі STB та їхні характеристики, основні функції, які має виконувати middleware.

Була визначена ціль роботи — спроектувати та розробити middleware для невеликого Інтернет-провайдера. Для цього був вибраний STB моделі D-Link DIB-120. Мовою написання middleware для цього STB є HTML + JavaScript. Для розроблення було вибрано середовище Quanta Plus.

Були визначені та реалізовані такі основні функції VOM, як режим телебачення, відтворення з USB-накопичувачів, можливість користування вбудованим браузером STB, наявність меню налаштувань, система автоматичного самооновлення.

Крім того, для забезпечення функціонування VOM Multimedia System була розроблена серверна частина, яка опрацьовує запити STB-користувачів.

Поточна версія VOM Multimedia System уже має всі необхідні функції, тому введена в практичну експлуатацію. Маються плани на подальше удосконалення та додання нових функцій, таких як відео на запит, обмеження доступу, STB Mail та деякі інші.

Олексієнко

Антон Анатолійович

учень 10 класу Черкаської
гімназії № 9
імені О. М. Луценка
Черкаської міської ради
Черкаської області

■ МОДЕЛЮВАННЯ КОНВЕЕРНОЇ ОБРОБКИ КОМАНД У ЦЕНТРАЛЬНОМУ ПРОЦЕСОРІ

Сучасний рівень комп'ютерної техніки суттєво залежить від потужності центральних процесорів, яка, в свою чергу, залежить від архітектури ядра центрального процесора, а також рівня конвеєризації.

Для визначення оптимального рівня конвеєризації необхідно здійснити комп'ютерне моделювання цього процесу з урахуванням частоти використання різних за довжиною та часом виконання команд. Оскільки при оптимальній глибині конвеєра продуктивність обчислювальної системи буде максимальною при мінімальній складності, процес моделювання конвеєрного виконання команд є надзвичайно актуальним.

У ході роботи було розглянуто, що таке конвеєр команд і можливі конфлікти в ньому, засоби їхнього подолання. Також створено програмний продукт, на базі якого досліджено вплив конфліктів у конвеєрі команд на його роботу.

Робота має методологічне значення. Її результати можуть бути використані в подальшому для демонстраційних та науково-дослідницьких робіт.

■ КЛІЄНТ PEER-TO-PEER МЕРЕЖИ DIRECT CONNECT ДЛЯ LINUX

Целью данной работы является доработка и исправление ошибок в файлообменной программе FreeDC++. Основными задачами данной работы были:

1. Исправление ошибок в коде.
2. Обновление ядра DC++ до версии 0.709.
3. Добавление изображений в сообщениях (смайлов).
4. Добавление звуковых извещений, всплывающих окон.
5. Сбор deb-пакета данной программы для более удобной установки под операционными системами семейства Debian GNU/Linux.

В результате выполнения работы были реализованы поставленные задачи, изучен язык программирования C++, библиотека оконного интерфейса GTK+, начато изучение операционной системы Linux.

Сікачов Євген Дмитрович
учень 9 класу Маленської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів
Сімферопольського району
Автономної Республіки Крим

■ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ФУНКЦІЇ У ЛЮДИНИ

У цій роботі розкривається питання щодо зіставлення особистісних властивостей людини та сили нервових процесів.

У роботі розглядаються методи тестування за методиками М.В. Макаренка та Г. Айзенка. Ці методики були поєднані в одній програмі й таким чином було створено нову методику. Мною вже розпочато тестування учнів мого навчального закладу для накопичення інформації в базі даних з подальшим аналізом та створенням статистики. За попередньою оцінкою кафедри фізіології Херсонського державного університету, ці результати дуже точні й правильні і містять у собі глибоке наукове підтвердження. Ця робота дуже складна, бо має під собою серйозну теоретичну біологічну та математичну основу.

Програма NRS Control створена за допомогою середовища програмування Borland Delphi 7. та має змогу працювати як в автономному режимі, так і в локальній мережі. Програма об'єднує в собі п'ять різноманітних тестів. Її структура нелінійна, вона складається з п'яти зв'язаних між собою фізично і логічно виконавчих exe-файлів та одного головного exe-файлу, який контролює їхню роботу.

Дослідження в цьому напрямку мають дуже важливе значення, оскільки встановлення зв'язку між кількісними оцінками ефективності трудової діяльності чи успішності навчання з комплексом показників функцій вищої нервової діяльності в тому числі, індивідуально-типологічних властивостей, психічних функцій, може бути використано для вирішення питань оптимізації навчання, профорієнтації та професійного психофізіологічного відбору, оцінки функціонального стану.

Невідомими залишаються питання про зв'язок результативності спортивної діяльності з функціональною рухливістю та силою нервових процесів, психологічними функціями, властивостями особистості. Дуже важливим є питання про специфічність впливу фізичної культури та спорту на розвиток властивостей основних нервових процесів. Вивченню цих питань і присвячена експериментальна частина даної роботи.

Проект NRS control за попередніми оцінками експертів з біології людини є дуже успішним. Він чітко виконує поставлену задачу і видає правильні, точні результати. Після ряду доробок ця програма буде використана у багатьох закладах, що вивчають особливості вищої нервової діяльності (ВНД) людини. Ці знання дадуть нам багато нового, зокрема:

- поліпшення результатів спортсменів;
- лікування різноманітних хвороб, пов'язаних з ВНД;
- розробку нових апаратів штучної діяльності для людей-інвалідів;
- розподіл учнів у навчальних закладах по групах згідно з їхніми можливостями;
- перенесення розумових та фізичних навантажень тощо.

Програма буде корисною у вивченні індивідуально-психофізіологічних особливостей людини.

Старінська Анастасія Сергіївна
учениця 11 класу
Херсонського фізико-
технічного ліцею при
Херсонському національному
технічному університеті та
Дніпропетровському національному
університеті

■ МЕНЕДЖЕР ЗАВАНТАЖЕНЬ MINIDOWNLOAD

Чечіль Віталій Іванович
учень 10 класу
Криворізького гуманітарно-технічного ліцею № 129
Дніпропетровської області

Є багато різних менеджерів завантажень. Вони можуть ефективно і швидко завантажувати будь-які файли з Інтернету: і звичайні файли через протоколи http, і Ftp (Free Download Manager, Download Master, Orbit Downloader), Bittorrent клієнти (uTorrent). Є також завантажувачі типу WebCrawler, які можуть зберегти цілі веб-сайти на комп'ютер користувача для подальшого перегляду OFFLine (WinHTTrack Website Copier). Всі вищезгадані завантажувачі мають графічний інтерфейс. Крім них, однак, існують і програми для завантаження файлів, які працюють з консолі (WGet). На жаль, через відсутність графічного інтерфейсу ці програми використовуються лише досвідченими користувачами (до того ж найчастіше лише на основі операційної системи Linux).

У результаті дослідження та зроблених висновків була створена програма Mini-Download у середовищах програмування Microsoft Visual Studio 2008 та Lazarus, яка є мінімалістичною графічною оболонкою для консольної утиліти WGet.

MiniDownload має зрозумілий і зручний інтерфейс, не використовує багато системних ресурсів, є кросплатформенною, має функцію завантаження відео з Youtube та конвертування їх у популярні відеоформати.

У інших завантажувачах цієї функції немає або вона підтримується лише частково. Ми сподіваємося, що завдяки MiniDownload зросте популярність потужної утиліти WGet і серед користувачів-початківців.

Секція

“Безпека інформаційних та телекомунікаційних систем”

■ ПРОГРАМА ДЛЯ ШИФРУВАННЯ ФАЙЛІВ СCRYPTOR

Гембарський Михайло Віталійович
учень 11 класу Луцької гімназії № 4 Волинської області

Проблема захисту інформації хвилювала людство із самого моменту появи писемності. Створилися умови для обміну повідомленнями й листування, що, у свою чергу, викликало необхідність приховування змісту письмових повідомлень від сторонніх.

У даний час проблема використання криптографічних методів у інформаційних системах стала особливо актуальною. Причини цього:

- використання комп'ютерних мереж для обміну інформацією;
- поява комп'ютерних технологій, що зробили можливим розкриття шифрів, які раніше вважалися абсолютно надійними.

Метою роботи є створення надійної та зручної у використанні криптосистеми, яка забезпечує достатній рівень надійності та конфіденційності при збереженні інформації на жорсткому диску.

Новизну роботи зумовлює поєднання надійного криптографічного шифру із зручним користувацьким інтерфейсом, що дозволяє недосвідченим користувачам легко користуватися розробленою криптографічною системою.

При виборі алгоритму шифрування основна увага була зосереджена на шифрі AES. Advanced Encryption Standard (AES), також відомий під назвою Rijndael — симетричний алгоритм блочного шифрування (розмір блока 128 біт, ключ 128/192/256 біт), фіналіст конкурсу AES і прийнятий як американський стандарт шифрування урядом США.

Також програма надає функцію безпечного видалення файлів, що унеможливорює їхнє відновлення спеціалізованими утилітами.

■ ПРОГРАМА “СТЕГАНОГРАФ”

Глобальна задача, яку вдалося вперше розв'язати тільки з масовим розповсюдженням способів кодування інформації у вигляді друкованих текстів, — це захист інформації від спеціальних чи випадкових змін при передачі або збереженні.

Ще одна задача, пов'язана з кодуванням інформації, виникла водночас з обміном інформації (повідомленнями), — це приховування смислу та змісту інформації (повідомлень) від інших. Існують різні класи способів засекречування даних — стеганографія та шифрування. Автор обрав об'єктом свого дослідження стеганографію і на основі дослідження створив програму з власним алгоритмом кодування.

Програма надає можливості користувачеві обирати різні способи кодування, ступінь секретності та введення паролю. У панель інструментів увійшли різноманітні команди, які виконує програма. Дуже цікавий у виконанні інструмент „Лупа“.

Програма „Стеганограф“ створена у середовищі DELPHI мовою Object Pascal. Вона відрізняється від інших програм не тільки інтерфейсом, а й власним методом обробки інформації. Також користувач може обрати різні способи стеганографії. „Стеганограф“ дуже зручний у використанні, має дружний інтерфейс. Крім основних можливостей має додаткову інформацію, яка корисна та цікава.

Гулько Сергій Володимирович
учень 9 класу Криворізького гуманітарно-технічного ліцею № 129 Дніпропетровської області

■ ПРОГРАМА ШИФРУВАННЯ І ДЕШИФРУВАННЯ ТЕКСТУ

Науково-дослідницька робота присвячена актуальній темі криптографії — проектуванню та розробці програми шифрування і дешифрування тексту. Криптографія сьогодні — це найважливіша частина всіх інформаційних систем: від електронної пошти до стільникового зв'язку, від доступу до мережі Інтернет — і до електронної готівки.

Мета дослідження. Дослідити криптографічні алгоритми кодування текстової інформації, і на основі досліджень вивести власний алгоритм кодування інформації.

Робота складається з трьох розділів. У першому викладені теоретичні основи криптографії, другий розділ присвячений проектуванню і розробці алгоритму і програми шифрування та дешифрування тексту в середовищі програмування Turbo Pascal, а в третьому розміщена інформація про програмний продукт, створений автором. Симетрична криптосистема з закритим ключем працює на основі ефективного алгоритму й надає користувачеві можливість шифрування і дешифрування особистих текстових файлів.

Зашифровані програмою файли можна передавати по електронній пошті, зберігати на комп'ютері або записувати на знімні носії без побоювань, що вони будуть доступні тим, кому не призначені.

Сайт програми: <http://shifr.inf.ua/>

Дяченко Анна Володимирівна
учениця 11 класу Кам'янського еколого-економічного ліцею Кам'янської міської ради Черкаської області

■ ШИФРУВАННЯ ПОВІДОМЛЕНЬ ДЛЯ МОБІЛЬНИХ ТЕЛЕФОНІВ

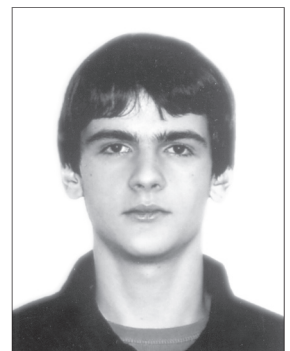
Електронне перехоплення інформації з мобільного телефону стало широко поширеним явищем. При цьому конфіденційна інформація може бути доступною для третьої сторони. Все це викликало необхідність вирішення проблеми захисту інформації у мобільному телефоні.

Мета проекту полягає у створенні програми для шифрування-дешифрування інформаційних повідомлень на мобільному телефоні за допомогою криптосистеми RSA, яка дозволяє підвищити рівень захисту пересилання повідомлень і збереження отриманої інформації.

Відповідно до головної мети в роботі проаналізовано можливості ефективного практичного використання криптосистеми RSA для шифрування текстових, відео- та аудіо-файлів, розроблено програмний продукт реалізації криптографічного алгоритму на основі композиції шифрів RSA мовою програмування Java2ME та адаптовано для мобільних телефонів, що підтримують технології Java.

Предметом дослідження є алгоритм шифрування на основі криптографічного методу RSA.

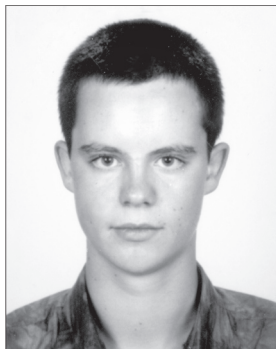
Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що розроблено програму шифрування та дешифрування інформаційних повідомлень на мобільному телефоні.

Касьянов Антон Володимирович
учень 11 класу ліцею при Донецькому національному університеті

Програмний продукт є повністю працездатним, має ергономічний інтерфейс, у ньому реалізовані функції створення ключів для шифрування інформації; шифрування та дешифрування; надання допомоги недосвідченому у шифруванні користувачу.

■ КОДУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗОБРАЖЕНЬ

Крот Андрій Олександрович
учень 11 класу Харківської
гімназії № 46
імені М.В. Ломоносова
Харківської міської ради
Харківської області

Криптографія — наука про передачу секретних повідомлень — забезпечує всі необхідні умови для таємної передачі даних по незахищених лініях зв'язку. Приховування самої інформації про наявність закодованого повідомлення є стеганографією. Існує багато комп'ютерних програм, що призначені для кодування інформації за допомогою стеганографії: S-Tools, Steganos Security Suite, Secur Engine та інші. Їхнім основним недоліком є поширеність у застосуванні. Отже, програми для зламування розробляються насамперед для них.

Задача цього проекту — розробити алгоритм та програмне забезпечення для шифрування інформації стеганографічним методом. Алгоритм кодує інформацію за допомогою зміни бітів парності повних значень RGB, використовуючи всі кольорні канали кожного пікселя зображення. Таку невелику зміну кольору людський зір не сприймає, тому факт передачі інформації за допомогою зображення фактично приховано. Особливості розробленого стеганографічного засобу: легкий і зрозумілий інтерфейс; підтримка кількох мов (українська, англійська та російська); використання пароля; непоширений стеганографічний спосіб кодування створює додатковий рівень безпеки: приховується не тільки повідомлення, а й сам факт його передачі.

Розроблений програмний продукт пропонується для використання кожному бажуючому при необхідності шифрування текстової інформації для передачі або збереження даних.

■ КРИПТОГРАФІЧНА СИСТЕМА “ЕКЗОН”

Левицький Іван Вікторович
учень 11 класу Хмельницького
спеціалізованого ліцею-інтернату
поглибленої підготовки
в галузі науки

Останнім часом кількість інформації, яку потрібно опрацьовувати, виконуючи різноманітну роботу, значно зростає. З розвитком науки та техніки на допомогу почали приходити різноманітні обчислювальні пристрої, які з часом набрали вигляду сучасного персонального комп'ютера. Однією з важливих ланок його застосування безумовно є захист інформації, що найчастіше зустрічається при передачі інформації локальною мережею та мережею Інтернет.

На сучасному етапі розвитку комунікаційних технологій проблема захисту інформації постає особливо гостро, тому обрана тема є досить актуальною.

Метою роботи було розробити програмне забезпечення, яке б мало зручний користувацький інтерфейс та максимально спростило роботу з шифрування та дешифрування потрібної інформації.

Об'єктом дослідження стали різноманітні алгоритми шифрування та дешифрування даних та їхня реалізація мовою програмування VC#, порівняно молоді та перспективної мови.

Наукова робота складається із вступу, основної частини (яка містить два розділи), висновку та списку використаних джерел.

У вступі визначаються такі положення, як наукова актуальність даної теми, об'єкт та предмет дослідження, мета й методи, а також значення даної наукової роботи.

У першому розділі наведені відомості про основи криптографії та основні алгоритми кодування інформації.

У другому розділі наведено детальний опис програми та основи роботи з нею.

У висновку підсумовуються результати всієї роботи та визначається її практичне значення.

■ АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ НА ПРИКЛАДІ БАНКУ. МОДУЛЬ КОНТРОЛЮ КОМУНІКАЦІЙНИХ СЛУЖБ

Даний проект реалізує задачу автоматизації організації та контролю роботи комунікаційних служб підприємства, є компонентом багатомодульної дослідницької роботи, має український, російський, англійський інтерфейс користувача. У роботі реалізований процес статистичної обробки роботи комунікаційних служб підприємства, формування звітів, автоматичного масового оповіщення (розсилання повідомлень) клієнтів мереж, суб'єктів колективних проектів.

Програма забезпечує інформаційну безпеку даних (конфіденційність, контроль цілісності), використовуючи аутентифікацію клієнта, симетричне шифрування.

Результат розробки — компактний, автономний, легко інтегрований до існуючих баз даних модуль.

Проект створено у середовищі візуального програмування Delphi з використанням програмних продуктів Oracle, Interbase, MS Excel, Microsoft Visio 2007, PLSQL Developer.

У розробленому програмному комплексі враховані завдання доступності, функціональності, можливості широкого використання, зручності у користуванні, можливість внесення змін до даних, таблиць, редагування функціоналу без перекопіювання.

Впровадження даного програмного комплексу сприятиме підвищенню ефективності, оперативності і поліпшення якості керування виробництвом, організації раціональних потоків інформації на підприємстві, своєчасному укладанню достовірної звітності підприємства, організації діловодства і диспетчеризації.

Програмний продукт знайде застосування в бізнесі, в галузі управління, в соціальних структурах.

Ленчик
Костянтин Олександрович
учень 11 класу Києво-Печерського ліцею № 171
"Лідер" м. Києва

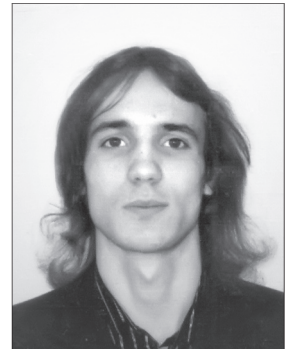
■ ЗАСТОСУВАННЯ КРИПТОГРАФІЇ ДЛЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

Одним з напрямків захисту в інформаційних системах є криптографічний захист інформації, що передбачає використання математичних методів перетворення інформації за допомогою шифрування, вироблення цифрового підпису та ін.

Криптографія — це найважливіша частина всіх інформаційних систем. Вона забезпечує підзвітність, прозорість, точність і конфіденційність. Криптографія запобігає спробам шахрайства в електронній комерції й забезпечує юридичну чинність фінансових транзакцій, допомагає встановити вашу особистість, але й забезпечує вам анонімність. А в майбутньому, у міру того, як комерція й комунікації будуть усе тісніше зв'язуватися з комп'ютерними мережами, криптографія стане життєво важливою. На даний момент захист інформації стає дедалі популярнішим і важливим у великих і малих компаніях, а також у повсякденному житті. Тому ця тема видалася цікавою та необхідною і виникло бажання створити програму, за допомогою якої було б можливо захистити інформацію користувача.

У роботі проведено аналіз сучасних аналогічних програмних продуктів. Особливістю продукту можна вважати можливість кодування пароля штрих-кодом, що забезпечує ще більшу ефективність кодування інформації, а також це може бути корисним на випадок, коли користувач забув пароль для кодованого файлу. За допомогою програми кодуються будь-які види файлів (мультимедія, текст та ін.), що відрізняє її від деяких програмних продуктів, які вміють кодувати лише текстові файли. Програма, порівняно зі своїми опонентами, показала високий рівень захисту та надійності закодованого файлу, але завдяки цьому вона програє своїм опонентам за швидкістю обробки файлів.

Для написання програми використовувалася мова програмування Delphi. Інтерфейс програми досить зручний, тому користувачу з мінімальними знаннями ОС Windows буде зручно працювати з програмним забезпеченням.

Маленков
Владислав Геннадійович
учень 11 класу Херсонського фізико-технічного ліцею при Херсонському національному технічному університеті та Дніпропетровському національному університеті

■ РОЗРОБКА МУЛЬТИПЛАТФОРМНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАСОБУ ДЛЯ ЗБЕРІГАННЯ ПАРОЛІВ

**Оганнісян
Грізельда Варданівна**
учениця 11 класу
Мелітопольського навчально-
виховного комплексу № 16
Запорізької області

Призначенням програми є надання користувачам засобу для полегшення інформаційного навантаження за рахунок збереження паролів доступу до важливих ресурсів.

Метою даної роботи є надання користувачам засобу для полегшення інформаційного навантаження за рахунок збереження паролів доступу до важливих ресурсів.

Актуальність теми дослідження. З розвитком комп'ютерних технологій зростає інформаційне навантаження на користувача. При перенавантаженні деяка інформація може загубитись. Але це неприпустимо для конфіденційної інформації. Для вирішення даної проблеми використовують спеціальні програми, що надають можливість зберігати конфіденційну інформацію, забезпечувати швидкий доступ до неї.

У ході даної роботи були поставлені такі завдання:

1) проаналізувати літературні джерела та Інтернет-ресурси з тематики безпеки інформації, криптографічних методів;

2) зробити огляд доступних систем зберігання паролів, ознайомитися з можливими шляхами створення мультиплатформних програмних засобів;

3) розробити мультиплатформний програмний засіб для зберігання паролів.

Висновки. Виявлені переваги та недоліки існуючих систем для збереження паролів доступу до важливих ресурсів. Розроблено безкоштовний програмний засіб для зберігання паролів, що може працювати в рамках таких операційних систем, як Windows, Linux, MacOS.

■ TSECURITYTOOL – ПРОГРАМА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

**Титаренко
Володимир Андрійович**
учень 9 класу Чернігівського
колегіуму № 11 Чернігівської
міської ради

Шифрування — це спосіб зміни повідомлення або іншого документа, що забезпечує спотворення (приховування) його вмісту.

Основною схемою класифікації всіх криптоалгоритмів є:

- тайнопис; відправник і одержувач виконують над повідомленням перетворення, відомі лише їм двом. Стороннім особам невідомий сам алгоритм шифрування;

- криптографія з ключем; алгоритм впливу на передані дані відомий усім стороннім особам, але він залежить від певного параметра — „ключа“, яким володіють лише відправник і одержувач.

На даний момент усі алгоритми шифрування діляться на дві групи: симетричні й асиметричні. Можна ще виділити хеш-кодування.

Залежно від характеру впливів, що виконуються над даними, алгоритми діляться на:

- перестановочні; блоки інформації (байти, біти, більші одиниці) не змінюються самі по собі, але змінюється їхній порядок проходження, що робить інформацію недоступною сторонньому спостерігачеві.

- підстановки; самі блоки інформації змінюються за законами криптоалгоритму. Переважна більшість сучасних алгоритмів належить цій групі.

На даний час існує досить велика кількість програм для шифрування даних. Наприклад:

1. True Crypt — дозволяє створювати віртуальні зашифровані диски, які потім можуть використовуватися як звичайні логічні диски системи.

2. Private Folder — корисний інструмент від Microsoft, що дозволяє створити папку (My Private Folder), захищену від доступу сторонніх користувачів паролем.

3. Сейф — програма для шифрування папок з робочого столу і переміщення їх у захищену область програми.

Шифрування виконується „методом суми“.

Алгоритм такий: береться байт ключа і байт тексту, перетворюються на цілі числа. Потім вони підсумовуються. Якщо сума більше ніж 255, то від неї ми забираємо 255, отриманий результат конвертуємо в байт. Так ми йдемо за текстом, і за ключем. Коли ми доходимо до кінця ключа (він у нас завжди 16 байтів, тому що результат хешування MD5 завжди довжиною в 16 байтів), починаємо з самого початку.

При зберіганні даних використано серіалізацію. Це перетворення екземпляра класу в масив байт. Після чого дані можуть бути зашифровані й записані у файл.

Програма tSecurityTool призначена для зберігання і захисту текстової інформації, захисту ПК від несанкціонованого доступу.

Вимоги для роботи:

1. Microsoft Windows 2000 SP4 (або пізніші версії), Microsoft Windows XP, на Microsoft Windows Vista, Microsoft Windows Seven, Microsoft Server 2003, Microsoft Server 2008 тестування програми не проводилося.

2. Microsoft .NET Framework 2.0.

3. 0,5 МБ на диску.

Секція “Технології програмування”

■ ВИКОРИСТАННЯ ОПЕРАЦІЙ НАД МАТРИЦЯМИ ДЛЯ ЗОБРАЖЕННЯ МОДЕЛЕЙ ОБ'ЄМНИХ ТІЛ

Комп'ютерне моделювання тривимірних об'єктів знаходить широке застосування у багатьох галузях економіки, тому актуальною є розробка математичних методів для потреб комп'ютерного моделювання, у тому числі моделювання руху об'ємних тіл.

Метою дослідження є розробка методів математичного опису об'ємних тіл та побудова їхніх динамічних тривимірних моделей, які відображають зміну положення тіл у просторі.

Одним із способів представлення об'ємних тіл є каркасні моделі. Будь-яка операція над об'єктом зводиться до операцій над його вершинами. У свою чергу, будь-яка дія над окремою точкою — це послідовність елементарних перетворень: перенесення на вектор, поворот на певний кут навколо осі, розтягування або стискання.

Використання операцій над матрицями дає можливість обчислення координат вершин моделей після перетворень. Для кожного з розглянутих перетворень нами розроблена відповідна матриця. Для побудови зображення каркасних моделей об'ємних тіл та відображення їхнього руху у просторі визначені структури даних, що описують модель. Створені функції, що реалізують операції над матрицями і на їхній основі — всі описані перетворення.

Розроблена програма Stereometrics, яка призначена для демонстрації руху каркасних моделей просторових тіл. Таким чином, результати дослідження дають можливість практично реалізувати побудову динамічних тривимірних моделей на основі виконання математичних операцій над матрицями.

Програма використовується на уроках математики та креслення у Кременчуцькому ліцеї № 4.

Бжоза Олексій Віталійович
учень 11 класу
Кременчуцького ліцею № 4
Полтавської області

■ ГРАФІЧНЕ ЗОБРАЖЕННЯ TURBO PASKAL

Основна частина роботи складається з шести розділів:

Розділ 1. Стандартні процедури і функції модуля Graph — стисло описує основні процедури і функції з фрагментами програм.

Розділ 2. Створення статичних графічних об'єктів — містить шість програм, які охоплюють усі описані в першому розділі процедури та функції.

Розділ 3. Методи створення рухомих графічних об'єктів — описано два методи і десять цікавих програм. Метод 1 — використання циклів і зміщення координат точок по осі X і по осі Y. Метод 2 — використання циклів, масивів і процедур getimage і putimage.

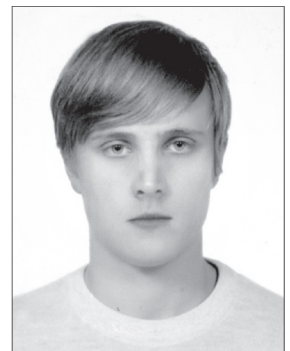
Розділ 4. Побудова графіків тригонометричних функцій — чотирнадцять програм, які демонструють графіки складних тригонометричних функцій.

Розділ 5. Нестандартні методи побудови складних математичних моделей — вісім програм, які демонструють цікаві зображення: коло, астроїда, нефроїда, кардіоїда, циклоїда, гіпоциклоїди, кубок, квітка.

Розділ 6. Використання рекурсії для графічних побудов — п'ять програм: зображення гілки дерева, різні цікаві фрактали.

Висновки.

Маємо надію, що дана робота зацікавить багатьох учнів і вони отримають нові знання з математики та програмування, адже в звичайних школах дуже мало годин відводиться на програмування і особливо на програмування графічних об'єктів. Плануємо доповнити роботу новими програмами. Для демонстрації роботи створена презентація, яку можуть використати викладачі шкільних та вищих начальних закладів при вивченні даної теми.

Боднарук Микола Миколайович
учень 11 класу
Івано-Франківського природно-математичного ліцею
Івано-Франківської міської ради

■ ПРИКЛАДНІ ПРОГРАМИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Гідулян Вадим Ігорович
учень 11 класу загальноосвіт-
ної школи I–III ступенів
№ 72 м. Одеси

Ігрове програмування — це різновид гри для кількох людей, у якій персонажами керуєте не ви, а написана вами програма. Мета створення Robocode — вивчення Java в процесі гри. Через написання користувачами Robocode їм доводиться шукати інформацію про нього самостійно. А це значно звучує коло користувачів.

RCR Editor+ значно полегшує введення алгоритму та не вимагає від користувача початкових знань Robocode або Java. Основна мета досягається порівнюванням команд російською мовою та мовою Java — праворуч від вікна редагування розташоване вікно з лістингом коду мовою Java з коментарями. Після тривалого користування програмою користувач зможе уже самостійно написати свій алгоритм поведінки робота в Robocode Editor. RCR Editor+ можуть користуватися навіть люди поважного віку, тим самим тренуючи свою логіку та пам'ять.

Користувач вводить команди керування російською мовою. Далі RCR Editor+ перекладає з російської мови в мову програмування Java. Після цього отриманий *.java файл вже звичайним способом компілюється у *.class файл за допомогою команди Compiler → Compile (Ctrl+B) у середовищі Robocode. Усі команди розсортовані по 7 вкладках (Рух, Атака, Радар, Влучення противника, Зіткнення, Властивості, Оператори), замість обробників подій, що забезпечують зручну навігацію програмою, у програмі міститься 58 обробників натискання кнопок з командами робота, 19 процедур для підтримки функцій

редактора команд, 24 процедури створюють інтерфейс користувача. Головна функція — Compile-інтерпретатор команд та аналізатор помилок.

RCR Editor+ дає можливість організувати змагання з Robocode серед людей, які абсолютно не знають програмування.

■ ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБКИ АНАЛІТИКО-ГРАФІЧНОГО ТРАНСЛЯТОРА МАТЕМАТИЧНИХ ВИРАЗІВ (НА ПРИКЛАДІ ЕЛЕМЕНТАРНИХ ФУНКЦІЙ)

Гуменок Олександр Миколайович
учень 11 класу Луцького
навчально-виховного
комплексу "Гімназія № 14"
Волинської області

Розробка трансляторів є одним із напрямів інформатики, в якій розглядаються ідеї, методи та алгоритми синтаксичного і семантичного аналізу штучно створених мов. Проблема зручності подання запису математичного виразу, максимально наближеного до звичного його використання людиною і коректного його перетворення у машинний код, зрозумілий для опрацювання комп'ютером, є одним з аспектів створення трансляторів у структурі математичних пакетів. Для того, щоб можна було наочно побачити результат такого перетворення і переконатися у його правильності, використовують побудову графіків функцій, які відповідають заданим для транслятора математичним виразам. Наведені вище міркування обумовлюють актуальність проведеного дослідження.

Відповідно до визначеної мети роботи спроектовано і розроблено програму — аналітико-графічний транслятор математичних виразів (на прикладі елементарних функцій). За технологією розробки програмного забезпечення було розглянуто теоретичні аспекти щодо структури та вимог до реалізації основних елементів трансляторів; визначено елементарні функції як об'єкт реалізації в розроблюваному програмному засобі та перелік досліджуваних властивостей; розроблено алгоритми та подальші програмні реалізації розбору, аналізу математичних функцій та побудови графіків функцій з врахуванням технології побудови скінченного автомата, проведено тестування і налагодження розробленої програми.

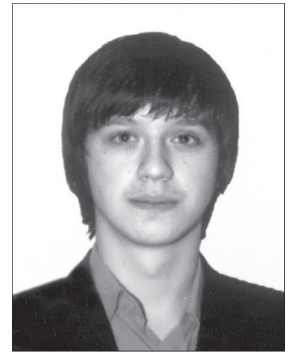
Розроблена програма знаходить широке застосування в навчальному процесі, зокрема при вивченні елементарних функцій та дослідження їхніх властивостей.

■ ДОСЛІДЖЕННЯ АЛГОРИТМІВ ПАРАЛЕЛЬНИХ ОБЧИСЛЕНЬ

Стрімке впровадження багатоядерних процесорів у сучасних персональних комп'ютерах та підтримка багатопроцесорності багатьма операційними системами дає можливість прискорити вирішення задач, що мають природний паралелізм за рахунок використання розподілених обчислень.

У роботі розглянуто основні поняття паралельних обчислень, які висвітлено в таких розділах:

- досягнення паралелізму та його можливі режими;
- оцінка ефективності паралельних обчислень, аналіз складності обчислень і оцінка можливості розпаралелювання;
- загальна схема розробки паралельних методів;
- огляд засобів паралельної розробки в Python;
- загальні відомості про багатопоточні методи реалізації в Python;
- створення потоків та їхній запуск, керування потоками;
- дослідження алгоритмів перемноження тривимірних масивів та сортування одновимірного масиву, при розпаралелюванні та без нього.

**Капусняк
Віталій Сергійович**
учень 11 класу Вінницького
технічного ліцею

■ ВИКОРИСТАННЯ ПАРАЛЕЛЬНИХ РОЗРАХУНКІВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДУ МОЛЕКУЛЯРНОЇ ДИНАМІКИ

Супер-ЕОМ та супер-обчислення є, безперечно, найважливішим розділом науки про обчислення. Основні сфери застосування, а також досягнення супер-обчислень пов'язано з великими науковими та інженерними задачами. У наш час коло задач, які потребують для свого розв'язку застосування потужних обчислювальних ресурсів, дедалі більше розширюється. Потужний поштовх до розвитку паралельних обчислень надала поява сучасних графічних процесорів і технологій програмування, які дозволяють використовувати їх для обчислень загального призначення.

У роботі проводилося дослідження сучасних технологій розробки паралельних програм, розглянуто та досліджено особливості архітектури графічних процесорів і технологій їхнього програмування. Було реалізовано послідовну версію алгоритму методу молекулярної динаміки, побудовано паралельну реалізацію даного методу для центрального (з використанням технології OpenMP) і графічного (з використанням технології OpenCL) процесорів. З метою перевірки коректності розроблених програм було проведено моделювання фазового переходу тверде тіло — рідина — газ та моделювання зіткнення двох тіл.

На прикладі задачі молекулярної динаміки проведено порівняння різних архітектур та технологій. Показано, що для даної задачі, як і для більшості обчислювальних багатомасштабних задач, нетрадиційні архітектури перевершують звичайні процесори за такими характеристиками, як продуктивність та енергетична ефективність.

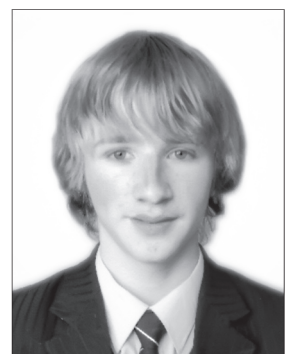
**Лавріненко
Ярослав Сергійович**
учень 10 класу Черкаського
фізико-математичного
ліцею Черкаської міської ради
Черкаської області

■ АНАЛІЗ ГАЛАКТИЧНИХ СПІРАЛЕЙ

У цій роботі розкривається питання класифікації галактик за формою їхніх спіралей. Спроб створення цієї класифікації було багато. Варто згадати хоча б Шарля Месьє, котрий створив найперший і найвідоміший каталог галактик, чи Едвіна Хаббла, котрий першим класифікував галактики.

У роботі розглядається новий метод вивчення спіралей галактик, а також їхньої класифікації за коефіцієнтами рівнянь цих спіралей. На сьогоднішній день не існує математичного обґрунтування класифікації галактик. Галактична астрономія — одна з найактуальніших, з наукової точки зору, сьогоденних тем. Вивчення цієї теми дасть змогу отримати відповіді на багато питань, серед яких утворення та еволюція Всесвіту, питання темної матерії, утворення самих галактик тощо. Слід додати, що програма може знайти застосування у вирішенні метеорологічних задач, оскільки форми циклонів також підкорюються рівнянням спіралей. Ця наукова робота дуже складна, бо має під собою серйозну теоретичну астрономічну та математичну основу.

Для комп'ютерного розрахунку була створена програма Galaxy Spiral. Вона створена для того, щоб, завантаживши фотографію спіральної галактики, отримати коефіцієнти рівняння її рукавів. Програма містить у собі схеми штучного інтелекту — розпізнання образів. З усієї фотографії програма виділяє лише рукав галактики. Модуль розрахунків містить два рівняння — Архімедової спіралі та логарифмічної. Вирахувавши їхні рівняння програма буде відповідні лінії на зображенні для порівняння результатів.

**Лактіонов
Сергій Олександрович**
учень 11 класу Херсонського
фізико-технічного ліцею
при Херсонському національному
технічному університеті
та Дніпропетровському
національному університеті

Програма створена за допомогою середовища програмування Borland Delphi 7 Enterprise. Таке середовище обрано завдяки простоті роботи з графічними файлами, що містять растрове зображення. У цьому середовищі ми можемо досить просто розкласти зображення на складові та аналізувати їх за різноманітними ознаками, наприклад за кольоровою гамою. У програмі використано методи модульного програмування та програмування „згори-вниз“. Програма розділена на дві частини — аналіз зображення — його графічна обробка, а також математичний розрахунок, для якого беруться дані, отримані в першій частині. Це і є модульним принципом програмування. Реалізація розробки програми йде від її основних частин до менших частин — приклад програмування „згори-вниз“.

У програмі використовувалися бібліотеки нестандартних компонентів Raize Shell 4.0 та RXLib 7.0. Це робилося для того, щоб створити приємний сучасний інтерфейс програми, збільшити її функціональність. До того ж, мною було створено компонент на базі стандартного компонента TImage, який дозволяє змінювати яскравість зображення, контраст та кольорову гаму.

Galaxy Spiral працює, зберігаючи отриману інформацію у приєднану базу даних. База даних створювалася в середовищі MS Access. Для обробки запитів до бази даних використовувалися елементи мови MySQL.

Серед технологій програмування, які мали місце в роботі, найголовнішими є:

- система штучного інтелекту — розпізнання образів;
- робота з базами даних;
- написання власного компонента для роботи з растровими зображеннями;
- використання бібліотек нестандартних компонентів;
- створення „дружнього“ інтерфейсу програми;

Оскільки програма може мати дуже широку сферу використання у різних науках, можливо, програма стане корисною у вивченні найскладніших і найцікавіших питань астрономії та метеорології.

■ ADVANCED DYNAMIC GRAPHIC ENGINE

Ларін Владислав Олегович
учень 11 класу Миколаївського
муніципального колегіуму
Миколаївської міської ради

Актуальність роботи. На сучасному етапі розвитку освітніх технологій дуже актуальним є використання спеціальних бібліотек та компонентів для роботи з 3D-графікою. Аналіз наявних засобів, які б давали змогу за короткий час зробити свою власну 3D-сцену чи програму, показав, що таких програмних продуктів на цей час є недостатньо і вони занадто складні у використанні.

Мета роботи — створення легкого у вивченні та зручного програмного засобу відображення 3D-графіки задля допомоги учням і взагалі програмістам у цікавому та зручному створенні власних 3D-сцен (ігор), прискоренні та автоматизації процесу створення 3D-додатків.

Результати роботи. Програмний засіб Advanced Dynamic Graphic Engine (ADGE) був створений у середовищі об'єктного програмування Microsoft Visual Studio 2008 Professional мовою програмування C#, для відображення графіки був використаний XNA Framework 3.0, який представляє собою низькорівневий API DirectX для C#.

Можливості ADGE: підтримка до 16 джерел світла на об'єкті одночасно; система матеріалів; менеджер пост-ефектів; менеджер ігрових ресурсів; різні види ігрових камер; ігровий інтерфейс з великими можливостями; підтримка Deferred Shading; система часток (Advanced Particles); система тригерів та підтримка скриптів; додаткові елементи: небо

(небесна сфера + сонце + зміна доби), океан; контроль вводу користувача; модуль векторної математики; модуль системних повідомлень; ведення системного логу; гнучкість у налаштуванні.

Перспективи використання ADGE:

1. Створення навчальних 3D-проектів з різних дисциплін.
2. Розробка 3D-ігор різних жанрів.
3. Проектування та обрахунок фізичних моделей та процесів.

■ ЕЛЕКТРОННИЙ ЩОДЕННИК ЛІКАРЯ-ВЕТЕРИНАРА СВИНОФЕРМИ

Сьогодні технічна думка сягнула чималих висот у різних галузях народного господарства. Це промисловість, будівництво, охорона здоров'я, транспорт і зв'язок, побутове обслуговування тощо. Що ж до сільського господарства, зокрема тваринництва, то практично не створено програмних засобів, які істотно полегшували б працю людей у цій галузі.

Метою роботи є випрацювання ефективного методу й засобу здійснення інформаційних процесів шляхом створення програми для полегшення праці лікаря-ветеринара свиноферми.

Об'єкт дослідження: дані, що зберігаються у лікаря-ветеринара свиноферми.

Предмет дослідження: можливості автоматизації процесу роботи лікаря-ветеринара.

Практична значимість одержаних результатів. Прикладний характер роботи полягає в тому, що її результати і методика досліджень можуть ефективно використовуватись при практичному веденні баз даних у сільському господарстві. Програму можна використовувати в роботі свиноферм, що значно полегшує працю лікаря-ветеринара, зокрема ведення бази даних, позбавляючи його від паперової роботи.

Програма проста в експлуатації і не потребує великої кількості системних ресурсів.

Марчук Сергій Вікторович
учень 11 класу Кузнецовської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 2 Рівненської
області

■ ТЕХНОЛОГІЯ ВИМІРУ ПОТУЖНОСТІ ТА ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ, ЩО СПОЖИВАЄТЬСЯ ПРОГРАМНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПЕОМ

Енергоспоживання, економія електроенергії — дуже актуальне завдання для України, особливо з погляду євроінтеграції. Мабуть, немає такого електричного приладу, про споживання електроенергії яким ми б не знали все: потужність, способи заощадження тощо. А от потужність, що споживається при роботі ПЕОМ з конкретним програмним забезпеченням, невідома, хоча ця тематика вже обговорюється у світі.

У першій частині роботи наведена методика експерименту та побудована математична модель споживання електричної потужності.

У другій частині роботи описаний отриманий алгоритм та його програмна реалізація у вигляді альфа-версії програмного забезпечення для виміру потужності, що споживається.

У третій частині роботи проведені експерименти з виміру споживання енергії при роботі з популярними зразками програмного забезпечення: архіваторами, мультимедійними програмами, браузером. Також зроблено порівняння споживання електроенергії при перегляді різних сайтів.

Меліксетян Астрік Варданівна
учениця 10 класу середньої
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 15
м. Алчевська Луганської
області

■ ПРОГРАМУВАННЯ МІКРОКОНТРОЛЕРІВ (РОЗРОБКА ПРОГРАМИ ДЛЯ ЕЛЕКТРОННОГО ТЕРМОМЕТРА)

Метою даної роботи було написання бібліотеки функцій для виведення інформації на рідкокристалічний дисплей від мобільного телефону Nokia 5115 по інтерфейсу SPI.

У процесі реалізації поставленого завдання виникла потреба у вивченні роботи з мікроконтролерами. Для вивчення були обрані мікроконтролери корпорації Atmel. Головним обґрунтуванням вибору цього чіпа стала його доступність і прийнятна ціна.

Для написання програми використовувалась мова програмування C та середовище розробки CodeVision AVR.

Для роботи з дисплеєм була вивчена архітектура вбудованого в нього контролера Philips 8544. На шляху до досягнення мети була освоєна робота з SPI інтерфейсом.

У результаті була створена бібліотека функцій, що дозволяє виводити графіку і шрифти на дисплей, а також був створений багатофункціональний цифровий термометр, що використовує функціональність цієї бібліотеки.

Мороз Григорій Вадимович
учень 11 класу гімназії
№ 11 імені К. А. Треньова
м. Сімферополя
Автономної Республіки Крим

**Панченко
Дмитро Анатолійович**
учень 11 класу Харківського
приватного ліцею "Професіо-
нал" Харківської міської ради
Харківської області

■ ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ МОВИ ПРОГРАМУВАННЯ PYTHON У СЕРЕДОВИЩІ DELPHI

Для демонстрації можливостей та перспектив застосування мови Python у середовищі Delphi в роботі розглянуті питання інтегрування технології DLL та використання можливостей бібліотеки GLScene для створення ігрової системи для змагань та навчання програмістів. GLScene — графічний движок для застосування в програмах мовою Delphi. Він використовує бібліотеку OpenGL як програмний інтерфейс застосувань користувачів. GLScene є вільним програмним забезпеченням і поширюється з ліцензією Mozilla Public License.

Розроблено гру мовою Delphi, за допомогою якої гравець має можливість навчатися загальним принципам програмування, а також принципам об'єктно-орієнтованого програмування. Система дозволяє створити віртуальне змагання на різних ігрових мапах між кількома роботами індивідуально збудованими та керованими штучним інтелектом, створеним гравцем мовою Python, яка на сьогоднішній день є однією з популярних мов програмування. Мова Python надає структури високого рівня і використовує динамічний контроль типів, що робить її ідеальною мовою для швидкого написання різноманітних застосувань, які працюють на більшості поширених платформ.

Мова Python для цього проекту доповнена модулем, який має функції для роботи з векторами. Ігровому процесу сприяють тривимірна графіка, атмосферна музика та різноманітні відеоефекти. До проекту додається редактор мап, інструкція та навчальний посібник для мови Python.

**Приходько
Олексій Олексійович**
учень 10 класу Запорізького
багатoproфiльного ліцею
№ 99

■ ПРОГРАМА-РОБОТ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ПРАВИЛЬНОСТІ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ МОВОЮ TURBO PASCAL

Робота присвячена дослідженню можливості автоматизації процесу перевірки учнівських програм, написаних мовою програмування Turbo Pascal в умовах уроків з „Інформатики“ у старших класах сучасної школи.

Основна теза — вчитель інформатики має вирішити за обмежений час уроку достатньо багато завдань, і перевірити правильність виконання учнями практичних задач з програмування йому допоможе спеціальна програма-робот. Таким чином буде досягнута економія часу вчителя для того, щоб використати його для вирішення більш важливих педагогічних та виховних питань.

Під час виконання роботи було прочитано кілька електронних статей та книг, проаналізовано кілька аналогів з метою визначити особливості структури, інтерфейсу та функціонального наповнення програмного засобу, що розробляється.

Програма реалізована мовою Turbo Pascal з використанням безпосереднього доступу до компіляції зовнішнім компілятором.

Обмін інформацією між частинами програмного комплексу реалізовано за допомогою текстових файлів.

Учнівські програми, що можуть перевірятися, мають бути спеціальним чином оформлені.

Розроблена програма-робот дозволяє виконувати автоматичну перевірку учнівських програм за такими темами: лінійна програма, розгалужена програма, цикли, масиви, записи, допоміжні програми.

**Резунов
Олександр Сергійович**
учень 11 класу
Криворізького гуманітарно-
технічного ліцею № 129
Дніпропетровської області

■ МАШИНА ТЬЮРИНГА

Будь-який жорстко детермінований процес можна трактувати, як алгоритм переробки слів у певному алфавіті. Результати досліджень Тьюринга, Черча, Посту, Маркова та інших засновників теорії ефективного обчислення настановлюють на думку, що взагалі будь-який процес у нашому світі може бути описаний набором загальнорекурсивних функцій або алгоритмом типу Маркова або машин Тьюринга—Посту.

Основні концепції побудови алгоритмів, покладені в основу роботи машини Тьюринга, є актуальними й сьогодні, тому що є основою побудови мікрокоду для однопроцесорних систем з оптимізацією.

У ході роботи була створена програма-симулятор машини Тьюринга. Програма написана мовою програмування DELPHI.

Дана робота дуже відрізняється від аналогічних проектів. Вона має сучасніший дизайн, кілька робочих вікон і широкий спектр можливостей для користувача.

Заповнюючи проект та його машини певним кодом (відповідним до правил мови), користувач працює з компілятором Машини Тьюринга, де має можливість запустити проєкт як у покроковому режимі, так і повністю.

При роботі машини здійснюється демонстрація її роботи (в покроковому режимі) на стрічці, де відображується активне місцеположення каретки (червоне виділення).

У програмі здійснені майже всі функції редагування. Для зручності користувач може за власними вподобаннями змінювати місцеположення вікон Structure, Messages, Projects або повністю їх закрити.

■ КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТА АНАЛІЗ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ПОЖЕЖИ FireMan

На сьогоднішній день одной из самых важных экологических проблем Крыма являются летние лесные пожары. Ежегодно они уничтожают тысячи гектаров зеленых насаждений, нарушают функционирование экосистем. На борьбу с пожарами тратятся колоссальные денежные средства, однако это не дает должного эффекта. Проблема может быть решена только с помощью внедрения инновационных технологий в систему пожарной охраны.

FireMan — это программный аппарат для анализа и оценки распространения лесного пожара в переменных условиях внешней среды.

Разработанная система обладает следующими характеристиками:

- 1) задание собственных произвольных математических моделей;
- 2) точность прогноза за счет использования нескольких моделей;
- 3) учет большого числа погодных и рельефных факторов;
- 4) актуальность данных за счет связи с серверами погоды и карт;
- 5) современные технологии (Microsoft .NET, Google Maps API, XML, ADO .NET) для

обеспеч визуальное отображение территории, охваченной пожаром в произвольный момент времени;

FireMan предоставляет широкие возможности для автоматизации и повышения эффективности работы пожарных и может быть использован:

- при составлении плана выборе тактики тушения пожара;
- для определения оптимального варианта подъезда пожарных бригад;
- при составлении плана эвакуации местного населения.

Селезньов
Анатолій Ігорович
учень 11 класу гімназії № 7
м. Севастополя

■ СИСТЕМА ПЛАНУВАННЯ МАРШРУТІВ МОБІЛЬНИХ РОБОТІВ НА ОСНОВІ ГЕНЕТИЧНИХ АЛГОРИТМІВ

Переді мною було поставлене завдання віднайти методи, завдяки яким мобільний робот зможе визначити свій маршрут до місця призначення, оминаючи перешкоди. Цю задачу можна назвати NP-повною (Nondeterministic Polynomial full), оскільки не має алгоритму для її розв'язку за поліноміальний час. Тому питання використання елементів штучного інтелекту для відшукування розв'язків даної задачі є досить актуальним.

На вхід програмі надається інформація про положення робота, його систему команд, місце призначення і множину заборонених областей.

Для експериментів під час проектування програми було розроблено зручний інтерфейс вводу даних. Але в основному програма розрахована на співпрацю з доменом керування мобільних роботів gobo.myscience.org.ua, щоб забезпечити можливість довільному роботу, який підключений до системи, відсилати дані про обстановку й отримувати множину команд для здійснення переміщень.

Мета — знайти шлях від початкової точки до фінішу з використанням генетичних алгоритмів. При досягненні оптимального розв'язку програма видає маршрут у системі команд придатних для певного робота.

Було розроблено набір завдань різної складності, які допомогли віднайти слабкі місця алгоритму і вдосконалити його.

Отже, розроблена мною програма за короткий час знаходить оптимальний шлях руху робота у двовимірному просторі з перешкодами.

Ханас
Ростислав Тарасович
учень 11 класу Львівського
фізико-математичного ліцею

Секція “Іформаційні системи, бази даних та системи штучного інтелекту”

■ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРІЇ ГРАФІВ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ МОДЕЛЮВАННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ

Двояк Андрій Ігорович
учень 11 класу обласної спеці-
алізованої школи-інтернату
“Фізико-технічний ліцей
при Івано-Франківському
національному технічному
університеті нафти і газу”
Івано-Франківської обласної
ради

У цій науковій роботі реалізується комп’ютерна модель руху муніципального транспорту, створюється база даних маршрутів та зупинок. Усі дані задаються безпосередньо на мапі міста. Оскільки існує проблема реконструкції мережі транспорту через перевантаженість деяких її ділянок, то вирішити її можна засобами комп’ютерного моделювання — це зручніше, наочніше і швидше.

Програма працює з транспортною мережею як з орієнтованим графом і використовує алгоритми роботи з графами для визначення перевантажених частин, створення об’їзду у випадку недоступності певного відрізка шляху, для визначення маршрутів, які при цьому не зможуть функціонувати. Додатковими функціями є визначення довжини вибраного маршруту, знаходження оптимального проїзду, аналіз сполучення мікрорайонів.

Дана програма — не тільки прикладна програма для збору статистики, а й повний набір функцій для моделювання та створення нових маршрутів у місті. Вона може використовуватися для реконструкції вже існуючих маршрутів з метою поліпшення руху міського транспорту та уникнення заторів на дорогах. Функції пошуку найзавантаженіших ділянок доріг дають змогу побачити проблемні райони та можливість винесення деяких маршрутів з цих зон.

■ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ БАЗАМИ ДАНИХ ACCESS ДЛЯ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ДАНИХ ПРО УЧНІВ ШКОЛИ

**Жакун
Олександр Віталійович**
учень 11 класу
Володимирецького районного
колегіуму Рівненської області

Для роботи з базою даних у першу чергу необхідно вибрати модель представлення даних. Вона має відповідати таким вимогам:

- наочність представлення інформації;
- простота введення інформації;
- зручність пошуку та добору інформації;
- можливість використання інформації, введеної в іншу базу;
- можливість швидкого переналаштовування бази даних (додавання нових полів, нових записів, їхнє видалення).

Зокрема, при систематизації даних про учнів школи постають завдання, які були вирішені в даній науковій роботі, а саме:

1. Комп’ютеризація каталогу даних про учнів школи.
2. Комп’ютеризація обліку та ведення БД про учнів школи.

Дана робота є прикладом застосування нових технологій в області інформатизації керування.

Основні переваги автоматизації та нової технології переробки інформації визначаються там, де доводиться виконувати завдання, які повторюються, які передбачають запрограмовані рішення, завдання з великим обсягом обчислень або чисто механічної праці. Розробка систем автоматизації для різних типів організацій та установ стає акту-

альним завданням на сучасному етапі розвитку суспільства.

Програма успішно використовується вже протягом двох років у Володимирецькому районному колегіумі. На сьогодні внесено нові зауваження щодо можливостей введення та пошуку даних:

- можливість введення даних по локальній мережі з використання пароля доступу;
- встановлення на інших комп’ютерах бази даних (форм управління запитами та звітами) тільки в режимі читання з мінімальними функціями;
- створення форми зворотного зв’язку для внесення змін та доповнень до структури програми.

Ці зміни поліпшили роботу самої системи, що зробило використання програми ще зручнішим і надійнішим.

■ НЕЧІТКА ЛОГІКА. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАПИТІВ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ

Нас часто дивує здатність людини приймати рішення в умовах багатокритерійності й неточності даних. Звичайна булева логіка не дає можливості реалізувати задачі, в яких немає однозначного та оптимального рішення. Саме тому для розв'язання даного класу задач у цьому проекті використано нечітку математику.

У роботі висвітлено питання: історія виникнення та розвитку нечіткої логіки; застосування нечіткої логіки у сферах діяльності людини; основні переваги й недоліки, а також розглянуто нечіткі множини як основний об'єкт нечіткої математики, їхні основні характеристики, приклади, операції над ними і візуальне представлення цих операцій. Досліджено поняття нечіткої істинності й нечітких логічних операцій, нечіткої бази знань.

Для дослідження теоретичних принципів на основі створеної бази знань організовано запит у базу даних з використанням нечіткої логіки.

**Кондратенко
Ольга Олексіївна**
учениця 11 класу Вінницького
технічного ліцею

■ ПРОГРАМА АНАЛІЗУ І СТРАТИФІКАЦІЇ КАДРОВИХ ДАНИХ М. СЕВАСТОПОЛЯ

Данная программа была разработана по заказу Севастопольской городской государственной администрации, Агентства экономического развития города Севастополя.

Цель данной работы — продемонстрировать пользователю неэффективность текущей кадровой ситуации. Для достижения цели в проекте решаются следующие задачи:

- програма предоставляет возможность анализа сведений о предприятиях города, их классификацию по отраслям и формам собственности, количеству и социальному составу сотрудников, с ужесточением отчетности по приёму на работу новых кадров;
- с помощью программы можно выбрать оптимальный формат передачи информации из баз данных с хранящейся в них информацией пользователю.

При решении поставленных задач учитывались следующие требования:

- базы данных должны храниться на удаленных защищенных серверах Севастопольской городской государственной администрации;
- объем передаваемых данных между клиентом и сервером должен быть минимизирован, система должна работать на самых устаревших компьютерах с минимальными затратами на Интернет.

Актуальность программы заключается в том, что на текущий момент времени не был рассмотрен вопрос перераспределения кадровых потоков города в целом, а также с помощью данного программного продукта уменьшится „теневой“ эффект от незарегистрированных работников и максимально увеличится занятость свободных трудовых ресурсов.

Практическая значимость предлагаемой работы заключается в том, что при ухудшении экономической ситуации на отдельных предприятиях предстоит сокращение кадров. Значит, кто-то должен обеспечить денежные доходы этих людей в условиях, когда они пока еще не смогли найти работу. По существующему законодательству определенную долю расходов на себя берет работодатель, выплачивающий выходное пособие, а также средний заработок за два месяца. Насколько работодатель откажется от прямого выполнения своих обязательств перед работниками, настолько с помощью моей системы баз данных будет на него наложено налоговое бремя для того, чтобы государство смогло выполнить соответствующие обязательства перед работниками.

Продемонстрировано умение использовать отдельные компоненты для создания единого программного продукта согласно поставленным задачам. Автор подтвердил базовую теоретическую подготовку в области изучения и систематизации кадровых данных города.

Программа имеет достаточно удобный интерфейс, автоматически обновляющийся при минимальном участии пользователя: функциональность интерфейса впоследствии может быть расширена.

**Краснюк
Михайло Юрійович**
учень 11 класу гімназії № 7
м. Севастополя

■ ВІРТУАЛЬНИЙ ТРЕНЕР. СИСТЕМА АНАЛІЗУ І КОРЕКЦІЇ РУХІВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ

Литвин Роман Олегович
учень 11 класу середньої спеціалізованої загальноосвітньої школи № 93 м. Львова

Метою проекту є створення системи, яка, отримуючи зображення з веб-камери, зможе аналізувати діяльність людини й контролювати відповідність до запрограмованого комплексу вправ. Як допоміжні засоби при аналізі зображення використано маркери, котрі слід надіти на кінцівки та голову. Ці маркери являють собою кольорові елементи одягу спортсменів.

Для розпізнавання дій через веб-камеру використовуються нейронні мережі. Положення маркерів аналізуються відносно один одного. З цього нейронна мережа робить висновки про положення кінцівок і визначає позу людини. Поза і динаміка руху маркерів являють собою факти першого рівня, виявлені мережею. Комбінація і послідовність фактів дають змогу визначити факти другого рівня, наприклад, вправу, яка є поєднанням пози і динаміки. Послідовно зафіксовані у часі факти другого рівня аналізуються системою як комплекс вправ або його частина.

Як середовище програмування обрано Microsoft Visual Studio 2008 і мову програмування C#. Вибір цих засобів програмування дозволив використати широкий спектр бібліотек для роботи з відео-джерелами комп'ютера і службою голосового синтезу, наявну в OS Windows. На цьому етапі розробки система вміє розпізнавати основні пози окремо, основні пози з динамікою, впорядковувати їх у часі й визначати, до якого комплексу

вправ вони належать. Виведення інформації у текстовому й голосовому режимах про те, що „побачила“ й „зрозуміла“ система, дає можливість користувачу оцінити свою роботу в реальному часі.

Унікальні знання і досвід певного тренера, будучи раз запрограмовані в систему, можуть бути доступні багатьом користувачам з різних частин світу. Проект може бути застосований широким колом людей у таких галузях, як охорона здоров'я і медицина, спорт, танці тощо.

■ ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИТРАЧАННЯ ФІНАНСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Литвиненко Артур Миколайович
учень 11 класу Ніжинського ліцею Ніжинської міської ради Чернігівської області при Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя

У час всебічного розвитку товарно-грошових відносин, в умовах повної конкуренції на ринках, підприємцям потрібно багато уваги приділяти оптимальності роботи підприємств. Глибокий аналіз різноманітних факторів, що впливають на ефективність діяльності підприємства, не є тривіальним. Це обумовлює потребу в створенні експертних систем, які б допомогли підприємцям вдало використовувати ресурси свого підприємства, приймати правильні рішення щодо подальшого розвитку та оптимізації діяльності підприємства з метою більш стійкого закріплення на ринку.

Мета роботи — розробка, аналіз та впровадження експертної системи, що забезпечить знаходження оптимальних фінансових показників діяльності підприємства.

Відповідно до мети були сформовані такі завдання:

- провести аналіз методів оптимізації економічних систем;
- розглянути генетичний алгоритм оптимізації систем;
- створити експертну систему зі знаходження оптимальних фінансових показників діяльності підприємства за допомогою генетичного алгоритму оптимізації цільової функції;
- випробувати створену експертну систему на діючому підприємстві.

Функціонування експертної системи було перевірено на задачі оптимізації роботи ТОВ „Лосинівський маслосирзавод“ та ТОВ Vizer. У результаті було сформовано ряд пропозицій щодо покращення роботи підприємств.

■ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ОПТИМІЗАЦІЙНИХ ГЕОМЕТРИЧНИХ ЗАДАЧ У ГЕОГРАФІЧНІЙ ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ

Робота має прикладний характер. На сучасному етапі актуальним є використання інформаційних технологій та комп'ютерів при роботі з географічною інформацією. Метою даної роботи є створення програмних модулів для рішення деяких оптимізаційних геометричних задач для географічної інформаційної системи. Один з модулів призначений для знаходження та відображення на географічній мапі точки, сума відстаней від якої до заданих географічних точок мінімальна (точка Ферма). Інший модуль знаходить подібну точку, яка розташована на заданому відрізку прямої (точка Герона). Такі оптимізаційні геометричні задачі можуть виникати, наприклад, при оптимальному розміщенні об'єктів.

Програмні модулі створені на базі вільно доступної на багатьох операційних платформах географічної інформаційної системи QGIS. Програмний код реалізовано мовою програмування C++ з використанням бібліотеки графічних форм Qt. Його можна підключити до географічної інформаційної системи QGIS як в операційних системах сімейства Windows (2000/XP/Vista), так і в операційних системах сімейства UNIX.

Лиховид Євген Олександрович
учень 11 класу Технічного
ліцею Національного технічного
університету України
"КПІ" м. Києва

■ БУХГАЛТЕРСЬКА СИСТЕМА ДЛЯ РОЗРАХУНКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Целью работы было создание бухгалтерской системы, которая может помочь бухгалтеру в расчете заработной платы сотрудникам ЖЭКа. Авторская программа решает такие задачи:

- создание базы данных о сотрудниках предприятия в формате СУДБ MS Access;
- возможность проведения вычислений по формулам;
- обеспечение целостности этих формул;
- простой и знакомый бухгалтеру интерфейс;
- создание итогового отчета (отчетной таблицы);
- вывод таблицы на печать.

В качестве платформы для разработки выбрана MS Windows и среда — Borland Delphi, для сохранения информации — формат СУДБ MS Access.

Макаров Юрій Віталійович
учень 11 класу загальноосвітньої
школи I–III ступенів
№ 14 м. Феодосії Автономної
Республіки Крим

■ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМ, ЯКІ ЗДАТНІ ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ, НА ПРИКЛАДІ ПРОГРАМИ "КОРОЛІВСЬКА БАЛДА"

Дуже часто тій чи іншій програмі необхідно приймати рішення в складних неоднозначних ситуаціях. У таких випадках зручно було б „навчити“ програму самостійно приймати рішення. На сьогоднішній день у більшості простих ігрових інтелектуальних програм не реалізована спроба наділити їх хоч якимось „інтелектом“, не досліджено поведінку програм у неоднозначних ситуаціях. Саме це зумовлює актуальність нашої роботи.

Метою роботи є дослідження фундаментальних алгоритмів, що приймають рішення в неоднозначних ситуаціях. На основі аналізу основних методик реалізації цих алгоритмів створення ігрової програми „Королівська балда“, в яку грає людина проти комп'ютера.

Основні завдання для дослідження:

1. Вивчити поняття штучного інтелекту.
2. Проаналізувати базові ідеї створення систем, які здатні самостійно приймати рішення в неоднозначних ситуаціях.
3. Створити ігрову програму „Королівська балда“, в яку грає людина проти комп'ютера, наділеного „інтелектом“.

Відповідно до мети наукової роботи було досліджено фундаментальні алгоритми, що приймають рішення в неоднозначних ситуаціях, і на основі аналізу основних методик реалізації цих алгоритмів створено ігрову програму „Королівська балда“, яка в процесі пошуку найкращого ходу здатна приймати адекватне рішення залежно від ігрової ситуації.

Макарчук Анастасія Русланівна
учениця 9 класу навчально-виховного комплексу
"Колківська загальноосвітня
школа I–III ступенів — ліцей"
Волинської області

■ ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ТАБЛИЧНОГО ПРОЦЕСОРА MS EXCEL ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ КОРЕЛЯЦІЙНОГО АНАЛІЗУ

Пасічюк Надія Вікторівна
учениця 11 класу спеціалізованої природничо-математичної школи I–III ступенів № 16 імені М.О. Кириленка м. Білої Церкви Київської області

Предметом дослідження наукової роботи було вивчення теоретичних основ кореляційного аналізу у межах та вимогах відповідно до навчальної програми курсу за вибором „MS Excel у профільній школі“ та практичне застосування можливостей табличного процесора для розв'язування задач кореляційно-регресійного аналізу.

Мету роботи визначено відповідно до змісту навчального матеріалу, а саме: знайти та опрацювати теоретичні відомості, систематизувати та узагальнити їх засобами Microsoft FrontPage'03; проаналізувати можливості Microsoft Excel'2003 щодо автоматизації досліджень і розрахунків; застосувати можливості табличного процесора MS Excel для проведення кореляційно-регресійного аналізу залежності між запасами вологи в ґрунті та бонітировочним балом.

Під час проведення практичної частини дослідження було зроблено висновок про ефективність застосування саме пакета Аналіз даних (зокрема Описова статистика, Кореляція, Регресія) для проведення кореляційно-регресивного аналізу даних та оптимальної перевірки придатності постульованої моделі для подальшого прогнозування характеру зв'язку між даними.

Матеріали роботи, систематизовані у теоретичному та практичному модулях, можуть бути використані у межах вивчення спецкурсу „Microsoft Excel для профільної школи“ та для розв'язання практичних задач прогнозування і виявлення прихованих зв'язків між сукупностями даних.

Даний проект був апробований учнями одинадцятих класів під час вивчення теми „Табличний процесор“ та розміщений на групі <http://groups.google.com/group/infoSvit>.

■ СТВОРЕННЯ МОДЕЛІ ПОШУКОВОЇ СИСТЕМИ БІБЛІОТЕКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ

Пастернак Олена Віталіївна
учениця 10 класу Хмельницького спеціалізованого ліцею-інтернату поглибленої підготовки в галузі науки

Програма призначена для автоматизації та підвищення якості роботи бібліотекаря, контролю бібліотечної справи.

В епоху впровадження комп'ютерної техніки у бібліотеки питання створення нового програмного забезпечення для здійснення контролюючої функції за книжками є досить актуальним. База даних дозволяє швидко й точно перевірити кількість наявних книжок у бібліотеці. Використання для обліку цієї програми надає можливість бібліотекарю швидко та зручно провести контроль здачі та видачі книжок, наявності книжок у сховищі.

Досліджуючи та аналізуючи різноманітні програми для бібліотек, я вирішила створити власну програму, яка б увібрала в себе всі найкращі риси раніше створених програм і мала власні оригінальні властивості.

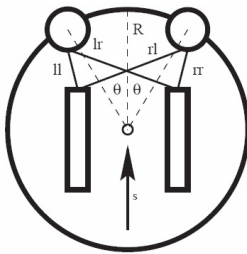
При виконанні роботи я розширила свої знання в області створення прикладного програмного забезпечення навчального призначення. Вивчила можливості сучасного програмного середовища PHP та MySQL щодо створення баз даних та розміщення їх у локальній мережі.

Програма проста у використанні, розрахована на масового користувача ЕОМ, інтерфейс програми досить доступний. Вона може бути використана не лише для звичайної школи, а й для здійснення обліку у бібліотеках загального користування.

■ ПОВЕДІНКА СІМБОТА В СТАТИЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Метою даної роботи було створення програмного середовища для проектування і моделювання поведінки простих віртуальних автономних роботів (сімботів) у статичному середовищі. Для вибору оптимальної поведінки сімбота був використаний генетичний підхід.

Сімбот — це проста автономна система, що функціонує на основі нейронної мережі. Сімбот функціонує в двовимірному середовищі. Основними параметрами сімбота є:

R — радіус сімбота;

θ — кут між сенсорами;

α — кут обзору кожного сенсора.

Керування сімботом організовується за допомогою чотирьох вагових коефіцієнтів синаптичних зв'язків: ll , rr , lr , rl .

Було реалізовано алгоритм підбору параметрів керування сімботом на основі генетичного підходу.

Генетичний алгоритм — це еволюційний алгоритм пошуку, що застосовується для вирішення завдань оптимізації та моделювання шляхом послідовного підбору,

комбінування і варіації шуканих параметрів з використанням механізмів, аналогічних до механізмів біологічної еволюції.

У ролі хромосоми, генетичного алгоритму, використовувалися послідовно записані значення вагових коефіцієнтів у двійковій системі. Точність і діапазон зміни вагових коефіцієнтів мережі фіксовані. Початкова популяція вибиралася випадковим чином.

Для оцінки ефективності хромосом здійснювалось моделювання поведінки сімбота протягом фіксованого періоду часу. Для отримання достатньо якісних розв'язків необхідна робота генетичного алгоритму протягом близько 1000 поколінь.

■ ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ

Наукова робота присвячена створенню яскравого та захоплюючого навчального проекту, який допомагатиме дітям та дорослим у ненав'язливій формі поліпшити свої знання з англійської мови, навички розуміння та запам'ятовування текстів на зір та на слух, дізнаючись водночас більше про своїх відомих співвітчизників — українських учених.

Програма створена за допомогою програмного середовища Delphi 7. Крім того, для створення всіх фонових зображень використовувалася програма Adobe Photoshop CS4. Для створення анімованої титульної сторінки та інтерактивної карти було використано програму Adobe Flash CS4, а також мову програмування ActionScript 2.0. Програма працює з використанням механізму ADO для організації доступу до бази даних, створеною за допомогою Microsoft office Access 2003.

Програма містить чотири розділи: „Дім технічних і точних наук“, „Дім соціальних та гуманітарних наук“, „Дім природничих наук“ і „Довідка“. У перших трьох розділах розміщено інформацію про життя та діяльність двадцятьох українських учених. До кожного тексту для читання мною самостійно розроблено по два завдання, для кожного аудіювання — по одному. У розділі „Довідка“ користувач може ознайомитися з узагальнюючою таблицею, що містить коротку інформацію про всіх науковців.

Ця наукова робота може бути використана для того, щоб урізноманітнити навчальний процес, допомогти учням підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) або олімпіад з англійської мови.

Підойма
Віталій Володимирович
учень 11 класу Чернівецького
математичного ліцею № 1

Промишлянська
Вікторія Михайлівна
учениця 11 класу
Дніпропетровського ліцею
інформаційних технологій
при Дніпропетровському
національному університеті
імені Олеся Гончара

■ КАТАЛОГ КОМПАКТ-ДИСКІВ

Роман Глеб Євгенович
учень 11 класу Херсонської
багатoproфiльної гiмназiї
№ 20 iменi Б. Лавренюва
Херсонської мiської ради

Стрімкий розвиток сучасної обчислювальної техніки зумовив потребу в перенесенні неоперативної інформації на носії з низькою вартістю зберігання і високою надійністю, а також необхідність резервного копіювання оперативної інформації. На сьогоднішній день ці питання вирішуються за допомогою використання CD, DVD і Blue-ray-дисків.

Метою цієї роботи є розробка та реалізація програми для створення і ведення каталогу компакт-дисків для здійснення швидкого пошуку інформації в ньому.

Для реалізації такої мети був розроблений програмний комплекс „Каталог компакт-дисків“.

Робота програмного комплексу заснована на технології клієнт-сервер з використанням системи управління базою даних (СУБД) MySQL (www.mysql.com) і „товстого“ клієнта, розробленого в середовищі Visual Basic 6.

Програма-клієнт має віконний інтерфейс, усі важливі функції представлені в меню, панелях інструментів, винесених у вигляді кнопок і спеціальних елементів інтерфейсу в основному вікні, і мають інформативні підказки. Завдяки цьому програма не складна у використанні. Також більшість основних функцій можуть викликатися за допомогою гарячих клавіш і контекстного меню. Для зручнішої роботи з програмою структура каталогу дисків представлена у вигляді дерева.

Програма-клієнт забезпечена системою довідки з інструкцією по інсталяції, налаштуванню, детальними описами кожного елемента вікна, інструкцією з використання.

Найважливіша риса створеного проекту — це можливість роботи в комп'ютерній мережі в багатокористувацькому режимі, послуговуючись спільною базою даних.

Програмний комплекс може використовуватися як у комерційних цілях (у великих організаціях, в архівних установах, на теле- і радіокомпаніях), так і в побуті.

■ РОЗРОБКА СИСТЕМИ ПОШУКУ ТА ЗБОРУ МЕТА-ДАНИХ ПРО ІНТЕРНЕТ-САЙТИ “ПАВУЧОК” (www.Pavuchok.com)

Самбір Андрій Андрійович
учень 11 класу Тернопільської
спеціалізованої школи
I–III ступенів № 5 з поглибленим
вивченням іноземних мов

Мета роботи: сприяти дослідженню невивчених зон Інтернету, полегшити пошук спеціалізованої інформації. Допомогти SEO-оптимізаторам, програмістам, аналітикам, статистам, маркетологам вивчати спеціалізовану інформацію, упорядкувати її та поглибити знання про Інтернет-зони країн СНД.

Актуальність теми: в країнах пострадянського простору людям, таким, як веб-програміст, веб-дизайнер, інтернет-маркетолог, SEO-оптимізатор потрібна інформація про сайти, що розміщені в мережі. Отже, існує необхідність у створенні інструменту, який збиратиме та структуруватиме таку інформацію.

Досягнуті результати: проект „Павучок“ успішно запущено, зібрану інформацію представлено на сайті www.pavuchok.com, який працює із 29 січня 2010 року перебуває в процесі перманентного вдосконалення. Систему збору даних протестовано та включено в он-лайн-режимі. Кількість сайтів, які проіндексовано, постійно зростає. Зібрано більш ніж півмільйона записів про ключові слова, теги та описи сторінок, більш ніж 90 000 даних протоколів whois, 30 000 записів про SEO-показники сайтів, виготовлено 65 000 скріншотів сайтів. Мережу спроектовано таким чином, що вона дозволяє нарощувати продуктивність за рахунок менш потужних комп'ютерів.

Сайт www.pavuchok.com має реальних відвідувачів, користується попитом і має поради щодо вдосконалень та збільшення функціональності. Результати проекту можуть бути використані організаціями та окремими особами для досліджень Інтернету. Зібрано аналітичні та статистичні дані про Інтернет-зони СНД.

■ ПРОГНОЗУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ТЕХНІЧНОЇ СИСТЕМИ

Одной из главных задач социально-экономического развития Украины является полномасштабное внедрение информационных технологий во все области и виды деятельности человека. При этом, без сомнений, можно будет наблюдать ускорение интенсификации производства на базе научно-технических достижений, которые немислимы сегодня без использования информационных технологий, а в частности — компьютерной техники.

В настоящее время многие автомобили используют систему технического обслуживания и ремонта по их фактическому состоянию, проводится ряд экспериментов в области дальнейшего расширения объема работ по техническому обслуживанию машин, устройств и механизмов без вывода автомобиля из эксплуатации.

Проблема повышения эксплуатационной надежности является комплексной и предполагает привлечение современных методов проектирования, технологического обеспечения, экономического и организационного управления, планирования, контроля и т.п. Одной частью этой проблемы является проблема выбора стратегии ремонта, которая бы обеспечила при заданных условиях эксплуатации максимальный эффект.

Особенность проблемы состоит в том, что интересен не только сам факт получения конечного результата, но и процесс исследования поведения системы при различных входных параметрах, что иногда, как показывает практика, может повлиять на принятие окончательного решения.

Важной частью решения проблемы является разработка программного обеспечения, достоверной оценки факторов, влияющих на стратегию, а также пределов, обеспечивающих переход системы от одной стратегии к другой.

Многие научные разработки составили теоретическую базу для совершенствования теоретических основ управления эксплуатационными и ремонтными стратегиями.

Назрела необходимость в переходе к качественно новому видению решений поставленных задач. При этом имеется ввиду не отбрасывание накопленных знаний и учений в данном направлении, а перевод их из области теоретического исследования в область практического применения.

Вывод. После изучения и анализа состояния проблемы повышения качества функционирования технических систем были сформулированы вопросы и задачи, являющиеся актуальными и требующие всестороннего изучения и решения. Многие из выделенных направлений легли в основу данной работы и как следствие были получены теоретические и практические результаты.

Формализована задача определения функционального состояния технической системы в любой момент времени ее функционирования. Как указано в работе, определение функционального состояния системы влияет на принятие решения о дальнейшей судьбе всего механизма. Показана прямая зависимость функционального состояния от выбора ремонтной стратегии.

В работе вместе с изложением практического и теоретического материала продемонстрировано большое количество схем и рисунков, которые вносят ясность в предлагаемое решение рассматриваемых проблем. Одними из наиболее значимых являются схема системы управления техническим состоянием механизма, схема автоматизации выбора технологического процесса восстановления элемента в системе автоматизированного управления техническим обслуживанием и ремонтом и структурная схема планирования ремонта ТС.

Использование полученных в работе результатов позволит не только повысить эффективность функционирования ТС, но и существенно снизить время на управление ТОиР данной системы.

**Сидоренко
Ігор Володимирович**
учень 11 класу загально-
освітнього політехнічного
ліцею ІІ–ІІІ ступенів м. Ізмаїла
Одеської області

■ ЕЛЕКТРОННИЙ ПОМІЧНИК ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ЗНЗ

У роботі дано аналіз програмного забезпечення для керування освітнім закладом і розглянуто організацію, напрями, планування та різні форми методичної роботи в школі.

Програма, яка є безкоштовною та простою у використанні, застосовується для вдосконалення планування та діяльності, автоматизації збору, обробки інформації в методичній роботі школи, оптимальне використання планів та підвищення якості підготовки педагогічної діяльності вчителів. Це є програма, яка має виконувати не громіздкі завдання в великому обсязі, а певні завдання, цілеспрямовані на виконання заходів, спланованих навчальним закладом, відповідно до своєї мети та можливостей її реалізації.

Програма, розроблена в середовищі візуального програмування Delphi, сприятиме ефективному використанню адміністрацією закладу освіти інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні ЗНЗ, зокрема в методичній роботі школи.

Результати цього дослідження можна використати для організації методичної роботи та планування заходів відбору певної роботи по розділах, виконавцях (учителях) і місяцях

**Суховий
Олександр Іванович**
учень 10 класу Тальнівського
економіко-математичного
ліцею Тальнівської районної
ради Черкаської області

для успішної реалізації поставлених завдань навчальним закладом, що дає можливість мати кожному вчителю індивідуальний план роботи на рік, помісячне планування роботи навчального закладу та виокремлення роботи по розділах. Роботу можна додати до річного плану школи в друкованому вигляді. До програми можна вводити інші розділи для річного плану роботи школи.

■ СТВОРЕННЯ БАЗИ ДАНИХ ЗАСОБАМИ СЕРЕДОВИЩА ПРОГРАМУВАННЯ DELPHI 7.0. БАЗА ДАНИХ "БІБЛІОТЕКАР"

Трикозенко Андрій Андрійович
учень 11 класу Полтавської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 8 імені Панаса Мирного

У роботі була поставлена мета створити програму бази даних „Бібліотекар“ у середовищі програмування Delphi 7.

Метою роботи є створення та апробація програми „Бібліотекар“ секретарем та бібліотекарем ЗОШ № 8, яка складатиметься із:

- баз даних читачів, які структуруються у БД „Учні“, БД „Викладачі“, БД „Технічний персонал“;
- бази даних наявних у бібліотеці книг;
- бази даних „Обліку книжок“, яка складається з відомостей про читача книги, яку він отримав, а також дати отримання та повернення її до бібліотеки.

Поставлене завдання створення бази даних „Бібліотекар“ навчального закладу є дуже актуальним на сьогодні. За допомогою цієї програми можна полегшити роботу, передусім, бібліотекарів закладу — це легкий пошук та редагування даних про читачів, наявних книжок та їхній облік. Адаже нерідко буває, що терміново потрібні дані про читача (учня чи персонал), і за допомогою цього проекту такі проблеми вирішуються дуже просто.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання програми для спрощення та прискорення процедури введення, обліку та пошуку читачів і книжок скілької бібліотеки, а також полегшення створення шкільної бази даних учнів та працюючого персоналу.

Програма призначена як для введення, зберігання та пошуку інформації про книжки та читачів, так і надає користувачу зручну можливість експортувати дані в Excel таблицю для подальшої обробки та друку. Також даний програмний засіб призначений не тільки для бібліотекарів, а також може бути використаний секретарями для введення, зберігання та обробки інформації про учнів, учителів та іншого персоналу школи.

■ АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕКОЮ ХАРКІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ № 161 "ІМПУЛЬС" НА ОСНОВІ ВЕБ-ІНТЕРФЕЙСУ

Яцун Юлія Павлівна
учениця 11 класу Харківського ліцею № 161 "Імпульс" Харківської міської ради Харківської області

Метою роботи є створення програми для автоматизації шкільної бібліотеки, яка дозволяє спростити роботу бібліотекаря і користувача. Для досягнення мети було поставлено та вирішено такі завдання: аналіз наявних сайтів електронних бібліотек, аналіз наявних програм для автоматизації бібліотек, систематизація вимог до електронної бібліотеки, визначення комп'ютерних засобів для розроблення електронної бібліотеки, створення бази даних бібліотеки Харківського ліцею № 161 „Імпульс“, створення програми автоматизації шкільної бібліотеки.

Об'єктом дослідження є шкільна бібліотечна справа: діяльність бібліотекаря та читача. Програмні засоби, використані для вирішення завдань дослідження, — середовище програмування Microsoft Visual Studio, технологія ASP .Net на основі мови програмування Visual Basic, СУБД Microsoft Access.

З урахуванням сучасних тенденцій до автоматизації та комп'ютеризації усіх сфер людської діяльності, у тому числі й бібліотечної справи, на основі аналізу наявних програмних засобів з автоматизації бібліотек актуальним є виготовлення прикладного програмного засобу, що здійснює автоматизацію роботи шкільної бібліотеки, враховує особливості роботи бібліотеки окремої школи та працює за технологією „клієнт-сервер“, даючи можливість доступу до єдиної бібліотечної бази даних усім школярам та вчителям, що працюють у локальній шкільній мережі, тобто побудований на основі веб-інтерфейсу. Таким чином було поставлено та вирішено завдання побудови автоматизованої системи управління бібліотекою Харківського ліцею № 161 „Імпульс“, що працює на основі веб-інтерфейсу та здійснює функції пошуку для читача, пошуку, редагування, додавання інформації та формування вихідних форм для бібліотекаря.

У ході роботи отримано такі результати: проаналізовано сайти з прикладами електронних бібліотек та виявлено загальні характеристики таких розробок, розглянуто та оцінено роботу програм зі створення автоматизованих бібліотек, створено веб-програму для автоматизації роботи шкільної бібліотеки.

Пояснювальна записка складається з п'яти розділів, що стосуються як аналізу наявних розробок, так і опису розробленої системи. У першому розділі виконано аналіз наявних веб-сайтів електронних бібліотек і програмних

засобів для їхнього створення. Другий розділ присвячено постановці завдання та вибору методів його розв'язання. У третьому та четвертому розділах здійснено опис структурних складових виготовленого програмного продукту. П'ятий розділ присвячено питанням програмного забезпечення та надійності функціонування системи. Сферою застосування автоматизованої системи управління бібліотекою є будь-які шкільні заклади.

Секція “Інтернет-технології та веб-дизайн”

■ РОЗРОБКА ОН-ЛАЙН ГРИ “МОРСЬКИЙ БІЙ”

З практичної точки зору мета розробки — отримати навички використання останніх веб-технологій, з наукової — показати еволюцію гри та використаних технологій у процесі розробки.

Використовуються класичні правила гри „Морського бою“. Для спрощення виконання поставленої мети ця задача поділена на три логічні етапи: оф-лайн-версія, он-лайн-версія на одного гравця та он-лайн-версія на двох гравців. На кожному з етапів обґрунтовуються використані технології, вибір алгоритмів та проектування інтерфейсу.

Найцікавіший останній варіант гри — он-лайн-версія на двох гравців. На даному етапі використовуються всі технології, задіяні на більш ранніх етапах, тому цьому варіанту гри приділяється найбільша увага в описі отриманих результатів.

Враховуючи те, що дана розробка гри створювалася як навчальна, для розміщення її в Інтернет використовувався безкоштовний хостинг.

У процесі розробки гри були вивчені такі мови програмування, як JavaScript, PHP, освоєні навички роботи з базами даних, були використані найсучасніші технології, такі як jQuery та JSON, що підтверджує актуальність реалізації роботи.

*Березной
Владислав Григорович
учень 11 класу Донецького
загальноосвітнього
спеціалізованого санаторно-
інтернатного закладу
“Ерудит” II–III ступенів
для обдарованих дітей*

■ ВІРТУАЛЬНИЙ ГІРСЬКОЛИЖНИЙ КУРОРТ “БУКОВЕЛЬ”

Мета: створення програми, яка імітує активний відпочинок на гірськолижному курорті „Буковель“, знайомить користувача з мапою, трасами та їхньою складністю, вчить розподіляти кошти для відпочинку (прокат спорядження, підйомник, харчування тощо). Окрім отримання досвіду орієнтування на трасах, користувач ознайомлює з правилами поведінки на курорті.

Завдання дослідження: вивчення карти території гірськолижного курорту „Буковель“; розробка електронного варіанта мапи; збір та систематизація інформації про послуги, які надаються (прокат спорядження, підйомник, харчування, проживання); виконання та обробка фото і відео; розробка програми з використанням технології Adobe Flash CS4; розробка веб-сайту.

Результати. Розроблено програму, яка дає можливість: переглядати мапу курорту в різному масштабі; переміщуватись по території курорту; брати на прокат спорядження; купувати абонементи на підйоми; вибирати готелі для проживання; відвідувати заклади харчування і замовляти страви.

Актуальність: програмний продукт може бути використаний у багатьох сферах — туризмі, бізнесі, спорті. Програма корисна для розвитку туризму в нашій області, а також для залучення молоді до активного відпочинку і спорту. Сайт буде цікавим і для дослідників традицій Гуцульщини: можна ознайомитися з традиційною гуцульською кухнею, виробами народних майстрів. Робота допоможе краще осмислити багатство природи та культури нашого краю, приверне увагу до питання охорони навколишнього середовища.

*Бойчук Григорій Тарасович
учень 10 класу Коломийської
гімназії імені Михайла
Грушевського Коломийської
міської ради Івано-
Франківської області*

■ ІНТЕРАКТИВНИЙ САЙТ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО КОМПЛЕКСУ “РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЛІЦЕЙ-ІНТЕРНАТ”

**Горобець
Олександр Валерійович**
учень 11 класу навчально-виховного комплексу
“Рівненський обласний
ліцей-інтернат” Рівненської
області

Мета дослідження: з’ясувати можливість створення доступного в обслуговуванні електронного ресурсу для зв’язку між школою та батьками.

Завдання дослідження:

1. Розглянути можливості програм для створення веб-сторінок.
2. Оцінити складність у роботі й доцільність використання редакторів.
3. Створити інтерактивну сторінку, на якій учні зможуть отримувати вичерпну інформацію про події в навчальному закладі й коментувати їх.
4. Розробити електронну версію класного журналу, яка давала б змогу батькам регулярно відстежувати успіхи своїх дітей у навчанні.

Тіло сайту, як і двигун форуму, було вирішено взяти з готових безкоштовних шаблонів, усі інші ресурси написано на PHP, з використанням новітніх технологій: Ajax, фреймворку Codegniter. Також на сайті ліцею створено RSS-потік новин для зручності користувачів.

Після розробки даного алгоритму роботи майбутнього електронного веб-журналу, було створено сам ресурс, що має такі переваги:

- простота у підтримці;
- захищеність інформації;
- обмежений доступ до даних;
- зворотний зв’язок між користувачами ресурсу;
- можливість налагодження та підтримки без спеціальних навиків.

Сайт НВК „РОЛІ“ було розміщено на безкоштовному хостингу за адресою roli-nvk.org.ua. Після його апробації вважаємо за доцільне втілювати в життя можливості ресурсу зі зворотного зв’язку між учасниками навчального процесу.

Перспективним вважаємо створення розділу з учнівськими конспектами уроків, довгостроковими завданнями, відеоуроками з предметів, що викладаються в НВК.

■ ВБУДОВАНА ПІДСИСТЕМА ВЕДЕННЯ БЛОГІВ У ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСАХ

Гоцій Роман Васильович
учень 10 класу Литницької
загальноосвітньої школи
Жовківського району
Львівської області

Останнім часом серед користувачів Інтернету дуже популярним стало ведення публічних веб-заміток — блогів. Блоги є дуже зручним способом поділитися власними думками, досвідом, поглядами на різні сфери життя і дізнатися, що думають про це інші люди.

В інтернеті нині існує безліч блогівих систем, більшість з яких надає користувачу сторінку на своєму сервері. Також останнім часом популярності набувають сервіси, які дозволяють вбудувати певний динамічний контент у свою сторінку, не застосовуючи програмування.

Метою даної роботи було створення такої системи ведення блогів, яка б з легкістю вбудовувалась у сторінки користувачів.

Для вбудовування системи у статичні сайти, тобто ті, які розміщені на серверах без підтримки серверних технологій, було використано різні інтернет-технології як асинхронні запити до сервера.

Оскільки система досить велика, а автор роботи працював сам, то вихідні файли необхідно було певним чином систематизувати. Таким чином реалізовано трирівневий поділ вихідного коду за його функціями.

Для забезпечення безпеки даних користувачів було впроваджено захист сервісу від основних атак на веб-сайти.

■ ПРОБЛЕМИ ПАРАЛЕЛЬНОЇ ГЕНЕРАЦІЇ КОДУ ВЕБ-СТОРИНКИ

У зв'язку з постійним зростанням кількості ядер у сучасних центральних процесорах, набувають дедалі більшої актуальності технології та мови паралельного програмування. Однією з таких мов є Erlang — сучасна високоефективна мова конкурентного програмування, яка дає змогу максимально ефективно використовувати системні ресурси багатоядерних машин завдяки розбиттю програм на велику кількість конкуруючих між собою паралельних процесів. Попри відносну простоту і легкість написання паралельних програм на Erlang, при розпаралеленні деяких, навіть найпростіших, задач можуть виникати досить істотні проблеми.

У роботі досліджено проблеми, що виникають при паралельній генерації веб-сторінок (при використанні більше шести потоків) і шляхи усунення цих проблем.

Основну проблему становила міграція даних у коді веб-сторінки залежно від нерівномірності завантаження ядер центрального процесора.

Одним із можливих шляхів розв'язання даної проблеми є використання веб-сторінок на основі технології нелінійного XML. Такі сторінки мають вигляд звичайних HTML-сторінок, але повністю реалізують принцип відокремлення даних від їхнього відображення. Завдяки цьому, будь-які спотворення вихідного коду веб-сторінки, викликані асинхронністю Erlang-процесів, не впливають на відображення сторінок.

Шляхом дослідження різноманітних нелінійних ефектів, що виникали в XML-коді веб-сторінки під час паралельної генерації, було запропоновано простий та ефективний спосіб усунення нелінійних ефектів, що є придатним для практичної реалізації та підтримується усіма сучасними браузерами. Даний підхід було перевірено на практиці шляхом створення сайту, кожна сторінка якого генерується в 29–37 паралельних потоків.

**Троловий
Сергій Сергійович**
учень 11 класу Черкаського
фізико-математичного
лицею Черкаської міської ради
Черкаської області

■ РОЗРОБКА ВЕБ-САЙТУ “ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА м. ГАЙСИН”

Ми живемо в час стрімкого нагромадження інформації. У світі відбувається прискорене оновлення комп'ютерних технологій, тому будь-яку сферу нашого життя важко уявити без інформаційних технологій, застосування комп'ютерів та програмного забезпечення.

Нині молодь надає перевагу Інтернету, а не бібліотеці, тому автор створив сайт „Історична ретроспектива м. Гайсин“.

На сторінках сайту розповідається про історичний розвиток міста.

На першій сторінці зображено рідкісні фото.

На наступних сторінках зображені різні періоди історії Гайсина.

Сайт розроблено мовою HTML у програмі Notepad++.

Усі фото у png-, gif- та jpeg-форматі, оброблені за допомогою графічного редактора Adobe Photoshop CS4.

Створенню сайту передувала пошуково-дослідницька робота в історичному архіві та краєзнавчому музеї. Завдяки співпраці з працівниками музею на сайті було розміщено рідкісні фото архітектури міста та його околиць.

Створюючи цей сайт, автор сподівався зацікавити гайсинську молодь історією рідного міста. Інтерес до нового сайту сприятиме вивченню минулого та творенню кращого майбутнього власноруч.

**Дратований
Михайло Володимирович**
учень 11 класу Гайсинської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 4
Вінницької області

■ СИСТЕМА КЕРУВАННЯ ЗМІСТОМ САЙТУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Єрофеев
Артем Володимирович
учень 11 класу Миколаївського
морського ліцею імені про-
фесора М. Александрова
Миколаївської міської ради

Сучасні системи керування контентом сайтів у здебільшого є результатом адаптації універсальних систем керування комерційних сайтів. Їхнє використання дає змогу створювати переважно сайти-візитівки або інтернет-представництва, основна мета яких поширити інформацію рекламного характеру про конкретний навчальний заклад. Такі системи керування не можуть забезпечити ефективної взаємодії всіх учасників навчально-виховного процесу та зворотний зв'язок між учителями, учнями та батьками.

Тому було обрано таку тему дослідження: „Система керування змістом сайту навчального закладу“.

Мета дослідження: створити ефективну систему адміністрування сайту навчального закладу.

Задачі дослідження:

- побудувати модель бази даних для збереження інформації СКЗ;
- створити програмне забезпечення для занесення інформації до створеної бази даних;
- розробити структуру сайту;
- розробити ефективну систему доступу до контенту;
- створити ефективну систему адміністрування сайту.

Створена система керування змістом має прикладний характер і рекомендується до використання для створення вузькоспеціалізованих сайтів навчальних закладів.

Апробація та впровадження вказаної системи керування змістом було здійснено в ході створення сайту Миколаївського морського ліцею імені проф. М. Александрова.

У результаті дослідження мети було досягнуто, розроблено технічний та ескізний проекти, створено систему керування змістом сайту навчального закладу, побудовано модель бази даних для збереження інформації СКЗ, створено програмне забезпечення для занесення інформації до створеної бази даних, розроблено структуру сайту, систему доступу до контенту, створено систему адміністрування, що дозволяє: додавати, редагувати, видаляти записи, налаштовувати сайт.

■ ВЕБ-САЙТ “ОБОРОНА СЕВАСТОПОЛЯ”

Єфремов
Максим Сергійович
учень 9 класу загальноосвіт-
ньої школи № 6
м. Севастополя

Веб-портал, посвященный обороне Севастополя в Великой Отечественной войне, представляет собой сайт, написанный на языке PHP с использованием баз данных MySQL.

Целью данного проекта является ознакомление учащихся, педагогов, студентов и других пользователей сети, интересующихся историей, обороной Севастополя 1941–1942 годов. Во время проектирования основное внимание было сосредоточено на реализации различных функций, которые позволили бы сделать сайт более интересным и компактным.

Для создания проекта использованы языки программирования и технологии: HTML, PHP, CSS, JavaScript, MySQL.

Основные возможности:

- добавление графического и текстового материала;
- автоматическое создание уменьшенных копий фотографий;
- вывод дополнительной информации о фотографиях;
- пользовательская система (регистрация, просмотр профилей);
- рейтинг просмотра фотографии, статей и новостей;
- обсуждение материалов сайта;
- поиск;
- новостная лента;
- полное администрирование системы;
- множество дополнительных возможностей (восстановление пароля, подписка на комментарии).

Сайт направлен на изучение истории нашего народа. Не зря говорят: „Народ, не знающий своего прошлого, не достоин будущего“.

■ ПОРІВНЯННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ВЕБ-РОЗРОБКИ НА ПРИКЛАДІ МУЗИЧНОГО САЙТУ

Метою роботи було створення музичного сайту, який мав би як мультимедійні, так і соціальні функції. У процесі створення були порівняні сучасні методики та технології веб-розробки і обраний найпридатніший для розв'язання поставленого завдання варіант. Приділено увагу проблемі кросбраузерності, вибору способу верстки сторінок і відділення логіки веб-додатка від подання (дизайну). Розглянуто методи пошуку по базі даних і способи захисту від злому.

У результаті за допомогою мови програмування PHP, із застосуванням системи управління базами даних MySQL та технології Flash, був створений музичний сайт з мультимедійними функціями. Також були визначені переваги зазначених технологій над існуючими альтернативами при створенні сайту.

Зінов'єв Євген Сергійович
учень 11 класу
Євпаторійської загально-
освітньої школи I–III ступенів
№ 11 Автономної Республіки
Крим

■ ЕЛЕКТРОННИЙ ПОСІБНИК ІЗ СКЕЙТБОРДИНГУ

У наш час існує багато видів спорту, які допомагають підтримувати фізичну форму, бути здоровими, весело та з користю проводити час. Спорт додає нашому життю сенсу, бажання перемагати і підкорювати вершини. Один з нових видів спорту, назва якого скейтбординг, заслуговує на увагу.

Скейтбординг — видовищний екстремальний вид спорту, який являє собою катання на роликівій дошці (skateboard) з подоланням перешкод й одночасним виконанням складних трюків. Його історія починається у п'ятдесятих роках минулого століття на західних пляжах США. У роки, коли океан не давав серферам хвилі, серфери вирішили змінити середовище існування. Так і зародився скейтбординг.

Оскільки в Інтернеті інформація про скейтбординг розкидана по багатьох сайтах, і знайти сайт, який би зміг це все об'єднати і зрозуміло пояснити читачу, майже неможливо, тому й було вирішено зробити такий сайт. Даний електронний посібник — це унікальний збірник інформації про скейтбординг, який буде цікавим для всіх: починаючи з тих, хто просто бажає дізнатися щось нове, і закінчуючи тими, хто бажає вдосконалити знання в цьому виді спорту. У посібнику ви зможете переглянути статті, уроки та відеоматеріали про цей екстремальний вид спорту.

Найближчим часом автор планує розмістити цей сайт в Інтернеті, щоб кожен міг ним вільно користуватися.

Ігнатенко Ярослав Григорійович
учень 11 класу
Криворізького гуманітарно-технічного ліцею № 129
Дніпропетровської області

■ ІНФОРМАЦІЙНИЙ САЙТ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ДЕСАНТНИКІВ "СИНЕВА"

Невід'ємною частиною життя більшості людей стає нова інформаційна технологія Інтернет — „всесвітньої павутини“.

Сьогодні вид інформаційного сервісу Інтернет як WWW є найпопулярнішим, динамічно розвинутим і багато в чому визначає сучасний вид всесвітньої мережі. Але інформаційні ресурси не були б такими змістовними без використання баз даних, тому забезпечення доступу до них через веб-інтерфейс стає однією з найважливіших проблем сучасних технологій.

Мета роботи: використати даний сайт як рекламу клубу „Синева“ (перелік членів клубу, секцій, цілей і завдань, інформація про час роботи, результати боїв, контакти), що сприятиме розширенню зв'язків цього клубу по всьому світу.

Програма призначена для реклами військово-патріотичного об'єднання десантників „Синева“, ознайомлення з діяльністю клубу.

На цей час у програмі є база даних, яка складається з чотирьох таблиць: „Вміст сайту“, „Новини“, „Відеоматеріали“, „Користувачі веб-панелі адміністрування“. Доступні функції додавання та перегляду записів, очищення баз даних, а також розподіл пріоритетів доступу до них. Особливе значення мають такі функції, як пошук, редагування, висновки і обробка окремих даних із баз.

Програма оригінальна тим, що вона не має аналогів і дозволяє автоматизувати адміністрування сайту завдяки роботі з базою даних, використовуючи веб-панель адміністрування.

Клячін Євген Андрійович
учень 11 класу Свердловського
ліцею № 1 Свердловської місь-
кої ради Луганської області

Кравченко

Олексій Олегович

учень 9 класу Харківського
фізико-математичного ліцею
№ 27 Харківської міської ради
Харківської області

■ КЛАСИФІКАЦІЯ ТИПІВ САЙТІВ ТА ПІДБІР ОПТИМАЛЬНИХ СПОСОБІВ ЇХНЬОГО СТВОРЮВАННЯ

Розглянуто існуючі класифікації сайтів та запропонована точніша класифікація (чітко визначено критерій класифікації) та запропоновано власну 2–рівневу ієрархічну класифікацію.

- Запропоновано алгоритм створення сайтів і детально розглянуті всі етапи створення сайту.
- Досліджені найпопулярніші системи керування контентом (CMS), проведено їхній порівняльний аналіз.
- Наведені оптимальні способи створення сайтів для кожного із ключових представників всіх типів сайтів із запропонованої класифікації.
- За результатами досліджень створено Інтернет-сайт, який розміщено за адресою www.cms4all.ho.ua, при розробці якого було використано алгоритм, розроблений у даній роботі.

■ ІМІДЖБОРД ЯК ЗАСІБ СПІЛКУВАННЯ І ПЕРЕДАЧІ ДАНИХ

Кузнецов

Павло Олександрович

учень 9 класу Запорізької
гімназії № 6

Для спілкування в Інтернеті створено безліч систем, сервісів і програм з різним функціоналом, обсягами та особливостями, розробляються нові способи комунікації. На першому місці завжди стоїть різноманітність переданої інформації, тобто передається не тільки текст, а ще й фотографії, відеоматеріали та програми. У даному проєкті основна увага приділяється передачі зображень. Для реалізації передачі даних використовується іміджборд — різновид веб-форуму, але спрощений і з деякими особливостями:

- Прикріплення файлів. Можливість прикріпити до кожного повідомлення графічний файл. Прикріплені файли зберігаються на сервері іміджборду. (Користувачі зможуть обмінюватися особистими фотографіями, оцінювати та коментувати їх, ділитися цікавими зображеннями з Мережі, здійснювати технічну підтримку, використовуючи скріншоти, виставляти свої твори мистецтва, отримувати оцінки).
- Відсутність архівації за замовчуванням. Кожний розділ іміджборда може містити не більше певної кількості тредів. Нове повідомлення в тред піднімає його вгору. При створенні нового треду той, в який писали найдавніше, видаляється. Ця функція захищає сервер від переповнення пам'яті.

- Можливість анонімного використання. Можливість залишати повідомлення без реєстрації та облікових записів. Це зменшує час, за який користувач може опублікувати своє зображення або текст. Також це знижує навантаження на сервер, позбавляючи від необхідності зберігати інформацію про аккаунти і дані користувачів, додає певні особливості в спілкування.

Результати проєкту

1. Створено іміджборд — інноваційний, високошвидкісний, простий та зручний у користуванні засіб спілкування, що має функції:

- написання повідомлень;
 - додавання зображень;
 - створення тем (тредів);
 - анонімне коментування;
 - неанонімне коментування.
2. Захист від програм-ботів:
- захист від переповнення пам'яті;
 - легкість у модеруванні (керуванні, видаленні повідомлень);
 - легкість у модернізації;
 - швидкість роботи;
 - посібник з використання, встановлення та модерування;
 - пошук за номером тредів.

Завдяки цим особливостям іміджборд набуває дедалі більшої популярності в Інтернеті.

Доповнення в майбутньому:

- повноцінне видалення тредів;
- обмеження за розміром зображення;
- підтримка англійської та української мови;
- розподіл тредів і повідомлень за сторінками.

■ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ PHP В HTML-ФАЙЛАХ

Мета наукової роботи: дослідити методи додавання інтерактивних елементів на статичні сайти та продемонструвати на власних прикладах використання PHP на сторінках з розширенням .html.

Актуальність теми: в роботі показано можливості сучасних серверних технологій для розвитку статичних сайтів.

Завдання:

- провести статистичні дослідження та визначити найпопулярніші засоби створення статичних та динамічних сайтів;
- показати перспективи подальшого розвитку статичних сайтів;
- дослідити способи використання PHP в HTML- файлах;
- розробити власні приклади PHP-скриптів та розмістити їх на сайті Хмельницької середньої загальноосвітньої школи I–III ступенів (<http://www.school20.km.ua>).

Наукова новизна роботи полягає в систематизації розрізнених фактів щодо методів додавання динамічних елементів на статичні сайти та в обґрунтуванні доцільності використання PHP на сторінках з розширенням .html.

Приклади PHP-скриптів на сайті Хмельницької середньої загальноосвітньої школи I–III ступенів № 20 (опитування, гостьова книга, система тестування знань он-лайн) на практиці демонструють переваги описаної технології.

Теоретичне та практичне значення наукової роботи в тому, що результати дослідження відкривають нові перспективи для подальшого розвитку сайтів, створених мовою HTML.

Лаєро
Владислав Михайлович
учень 10 класу Хмельницької
середньої загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 20

■ ВЕБ-САЙТ “ХЕРСОНЩИНА — МІЙ РІДНИЙ КРАЙ”

У даній роботі розглянуто питання, яке часто цікавить гостей і мешканців міста: історія міста, видатні місця, місцеві краєвиди, видатні особистості міста.

Предмет дослідження: місто Херсон, його славна історія, видатні постаті рідного краю.

Мета роботи: дослідження та аналіз історії, розвитку Херсонщини, розробка веб-сайту за допомогою мови PHP, HTML, бази даних MySQL, обробка тексту скриптами.

Об'єкт дослідження: розробка веб-сайту, призначеного для індивідуального вивчення, дослідження, аналізу історії та розвитку Херсонщини.

У роботі використано сучасні технології, зокрема AJAX та його співпраця з PHP.

Сайт виконано за допомогою мов PHP, HTML, AJAX, JavaScript і бази даних MySQL, з якою співпрацює PHP-скрипт і бере звідти інформацію.

Матеріали веб-сайту структуризовані логічно за темами і базуються на сторінках з навігацією за допомогою гіперпосилань. Такий сайт реалізовано із PHP-скриптів, які автоматично генерують навігацію між новинами; меню навігації на сторінках сайту, яке працює за технологією AJAX, має гіперпосилання, при натисканні на які користувач може зручно переходити з одного розділу в інший.

Отже, для пізнання Херсонщини даний сайт є успішним джерелом інформації.

У підсумку хочеться зазначити, що PHP та HTML стали тим форматом передачі даних, що найбільш якісно задовольняють запити сучасного суспільства. Безсумнівним фактом є і те, що майбутнє саме за PHP як мовою програмування.

Лазарев
Сергій Миколайович
учень 11 класу Херсонської
спеціалізованої школи
I–III ступенів № 27
з поглибленим вивченням
інформатики та іноземних
мов Херсонської міської ради
Херсонської області

■ СТВОРЕННЯ САЙТУ

**Можаровський
Андрій Сергійович**
учень 11 класу Овруцької
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 1
Житомирської області

Вивчаючи веб-дизайн, ми опановуємо грамотну й ефективну працю в мережі Інтернет, реалізуючи свої творчі задуми.

Саме художньо-виразні методи дизайну допоможуть реалізувати творчі задуми, виявити оригінальність мислення в процесі пошуку й вирішенні практичних завдань зі створення веб-сторінки або сайту.

Сайт — сукупність html-сторінок на певну тему. Кожна сторінка сайту може формуватися динамічно (формуватися сервером за результатами виконання коду скрипту) або бути вже заздалегідь готовою й просто видаватися на запити користувача.

html-код — набір спеціальних тегів, які читає браузер і виводить, згідно з ними, на екран сторінку.

javascript-код — мова програмування, створена для інтерактивного відображення браузером HTML-сторінок на комп'ютері користувача. JavaScript потужний інструмент для маніпулювання даними сторінки на стороні користувача.

Перш ніж створювати сайт, слід з'ясувати такі питання: цільова аудиторія, концепція проекту, тип і топологія сайту та скласти план інформаційної й функціональної структури.

Головна сторінка веб-сайту — це обличчя закладу у віртуальному світі. Відомо, що перше враження можна скласти лише один раз. Головна сторінка веб-сайту має бути гарною. Але гарною настільки, щоб не закривати своєю красою зміст. Тобто оформлення головної сторінки має бути стильним і непомітним, без колірної й анімаційної вакханалії.

Сайти із чітко вираженою однією тематикою й гарним дизайном завжди матимуть велику кількість відвідувачів і, відповідно, високий рейтинг.

■ ВЕБ-ОРІЄНТОВАНА СИСТЕМА ВЕДЕННЯ ШКІЛЬНОГО ЕЛЕКТРОННОГО ЖУРНАЛУ

**Степанок
Андрій Вікторович**
учень 11 класу Луцького
навчально-виховного комп-
лексу "загальноосвітня школа
I–III ступенів № 22 — ліцей"
Волинської області

Вирішення важливих завдань сучасної системи освіти здійснюється на основі використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Серед таких проблем пріоритетними є оцінювання навчальних досягнень школярів, полегшення процесу обробки інформації та введення нових форм звітів, залучення батьків учнів в освітній процес шляхом надання їм своєчасної інформації про навчальний процес та навчальні досягнення школярів, автоматизація процесів обліку та аналізу навчальних досягнень школярів. Наведені вище міркування обумовлюють актуальність дослідження.

Мета дослідження — розробити веб-орієнтовану систему ведення електронного журналу для сайту школи.

Реалізація мети передбачала виконання таких завдань:

- дослідження поняття та функцій електронного журналу;
- розгляд поняття та властивостей веб-орієнтованих програмних систем;
- огляд і аналіз розроблених електронних журналів, визначення їхніх властивостей;
- ознайомлення з основними засобами розробки електронного журналу, зокрема засобами PHP, JavaScript, XHTML, CSS.

У результаті проведеного теоретичного і практичного дослідження з використанням сучасних технологій створення програмних систем було розроблено програму, яка передбачає роботу у трьох режимах — „Адміністратор“, „Вчитель“, „Батьки“ і забезпечує створення і редагування: списку користувачів, класів, списку уроків та навчальних років; довідника навчальних предметів; списку учнів класу, особистої інформації про учня та його батьків, внесення до бази даних усіх оцінок учнів, а також створення і надсилання повідомлень батькам про успішність учнів.

■ РОЗРОБКА ВІДЖЕТУ “ГРАФІЧНИЙ КАЛЕНДАР” www.HumanCalendar.org.ua

Мета роботи: змінити стереотипи людей стосовно календаря, об'єднати людей у певну групу.

Актуальність теми: всі люди знають про календар, але в такій інтерпретації він ще не з'являвся в жодній із країн Європи. Віджет змінює звичне ставлення людей до напроцуд простих на перший погляд речей. Замість простих цифр на календарі на ньому з'являться фотографії людей, які розміщені у певній послідовності.

Досягнуті результати: проект віджету „Графічний календар“ успішно було запущено і він зараз працює у стабільному режимі. За допомогою простих знань HTML його можна інтегрувати у себе на веб-сайті. Також є можливість інтегрування у Google. Одним із найголовніших досягнень є можливість інтеграції на робочому столі деяких ОС.

Проект можна побачити за незмінною адресою: www.HumanCalendar.org.ua. Сайт уже має своїх користувачів та проіндексований деякими пошуковими системами.

Чорний Тарас Васильович
учень 11 класу Тернопільської спеціалізованої загально-освітньої школи I–III ступенів № 29 з поглибленим вивченням іноземних мов

Секція “Мультимедійні системи, навчальні та ігрові програми”

■ LinTech 3D — БІБЛІОТЕКА ДЛЯ РОБОТИ З ТРИВИМІРНОЮ ГРАФІКОЮ

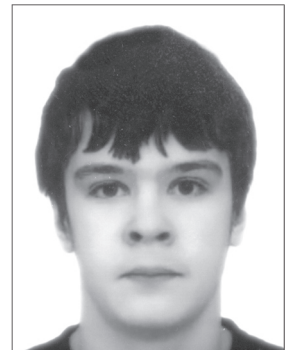
Пропонується програмний модуль для візуалізації тривимірної графіки під назвою LinTech. Цей модуль є універсальнішим, ніж існуючі модулі (наприклад IrrLicht), і не орієнтується на якусь конкретну область використання чи то ігрової, чи наукової індустрії. LinTech добре структурований та документований і надає зручне та універсальне об'єктно-орієнтоване високорівневе API, що значно полегшує читання, розуміння та використання похідного коду. До того ж LinTech ідеально працює на 64-бітних процесорах.

Розробивши даний продукт для особистого використання, наслідуючи дух Linux, ми вирішили відкрити весь його код і зробити його повністю вільним для користування будь-ким.

Модуль LinTech розроблено для операційних систем GNU/Linux, але він може бути перенесений і на інші ОС. За умови незначної доробки та модифікації ряду LowLevel класів модуль може бути портований на інші операційні системи без втрати якості роботи. На даний момент модуль розробляється і оптимізується саме під Linux, тому користувач може бути певен, що програма не вилетить з SIGSEGV/SEGFALT з вини його внутрішніх компонентів.

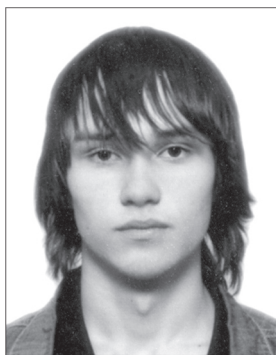
Основною метою роботи при виготовленні даного продукту було створення зручної та ефективної у Linux і бібліотеки для роботи з тривимірною графікою. LinTech написаний двома мовами програмування: Cі та Cі++. У місцях, критичних за швидкістю роботи та використанні пам'яті, застосовується мова Cі, в усіх інших — Cі++.

Функціональні можливості: зручні об'єктна модель та об'єктно-орієнтована структура, основне ядро, графічне ядро, Scene graph, GUI, математична бібліотека.

**Баженов
Кирило Олександрович**
учень 11 класу Житомирського міського ліцею при Житомирському державному технологічному університеті

■ РОЗРОБКА МОВИ ПРОГРАМУВАННЯ ДЛЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ВІКУ

Балганбаєв
Сергій Арстанбекович
учень 11 класу Харківської
гімназії № 144 Харківської
міської ради Харківської
області

Кожна комп'ютерна програма створена людьми, професія яких — програміст. Кількість програм, необхідних людям, постійно зростає. Проте їхнє написання є для багатьох дуже складним завданням. Людям важко розібратися з поняттями, які використовують при створенні програм. Тому, чим раніше людина входить у термінологію і специфіку роботи програміста, тим простішими і зрозумілішими для нього стають правила розробки програм.

Мета роботи — почати вивчення основ програмування з учнями молодшого шкільного віку, розвинути у дітей алгоритмічне мислення та освоїти первинні прийоми програмування, тому пропонується мова програмування, де побудова програми виконується за допомогою малюнків, а також транслятор програм, представлених за допомогою цієї мови. Учні мають змогу створювати нові програми не тільки у вигляді набору малюнків, а й у вигляді спрощеної версії шкільної алгоритмічної мови. Працювати у програмі для дитини набагато легше, ніж у традиційних мовах програмування: для того, щоб створити програму, ви просто збираєте малюнки разом.

У роботі розглянуті основні конструкції і прийоми програмування, опис цих конструкцій виконано за допомогою малюнків. Учні молодшого віку мають зрозуміти, що програмування — це не складне, а цікаве й достатньо просте заняття. Вивчення програмування дасть змогу дітям реалізувати себе більш повно й творчо.

За допомогою спрощеної версії шкільної алгоритмічної мови були проведені заняття серед учнів 2–4 класів. Діти виявили високу зацікавленість і наполегливість у розробці програм, що підтверджує правильність вибраного підходу в навчанні програмування.

■ ПРОГРАМА ДЛЯ ДОПОМОГИ ВЧИТЕЛЮ З ХІМІЇ

Бачинський
Тарас Володимирович
учень 11 класу
Тернопільського технічного
ліцею

Основною метою роботи стало створення першої версії навчальної програми з хімії. Сюди входить створення інтерфейсу, з яким було б зручно працювати, та власне реалізація навчального процесу.

Практичне значення роботи полягає в тому, що вчитель матиме змогу демонструвати дітям властивості елементів, речовин, базові реакції, досліди, наприклад такі, як горіння магнію, взаємодія хлору і міді, горіння водню, роль та вплив каталізаторів на процес проходження хімічних реакцій тощо. На даному етапі програма здатна виконувати ті функції, задля яких вона створювалась. Наступним кроком стане збільшення навчальних потужностей програми.

Робота містить опис інтерфейсу програми й опис процесів, які відбуваються у програмі (розділи 1 та 2 основної частини), та реалізацію цих процесів на програмному рівні (розділ 3 основної частини). Мети створення першої версії програми, яка б містила певну кількість матеріалу з основ як органічної, так і неорганічної хімії в малюнках, та ряд відеозаписів, які вчитель міг би показувати для наочного прикладу того чи іншого явища, хімічної реакції, досягнуто. Зручний інтерфейс створено, а збір інформації завершувати на даному етапі не варто. Матеріал, який містить програма, відповідає навчальній програмі з хімії. Якщо потреба в програмі такого роду буде актуальною, то її розвиток триватиме.

Якщо потреба в програмі такого роду буде актуальною, то її розвиток триватиме.

■ ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК “ІНТЕРАКТИВНІ Й КЛАСИЧНІ МАТЕМАТИЧНІ ТЕКСТИ”

Безверха
Ірина Володимирівна
учениця 10 класу Кам'янського еколого-економічного ліцею Кам'янської районної ради Черкаської області

Науково-дослідницька робота містить розробку електронного навчального посібника. Сьогодні реально можна говорити про широке застосування у навчальному процесі електронного комплексу дисциплін. Зараз ще не склалася загальноприйнята термінологія щодо електронного навчально-методичного забезпечення. Тому часто навіть підручник чи навчальний посібник, який набраний на електронних носіях, називають електронним підручником чи посібником. Електронний підручник, створений на базі HTML-технологій, має свої особливості та широкі можливості. З огляду на це видається досить вдалим вибір теми дослідження. Її актуальність не викликає сумнівів.

Цей проект ставить своєю метою популяризацію математичних тестів для україномовних користувачів Інтернету.

Сайт посібника в Інтернеті: <http://test.inf.ua/>

■ ТРИВИМІРНА МЕРЕЖЕВА КОСМІЧНА СТРАТЕГІЯ З ЕЛЕМЕНТАМИ СИСТЕМНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

Основною метою роботи було створення конкретної моделі взаємодії двох систем, представленої в трьохмерній графіці. Проблема є актуальною, так як подібні ситуації впливу однієї системи на іншу можна часто зустріти в сучасному світі, зокрема в економічних і політичних аспектах.

В результаті проведеної роботи були досягнуті всі поставлені цілі. Була написана програма, яка в ігровій формі пропонує користувачеві ознайомитися з особливостями взаємодії конфліктуючих систем. Оскільки програма представляє інтерес не тільки для програмістів, які працюють з комп'ютерною графікою, але й для математиків, які вивчають теорію ігор або системний аналіз.

В процесі роботи проведено порівняльний аналіз різних трьохмерних бібліотек і можливості використання їх в програмах подібного роду. Також оцінюється успішність застосування визначених ігрових стратегій.

■ МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ НАВЧАЛЬНО-ІГРОВИЙ КОМПЛЕКС "ЛОГІКА"

Створення і використання в освітньому процесі навчальних комп'ютерних програм, які спрямовані на гармонійний розвиток особистості, — одна з актуальних проблем сьогодення. Метою нашої роботи є розробка та апробація мультимедійного навчально-ігрового комплексу „ЛОГІКА“ для учнів 3 класу, який міститиме в собі: теоретичний матеріал з прикладами, які розкриватимуть власне суть поняття; задачі на закріплення вивченого; ігрові програми для розвитку логічного мислення; контрольні тести перевірки знань учнів учителем.

Наукова робота складається з двох розділів. У розділі I описуються загальні вимоги до сучасних мультимедійних навчально-ігрових програмних засобів та рекомендації щодо їхньої програмної реалізації та застосування. У розділі II описується створення кожної складової. Крім того, останній з підрозділів містить інструкцію щодо використання комплексу „ЛОГІКА“. Програма розроблена у відповідності до шкільного підручника з логіки О. Митника за 3 клас і поділена на 5 частин. Кожна з частин містить у собі як теоретичний матеріал, так і практичні завдання та логічні ігри. Крім того, в кінці кожної частини є тести контролюючого характеру, які містять завдання трьох рівнів складності. Весь навчально-ігровий комплекс створено в середовищі програмування Borland Delphi 7. Працює під Windows і не потребує інсталяції.

Електронний навчально-методичний комплекс пройшов практичну апробацію під час проведення уроків логіки в 3 класі у 2008–2009 навчальному році в Супрунівській ЗОШ I–III ступенів. Електронний навчально-методичний комплекс може зацікавити і значною мірою полегшити роботу вчителів молодших класів загальноосвітніх навчальних закладів.

■ КОМП'ЮТЕРНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА "ХІМІЧНІ РЕАКЦІЇ. РЕАКЦІЯ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ"

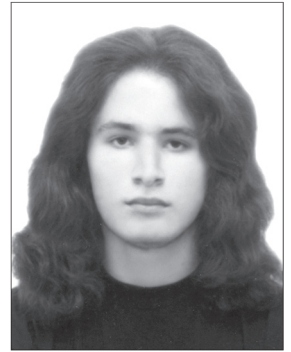
Наукове дослідження, а саме написання програми „Хімічні реакції. Реакція нейтралізації“ здійснюється з метою організації дистанційного вивчення даної теми учнями 9 класу.

Мета проекту — створення комп'ютерної програми з можливістю вибору хімічних елементів, які вступають в реакцію, з повним описом процесу, що відбувається під час іонної реакції.

Завдання проекту — створити навчальну комп'ютерну програму, яку можна використовувати як додатковий матеріал при вивченні теми з учителем та при дистанційній освіті. За допомогою розробленого програмного продукту можна вивчити взаємодію певних груп хімічних елементів з детальним описом процесів, які відбуваються в результаті реакції, побудовою рівняння реакції, визначенням коефіцієнтів.

Програма передбачає:

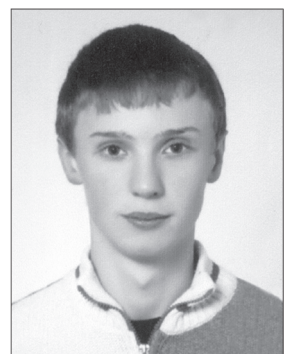
- можливість вибору хімічного елемента чи сполуки, яка може брати участь у реакції; теоретичний довідник про речовини, що отримані в результаті реакції;
- інформаційно-довідковий сервіс із законами, на основі яких відбувається взаємодія вибраних речовин;

**Брайловський
Богдан Сергійович**
учень 11 класу гімназії
№ 1 імені К.Д. Ушинського
м. Сімферополя Автономної
Республіки Крим

Будяков Олексій Юрійович
учень 11 класу Супрунівської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів Полтавського
району Полтавської області

**Буткевич
Володимир Петрович**
учень 10 класу Дубровицького
ліцею Рівненської області

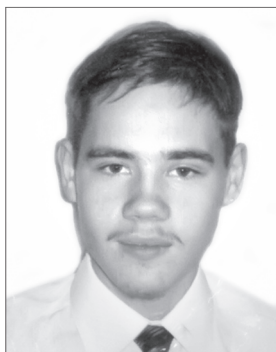
- отримання рівняння реакції.

Застосування: програма, де систематизована вся база курсу хімії з розділу „Розчини. Електролітична дисоціація“, може бути використана як в урочний час, так і для самопідготовки учнів.

Інтерфейс програми побудовано з використанням HTML-розмітки; програму можна розмістити на веб-сайті в Інтернеті з можливістю доступу всіх бажаючих.

Роботу виконано засобами програмування з використанням можливостей доступу до бази даних за технологією „клієнт-сервер“, сервісів мережі Інтернет, мови програмування PHP, бази даних MySQL.

■ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ЦИФРОВОЇ КАРТОГРАФІЇ ДЛЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ОПТИМІЗАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Велицький

Лев Венілінович

учень 10 класу загально-освітнього політехнічного ліцею II–III ступенів м. Ізмаїля Одеської області

История развития картографии уходит истоками в далёкое прошлое. Карты возникли в глубокой древности. Первоначально они имели вид примитивных рисунков, исполненных на кусках дерева, древесной коре, костяных пластинах и других материалах.

Успехи картографии в Древней Греции не были случайными, они явились результатом высоких достижений античной науки и лежащего в её основе материалистического мировоззрения.

Разрушение древней культуры и господство церкви в период раннего средневековья привели европейскую географию и картографию в глубокий упадок.

Фототехника внесла и другие изменения в технологические процессы по подготовке карты к изданию. Печатная форма, полученная фоторепродуцированием, воспроизводит штриховой рисунок оригинала с факсимильной точностью в полном соответствии с его графическими достоинствами и недостатками. Это требует тонкого высококачественного черчения оригиналов, которое не так легко выполнить на сложных общегеографических, тематических и других картах.

В 90-х годах XX века технологии еще более усовершенствуются. Подготовка карт на ПЭВМ вытесняет с картографического процесса использование большого количества дорогостоящих материалов (пластиков, фотопленок, химических растворов) и морально устаревших механических приборов и оборудования. В настоящее время электронные карты оперативно можно распечатать на плоттере или тиражировать в большом количестве

и во всей цветовой гамме непосредственно с электронных файлов, минуя этап изготовления печатных пластин.

Цель исследования — разработка маршрутно-навигационной карты на основе оптимизационного алгоритма Дейкстры.

Объект исследования — векторные и растровые карты.

Предмет исследования — процессы создания векторной карты маршрутов на основе растровой карты местности.

Основным результатом работы является программное обеспечение, реализующее поиск минимального пути на основе алгоритма Дейкстры, с учетом направлений и возможности движения по улицам.

■ ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК З ФІЗИКИ “ТЕРМОДИНАМІКА ТА МОЛЕКУЛЯРНА ФІЗИКА”

Гаврик Артем Юрійович

учень 11 класу експериментального навчально-виховного комплексу “Школа майбутнього” м. Ялти Автономної Республіки Крим

Для создания электронного учебника по физике в качестве пилотной выбрана тема: „Термодинамика и молекулярная физика“. Создан красочный тест по физике. Тест сделан в программе Flash, для интерактивности и наглядности, а оболочка — в программе Visual Basic, для создания полноценной программы, которая не требует никаких проигрывателей и другого программного обеспечения. Имеется справочный материал, благодаря которому можно полностью подготовиться к тесту. В конце тестирования каждый ученик получает оценку, которая соответствует количеству данных правильных ответов. Тестирование сопровождается анимационными эффектами.

С помощью программы Flash и Visual Basic создан красочный учебник, благодаря которому ученики смогут подготовиться к экзамену или тестированию по физике. Задания из теста полностью соответствуют требованиям прохождения внешнего независимого оценивания. В программе есть справка, в которой подробно описывается, как пользоваться учебником.

■ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПОСІБНИКА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ “ТЕОРІЯ МНОЖИН. КОМБІНАТОРИКА” В УМОВАХ ШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Науково-дослідницька робота присвячена одній з актуальних проблем сучасної математичної освіти — створенню електронного навчального посібника.

Актуальність роботи полягає в тому, що електронний посібник дає можливість використовувати його не тільки безпосередньо у навчальному процесі, а й для самоосвіти, дистанційного навчання і для перевірки знань за допомогою спеціально розроблених тестів.

Мета роботи — створити електронний посібник для вивчення теми „Теорія множин. Комбінаторика“ та надати можливість користувачам вивчати тему за допомогою мережі Інтернет.

Електронний посібник — це комплекс програмних засобів, призначений для вивчення теми курсу алгебри 11 класу „Теорія множин. Комбінаторика“. Розроблена система складається з програмного продукту „Система тестування“, навчальних анімацій „Трикутник Паскаля“, „Правило суми“, „Правило добутку“, презентації з теми „Теорія множин. Комбінаторика“ і сайту, де розміщені всі зазначені продукти, інформація з теми, а також форум, на якому користувачі можуть обговорювати питання з даної теми.

Даний електронний посібник пройшов апробацію в одинадцятих класах спеціалізованої загальноосвітньої школи № 2 з поглибленим вивченням іноземних мов м. Чернігова при вивченні теми з алгебри „Елементи комбінаторики“. Практика показала, що використання електронного посібника у навчальному процесі є ефективним і доцільним.

■ ЕЛЕКТРОННА ВІЗИТКА КІРОВОГРАДА

Гідне представлення — запорука успіху, його визначальний фактор. Саме тому у наш час неможливе існування жодної організації, фірми, компанії без чи не найзручнішого та найдоречнішого засобу представлення — візитної картки з необхідною інформацією про об'єкт або особу, яка допомагає в налагодженні й подальшому підтриманні зв'язку між контактерами. Але в сучасному діловому світі гідного представлення потребують не лише посадові особи та установи. Візитівку, емблему, герб або символ має чи не кожен захід, проект, будь-який населений пункт чи навіть район міста. Тому є зайвим нагадувати про необхідність створення візитівки й для нашого міста — Кіровограда.

Розроблена програма являє собою електронну мапу міста з можливістю додавання до відповідних місць позначок з фотографіями різних споруд у різні часи розвитку міста, а також перегляду фотографій у режимі слайд-шоу за визначеним маршрутом.

Програма може використовуватись у навчальному процесі для вивчення історії рідного краю, як презентаційний сувенірний матеріал та як каталогізатор фотокарток міста.

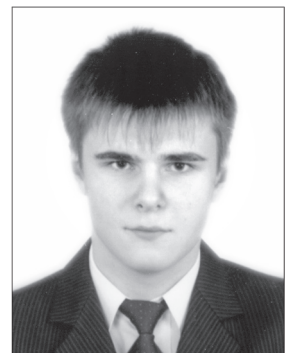
При розробці програми використано технологію роботи з таблицями бази даних Paradox для збереження географічної інформації розташування місць, що зображені на фотографіях. Була використана теорія математичних графів для побудови та збереження сітки вулиць та перехресть. Також використана модель пошуку найкоротшого шляху в графі „пошук у ширину“.

Розроблена програма є макетом, що дає змогу використовувати її не тільки для Кіровограда, а й для будь-якої місцевості.

Програма цікава й оригінальна. Вона може слугувати програмістам-початківцям як приклад для наслідування, так і юним допитливим ерудитам. Було проведено роботу з вивчення історико-культурного надбання Кіровограда, його найважливіших і найвідоміших архітектурних пам'яток. Створено програмний запис — електронну візитну картку міста, що дозволяє у формі віртуальної подорожі ознайомитися з визначними місцями Кіровограда. Передбачається подальше вдосконалення і розвиток програмного засобу шляхом розширення історичних відомостей та збільшення у програмі електронної карти, а також створення можливості незалежного завантаження окремих об'єктів електронної карти.

Гой Антон Володимирович
учень 11 класу спеціалізованої загальноосвітньої школи № 2 I–III ступенів з поглибленим вивченням іноземних мов м. Чернігова

Єршов Владислав Володимирович
учень 11 класу комунального закладу “НВО ліцей — школа — дошкільний навчальний заклад “Вікторія II” Кіровоградської міської ради Кіровоградської області

■ РЕАБІЛІТАЦІЙНА ГРА ДЛЯ ДІТЕЙ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ “КОСМІЧНЕ ТРЕНУВАННЯ”

Качмар Богдан Олегович
учень 11 класу Львівського
фізико-математичного ліцею

Дитячий церебральний параліч — це захворювання, що проявляється у порушенні рухів або постави. Його поширеність становить 2 випадки на 1000 осіб. Основним способом фізичної реабілітації є тренування правильних специфічних рухів.

Метою роботи було створення реабілітаційної гри для дітей, хворих на ДЦП, яка б контролювалася специфічними рухами руки чи ноги. Поєднання реабілітаційних тренувань з комп'ютерною грою поліпшує результати тренування і стимулює пацієнтів до довготривалих тренувань. Також для використання різноманітних Flash-ігор з різними ігровими маніпуляторами належало створити інтерфейс між апаратною частиною та реабілітаційними іграми.

Для контролю гри специфічними рухами був розроблений ігровий маніпулятор. Він фіксується на кінцівці двома плечима вище й нижче суглоба. Залежно від рухів суглоба опір потенціометра змінюється і через аналогово-цифровий перетворювач ця інформація передається до USB-порту.

Інтерфейс між апаратною частиною та реабілітаційними іграми був задіяний у середовищі програмування Borland Delphi. Програма Game Device Server приймає дані з аналогово-цифрового перетворювача, обробляє їх і через протокол HTTP передає до гри.

Гра „Космічне тренування“ була розроблена у середовищі програмування Adobe Flash. Тобто згинаючи і розгинаючи кінцівку, гравець керує ігровим космічним кораблем. Постріл відбувається не натисканням кнопки, як зазвичай, а вигуком „Вогонь!“ у мікрофон. Це значно підсилює емоційний аспект гри. Кожен пацієнт має лише йому притаманні рухові можливості, тому „Космічне тренування“ передбачає калібрацію перед грою, дані якої враховуються під час гри.

Отже, розроблений проект допомагає дітям з дитячим церебральним паралічем тренувати рухи, граючи в цікаву комп'ютерну гру, вигуки у мікрофон підсилюють емоційне занурення у гру. Програма Game Device Server може використовувати широкий спектр маніпуляторів до різних реабілітаційних ігор.

■ РОЗРОБКА ПРОГРАМНО-АЛГОРИТМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВАЖАЛЬНО-ІГРОВОЇ ПРОГРАМИ

Кицун Андрій Вікторович
учень 11 класу Хмельницького
спеціалізованого ліцею-інтернату
поглибленої підготовки
в галузі науки

На нашу думку, комп'ютерні ігри не замінюють, а доповнюють усі традиційні форми ігор і занять, природним шляхом залучають дітей до набуття початкових навичок роботи з інформаційними технологіями, до оперування знаковими формами мислення, якщо вони органічно включені у гру.

Метою роботи є розробка нового програмно-алгоритмічного забезпечення, яке об'єднує такі три компоненти ігрової діяльності, як обрання власного шляху для вирішення того чи іншого завдання, можливість планування своєї тактики та перевірка практичних умінь і навичок при розв'язуванні певних ситуацій, які виникають під час гри.

За допомогою Visual C# 2008 Express Edition та інших допоміжних у плані графічного дизайну й музичного супроводу програм створено віртуальну реальність — свій світ, в якому ти вчишся моделювати стратегічне мислення, застосовувати свою інтуїцію та виконувати різні логічні завдання.

Написана програма працює на платформі операційної системи Windows. Програма має зручний інтерфейс, який не є складним для вивчення і опановується за досить короткий термін.

■ МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ ДОВІДНИК З ТЕМИ “ІСТОРІЯ БОЙОВИХ МИСТЕЦТВ”

Наукова робота присвячена створенню електронного довідника з теми „Історія бойових мистецтв“, який можна використати як посібник для ознайомлення та поглиблення знань з даної теми. Також програма містить практичну частину — гру типу „Файтинг“.

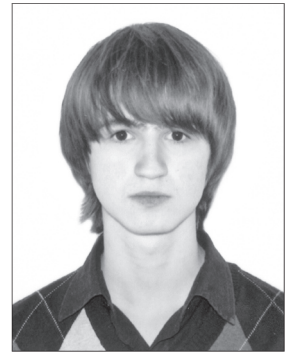
Програму створено за допомогою пакета Adobe Flash CS4 мовою програмування ActionScript 3.0.

Робота складається з чотирьох основних розділів („Карта“, „Історія бойових мистецтв“, „Великі майстри“ та „Гра“).

Розділи „Карта“, „Історія бойових мистецтв“ і „Великі майстри“ призначені для впорядкування інформації та швидкого доступу користувача до необхідної теми.

У розділі „Гра“ користувач може ознайомитися з управлінням персонажами, звернувшись до довідки, або розпочати гру, розраховану на двох людей.

Ця робота може стати у пригоді тим, хто цікавиться бойовими мистецтвами та їхньою історією і прагне краще зрозуміти світ навколо себе.

Кривич Ігор Євгенович
учень 11 класу
Дніпропетровського ліцею
інформаційних технологій
при Дніпропетровському
національному університеті
імені Олеся Гончара

■ ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ. РОЗРОБКА ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ “АРХІТЕКТУРА КОМП’ЮТЕРА”

Українська система освіти нині переживає зміни у технологіях та підходах до надання освіти, вітчизняні навчальні заклади вже розпочали надавати послуги дистанційного навчання та запроваджувати програми, що відповідають світовим зразкам.

Дистанційна форма навчання — новітня технологія, що відповідає вимогам часу. За наявності сучасних комп'ютерних технологій та Інтернету вона стає зручною, доступною й актуальною.

У вищих навчальних закладах уже впроваджується система дистанційної освіти. Ми вважаємо, що і в середніх навчальних закладах теж можливо використовувати елементи дистанційного навчання. Тому об'єктом нашого дослідження є дистанційне навчання, а предметом є його використання саме в середньому навчальному закладі, наприклад, на уроках інформатики.

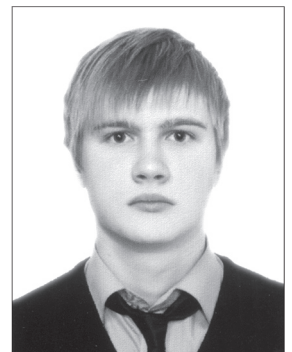
Метою нашого дослідження є розгляд поняття дистанційного навчання та розвиток цього процесу в Україні, а також можливість використання дистанційних курсів у навчальному процесі в середній школі.

Практичним завданням є розробка дистанційного курсу „Архітектура комп'ютера“ та апробування його в Херсонському академічному ліцеї при Херсонському державному університеті (ХДУ).

У результаті використання розробленого нами дистанційного курсу „Архітектура комп'ютера“ поряд із традиційною формою навчання більшість учнів-курсантів показали достатній та високий рівні знань з теми „Апаратне забезпечення інформаційних систем“. Інші учні, які не навчалися на дистанційному курсі, опанували цю ж тему лише на низькому та середньому рівнях.

Отримавши такі позитивні результати апробації, можна стверджувати:

- сьогодні дедалі актуальнішим стає питання розробки дистанційних курсів і впровадження їх у навчальний процес як для самостійного опанування тем, так і поліпшення традиційного навчання;
- дистанційне навчання для шкільної освіти — це не електронний варіант традиційних форм навчання, а специфічна нова технологія, що посилює творчу складову середньої освіти.
- дистанційний курс „Архітектура комп'ютера“ має велику практичну цінність, оскільки успішно пройшов апробацію в Херсонському Академічному ліцеї та може бути використаний у будь-якому загальноосвітньому навчальному закладі.

Левашов Кирило Владиславович
учень 11 класу Херсонського
Академічного ліцею при
Херсонському державному
університеті

■ КОМП'ЮТЕРНА ГРА CRAYON SPHERE (АРКАДА, ГОЛОВОЛОМКА)

Левін Дмитро Костянтинович

*учень 11 класу Стаханівської спеціалізованої школи I–III ступенів № 3
Стаханівської міської ради Луганської області*

Комп'ютерна гра Crayon Sphere створена за допомогою Game Maker 7.0, Delphi 7.0 та мови програмування GML і є фізичною головоломкою, яка розвиває логічне мислення, інтуїцію, навички стратегії й тактики.

Ця гра використовує графічний двигун Game Maker та спеціально розроблений фізичний двигун.

Фізична модель використовує власний фізичний двигун, який забезпечує механічну взаємодію абсолютно твердих тіл. При розрахунках використовуються маса тіла, центр маси, гравітація, прискорення, швидкість, швидкість обертання, сили та точки їх прикладання, пружність, тертя.

Графічна модель використовує графічні об'єкти (спрайти) для надання ігровим об'єктам візуального образу. Загальна стилістика ігрової графіки спрямована на створення зображення, намальованого олівцем на білому аркуші паперу.

Музика написана самостійно та записана спеціально для цього проекту за допомогою синтезатора Yamaha DGX-220.

Проект може використовуватись для популяризації створення ігор на фізичних двигунах та як ілюстрація до дії фізичних законів.

■ ПРОГРАМНІ ЗАСОБИ ПОБУДОВИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕТИНІВ СТЕРЕОМЕТРИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

Лоло Андрій Олександрович
учень 11 класу ліцею "Наукова зміна" м. Києва

Актуальність роботи полягає у тому, що вона допомагає учню поповнювати свої знання з математики. Використовуючи програму „Простір“, користувач може розв'язувати задачі з геометрії на тему „Побудова перерізів“, які потребують добре розвинутого образного мислення. І зазвичай багатьом учням буває важко уявити, який вигляд має шуканий перетин.

Завданням програми є допомога учню конкретизувати своє уявлення про перетини певних фігур. І якщо застосувати програму „Простір“, користувач отримуватиме досвід у розв'язанні геометричних задач на перетин.

Програма використовує певні алгоритми, які дуже важко зробити людині без апаратної підтримки. Тому тими ж самими діями проект може розв'язувати складніші задачі.

Отриманим результатом у програмі є графічне зображення перетину, яким можна буде підтвердити отриманий результат задачі або розв'язати нову.

Тому зрозуміло, що дана програма полегшує вивчення складного математичного матеріалу, а також допомагає уявити зображення фігур та перетинів у просторі.

■ СТВОРЕННЯ БІБЛІОТЕКИ СИСТЕМИ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Лугвіцький Андрій Вікторович
учень 10 класу Волинського ліцею-інтернату

Доповнена реальність (*англ.* — augmented reality, AR) — термін, що стосується всіх проектів, орієнтованих на додавання до реальності будь-яких віртуальних елементів.

Не слід плутати доповнену реальність із віртуальною. Їхня корінна відмінність у тому, що доповнена реальність додає окремі штучні елементи у сприйняття реального світу, а віртуальна — конструює новий штучний світ.

Технологія доповненої реальності має широке застосування в багатьох галузях, зокрема у військовій сфері та комп'ютерних іграх. Саме тому робота є актуальною, оскільки пропонує розробнику вже готовий інструментарій для операцій з доповненою реальністю.

Метою роботи було створити бібліотеку, яка дає змогу легко та швидко опрацювати зображення, що надходять із різних пристроїв захоплення відеопотоку. Також розроблена бібліотека дозволяє проводити розпізнавання спеціалізованих маркерів та визначати їхні основні параметри: положення та орієнтацію у просторі.

Новизну роботи зумовлюють алгоритми, які використовуються для аналізу зображень та для розпізнавання і виділення основних параметрів маркерів.

Основною вимогою до системи доповненої реальності є можливість роботи в режимі реального часу, тобто система повинна опрацювати дані з частотою кадрів не менше, ніж 24 кадри в секунду.

Розроблена програма потребує мало ресурсів і використовує ефективні алгоритми для швидкої обробки інформації.

■ ХТО АВТОР ТЕКСТУ? КОМП'ЮТЕРНА ВЕРСІЯ ВІДПОВІДІ

У кожної людини почерк унікальний та індивідуальний, бо протягом писання рухи руки людини керуються мозком, а тому несуть на собі відбиток психічних процесів, що відбуваються у ньому. Почерк характеризується такими параметрами: натиск, нахил, розмір, розташування рядків, середня кількість слів і літер у реченні, співвідношення між величиною великої літери та малої. Спираючись на ці дані, можна визначити справжнього автора тексту. Цю методику використовують у криміналістиці й не тільки. Зовсім недавно психологи припустили, що почерк людини змінюється, коли вона починає брехати, і все тому, що мозок у цей час зайнятий посиленою роботою з вигадання небилиць. Зокрема іншими стають натиск і розміри літер. Утім, хоча ці параметри не вдалося виявити без допомоги комп'ютера, саме комп'ютерному аналізу не надають належної уваги. Це й спонукало створити програму, яка практично самостійно аналізує текст.

Програма є безкоштовною і не складною у використанні. Вона може визначити вищезгадані параметри рукописного тексту. Також у ній передбачено зберігання даних про почерк до бази і пошук найбільш ідентичних почерків.

■ ТРИГЕРНА СИСТЕМА ВЗАЄМОДІЇ ОБ'ЄКТІВ ПРИ МОДЕЛЮВАННІ ТРИВИМІРНОГО ПРОСТОРУ

Мета роботи: розглянути тригер як спосіб впливу програміста на моделювання різноманітних процесів; наочно продемонструвати зручність його використання та межі застосування.

Завдання: проаналізувати сфери використання тригерної системи; скласти програму-приклад, що реалізує базові можливості тригерної системи; перевірити, наскільки зручною є ця система в користуванні.

Актуальність роботи полягає в тому, що моделювання процесів, які вимагають дотримання значної кількості умов, зустрічаються сьогодні не тільки в науковій сфері, тому програмісти часто стикаються з проблемою відсутності гнучкості управління процесами, що відображаються в програмах. Робота вивчає використання тригерної системи, яка дозволяє впливати на найдрібніші деталі моделювання.

Переваги тригерної системи полягають у тому, що вона чітко визначена при написанні сцени і водночас дуже гнучка. Розробник сцени точно знає, що і в якому випадку відбудеться. За допомогою тригерної системи створення моделі будь-якого процесу уніфікується. Крім того, у разі використання цієї системи взаємодії не потрібно модифікувати класи інших об'єктів сцени.

■ ДИНАМІЧНІ СТЕРЕОКРЕСЛЕННЯ: НОВА ВЕРСІЯ

Актуальність роботи пов'язана з практичною відсутністю у школах України зручного наочного матеріалу для вивчення стереометрії.

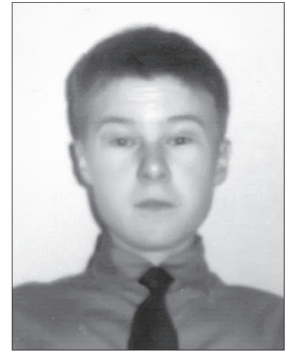
Основна мета — створити комп'ютерний навчальний комплекс для допомоги вчителю на уроках геометрії (стереометрії) розвивати в учнів просторове мислення.

Завдання:

- 1) проаналізувати технології, що використовуються для створення реалістичного зображення тривимірних об'єктів;
- 2) вивести необхідні для створення комп'ютерної програми математичні формули;
- 3) обрати адекватну основній меті роботи мову програмування;
- 4) створити комп'ютерну програму для демонстрації колекції просторових зображень правильних багатогранників (тіл Платона);
- 5) створити програму, за допомогою якої вчителі та учні могли б самостійно будувати стереокреслення для ілюстрації задач і теоретичного матеріалу зі стереометрії.

Висновки та отримані результати:

- 1) проаналізувавши технології, що дозволяють створювати 3D-ефект, ми вибрали технологію анагліф, у якій використовуються окуляри зі спеціальними світлофільтрами;

Малюванчук

Остан Сергійович

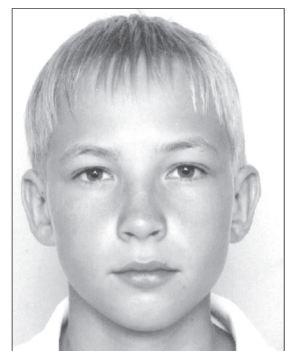
учень 11 класу обласної спеціалізованої школи-інтернату "Фізико-технічний ліцей при Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу" Івано-Франківської обласної ради

Михайлов

Андрій Валерійович

учень 11 класу Маріупольського навчально-виховного комплексу "Технічний ліцей-загальноосвітня школа І-ІІ ступенів" Донецької області

Мінаєв Борис Юрійович

учень 10 класу Запорізького багатопрофільного ліцею "Перспектива"

2) створений програмний продукт складається з двох частин: перша призначена для перегляду вже створених моделей з можливістю повертати моделі під будь-яким кутом та масштабувати їх, а друга — для створення нових моделей, які зберігаються у спеціальному форматі *.3dm.

■ ІГРОВА ПРОГРАМА SPACE EXPLORER

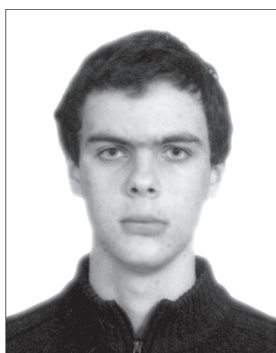
Науменко Ігор Леонідович
учень 10 класу Миколаївського
муніципального колегіуму
Миколаївської міської ради

Актуальність роботи. На сучасному етапі розвитку технологій програмування широкого поширення набули візуальні середовища на основі об'єктно-орієнтованого програмування, такі як Borland Delphi, Visual Basic, MS Visual Studio та інші. Такі середовища надають програмісту широкий спектр засобів для створення програмних продуктів різного типу із використанням графічних та мультимедійних можливостей.

Метою створення даної програми є демонстрація можливостей використання двовимірної графіки в середовищі Delphi задля заохочення учнів до вивчення програмування в цьому середовищі.

Результати роботи: ігрова програма Space Explorer була написана у середовищі об'єктно-орієнтованого програмування Borland Delphi 7, для відображення графічних об'єктів була використана вільно розповсюджувана графічна система OMEGA Engine v.1.1, яка для відображення графіки може використовувати бібліотеки DirectX або OpenGL.

■ СИСТЕМА ДЛЯ 3D-ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ПРЕДМЕТНОГО ТА СЦЕНІЧНОГО ПРОСТОРУ В ІНТЕРНЕТ

Погребний Євгеній Олександрович
учень 11 класу гімназії № 1
м. Севастополя

Одной из основных тенденций бурного развития современных телекоммуникационных и мультимедийных технологий является постоянное усовершенствование качества и реалистичности восприятия предоставляемой пользователю аудио- и видеoinформации.

Цель данной работы заключается в развитии 3D технологии для визуализации предметного и сценического пространства в Интернет.

Для достижения цели в проекте решаются следующие задачи:

- выбор оптимального формата передачи данных с хранящейся в них информации о трехмерных объектах;
- создание удобного трехмерного интернет-браузера для визуализации пространства.

При решении поставленных задач учитывались следующие требования:

1. Реализация 3D интернет-браузера должна основываться на классической схеме WWW, созданной Тимом Бернерс-Ли.
2. Объем передаваемых данных между клиентом и сервером должен быть минимизирован. Оказалось, что достигнуть это можно разложением конструктивно сложных объектов на более примитивные составные части.
3. Конструктивное решение должно сочетать в себе реалистичность представления

образов и структуру современного Интернета.

Практическая значимость предлагаемой работы заключается в существенном повышении реалистичности восприятия виртуальных объектов, что достигается за счет:

- 1) проекционных 3D преобразований при перемещении по 3D пространству в интернет-сайте;
- 2) возможности трехмерного восприятия картинки.

Актуальность предлагаемых методик заключается в (существенном) сокращении трафика при просмотре подобных 3D сайтов по сравнению с прямым соединением клиент-сервер.

В результате работы над проектом создан трехмерный браузер, в котором реализованы все поставленные задачи. С его помощью демонстрируются преимущества предлагаемых технологий.

■ РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ІМІТАЦІЇ МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Комп'ютерні технології в сучасній системі освіти розглядаються як один із необхідних засобів професійної діяльності вчителя. Комп'ютер органічно увійшов і в навчально-виховний процес. Музика в цьому плані не є винятком. Використання цифрового інструментарію в музичній освіті є проявом процесу загальної комп'ютеризації.

Метою роботи є випрацювання програмного забезпечення для імітації звуків музичних інструментів і навчання гри на гітарі та фортепіано. Для досягнення поставленої мети в роботі вирішуються такі завдання:

- порівняльний аналіз звукових файлів з метою вибору базового для дослідження і реалізації;
- розробка програмних модулів для імітації звуків музичних інструментів;
- тестування розробленого програмного продукту.

У роботі випрацьовано програму імітації таких музичних інструментів, як гітара та фортепіано. За допомогою програми можна отримати початкові знання з музичної грамоти, проводити настроєння музичних інструментів, знайти слова улюблених пісень та прослухати їх, а також використовувати при навчанні гри на цих інструментах. Програмний продукт розроблено з використанням програмних засобів Borland Delphi Studio 7.0.

■ КОМП'ЮТЕРНА ГРА „ЕРУДИТ“

Наукова робота присвячена комп'ютерній реалізації настільної гри „Ерудит“. Серед основних можливостей даної системи є гра кількох гравців на одному комп'ютері, гра з комп'ютером та гра в локальній мережі.

Програма створена в середовищі програмування Turbo Delphi Explorer 2006. У програмі реалізовано три різних алгоритми для різних рівнів складності.

У процесі виконання роботи були виконані такі завдання:

- 1) вивчені теоретичні основи роботи мережевих програм;
- 2) розроблена комп'ютерна реалізація гри „Ерудит“;
- 3) розроблені три різних алгоритми для можливості зміни рівня складності гри комп'ютерного опонента;
- 4) розроблена можливість гри не лише на одному комп'ютері, а й гри через локальну мережу;
- 5) додано можливість гри двома мовами: українською та російською, та створені для них великі бази слів, які можна використовувати у гри;
- 6) у разі, якщо слова немає в словнику, була зроблена можливість додання його до словника тієї мови, якою ведеться гра;
- 7) програма була протестована як на одному персональному комп'ютері, так і в локальній мережі ліцею.

**Польгуль
Тетяна Дмитрівна**
учениця 11 класу фізико-
математичної гімназії № 17
м. Вінниці

**Тімашов
Михайло Юрійович**
учень 11 класу
Дніпропетровського ліцею
інформаційних технологій
при Дніпропетровському
національному університеті
імені Олеся Гончара

■ РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ СЕРЕДЬНОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КОНТРОЛЮ, СТВОРЕНИМИ В POWER POINT

Шевцова Катерина Миколаївна
учениця 11 класу
Шосткинської гімназії
Шосткинської міської ради
Сумської області

Мета дослідження — виявити умови для розвитку інтелектуальних здібностей учнів середнього шкільного віку засобами контролю, створеними в Power Point.

Об'єктом дослідження було обрано розвиток інтелектуальних здібностей учнів середнього шкільного віку.

Предмет дослідження — особливості контролюючих програм, створених у Power Point.

Завдання роботи:

- вивчити особливості середнього шкільного віку з урахуванням інтелектуальних здібностей;
- дати обґрунтування, чому для розвитку інтелектуальних здібностей учня середнього шкільного віку обраний вид контролю — тестування;
- проаналізувати та теоретично обґрунтувати, чому для створення контролю було обране мультимедійне середовище Power Point.

Позитивні сторони використання програми Power Point:

- цей вид контролю у підлітків не спричиняє стрес і страх; відповівши один раз неправильно, учням хочеться знайти правильну відповідь, при цьому вони надовго запам'ятають, який із запропонованих варіантів правильний, а який — ні, і наступного разу не зробить помилки;

• тут немає необхідності боятися результату, тому в класі створюється розкута атмосфера і учні з радістю приходять на уроки, де в кінці вивчення теми в такий спосіб контролюється перевірка засвоєного матеріалу.

Практична вагомість дослідження: матеріали можуть бути використані вчителями та учнями в процесі навчання та при визначенні рівня засвоєння матеріалу шляхом тестування.

Засоби контролю створені в мультимедійному середовищі Power Point; це саме ті методи, які допоможуть зацікавити учня предметом, котрий у традиційному навчанні, можливо, був не найулюбленішим. Також ці засоби контролю допомагають у розвитку пам'яті, мислення, уваги, сприйняття, одним словом — інтелектуальних здібностей учнів.

Секція “Українська література”

■ РОЗУМІННЯ ЦІЛІСНОСТІ СВІТУ ЧЕРЕЗ ЛІТЕРАТУРУ РІДНОГО КРАЮ

Наш світ наповнений розмаїттям знань, гуманістичних цінностей, життєвих орієнтирів, буттям самої людини, яка опинилася перед низкою неочікуваних проблем. У цих умовах створити цілісний образ світу є складним завданням для людини, особливо молодій, зокрема учня. Але вирішувати завдання потрібно, інакше людство потоне в моральній неповноцінності, духовній неспроможності.

Актуальність роботи зумовлена метою та завданнями шкільної освіти — дати цілісне уявлення про навколишній Світ Природи і Людей та допомогти зрозуміти учням цей Світ і навчитися жити в ньому.

Метою роботи є аналіз впливу літературних творів на розуміння цілісності світу.

Для досягнення поставленої мети було передбачено виконати такі завдання: дослідити літературу рідного краю; знайти визначення поняття цілісності світу; проаналізувати художні твори письменників Луганщини; з'ясувати витоки населення Луганщини; довести, що література рідного краю — засада формування цілісної картини світу.

Висновки: ознайомлюючись з творами літератури рідного краю, ми вивчаємо історію, мистецькі скарбниці, духовну і матеріальну культуру, творчі постаті Луганщини. Це допомагає глибше проникнути в культурний світ рідної землі, збагатити власний творчий і духовний світ, скласти цілісну картину рідного краю як складової Всесвіту.

*Абросімова
Марина Леонідівна*
учениця 11 класу СЗОШ
I–III ступенів № 13
м. Северодонецька
Луганської області

■ ЖІНОЧА ДОЛЯ У ТВОРАХ МАРКА ВОВЧКА ТА ГАННИ БАРВІНОК

Мета роботи: показати своєрідності зображення жіночої долі у творах Марка Вовчка та Ганни Барвінок. Мета роботи передбачає виконання таких завдань:

1) на матеріалі прози Марка Вовчка та Ганни Барвінок виявити соціальні типи жінки та дівчини, властиві тодішньому суспільству українського села;

2) з'ясувати роль соціальних та психологічних чинників, що впливали на долю дівчат та жінок;

3) показати роль мовних засобів, які використовувалися письменниками.

Актуальність теми визначається потребою дослідження долі жінки та дівчини у творах Марка Вовчка та Ганни Барвінок.

Новизна полягає в тому, що вперше в українській літературі досліджується типологія жіночих образів у творах Марка Вовчка та Ганни Барвінок.

У процесі проведеної роботи ми отримали такі результати: виявили такі соціальні типи дівчини: дівчинка (в оповіданні Ганни Барвінок „Русалка“), дівка („Сестра“, „Козачка“ Марка Вовчка, „Сльози з квітками, квітки з сльозами“, „П'яниця“ Ганни Барвінок), стара дівчина (оповідання Ганни Барвінок „Перемогла“), а також жінки: невістка, братова, жінка (дружина), свекруха, сестра, вдова.

З'ясовано, що на долю дівчини впливають такі чинники: ставлення батька та матері, братової (дружини брата), натомість на долю жінки впливає: народження маленької дитини, ставлення чоловіка, ставлення свекрухи (матері чоловіка).

На відмінну від героїнь творів Ганни Барвінок, нещаслива доля яких залежить майже завжди від власних чеснот, нещаслива доля героїнь „Народних оповідань“ Марка Вовчка від соціального ладу — кріпосництва.

Установлено, що долю жінки творять:

1. Господь Бог, тобто доля, дана Богом („Сестра“ Марка Вовчка).

2. Інша людина (ця людина певним чином впливає на долю: наприклад, на долю Одарки з однойменної повісті Марка Вовчка впливає пан, на долю калік-дівчат з оповідання Ганни Барвінок впливають рідні люди).

3. Сама дівчина чи жінка („Перемогла“ Ганни Барвінок, „Козачка“ Марка Вовчка).

Творчості Марка Вовчка і Ганни Барвінок не лише полемізують, а й доповнюють одна одну, витворюючи цілісний спектр духовної атмосфери українського суспільства, а особливо жіночої та дівочої долі тієї пори.

Бас Оксана Василівна
учениця 11 класу НВК “Троно”
м. Львова

■ ПОЕЗІЯ, І ГЕНІЇ, І Я

Вітяк Юрій Миколайович
учень 11 класу Бережанської
гімназії імені Б.Леткого
Тернопільської області

І зворушення, і враження, й осяяння — все це елементи сердечності як різновиду душевної діяльності людини. Звідси виникають поезії, які лише після написання піддаються осмисленню — причому не тільки розумом, а й серцем. Зокрема, це стосується багатой образної системи творів, їх мови, яка утворює підтекст вірша, внаслідок чого читач стає співавтором поета. У цьому — головна спільність японської та української лірики, творчої в жанрах танка й хоку.

Побачити велике в малому й мале у великому — першооснова поезії танка та хоку. Визначає її японський філософський концепт „кокого“ — серце, який єднає слова в рядку та вірші в циклі. Він перегукується з українською кордоцентричною філософією, де серце визнається місцем зустрічі зовнішнього та внутрішнього, макрокосмосу та мікркосмосу.

Майстри японської поезії вважали, що у вірші обов'язково має бути присутнім „сабі“ — прекрасне, пронизливо-сумне почуття самотності. Цього естетичного принципу дотримуються й українські поети, визнаючи самотність рушійною силою творчості.

Поняття динамізму, мінливості, суперечливості наклали відбиток на характер самоусвідомлення українського письменства. Спостерігається синтез архетипів національної культури та оригінальних філософсько-естетичних ідей у поєднанні з творчим переосмисленням шляхів пізнання дійсності, накреслених у європейській філософській думці на межі століть. У поетизації двоєдності „людина — природа“ як сталої прикмети української літератури особливого значення у ХХ столітті набуває символізація наскрізної деталі та фольклорного образу.

Одним із засобів лаконізму літературного твору став показ довкілля через уяву ліричного героя. У літературі ХХ століття особливої естетичної вагомості набула художня деталь, яка в контексті ліричного твору часто підносилася до рівня символу — суб'єктивованого образу об'єктивної дійсності, який виступає чинником концентрації багатьох ідей та асоціацій. Саме це стало чинником, завдяки якому в українську поезію зазначеного періоду інтегруються строфічні форми, характерні для інших літератур, зокрема японської.

Екзотичними для українського письменства ХХ століття також визнаються строфи, які побутують у літературах країн азіатського регіону. Це рубаї, яким нового звучання надали Дмитро Павличко, Юрій Хабатюк та деякі інші лірики; грузинський шаїрі, що ним послуговувався Максим Рильський для стилізації вірша Руставелі.

Художня практика українських митців у галузі інтерпретацій екзотичної строфіки доволі багатогранна. Актуальність нашої роботи полягає в тому, що досі бракує комплексних наукових досліджень, присвячених ролі строф японської поезії — танка та хоку у творчості вітчизняних поетів. Між тим їх перекладам, а дещо пізніше й стилізаціям належить окреме місце в розвитку української лірики.

Тому метою цієї наукової роботи є ствердити на основі повільного порівняльного прочитання класичних танка й хоку (в українських перекладах) та автохтонних поетичних взірців, що, попри незвичність цих форм для нашої поезії, їх образно-символічна система позначає спільність глибинних філософських концепцій, закладених у лаконічному віршовому вислові.

■ СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ У МАЛІЙ ПРОЗІ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ (НА ПРИКЛАДІ НОВЕЛ „Valse melancholique“ ТА „БИТВА“)

Ганус Катерина Сергіївна
учениця 10 класу
Кременчуцького ліцею № 11
Полтавської області

На сьогодні не дано цілісного уявлення про літературний синтез мистецтв. Також є потреба в дослідженні органічної взаємопов'язаності наявних в одній творчій особистості кількох талантів, які створюють своєрідне образно-мистецьке мислення та вираження. Крім того, на даному етапі бракує літератури про синтез мистецтв у малій прозі Ольги Кобилянської. Усе це, на нашу думку, мотивує актуальність обраної нами теми.

Мета роботи — розглянути особливості переломлення музичного та образотворчого мистецтва в новелах О. Кобилянської „Valse melancholique“ та „Битва“.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- 1) розглянути стан досліджуваної проблеми в сучасному літературознавстві;
- 2) аргументувати доцільність вживання вислову „синтез мистецтв“ на рівні літературознавчого терміна;
- 3) розглянути особистісні передумови та способи омузичення вказаних творів буковинської авторки;
- 4) проаналізувати новели О. Кобилянської „Valse melancholique“ та „Битва“ в контексті синтезу літератури, музики й малярства;
- 5) з'ясувати свідомо застосовані способи досягнення музичних та малярських ефектів у вказаних творах письменниці, аргументувати висновки прикладами.

Наукова новизна та особистий внесок дослідника. Нами вперше зроблена спроба дослідити міжмистецьке поєднання слова з музикою й малярством та способи його досягнення в новелах О. Кобилянської „Valse melancholique“

та „Битва“ на основі психологічного підходу, здійснено компаративний аналіз зазначених творів у контексті синтезу мистецтв, укладена низка таблиць до теми.

Практичне значення. Узагальнені в роботі особливості синтезу мистецтва слова з музикою й малярством у вказаних новелах О. Кобилянської допоможуть для визначення майбутньої теорії синтезу мистецтв як літературного явища та для дослідження практики його у творчості окремих письменників учнівською та студентською аудиторією, викладачами загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів.

Письменниця свідомо прагнула синтезувати свою прозу із суміжними видами мистецтва. Це пояснюється її потребою самореалізуватися.

Новели Ольги Кобилянської „Valse melancolique“ та „Битва“ можна вважати синтетичними, причому новелі „Valse melancolique“ притаманні ознаки, які сприяють її музикалізації, а в „Битві“ більшою мірою простежується синтез із живописом.

■ ТВОРЧИСТЬ МАРІЇ СЕРБІН: ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧО-ОСОБИСТІСНИЙ КОНТЕКСТ

Скрупульозне вивчення особливостей літературного творчого доробку педагога-сучасника спонукало нас до даної науково-дослідницької роботи. Актуальність цього дослідження в тому, що воно в літературознавчо-особистісному ракурсі розглядає творчість митця-сучасника. Мета нашого дослідження — віднайти витоки таланту Марії Сербін, виходячи з умов становлення її світосприйняття й формування творчого набутку.

На основі зібраного, систематизованого й проаналізованого матеріалу в кожному підрозділі праці зроблено спробу виявити вплив архетипів фольклору, міфології як батьківського (Франкового) краю педагога-письменниці, так і українського етносу загалом. Зв'язок М. Сербін із рідним краєм та глибинне відчуття його історико-культурних, звичаєвих, міфологічних особливостей — незаперечний, генетично умотивований, бо увійшов у буттєвість мисткині із духом Каменяра, став ключовим для розуміння її світосприйняття, світобачення й самореалізації.

Ціннісні фольклорні й міфологічні орієнтири у неї — з батьківщини (с. Нагуєвичі — село Івана Франка), від родини, односельців, учителів, викладачів Дрогобицького педагогічного інституту імені І. Франка (концертна діяльність, пов'язана із заняттям в інститутському хорі), від особливого розуміння й сприйняття духовних скарбів України.

Міф у життєтворчості письменниці-педагога — сакральньо-особистісний, витворений багатоманітною уявою краян авторки, тісно пов'язаний із культурно-історичним процесом становлення й України, і рідного краю. Найцікавішими є такі фольклорно-міфологічні символи: Ангели, гаївки, Ілля Пророк, коло — Сонце — життя, поріг, намисто (коралове), Слово-Бог, хліб, Церква як духовність і як споруда духовності, шлях (дорога, стежина), полотно (сувій) як символ шляху-дороги, яблуко (яблуня), число сімені.

*Гуменок Тарас Григорович
учень 11 класу Калуської гімназії
Калуської міської ради
Івано-Франківської області*

■ ХУДОЖНЄ ВІДТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В РОМАНІ ВАСИЛЯ БАРКИ „ЖОВТИЙ КНЯЗЬ“

У роботі простежено місце роману Василя Барки „Жовтий князь“ у контексті літератури про голодомор, життєву основу твору, історію написання, визначено модус художності.

Досліджено проблематику та жанрово-стильові параметри роману. Основна мета дослідження — ідейно-художній аналіз твору, визначення його тематики й проблематики, розгляд сюжетно-композиційних особливостей, образної системи твору, мовно-художніх засобів.

Проведене дослідження цих параметрів дає підставу стверджувати, що роман „Жовтий князь“ Василя Барки є унікальним явищем в українській літературі. Це твір не тільки про голод, але й арешти, репресії, заслання людей за межі України, масові розстріли, спустошення цілих сіл. Поряд із головною проблемою твору, проблемою хліба, виділяємо не менш важливі — віри, чистоти й совісті людської душі, родинного виховання на основі народної етики й моралі.

Роман засвідчує високий художній рівень, неповторний авторський стиль. Значна роль відводиться позасюжетним елементам: авторським відступам, роздумам героїв, вставним новелам, різного роду описам. Особливу роль виконують образи-символи, які надають роману алегоричності, широти підтексту.

Мова персонажів яскрава й експресивна, індивідуалізована. Знаходимо дуже цікаві й місткі авторські неологізми та словотвори.

*Дімітрова
Юлія Олександрівна
учениця 11 класу Тальнівської
ЗОШ І-ІІІ ступенів № 1
Тальнівської районної ради
Черкаської області*

Василь Барка виступив як справжній майстер рідного слова, який підніс його до світового рівня, чим засвідчив невмирущість української мови, як і безсмертя народного духу. У цьому полягає безперечний вклад митця в розвиток не тільки української літератури ХХ століття, а й української літературної мови.

■ ОБРАЗИ-ПЕРСОНАЖІ ПАСІОНАРНОГО ТИПУ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ІВАНА ФРАНКА, МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО, ПАВЛА ЗАГРЕБЕЛЬНОГО)

Долматова Катерина Геннадіївна
учениця 11 класу Ніжинського
обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

1. Теорія пасіонарності вперше була запропонована російським біологом, етнологом та істориком Л. М. Гумільовим.

2. Пасіонарність — поведінковий феномен, який визначає здатність людини до цілеспрямованої активної діяльності заради ідеалу та здійснення нею надзусиль. Крім того проявами пасіонарності є небайдужість до всього, що відбувається, підвищена емоційна чутливість, особлива енергійність, жертвність. Теорія пасіонарності Л. М. Гумільова може бути використана в процесі аналізу образів-персонажів відповідного типу.

3. Яскраво виражений пасіонарій — один із героїв поеми Т.Г. Шевченка „Гайдамаки“ Гонти. Він „горить“ ідеєю звільнити рідний край від польського поневолення і викоренити католицизм, жертвує для цього своїми дітьми.

4. Герой-фанатик у новелі Миколи Хвильового „Я (Романтика)“ мріє про „загірну комуну“ і здатний заради неї на будь-який злочин. Вбивши власну матір, він навіть не жалкує про це.

5. Пасіонарій Мойсей з однойменної поеми І. Франка присвячує як власне життя, так і життя свого покоління народу важкому процесу національного становлення. Звільнити свій народ від рабства — його головна мета в житті.

6. Герой-пасіонарій Сивок із роману П. Загребельного „Диво“ виконує продуктивну творчу роль. Ідея створити шедевр архітектури повністю оволодіває ним.

7. Прояви пасіонарності бувають різними. Можна виділити як творчу, так і руйнівну силу цього явища.

■ ХУДОЖНЄ ЗОБРАЖЕННЯ ЛЮДСЬКОЇ ДОЛІ В „БЕЗПОЩАДНИХ ЖОРНАХ ІСТОРІЇ“ ЗА РОМАНОМ МАРІЇ МАТІОС „СОЛОДКА ДАРУСЯ“

Душкевич Катерина Володимирівна
учениця 10 класу
Хмельницької гімназії № 1
імені В.Д. Крasiцького

Марія Матіос — класична соціумна письменниця, яка зовсім не байдужа до характеру, ритмічності, щільності своїх зв'язків із суспільством. „Солодка Даруся“ — роман локального і, водночас, всезагального значення, кожне слово якого містить у собі стільки болю, любові, жалю і радості, що читаєш на одному подихові, переживаєш всі події разом із героями, підтримуєш чи критикуєш їх — відчуваєш себе невід'ємною часткою їх життя.

„Солодка Даруся“ дає нам життєво важливі уроки, спонукає нас осмислити їх, звертатися до них. Тому дана робота містить ті дидактичні моменти, у яких ми спробували акцентувати окремі проблеми роману.

Актуальність наукової роботи зумовлюється характером нової концепції особистості жінки в українській жіночій прозі 90-х років ХХ століття, а також історичним аспектом, який вплинув на нього.

Мета цієї роботи полягає у якомога повному аналізі образу Дарусі, дійових персонажів, залежності існування людини від історичного процесу, розкритті значення символів у творі.

Дослідження може бути використане на уроках української літератури для формування в учнів поняття про сучасну українську літературу, жіночу прозу кінця ХХ – початку ХХІ століття, ознайомлення з одним із найкращих творів Марії Матіос — „Солодка Даруся“, її особливостями, унікальністю і значущістю.

■ ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЕЗІЇ М. ВІНГРАНОВСЬКОГО

Явище „шістдесятництва“, представником якого є М. Вінграновський, неоднозначне як за творчими постатями, так і за стильовими течіями та ідейно-естетичними вподобаннями.

Творчий доробок письменника досліджували І. Дзюба, М. Слабошпицький, М. Ільницький, Т. Салига, Л. Талалай, В. Моренець та ін.

Актуальність нашого дослідження зумовлена об'єктивною науковою потребою сучасного прочитання поетичної спадщини митця з урахуванням суспільно-політичних та історико-літературних реалій в аспекті підсумкового погляду на вершинні досягнення поезії 60–80 років минулого століття.

Интерес до постаті М. Вінграновського викликаний тим, що він є поетом-земляком, автором різножанрових літературних і мистецьких творів.

Мета роботи: розкрити художню своєрідність лірики М. Вінграновського, жанрове багатство і стильові особливості його поетичних творів.

Завдання: охарактеризувати жанри поезії М. Вінграновського; розкрити жанрово-стильові ознаки поезії цього періоду, висвітлити особливості його індивідуального стилю.

Елементи новизни результатів дослідження в тому, що вперше зроблена спроба власного дослідження жанрово-стильових особливостей поезії М. Вінграновського, простежено еволюцію оригінального стилю автора в контексті суспільно-політичних реалій та літературно-мистецьких новацій 60–80-х років ХХ століття.

*Зажерило
Сергій Володимирович
учень 11 класу Кузнецівської
СЗОШ Доманівської районної
ради Миколаївської області*

■ ЗООМОРФІЧНІ ОБРАЗИ ЗБІРКИ ВАСИЛЯ СЛАПЧУКА “УКОЛ ГОДИННИКОВОЮ СТІЛКОЮ”

Зооморфічні образи відображають підсвідомі процеси, що проходять у психіці митця, тому дослідженню значення їх символіки приділено багато уваги. Однак тваринні образи поезії Василя Слапчука, видатного волинського письменника, лауреата Національної премії імені Т. Шевченка, не досліджувалися. Цим і визначається актуальність роботи.

Мета дослідження полягала в з'ясуванні значення, що несуть у собі тваринні образи збірки, і зумовила постановку таких завдань: проаналізувати та систематизувати зібраний фактичний матеріал про використання зооморфічних образів у поезіях збірки Василя Слапчука „Укол годинниковою стрілкою“; з'ясувати роль та символіку тваринних образів у збірці та визначити причини і джерела формування саме такого їх значення; порівняти символіку зооморфічних образів у збірках автора, які побачили світ до 1998 року, та їх подальший розвиток у поетичних книгах, виданих пізніше.

Дослідження показало, що тваринні образи у віршах відображають прагнення людей. Так, кінь виступає уособленням волі, а також солярним символом. Собака — сторож і кіт — мудра тварина також відіграють важливу роль. „Сільськими“ образами є кури, корови, свині.

Серед образів інших тварин, які відображають почуття ліричного героя та допомагають окреслити філософські категорії, варто виділити птаха, символу розлуки та окриленості людини, здатності вивиситися над світом посередностей, метелика та бджіл, які пов'язуються з коханням, і риб, що набирають рис світотворчих, а тому є дуже мудрими й навіть вселяють страх.

Лірика Слапчука позначена впливом різних міфологічних, релігійних і філософських систем, зооморфічні образи часто поліфонічні, а тому тема має перспективи для подальшого вивчення.

*Закутня
Юлія Олександрівна
учениця 11 класу ЗОШ І–ІІІ
ступенів с. Литин Луцького
району Волинської області*

■ ВІЛЬНИЙ У ВІЛЬНОМУ СЛОВІ. ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИЧНОГО СТИЛЮ МИХАЙЛА КЛИМЕНКА

**Карпова
Юлія Володимирівна**
учениця 11 класу
Житомирської ЗОШ
I–III ступенів № 28

Мета роботи: осмислити творчу постать поета і через аналіз його творчого доробку показати все багатство його художнього світу.

Михайло Клименко (1926–1998) — виходець із Житомирщини. Учень Максима Рильського та Бориса Тена, автор 13 поетичних збірок і лауреат премій імені М. Шпака та І. Огієнка.

Перша збірка „Сині очі весни“ — справжній взірць верлібру, істинно вільного вірша.

У своїх хоку Клименко повністю вичерпує тему, відтворює реальні протиріччя внутрішнього світу.

Поет прагнув узаконити короткі віршовані форми (рубаї, хоку, танка) в українській літературі.

У класичних поезіях Михайло Клименко лишається вірним собі — пише про Полісся, основним мотивом творчості лишається природа та самовіддана праця.

За твердженням Петра Білоуса, поет найближче за своїм стилем стояв до герметизму.

Улюбленим і незмінним образом Клименка став сад. Талант і мудрість „садівника“ допомогли йому віднайти себе в поезії. Слух і зір поета були спрямовані до природи, яка у віршах олюднюється, звідки рідкісна нетрадиційна образність.

Клименко заговорив у часи „передхрущовської відлиги“ неримованим білим віршем, оскільки поетичне слово ставив вище всіх законів соцреалізму, тому що „ні перед ким спину не гнув, хребта не ламав“, — як зазначила дочка поета у нашому інтерв'ю. Висока емоційність поезій, зображення природи, як живої, простота і безпосередність оповіді, різноманітність віршованих форм, де перевага надається верлібру, — ось основні ознаки поетичного стилю Клименка.

■ ОРИГІНАЛЬНІСТЬ АВТОРСЬКОГО САМОВИЯВЛЕННЯ У ПРОЗІ МИКОЛИ ВІНГРАНОВСЬКОГО

Коренева Анна Миколаївна
учениця 11 класу Глухівської
СШ-інтернату
I–III ступенів
імені М. І. Жужоми
Сумської обласної ради

Актуальність наукової роботи полягає в тому, що в наш час помітно поживався інтерес до вивчення прози Миколи Вінграновського, яка, на жаль, ще не стала в сучасному літературознавстві предметом детального аналізу.

Мета нашої наукової роботи — аналіз прозових творів Миколи Вінграновського, дослідження оригінальності авторського самовизначення.

Основні завдання:

- відібрати з творчої спадщини Миколи Вінграновського прозові тексти як експериментальний матеріал для поставленої мети;
- розглянути тему дитинства і війни у прозі Миколи Вінграновського;
- проаналізувати поетизацію світу як одну з найсуттєвіших основ прози письменника;
- звернути увагу на словесний повтор як характерний прийом творчого стилю письменника;
- звернути увагу на засоби авторського самовираження у прозових творах М. Вінграновського.

Об'єкт досліджень — проза М. Вінграновського.

Наукова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури.

У першому розділі ми розглянули тему дитини та війни в прозі Миколи Вінграновського на прикладі його оповідань „Первінка“, „Бинь-бинь-бинь“, повісті „Кінь на вечірній зорі“.

Ми переконалися, що автор лаконічно викладає зміст подій, віртуозно володіючи словом, достовірно змальовує дійсність у реалістичних фарбах, що притаманні періоду війни.

Особливою творчою майстерністю й новизною відзначається повість „Манюня“, в якій простежується „кінометражний принцип“ написання, хронотоп дороги, висока психологічність творів, поєднання духовного та природного простору, явище фокалізації.

У другому розділі ми досліджували художню своєрідність та особливості художнього стилю прози Миколи Вінграновського з'ясували, що поетизація світу — одна з найсуттєвіших ознак прози письменника. Митець поетизує природу, причому не тільки зовнішню красу, а й її так звану внутрішню сутність.

Ми прагнули простежити, як розвивається образ батька, чому він є одним із центральних персонажів.

Як правило, образ батька дещо ідеалізований, наділений інтелігентністю, шляхетністю, наївністю. Автор для характеристики персонажу часто використовує гумор, іноді з підтекстом, щоб проілюструвати нелукавість, простакуватість доброго селянина, який іноді потрапляє в несподівані ситуації. Це дає можливість зрозуміти й особисте ставлення письменника до свого батька.

Також ми намагалися з'ясувати роль словесного повтору в прозі М. Вінграновського та переконалися, що важливу художньо-естетичну функцію у творах відіграють повтори слів, а часом словосполучень і коротких фраз. Часто зливаються асонанси з алітерацією, слова переростають у градації, звуки накладаються, утворюючи свою гармонію.

У цьому ж розділі ми довели, що в повісті „Сіроманець“ фантастичне поєднується з реальним. Сашко — носій добра, він сам реальність, але є ще реальність Чепіжного, конкретні його злодіяння. Повість „Сіроманець“ цікава не тільки тим, що в ній змальовано ці дві полярні сили, вона приваблює насамперед своїм психологічним аналізом глибин людської душі.

Також ми простежили, як автор використовує іронію в оповіданні „Літо на Десні“. Микола Вінграновський надає перевагу гумору, який часто поєднується з іронією, але спосіб їх використання завжди підпорядковується світобаченню письменника, його мисленню, такту. Ми зрозуміли, що прихована іронія потрібна митцю для оцінки певних життєвих фактів.

Отже, в нашій роботі ми дослідили художню своєрідність прози письменника, розглянули тему дитинства та війни у творах М. Вінграновського, поетизацію світу як одну з найсуттєвіших основ його прози, проаналізували образ батька як одного з центральних персонажів у повістях митця, фантастичність у повісті „Сіроманець“, словесний повтор як характерний прийом у прозовій творчості письменника та використання автором іронії в оповіданні „Літо на Десні“. Сучасники (Є. Гуцало, О. Климчук) високо оцінили прозову спадщину М. Вінграновського.

Безперечно, проза Миколи Вінграновського — явище глибоке й самобутнє. Типові життєві сцени людського життя майстерно зображені крізь почуття та душі героїв, а також за допомогою живописних картин природи. Письменник створив унікальну прозу, промовисту, яскраву, поетичну.

■ ФІЛОСОФСЬКІ МОТИВИ В ДРАМАТИЧНИХ ТВОРАХ ЛЕСІ УКРАЇНКИ „НА РУЇНАХ” І „В КАТАКОМБАХ”

Актуальність наукової роботи обумовлена потребою системного вивчення філософських мотивів у драматургії Лесі Українки. Метою роботи є з'ясування вагомості філософських мотивів у драматичних поемах Лесі Українки „На руїнах“ і „В катакомбах“. Поставлена мета вимагає розв'язання ряду завдань: простежити соціальні виміри філософських мотивів твору „На руїнах“; охарактеризувати зіставлення образу Тірци як сильної особистості та натовпу; проаналізувати драматичну поему „В катакомбах“ як ідейний двобій; охарактеризувати морально-етичні максими Неофіта-раба та Єпископа; зробити акценти на проблемі свободи особистості й вибору віри тощо.

Драматична поема „На руїнах“ побудована на авторському розумінні основної проблеми філософії — співвідношенні людини і світу. Трагічність вольового і морального зубожіння бездержавної нації розкривається на прикладі другого вавилонського полону іудеїв. Багатоступеневість проблематики драматичної поеми „На руїнах“ постає у таких аспектах, як екзистенційна проблема волі, слідування застарілим канонам, питання ролі митця та пророка в суспільстві.

Твір „В катакомбах“ побудовано як словесний поєдинок між Неофітом та Єпископом. Проблема вибору, філософське потрактування християнських догм, проблема покори як єдиного способу існування в християнській релігійній догматиці, релігія як спосіб упокоєння народних мас, псевдокомунізм первісних християнських общин, проблема класової та соціальної нерівності, аспект допомоги та її проявів, проблема маси (натовпу) та особистості — в таких соціальних і духовних вимірах розгортається конфлікт твору.

Кучинська Ірина Володимирівна
учениця 11 класу Луцької
гімназії № 18 Волинської
області

■ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ „КРИМСЬКИХ СОНЕТІВ” АДАМА МІЦКЕВИЧА В ПЕРЕКЛАДАХ ЛЕВКА БОРОВИКОВСЬКОГО ТА МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО

Актуальність даного дослідження продиктована недостатнім вивченням художнього перекладу творів Адама Міцкевича не тільки українським, а й польським літературознавством.

Метою дослідження є вивчення своєрідності перекладацького стилю Левка Боровиковського та Максима Рильського.

Завдання дослідження: комплексний аналіз віршів циклу А. Міцкевича „Кримські сонети“, дослідження стилістичних особливостей інтерпретацій Л. Боровиковського та М. Рильського, виявлення перекладу, що найбільше відповідає ідейно-художнім особливостям оригіналу.

Основні висновки дослідження:

- у перекладі Л. Боровиковського ми віднайшли зміни в будові граматичних конструкцій, канонічній строфіці сонета, заміни деяких реалій, застосування прийому додавання у сфері граматичної будови, лексики та фразеології;

Лато Юлія Олегівна
учениця 10 класу
Джанкойського НВК „Школа-
гімназія” № 6 Автономної
Республіки Крим

• М. Рильський відтворює всі засоби оригіналу: гіперболічні звороти, метафори, епітети, порівняння, синтаксичну структуру поезії, розширює стилістичні рамки вірша, використовуючи лексичні, синтаксичні, образні та ритмомелодійні еквіваленти, забезпечені специфікою української мови.

Тому ми вважаємо доцільним використання на уроці літератури саме перекладу М. Рильського, а також пропонуємо використовувати порівняльний аналіз оригіналу та перекладу під час вивчення зарубіжної літератури.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання її матеріалів на уроках української та зарубіжної літератури, під час роботи літературознавчих гуртків, на учнівських конференціях.

■ “ВІТРИЛЬНИК ДУШІ МОЄЇ...” (ВОЛОДИМИР КУЗЬМИЧ — ПОЕТ, ГРОМАДЯНИН, ЛЮДИНА)

*Лупенко Вікторія Іванівна
учениця 11 класу Тетерівської
гімназії Бородянського району
Київської області*

Актуальність дослідження полягає у вивченні життєпису та кращих зразків української писемності ще не досліджених письменників як представників сучасного літературного процесу в Україні.

Мета роботи — визначення жанрово-тематичних особливостей, провідних художніх образів і символів збірки В.С. Кузьмича „Ліки від дощу“ в контексті становлення письменника як творчої особистості, вивчення впливу поезії Володимира Кузьмича на сучасного читача.

Для реалізації мети було поставлено такі завдання:

- дослідити основні мотиви лірики поета, визначити громадянську позицію автора;
- визначити символи, художні образи та засоби їх творення у збірці „Ліки від дощу“;
- взяти інтерв'ю у членів літературного об'єднання „Радосинь“;
- зібрати спогади рідних, друзів та знайомих письменника, на основі яких створити літературний портрет.

Висновки: у результаті наукового дослідження з'ясували, що творчий доробок В.С. Кузьмича посідає помітне місце в літературному процесі кінця ХХ століття, а поезія збірки „Ліки від дощу“ є кращим зразком сучасної літератури.

У творчості поета переважають твори громадянської та філософської лірики, улюбленою поетичною формою є верлібр.

Для створення образів митець використовує різні поетично-художні засоби: символи, тропи, стилістичні та риторичні фігури.

Створивши літературний портрет В.С. Кузьмича та проаналізувавши творчий доробок, представлений у збірці „Ліки від дощу“, у контексті історичної епохи, ми переконалися, що автор є взірцем самовідданого служіння Україні, а громадянська позиція поставила його в один ряд зі славними борцями за волю і незалежність нашої держави.

■ МАЙСТЕР ТВОРЕННЯ СВІТІВ: ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА В РОМАНІ ВОЛОДИМИРА ДРОЗДА “ЛИСТЯ ЗЕМЛІ”

*Мельниченко
Дмитро Юрійович
учень 11 класу Редьківського
НВК “Загальноосвітній
навчальний заклад —
дошкільний навчальний
заклад” Чернігівської області*

Шістдесятництво — літературно-мистецький, філософсько-ідеологічний, науковий, суспільно-політичний феномен; форма бунту проти радянської тоталітарної системи.

Екзистенціалізм — найпотужніша філософська і художня система в українській і світовій культурі ХХ століття.

Основні категорії „філософії існування“ (абсурд, екзистенція, „межова ситуація“, проблема вибору, відчуження, свобода) знайшли своє відображення у творах письменників-шістдесятників (Ліни Костенко, Романа Андрияшика, Володимира Дрозда, Василя Стуса).

Другий том роману В. Дрозда „Листя землі“ — спроба художнього осмислення й узагальнення історії українського народу за часів радянської влади. Центральна тема твору — трагедія людського роду, кожної окремо взятої української людини і родини в умовах тоталітарного ладу. На сторінках роману знайшла свій вияв внутрішня сутність, дух українського народу.

Дослідження внутрішнього світу людини, стосунків „людина — світ“ — одне з основних завдань, яке ставили перед собою письменники-екзистенціалісти. В. Дрозд зображує трагедію роздвоєння і руйнування людської душі.

Життя в радянському суспільстві письменник розглядає як межову ситуацію, яка змушує людину звернутися до своєї внутрішньої сутності і зробити вибір перед обличчям смерті. Особистість протистоїть державі, суспільству, іншій людині, а тому почувається трагічно самотньою у світі.

Свобода — найвища цінність людини. В. Дрозд розрізняє фізичну і духовну свободу, з якою пов'язує стоїчність особистості в усіх життєвих поневіряннях.

Автор формує свою концепцію через протиставлення двох точок зору — народної і більшовицької. Письменник створює власну теорію світів: мікросвіт — внутрішня сутність кожної конкретної людини; світ чернігівського Полісся; світ радянської тоталітарної держави; світ поза тоталітарною країною; метафізичний, духовний світ.

Роман „Листя землі“ має оптимістичні, життєствердуювальні мотиви: В. Дрозд утверджує віру в людину, український народ, який здобуває перемогу в боротьбі з тоталітарною системою. Українські селяни є втіленням Добра, яке перемагає Зло (тоталітарну систему).

■ ПРИНЦИПИ ХАРАКТЕРОТВОРЕННЯ У НОВЕЛІСТИЦІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Актуальність дослідження полягає в потребі вивчення відповідно до сучасних літературознавчих вимог нових стратегій творення характерів персонажів та в пошуках нових підходів до вивчення епістолярної спадщини письменника в цілому.

Завдання: 1) визначити стильові особливості новел В. Стефаніка; 2) з'ясувати проблематику творів письменника; 3) проаналізувати систему персонажів та їх психологічні характеристики; 4) дослідити принципи творення характерів героїв; 5) розкрити роль епістолярію у формуванні характерів персонажів.

Зміст роботи. Основну увагу зосереджено на дослідженні стильових особливостей новел В. Стефаніка, до яких належать: присутність ознак експресіонізму, лаконізм, нестандартна композиція, глибокий психологізм, лексично багата мова, проблематика (проблеми сім'ї, духовних страждань, вини і кари, еміграції, рекрутчини). Дослідженням доведено, що характери та психологія персонажів формуються під впливом умов життя героїв, ситуацій з життя, оточення, мови персонажів. Використання у роботі листів новеліста дало можливість простежити процес становлення таланту письменника, формування його художньо-естетичних смаків, народження новел та специфіку творення характерів більшості персонажів.

Наукова новизна та висновки: наш внесок полягає у відкритті абсолютно нової стратегії одного з принципів творення характерів героїв. Зроблено висновок, що обставини, в яких перебувають персонажі новел, зумовлюють різновиди їх монологічної мови. Ми дослідили, що вголос говорять надто схвильовані, нервово збуджені, хто не в силі витримати тягара душевних мук, уголос говорять за селом, у полі, де на тебе ніхто не звертає уваги або нікому тебе слухати. Окрім цього, доведено, що листи автора містять розгадки проблеми творення характерів персонажів.

■ УРБАНІСТИЧНИЙ ХРОНОТОП У ПРОЗІ Ю. АНДРУХОВИЧА ТА О. ІРВАНЦЯ

Актуальність дослідження. Проблема хронотопу по суті є філософською, однак у сучасному мистецтві та літературознавстві вона досить актуальна. Наш науковий пошук зорієнтований на дослідження специфіки хронотопу міста у постмодерністській українській прозі. Нас цікавлять ознаки часопросторових змін доби постмодернізму, особливості емоційної напруги та характер психологічного окреслення індивідуального часопростору, представлені в текстах „бубабістів“ Юрія Андруховича та Олександра Ірванця.

Об'єкт дослідження становлять постмодерністські твори „Перверзія“, „Рекреації“ Ю. Андруховича, „Рівне/Ровно (Стіна)“, „Очамимря“ О. Ірванця.

Предмет дослідження — параметри урбаністичного хронотопу, представлені Юрієм Андруховичем та Олександром Ірванцем.

Мета роботи — обґрунтувати структурні особливості постмодерністських урбаністичних хронотопів на матеріалі прозових творів Ю. Андруховича та О. Ірванця.

Для досягнення поставленої мети необхідно було виконати такі завдання:

- дослідити прозу Ю. Андруховича та О. Ірванця з точки зору семантизації урбаністичного хронотопу в літературі постмодернізму;
- проаналізувати прийоми у відтворенні часопросторових уявлень в українській прозі кінця XX – початку XXI століть;
- розглянути концепції часопростору з огляду на архітектоніку постмодерністської прози як стійкого принципу художнього структурування деконструкції змісту у творах Ю. Андруховича, О. Ірванця.

Основними методами в роботі щодо з'ясування особливостей урбаністичного хронотопу в прозі доби постмодернізму є системно-аналітичний, типолого-психологічний, рецептивної естетики, компаративістики.

Теоретичне і практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані для поглибленого вивчення урбаністичного хронотопу в ракурсі постмодерністських творів.

Мельничук

Лілія Олександрівна

учениця 11 класу Рівненської
ЗОШ I–III ступенів № 13

Настасієнко

Ольга Сергіївна

учениця 11 класу
Херсонського Академічного
ліцею при Херсонському
державному університеті
Херсонської міської ради

Ю. Андрухович має на меті створити хронотопи посткарнавальної свідомості, тобто свідомості людини кінця ХХ століття, яка вже не здатна на природне функціонування в стихії народного свята, яка заміняє цю стихію різномірними імітаціями, а в основу діяльності кладе принцип гри, який і торжествує над усією художньою структурою.

Урбаністичний хронотоп у прозі О. Ірванця має складну багаторівневу структуру. Його будова спирається на принцип „матрьошки“, виявляючи всередині одного хронотопу ще кілька.

З проведеного дослідження було зроблено висновок, що відчутність хронотопу в постмодерністському романі є тільки прагненням продемонструвати антихронотоп, інший часовий та просторовий вимір, а врешті-решт, створити варіант хронотопу на основі оперування „ніцо“.

■ НАРОДНА КОНЦЕПЦІЯ ЖИТТЯ ЗА РОМАНОМ „СОЛОДКА ДАРУСЯ” МАРІЇ МАТІОС

Нгуєн Анастасія Зунівна
учениця 11 класу СЗОШ
I–III ступенів № 17 з поглиб-
леним вивченням англійської
мови м. Одеси

Об’єкт дослідження — роман Марії Матіос „Солодка Даруся“, „трагедія, адекватна історії ХХ століття“, твір, що здобув чимало схвальних відгуків.

Предмет дослідження — народна концепція життя. Мета: дослідити ідейно-тематичне спрямування роману „Солодка Даруся“ в контексті історичних, соціальних та особистісних драм. Структура роботи підпорядкована схемі, що дозволяє зрозуміти фактори найбільшого впливу на життя: епоха, суспільство і власний внутрішній світ людини.

Марія Василівна Матіос — одна з визначних сучасних українських письменниць, поет, прозаїк, публіцист, своєрідний „добровільний народознавець“, який іде від традиції, звертаючись до завжди актуальних тем. Це не вузьконаціональний погляд, а роздуми в системі загальнолюдських цінностей. „Солодка Даруся“ почерпнута з народу і наповнена його концепцією життя, його мудрістю і його історією. Про це йдеться у першому розділі роботи.

У другому розділі висвітлено вплив епохи на сім’ю Ілашуків. Драма найголовніша, яка відбувається у 30–50-х роках минулого століття на Буковині, робить мешканців села Черемошного заручниками запеклої боротьби між УПА та НКВС.

У третьому розділі в аспекті моралі та порядності розглядається сільський соціум, здатний знищити кохання Дарусі та Івана Цвичка так само, як героїв повісті „Тіні забутих предків“ або драми-феєрії „Лісова пісня“.

У четвертому розділі аналізується внутрішній світ героїв, найперше Дарусі.

У висновку наголошується, що роман „Солодка Даруся“ варто прочитати всім молодим сучасникам задля того, щоб у них не сформувалося однополярне бачення життя, щоб вони були толерантними і не поспішали когось засуджувати, розуміючи, що в кожній епохи, суспільства та людини є своя правда.

■ ДЕКОДУВАННЯ УЗАГАЛЬНЮВАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОЇ ІДЕЇ ОБРАЗУ ГОЛОВНОГО ГЕРОЯ П’ЕСИ І. КАРПЕНКА-КАРОГО „ХАЗЯЇН”

Орешко Марія
Володимирівна
учениця 10 класу економіко-
правового ліцею м. Києва

Основною метою науково-дослідницької роботи є шляхом декодування узагальнювально-філософської ідеї образу головного героя встановити, хто (що) є справжнім героєм комедії І. Карпенка-Карого „Хазяїн“, спираючись на авторське тлумачення та наукові обґрунтування ідеї п’єси, сучасні дослідження творчості І. Карпенка-Карого, новітні підходи до аналізу художнього твору та його образів, проаналізувавши зв’язки твору із традиціями світової літератури, у т. ч. драматургії.

Нове осмислення проблеми головного героя п’єси І. Карпенка-Карого „Хазяїн“ сприятиме вирішенню кількох завдань: відновлення узагальнювально-філософської ідеї твору та його головного героя, закладеної автором, що значно розширить філософські обрії самого твору; встановлення більш тісних зв’язків творчості І. Карпенка-Карого із світовою, у тому числі з античною літературою; наближення твору видатного письменника до сучасних реалій суспільного життя; з’ясування нових, іще не досліджених особливостей п’єси І. Карпенка-Карого „Хазяїн“.

Проведене дослідження дає право доводити, що автор, використовуючи надбання античної, європейської літератури, головним героєм своєї п’єси зробив не конкретну істоту, а людську якість — жадібність, через яку, уособлюючи її в образі Терентія Гавриловича Пузиря, розкрив деякі нові, сучасні автори, небезпечні тенденції розвитку формування

людини і суспільства. Для досягнення ідейно-мистецьких завдань автор використовує значний арсенал художніх засобів, увесь спектр засобів комічного, досліджує прояви жадібності, показує небезпечний вплив цієї вади, яка, позбавившись обмежувальних кордонів совісті, освіти, моралі, стає загрозливою руйнівною силою.

До цікавих метаморфоз призводить розуміння самої назви твору, якщо ми змінимо ракурс у визначенні його головного героя. Загальноприйнятим є тлумачення назви п’єси „Хазяїн“ як іронічне визначення Пузиря — господаря.

Якщо прийняти за основу твердження, що головним героєм твору І. Карпенка-Карого є не конкретна істота — господар-землевласник Терентій Гаврилович Пузир, а жадібність як образ-маска, то назва п'єси набуває глибших філософських значень — це гнівний осуд жадібності, прагнення до непомірного користюлюбства, які запанували над душею людини, стали справжнім її хазяїном.

■ ФУНКЦІОНАЛЬНА РОЛЬ ХУДОЖНЬОЇ ДЕТАЛІ У ТВОРЕННІ ОБРАЗУ ДИТИНИ НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТЕЙ ГРИГОРА ТЮТЮННИКА

У роботі досліджується функціональна роль художньої деталі у творенні образу дитини на матеріалі повістей Григора Тютюнника шляхом розкриття структури поняття художньої деталі, різновидів художніх деталей залежно від способів матеріалізації підтекстового мислення.

Особливий інтерес до художньої деталі виникає в 60–80-і роки ХХ століття, порушується ряд теоретичних проблем, пов'язаних із функціональністю художньої деталі, особливо в літературі. Яскравим представником тогочасної літератури є видатний новеліст, повістяр, а також майстер художньої деталі Григорій Михайлович Тютюнник.

З огляду на те, що художня деталь у повістях Григора Тютюнника є домінуючим прийомом у творенні образу дитини на шляхах війни, розглядаються різноманітні функції художніх деталей залежно від різновиду художньої деталі.

Мета даної роботи — визначити функціональну роль художньої деталі у творенні образу дитини в повістях Григора Тютюнника, розкрити образ дитини через функціональні особливості художньої деталі, визначити творчу манеру письменника у зображенні дитини на війні, з'ясувати роль художньої деталі у творенні образу дитини.

Для реалізації цієї мети вирішена низка таких завдань:

- 1) розкрито поняття художньої деталі, визначено різновиди художніх деталей;
- 2) виявлено художню деталь в образах дітей повістей Григора Тютюнника, проаналізовано функціональну роль художньої деталі в образі дитини на теренах війни;
- 3) систематизовано художні деталі в образі дитини залежно від їх функціональної ролі;
- 4) з'ясовано, що через прийом художньої деталі Григорій Тютюнник в образ дитини вклав автобіографічний матеріал із власного життя (тут: із дитинства).

Об'єкт дослідження — твори Григора Тютюнника (повісті „Облога“, „Климко“, „Вогник далеко в степу“).

Предмет дослідження — художня деталь в образі Харитона, Климка, Павла.

Взагалі художня деталь Григора Тютюнника є багатофункціональною, тому ми провели класифікацію і виділили соціальні та індивідуальні художні деталі. За способом матеріалізації художні деталі бувають речові, портретні, інтер'єрні і пейзажні. Було з'ясовано типовість зв'язку портретних і пейзажних деталей між собою, а також інтер'єрних і пейзажних.

В образі дитини домінує саме соціальна деталь, адже автор показує дитину у воєнне та повоєнне лихоліття. Соціальна деталь поділяється на соціально-речову, соціально-філософську, соціально-психологічну.

Індивідуальна художня деталь показує особисті переживання дитини з приводу розладів у тогочасному суспільстві. Таким чином, художня деталь виконує психологічну функцію, характеротворчу, мікрообразну і одночасно є засобом узагальнення, типізації, індивідуалізації, конкретизації у творенні образу дитини.

Художня деталь в образі дитини переходить у символ, підсилює враження і доповнює увесь образ дитини.

Функціональна роль художньої деталі в образі дитини на матеріалі трьох повістей Григора Тютюнника „Облога“, „Климко“, „Вогник далеко в степу“ несе в собі смислове навантаження чисел і кольору, чим і підсилює виокремленість образу дитини у творах серед інших персонажів.

Художня деталь в образі дитини виконує такі функції:

- психологічну, яка наявна у портретній та пейзажній художній деталі;
- характеротворчу, яка створює характер і показує темперамент дитини в екстремальних обставинах війни;
- естетичну, оскільки показує красу внутрішнього світу головних героїв повістей.

Залежно від виконуваних функцій, художня деталь активізує в собі символічність образу, тобто переходить у символ.

Подібність образів дитини у повістях Григора Тютюнника яскраво виражено через соціальну деталь, а їхню особистісність — через індивідуальну деталь. Таким чином, у нашому дослідженні науковою новизною є виведення поняття соціальної та індивідуальної художніх деталей.

Отже, основна функціональна роль художньої деталі у творенні образу дитини в повістях Григора Тютюнника полягає у конкретизації особистості „маленької людини“ на теренах війни, показ самоствердження і реалізації особистості у нестандартних і жорстоких життєвих умовах.

*Печур Анастасія Євгенівна
учениця 11 класу ЗОШ
I–III ступенів № 10
м. Світловодська
Кіровоградської області*

■ ХУДОЖНЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОБРАЗУ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО В РЕТРОСПЕКТИВІ ЧАСУ

Пуліна Ільміра Олегівна
учениця 10 класу Макіївської
гімназії Макіївської міської
ради Донецької області

Актуальність: видатна постать Богдана Хмельницького залишається цікавою як для літераторів, істориків, науковців, так і для суспільства сьогодення й майбутнього, бо образ Богдана надає багатий матеріал для роздумів, асоціацій, порівнянь і гіпотез сучасному молодому читачеві через неоднозначність та суперечливість поглядів.

Об'єкт дослідження: народні думи „Хмельницький і Барабаш“, „Перемога Корсунська“, „Хмельницький і Василій Молдавський“, „Про Хмельницького Богдана смерть, про Єврася Хмельниченка і Павла Тетеренка“, історичні пісні „Чи не той то хміль“, „Не дивуйтесь, добрії люди“ (XVII–XVIII ст.), вірші Шевченка „Розрита могила“, „Чигрине, Чигрине“, „За байраком байрак“, „Сон“ („Гори мої високі“), „За що ми любимо Богдана“, „Якби-то ти, Богдане п'яний“, поема-містерія „Великий льох“ (XIX ст.) та історичний роман у віршах Ліни Костенко „Берестечко“ (XX ст.).

Науковий інтерес і предмет дослідження: особистість Богдана Хмельницького у вищезазначених творах.

Мета роботи: простежити своєрідність художньої інтерпретації образу Б. Хмельницького в героїчному епосі, творах Т. Шевченка та романі у віршах „Берестечко“ Л. Костенко; спробувати окреслити зміни щодо сприйняття постаті гетьмана залежно від часової ретроспективи. Створити психологічний портрет героя визвольної війни очима представників трьох століть, переглянути звинувачення щодо Переяславської ради.

Новизна: взявши твори авторів — представників трьох століть — XVIII, XIX і XX — ми зможемо довести, що кожне покоління мало своє ставлення до гетьмана Богдана Хмельницького, не змінюючи історичного ґрунту минулих подій.

Висновки: на матеріалі проаналізованих творів ми побачили таку картину: в народних думах і піснях (XVIII ст.) правдиво відтворено роль гетьмана у визвольній війні, оспівано як досвідченого хороброго воїна, державного діяча, названо „батьком Хмелем“.

У творчості Т. Шевченка (XIX ст.) ми спостерігали більш негативне ставлення до гетьмана. Це пояснюється добою, в яку жив поет, бо й сам він зазнав „московської ласки“.

Роман Л. Костенко „Берестечко“ (XX ст.) ніби перекидає всі вищезгадані поділи образу Хмельницького на позитивного й негативного, бо у своєму творі письменниця робить Богдана не просто гетьманом, що тяжко страждає від ганебної поразки, а одним із вимірів історичного часу.

Якщо б у нас була машина часу, ми б побували в кожній із цих епох, визначили б справжні причини поразки у визвольній війні, знайшли б правду, яку так палко шукають протягом століть багато істориків і письменників, тому що жодна подія, жодний народний вчинок і жодний національний герой не залишив такого яскравого сліду в українській історичній пам'яті, як видатний гетьман Батько Хмель.

■ УТВЕРДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ У ПЕЙЗАЖНІЙ ЛІРИЦІ ЛІНИ КОСТЕНКО (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ „НЕПОВТОРНІСТЬ“)

Рудень Юлія Олегівна
учениця 11 класу навчально-
виховного об'єднання № 136
імені Кирила та Мефодія
м. Дніпропетровська

1. Мета: на прикладі віршів про природу дослідити, які загальнолюдські цінності домінують у поезії Ліни Костенко, які є засоби вираження людських цінностей саме в пейзажній ліриці, чим збагачує вона духовний світ читача, що виховує в душах людей.

2. Пейзажна лірика Ліни Костенко є водночас і філософською, і патріотичною, й інтимною.

3. Природа — це „госпіталь душі“.

4. Контраст діяльності людини й природи.

5. Неповторне усе те, що не потворне.

6. Образно-виражальні засоби в поезіях Ліни Костенко: контраст, колорит, паронімічна атракція (з народною та поетичною етимологією), метафоризація до рівня символів.

7. Поезія — це молитовне самовираження, і поетеса джерелом натхнення вважає Природу.

8. Формула суті пейзажної лірики Ліни Костенко: це чотири „З“: зупинись — здивуйся — захопись — захисти.

9. Природа — у нас самих, а ми є часткою цієї природи.

10. Від ювілею до ювілею ми бачимо як посилюється поетичний голос письменниці, енергетика якого здатна захопити кожного з нас осмислити власне життя і, можливо, почати його спочатку...

■ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ РОМАНУ Ю. АНДРУХОВИЧА “ДВАНАДЦЯТЬ ОБРУЧІВ”

Мета: дослідити особливості поетики постмодерністського твору та інтертекстуальності як характерної ознаки на прикладі роману „Дванадцять обручів“.

Предмет аналізу: основні стильові тенденції, жанрові особливості та інтертекстуальність як характерні ознаки постмодернізму на прикладі роману „Дванадцять обручів“.

Об’єкт дослідження: роман Юрія Андруховича „Дванадцять обручів“.

Методологічною основою дослідження є принципи наукового аналізу: системність, цілісність, логічність.

Новизна роботи: вперше здійснено спробу наукового аналізу непростого для сприйняття твору, запропоновано оригінальні способи інтерпретації образів та сюжетів, алюзій, ремінісценцій, символічної багатозначності тексту.

Основні висновки: здійснено визначення постмодернізму, що ґрунтується на доробку багатьох літературознавців, котрі вивчали це питання; визначено постмодернізм як стильову тенденцію, до якої тяжіє Ю. Андрухович; доведено, що роман „Дванадцять обручів“ є постмодерністським, а отже інтертекстуальним. Знайденні численні випадки ремінісценцій, цитат, алюзій, прикладів самоцитування автора. Це трактується як оригінальні прийоми формозмістової єдності твору.

Сиваси

Катерина Олександрівна
учениця 10 класу комунального закладу “Запорізький Січовий колегіум-інтернат”
Запорізької обласної ради

■ БАРОКОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В РОМАНІ ВАЛЕРІЯ ШЕВЧУКА “ДІМ НА ГОРІ”

У цій науково-дослідницькій роботі поставлено за мету дослідження барокових тенденцій: фольклорно-міфологічні джерела образності твору, притчевість, символіку. У ході роботи досліджувалися використання усної народної творчості, зокрема слов’янської міфології, „хімерність“ роману, словесна символіка через образи твору. Це дало змогу зрозуміти, що особливо важливим питанням для письменника була трансформація традиційних міфологічних образів та мотивів у русло сучасних ідейно-філософських проблем.

Показовим у цьому плані є роман-балада „Дім на горі“, жанрово-композиційна специфіка якого співвідноситься з фольклорно-міфологічною традицією.

Лінгвосемантичний аналіз дослідження роману дав можливість розкрити фольклорно-міфологічну значимість твору, його притчевість.

Сучасне прочитання роману дає можливість розкрити сутність людини, упізнати погідний ритм у всьому, жити за принципом: „До людини й світу з любов’ю“.

На мою думку, дослідження барокових тенденцій у романі є актуальним.

У процесі дослідження твору, матеріал картувався. Фольклорно-міфологічні джерела, притчевість, філософічність, символізм дали можливість осмислити, що дім і дорога належать до того самого людського „Я“. Дім — це фортеця. Людина борониться в ній від світу, котрий протистоїть їй, намагається її знищити, принизити і поневолити.

У процесі роботи мною опрацьовано значний обсяг критичної літератури. Філософічність, використання сюжетів, мотивів, образів національної давнини, бароковість, умовність місця й часу, прототипність багатьох героїв — ось основні особливості індивідуального стилю В. Шевчука. Досліджуючи барокові тенденції, я дійшла висновку, що автор створив новий тип героя: реального й містичного, які взаємно проникають один в одного, творять у своїх нерозривних зв’язках один цілісний образ. Твір — надзвичайно актуальний і злободенний, розрахований на інтелектуального читача.

Фольклорно-міфологічні джерела образності, притчові мотиви, символіку доречно розглянути на уроках української мови при вивченні „Лексикології“, „Фразеології“, „Синтаксису“, на уроках української літератури — при вивченні усної народної творчості.

Сивевич

Євгенія Ярославівна
учениця 11 класу Мукачівської
ЗОШ І–ІІІ ступенів № 2
імені Т. Г. Шевченка
Закарпатської області

Скорюход
Тетяна Олександрівна
учениця 10 класу Оржицької
ЗОШ І–ІІІ ступенів
імені І. Я. Франка
Полтавської області

■ ДОЛЯ І ТВОРЧИСТЬ ВОЛОДИМИРА ПІДПАЛОГО НА АВТОБІОГРАФІЧНОМУ ТЛІ

Сьогодні надзвичайно важливим для істориків літератури є „персоналізувати“ шістдесятництво, а саме представників „тихої поезії“, творчість яких була спротивом нормам „соціалістичного реалізму“. У цій шерензі виділяється самотня постать Володимира Підпалого — поета, прозаїка, перекладача, талановитого редактора, опозиціонера до диктату офіціозу.

Актуальність роботи обумовлена необхідністю наукового аналізу життєвого і творчого шляху Володимира Підпалого з точки зору автобіографізму. У роботі автором подано короткий виклад використаних у процесі написання документальних свідчень, періодики та спогадів рідних, друзів, соратників, уперше зроблена спроба цілісно дослідити життя і творчість В. Підпалого через ці матеріали та поезії письменника. Творчість Підпалого інтерпретовано у взаємозв'язку з аналізом деяких літературних, суспільно-історичних і культурно-просвітніх проблем часу, які мали вплив на світогляд письменника та його діяльність.

Досліджений матеріал дозволяє зробити висновки: Володимир Підпалий — поет камерний, негаласливий, його вірші лаконічні, душевно оголені й водночас сповнені таїни, асоціативності й символічності. Свідчення про митця ілюструють: Підпалий пройшов жорстокі життєві „університети“, які не перекреслили його доброти, порядності, інтелігентності.

Автобіографічні нотатки та спогади про поета розкривають, насамперед, не його творчу лабораторію, а внутрішній світ, ставлення до людей. В авторському „я“ органічно злилися громадянське й інтимне. Підпалий був поетом високої духовної напруги, тому й намагався „землю збагнуть“. Короткою видалася дорога його серця. Але воно, наповнене добротою і любов'ю, не розхлюпало і краплини того доброго набутку, а понесло його у слові. Його твори допоможуть виробити духовний імунітет громадянина України, змоделювати національну самототожність.

■ ХУДОЖНІЙ СВІТ РОМАНУ ВАСИЛЯ БАРКИ „РАЙ“

Яковенко
Наталія Андріївна
учениця 11 класу Харківської
гімназії № 6 Харківської місь-
кої ради Харківської області

Роман В. Барки „Рай“ на сьогодні ще не став об'єктом всебічного ґрунтовного вивчення. Це зумовлює актуальність обраної теми.

Мета роботи — розкрити духовне та ідейне наповнення художнього світу роману В. Барки „Рай“.

Наукова новизна роботи визначається тим, що в ній уперше комплексно вивчаються духовні, морально-етичні й національні проблеми в художньому світі роману.

Духовна проблематика:

- проблема самоцінності людської особистості та її внутрішньої гармонії;
- проблема духовної дійсності;
- проблема релігії й мистецтва в житті людства;
- проблема „людини і цивілізації“.

Морально-етична проблематика:

- проблема совісті й морального закону;
- проблема гріха і спокути;
- проблема „влади і брехні“.

Національна проблематика:

- проблема національного й загальнолюдського;
- проблема національної ментальності українців;
- проблема національної свободи.

Отже, у романі „Рай“ порушується цілий комплекс важливих проблем, який стосується пошуку людиною й народом духовного ідеалу. Такий ідеал автор убаचाє в органічному поєднанні християнських цінностей із національними духовними традиціями, в обстоюванні як особистої, так і загальнонаціональної свободи й незалежності.

Секція “Зарубіжна література”

■ ФОЛЬКЛОРНО-МІФОЛОГІЧНА ОСНОВА АВТОРСЬКОГО СОЛЯРНОГО МІФУ В ЛІРИЦІ Ф. СОЛОГУБА

Міфологізм — характерне явище літератури ХХ століття і як художній прийом, і як світовідчуження, яке стоїть за ним.

Принципи творчості Ф. Сологуба мають в основі властивий йому розподіл світу на реальний і ідеальний, протиріччя між ідеалом і дійсністю, особистістю і суспільством, поетику „двох світів“.

Установлено, що поетичний простір митця насичений солярними міфологічними образами, мотивами, сюжетами, які чітко ідентифікуються за джерелом (християнська, давньогрецька, індійська, слов'янська міфологія) і виступають у ролі символів, емблем, знаків, а також створюють авторський міф. Уведення таких структур у тканину художніх творів стало виявом прийому міфологізування, завдяки якому Ф. Сологуб відтворював, осмислював й інтерпретував власне бачення світу.

У роботі до аналізу творчості Ф. Сологуба застосовано нетрадиційний метод дослідження — міфопоетичний. Було проаналізовано інтерпретації образу Сонця-Дракона у світовій міфології, образ Сонця-змія в слов'янському язичництві і фольклорі, використання фольклорно-міфологічних образів і сюжетів в ліриці Ф. Сологуба. Автором висунуті припущення, які привели до підтвердження гіпотези про створення поетом власного міфу про Сонце-Дракона, яке на відміну від традиційної інтерпретації образу Сонця, що виконує завжди позитивну функцію, у Ф. Сологуба символізує світове зло.

Ф. Сологуб, переосмисливши древній образ, створює власний міф про Сонце-Дракона, а який уособив в собі філософську концепцію про нерозумну Люту Волю.

*Алексєєнко Юлія Олегівна
учениця 11 класу
Житомирської міської
гімназії № 3*

■ ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ОБРАЗНОСТІ ОРИГІНАЛЬНОГО ТЕКСТУ В ПЕРЕКЛАДАХ ПОЕЗІЙ ВІЛЬЯМА БЛЕЙКА

Переклад є важливим допоміжним засобом, що забезпечує комунікативну функцію мови в тих випадках, коли люди виражають свої думки різними мовами.

Предметом дослідження є художній письмовий переклад, одним із різновидів якого є віршований переклад. Об'єктом дослідження є російськомовні переклади двох віршів англійського поета-романтика ХVIII ст. Вільяма Блейка „The Tiger“ і „The Fly“.

Метою дослідження є виявлення ступеня адекватності та еквівалентності російськомовних перекладів віршів В. Блейка „The Tiger“, „The Fly“, зроблених С. Маршаком, К. Бальмонтом, В. Топоровим і С. Степановим. Відповідно до мети вирішуються такі завдання:

- висвітлення теоретичних проблем адекватності та еквівалентності перекладу;
- дослідження формальної структури і значеннєвого аспекту поезій В. Блейка та їх російських перекладів;
- визначення особливостей рецепції при поетичному перекладі.

Актуальність дослідження полягає в тому, що зіставлення письмових художніх перекладів дозволяє поглибити деякі положення перекладознавства, а зокрема, категорію адекватності англійських і російських текстів.

Аналіз текстів показав, що повноцінний художній твір являє собою єдність форми і змісту, є художнім цілим. Переклади можуть містити умовні зміни в порівнянні з оригіналом, але ці зміни необхідні і цілком виправдані, якщо метою є створення аналогічної оригіналові єдності форми і змісту на матеріалі іншої мови.

*Баранова Ольга Вікторівна
учениця 11 класу кому-
нального закладу освіти
“Фінансово-економічний
ліцей” Дніпропетровської
міської ради*

■ ОБРАЗ ВЕЛИКОГО ДЕТЕКТИВА У ТВОРАХ АРТУРА КОНАН ДОЙЛЯ ТА БОРИСА АКУНІНА

Білан Марина Ігорівна
учениця 11 класу Комунальної
установи спеціалізованої
школи I–III ступенів № 10
імені Героя Радянського Союзу
О. Бутка м. Сум

Детектив як самостійний жанр літератури сформувався на початку XIX століття у творчості Е.А. По, адже саме в його оповіданнях з'явився образ Великого детектива Дюпена. Наприкінці XIX — початку XX ст. в оповіданнях та повісті А. Конан Дойля головним героєм стає Великий детектив Шерлок Холмс.

Метод розслідування злочинів, відомий як дедуктивний, яким користувався Ш. Холмс, а також зовнішність персонажа, звички, манера поведінки вказують на доктора Белла, якого, як і автора „шерлокіани“, вважають прототипом Великого детектива.

Шерлок Холмс зображений людиною розуму, навіть як механізм, який постійно вимагає праці. Однак це тільки на перший погляд. Насправді йому відомі почуття дружби, милосердя, доброти. Він безкорислива та чесна людина, яка судить світ не за поліційними, а за моральними законами.

Доктор Ватсон — товариш та помічник Шерлока Холмса. Його присутність у творах створює „ефект від протилежного“ і одночасно необхідну гармонію. Крім того, доктор Ватсон — біограф Великого детектива.

Ераст Фандорін — образ Великого детектива у творах Бориса Акуніна. Він пов'язаний із російською літературною традицією, а також у біографії, поведінці героя відчувається вплив світового детектива, перш за все „шерлокіани“ А. Конан Дойля. Зокрема, образи Холмса та доктора Ватсона присутні в романі „Нефритовые четки“. Ераст Фандорін являє собою тип російського інтелекту XIX ст., про що свідчать його шляхетність, освіченість, відданість батьківщині та своїй справі, невідкупність, вірність принципам. У нього є і свій метод розслідування з головним постулатом: „Шукай, кому вигідно“.

Великі детективи Шерлок Холмс та Ераст Фандорін мають багато спільного у світобаченні, характері, ставленні до суспільства та окремої людини. Водночас вони залишаються приналежністю певного часу та країни, мають індивідуальні риси як зовнішні, так і внутрішні. Найголовніше — різняться методи, якими користуються Великі детективи.

■ МІФОПОЕТИЧНИЙ КОМПЛЕКС МАГІЧНОГО РЕАЛІЗМУ В РОМАНІ ОТАРА ЧИЛАДЗЕ „ЙШЛА ДОРОГОЮ ЛЮДИНА“

Вишницька
Альона Едуардівна
учениця 10 класу гімназії
№ 283 м. Києва

Матеріалом дослідження є текст роману Отара Чиладзе „Йшла дорогою людина“, об'єктом — міфологеми вина, винограду, дзеркала, моря, саду, колодязя, барана, золотого руна, нитки та каміння, предметом — функціонування міфологеми у художньому тексті для створення ефекту магічного реалізму. Роман-міф „Йшла дорогою людина“ є найбільшим досягненням грузинської прози кінця XX століття. Існує думка, що роман Отара Чиладзе — це відгук на написаний на 5 років раніше твір „Сто років самотності“ Гарсія Маркеса. Можливо, саме тому грузинський роман-міф не є об'єктом зацікавленості науковців та літературознавців як першоджерело, новинка у світовій літературі. Але чомусь ніхто не бере до уваги те, що, попри різницю в часі, твори були написані самостійно та паралельно один з одним. У ході роботи було знайдено велику кількість матеріалу з магічного реалізму — в основному, латиноамериканського. Адже саме Латинська Америка і є батьківщиною зародження цієї течії модернізму. Стосовно грузинського магічного реалізму матеріал обмежувався лише фрагментарними посиланнями на назви творів та їх авторів. Ім'я Отара Чиладзе не згадується ні в літературознавчих словниках, ні в енциклопедіях. У відомій електронній Вікіпедії Отар Чиладзе не фігурує навіть у списку авторів магічного реалізму. Виходячи з малодослідженості роману „Йшла дорогою людина“ у світовому літературознавстві та недослідженості його у вітчизняному, впливає новизна та актуальність нашої роботи. Метою роботи є дослідження міфопоетичного комплексу магічного реалізму в романі Отара Чиладзе „Йшла дорогою людина“.

1. Розкрито поняття магічного реалізму. Течія магічного реалізму існує вже близько ста років. Деякі науковці вважають цей жанр літературним вираженням виключно латиноамериканської реальності. Багато дослідників схиляються до думки, що він є першим кроком переходу від модернізму до постмодернізму.

Магічний реалізм бере свій початок у Латинській Америці. Саме там з'явилися перші твори в цьому жанрі: „Сто років самотності“ Гарсія Маркеса, „Мертве море“ Ж. Амаду, „Загублені сліди“ А. Карпент'єра. Цей термін введено німецьким мистецтвознавцем Францем Роо у 1925 р. у монографії „Постекспресіонізм“, де він наголошував на тому, що у своїй основі магічний реалізм є абстрактним. Після цього термін з'являвся у роботах Карпент'єра, але найбільш вживаним став у 60–70 рр. XX століття, після публікації роману Рудольфо Анайя „Благослови мене, Ультіма“ у 1971 р.

2. Описано особливості магічного реалізму: постійне використання фольклорних, міфологічних образів та символів; одночасне існування декількох часопросторів; переплетення міфів, історії та сучасності, побуту та реальності; зображення реальних подій на фантастичному тлі; абсолютна логічність та непротирічність магічних елементів, викривлення течії часу; докладний опис людських емоцій, почуттів та душевного стану.

3. Виокремлено міфологеми вина, винограду, дзеркала, моря, саду, колодязя, барана, золотого руна, нитки та каміння.

4. Досліджено міфологічний контекст образів. Міфологеми вина та винограду — символи родючості, жертвоприношення, зцілення; уособлення достатку, життєвої сили та енергетики. Дзеркало є амбівалентним символом — втілення образу Бога, істини, пізнання, але разом з тим — оманливості, брехні, недійсності; дзеркало виступає медіатором між світами, уособлює божественну досконалість; є символом розкоші, марнославства, божевілья; атрибут священної влади імператора, Море — образ стихії, що несе біду та смерть, втілення свободи, уособлення пульсації космосу і образ динамічного начала. Сад — образ гармонії космосу та уособлення раю на землі (біблійний Едем), символ родючості та втілення божественної досконалість. Колодязь — образ спасіння, знання, чистоти та істини, медіатор у загробний світ, і, відповідно, втілення смерті. Баран теж виступає амбівалентним образом: є уособленням нікчемності та впертості, але одночасно і почесний символ наполегливості, завзятості в досягненні мети, втілення добра, емблема багатства і символ розквіту. Золоте руно — це символ родючості і добробуту вищих цінностей знаком героїства і шляхетності. Нитка — це символ людського життя, спасіння від лихих бід та оберег від нечистої сили, уособлення магічного зв'язку між небом та землею. Камінь є символом вищого буття, стабільності, міцності, це хронотоп, де перебувають духи померлих, образ духовної основи, вчення та віри.

Визначено художні особливості міфологем в романі „Йшла дорогою людина“: нитка: символ спасіння від лихих бід; уособлення зв'язку минулого та теперішнього часів; образ життя та зв'язку поколінь; золоте руно: знак героїства і шляхетності; оберег та захист володаря руна; баран: образ священної істоти, наділеної магічними властивостями; символ наполегливості, завзятості в досягненні мети; камінь: символ вищого буття, міцності та стабільності; образ духовності, віри, сили та міцності; сад: уособлення раю на землі; символ надійності, стабільності та впевненості; колодязь: хронотоп: магічний часопростір, в якому живе минуле; символ істини та чистоти; медіатор між минулим та сучасним світами; море: втілення свободи; передвісник неминучих змін; дзеркало: хронотоп — місце постійного тепла та щастя; медіатор між світами — реальним та задзеркальним; вино, виноград: передвісник виникнення страхів та сумнівів, втрати душевного спокою; уособлення достатку, родючості.

■ УКРАЇНА У ТВОРЧОСТІ РАЙНЕРА МАРІЇ РІЛЬКЕ

Мета наукової роботи полягає у вивченні образу України у творчості видатного австрійського поета Райнера Марії Рільке крізь призму імагологічних та постколоніальних студій.

Завдання: 1) виявити у творчості поета сліди вражень від України; 2) здійснити естетичний аналіз тих творів, які постали після знайомства Рільке з Україною; 3) з'ясувати, наскільки глибоким у Рільке було знання культури й історії українського народу, політичного його становища у світі.

Джерела: „Райнер Марія Рільке і Україна: наукові студії про Р.М. Рільке“, Рільке Р.М. „Темні плачі. Поетичні твори“.

Актуальність дослідження полягає в тому, що воно демонструє велике зацікавлення нашою Вітчизною, яке виявляли митці інших країн.

Тісний взаємозв'язок між обома полюсами етнообразу України — її гетеро- та автообразом — засвідчує, що Рільке відчував співзвучність із духом української культури, глибоко моральною атмосферою патріархального життя, стійкістю і стриманістю народного характеру, пройнятого волелюбством і релігійною містичністю.

Ліричний герой цього видатного представника австрійської неоромантичної літератури ХХ століття був закоханий у „руські“ ландшафти і людей, вражений їх безпосередністю і щирою побожністю. Україна згодом розчинилася в інших темах австрійського орфея, але залишилася навечно зафіксованою в його поезії. На підставі постколоніального аналізу можна ствердити, що Рільке проникливо створив естетично й етично привабливий образ України і провістив у своїй творчості великі перспективи духовного відродження для українців і всієї людської цивілізації.

*Давиденко
Христина Олегівна
учениця 11 класу спеціалі-
зованої загальноосвітньої
школи № 8 м. Львова*

■ ХУДОЖНЯ СВОЕРІДНІСТЬ ТВОРІВ Д. БРАУНА: ПРИНЦИПИ ПОЄДНАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ВИГАДКИ ТА ІСТОРИЧНОЇ ПРАВДИ В РОМАНІ “ЯНГОЛИ ТА ДЕМОНИ”

Дорошко Ірина Михайлівна
учениця 11 класу гімназії
№ 31 гуманітарно-естетич-
ного профілю м. Чернігова

Сьогодні популярними є твори, які не просто відображають життя, а по-новому подають відомі або ж розкривають маловідомі факти чи події. До таких творів можна віднести і романи Дена Брауна. Зважаючи на те, що творчість письменника наразі не є ґрунтовно дослідженою, а романи автора популярні серед читачів, актуальним буде дослідження художньої своєрідності творів письменника на прикладі роману „Янголи і демони“ з метою розкриття авторських принципів поєднання історичного фактажу і художньої вигадки. Завданням дослідження визначено виявлення особливостей трансформації історичних фактів у художньому тексті.

Твори Д. Брауна, побудовані за такими принципами: з одного боку ознайомлюють читача з історією, поєднуючи правду і вигадку, з іншого — намагаються пов'язати минуле і сучасне. Романи автора орієнтовані на читацьку аудиторію, яка сприймає історичні події через художні твори, а не історичні документи, тому їм складно відокремити правду з художньої вигадки. Д. Браун вдається до художньої інтерпретації маловідомих історичних фактів, що надає романам відтінку історичності і достовірності.

Письменник трансформує у романі історичні відомості про ілюмінатів, граючи з читачем, створюючи своєрідний лабіринт фактів, з якого читач має самостійно знайти вихід. У зображенні традицій Ватикану автор вдається до прийому введення в історично достовірну інформацію авторської фантазії з метою створення динамічності сюжету. У творі Д. Браун зауважує, що протистояння науки і церкви існує багато років і сьогодні говорити про порозуміння між ними зарано.

Художньою своєрідністю творів Д. Брауна є створення віртуальної реальності, яку читач сприймає як дійсність.

■ ОБРАЗ ПІДЛІТКА У ПОВІСТІ Ф. САГАН “ДОБРИДЕНЬ, СМУТКУ!” ТА РОМАНІ ДЖ. Д. СЕЛІНДЖЕРА “НАД ПРІРВОЮ У ЖИТІ”

**Думинська
Аліна Геннадіївна**
учениця 11 класу
Херсонського Академічного
лицею при Херсонському
державному університеті
Херсонської міської ради

Об'єкт дослідження — повість Ф. Саган „Добридень, смутку!“ та роман Дж.Д. Селінджера „Над прірвою у житті“.

Предмет дослідження — способи художнього розкриття образу підлітка та його внутрішнього світу у контексті літератури другої половини ХХ століття.

Мета роботи — дослідити, як епоха та довколишнє середовище вплинули на внутрішній світ головних героїв повісті „Добридень, смутку!“ та роману „Над прірвою у житті“ Сесіль та Голдена Колфілда, у чому схожість та різниця їх життєвих позицій і моральних орієнтирів.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- простежити елементи автобіографізму у романі „Над прірвою у житті“ та повісті „Добридень, смутку!“;
- розглянути епоху, на фоні якої відбувався розвиток підлітка того часу, та розкрити показ цієї проблеми у творах;
- простежити авторське ставлення до світу дорослих через світосприйняття підлітка;
- виявити художні прийоми втілення духовних та моральних орієнтирів підлітка;
- проаналізувати авторську концепцію „спасіння через любов“ як релігійно-філософське підґрунтя роману „Над прірвою у житті“;
- розкрити внутрішній світ та прийоми психологізму у повісті Ф. Саган „Добридень, смутку!“.

Актуальність дослідження. У ХХ столітті трагедія людини, яка втратила сенс життя, виявилася однією з основних художніх моделей літератури. Письменники зображують представників молодого покоління, які наштовхуються на спустошене і деморалізоване суспільство, отримують у спадок від старших або поверхневе легковажне ставлення до життя, або бездушність та відчай. Схильність до зображення молодої людини другої половини ХХ століття стала все помітніше виділятися у світовій літературі тих років. Вагоме місце у її відображенні належить Дж.Д. Селінджеру (роман „Над прірвою у житті“) та Ф. Саган (повість „Добридень, смутку!“), які показали підлітка, який перебуває в постійному конфлікті з собою.

Існує дуже багато літературознавчих робіт, у яких досліджуються проблематика творів Саган та Селінджера. Проте, незважаючи на великий обсяг написаного, мало уваги літературознавці приділяли образам головних героїв зазначених творів. Молода людина другої половини ХХ століття протестує проти суспільних норм та правил (часто в моральному плані). Вона не хоче ставати частинкою жорстокого світу, але іншого життя вона не знає, тому вимушена це зробити. Підліток стає циніком, людиною, яка прагне внутрішньої свободи та розкутості, а від того часто відкидає і загальноприйняті моральні норми, що невідповідні часу, — саме це простежується у творах „Над прірвою у житті“ та „Добридень, смутку!“.

Теоретичне і практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані для поглибленого аналізу образу підлітка у романі Дж.Д. Селінджера „Над прірвою у житі“ та повісті Ф. Саган „Добрідень, смутку!“.

Внаслідок проведеного дослідження було зроблено такі висновки:

1. Порівняння образів підлітків у романах Дж. Д. Селінджера та Ф. Саган свідчить про те, що моральні орієнтири двох молодих людей однієї епохи надзвичайно відмінні, що виражається у першооснові їх вчинків. Герой роману Дж.Д. Селінджера „Над прірвою у житі“ Голден Колфілд прагне захистити весь світ дитячої безпосередності від жорстокого світу дорослих, у той час як Сесіль захищає лише власний внутрішній світ, незважаючи на почуття інших людей, що свідчить про егоїстичність устремлень головної героїні.

2. Зміни, які сталися із внутрішнім світом Голдена, дуже суттєві. Хлопець повільно відмовляється від нігілізму, стає більш терплячим та розсудливішим. Він починає помічати в людях не тільки погане, а й добре. А віра в людину і в те, що вона здатна творити добро, — це найголовніше його надбання в подорожі до Нью-Йорка як по „всесвіту дорослого життя“. Голден почав учитися розуміти світ і життя, і його бунт логічно завершився примиренням у першу чергу із собою: замість втечі на Захід Голден залишається у Нью Йорку. Тепер хлопець уже твердо переконаний, що людина не може жити одна, вона повинна „грати в гру“ за власними правилами, насолоджуючись кожною хвилиною цієї „гри“. І він знаходить цей сенс — жити, аби привносити у світ частинку добра та щастя.

Образ Голдена Колфілда — це образ трагічного пошуку істини, пошук тієї сутності життя, яка перетворює щоденну боротьбу за виживання в притаманне людині духовне буття. У романі „Над прірвою у житі“ проявляється авторська концепція „спасіння через любов“, яка є релігійно-філософським підґрунтям твору.

Образ Сесіль — це образ хибності вибору підлітка на користь власних бажань за рахунок почуттів інших людей. Її порожнеча та легковажне, егоїстичне бажання призвело до смерті людини, а в алегоричному сенсі — до смерті того високого, що ще жевріло в душі Сесіль. Тепер вона замінила пустоту смутком і впродовж усього життя вже не зможе бути цілком щасливою, тому що власними руками вбила право на здатність до глибоких почуттів.

3. У художній реалізації образів підлітків у прозових творах Дж.Д. Селінджера та Ф. Саган також спостерігається подібне та відмінне. В образі Голдена Колфілда письменник вмістив багато автобіографічного: це судження, уподобання, ставлення до навчання, навіть хист до письменства, що ще глибше допомагає читачеві розкрити внутрішній світ підлітка, який бачить навколишню дійсність відмінно від інших. Так само елементи автобіографічного містять у собі твір „Добрідень, смутку!“. Вільний спосіб життя Франсуази Саган, її цинічні висловлювання, постійне світське життя дає можливість багатьом ототожнювати авторку з героїнею її повісті „Добрідень, смутку!“. Проте письменниця не своїм життям, а своїми творами показує свою відмінність від Сесіль: твори письменниці відбивають ту глибину почуттів, якої її героїня ніколи не мала.

4. Основним прийомом психологізму, який обидва письменники вживають у свої творах, є внутрішній монолог. Це допомагає читачеві зрозуміти внутрішній світ головних героїв, мотивацію їх вчинків, зануритися в індивідуальні оцінки та переживання персонажів. Внутрішній монолог демонструє читачеві картину внутрішнього світу героя, його духовного конфлікту із самим собою та зі світом. Ключовим у розкритті образу Голдена Колфілда є сленгова лексика, яку вживає автор для показу підліткового світу героя, прийом ретроспективи, художні деталі та символи. Героїня Ф. Саган попри зовнішню безтурботність та легкий цинізм позначена неабиякою спостережливістю, здатністю до самоаналізу. Отже, тонкий психологізм твору художньо втілюється в підтексті, у внутрішніх монологіях героїні, які досить часто переходять у діалоги, що підкреслює протиріччя та „роздвоєність“ дівчини між добром та злом.

5. Схожим для обох авторів є звертання до підтексту в назві творів. Дж.Д. Селінджер трансформує цитати із Євангелія та Р. Бернса, що акцентує релігійно-філософський зміст пошуків підлітка. Письменниця Ф. Саган звертається до епіграфа з поезії французького поета-сюрреаліста П. Елюара, який переформулюється із фіналом твору і алюзивно натякає на зміни у психології та цінностях, що відбулися в образі Сесіль. Проте є відмінності. Хоча ці твори, на перший погляд, мають відкриті фінали, утім читачеві не зовсім зрозуміло, чи буде „світ смутку“ супроводжувати життя дівчини, чи вона знову повернеться до колишньої безтурботності та легковажності. Романи „відобразили настрої та позицію молодого покоління, що почало жити після величезного потрясіння, якого зазнав світ у роки війни, коли загинули дотеперішні уявлення про Добро та Зло, дотеперішні моральні цінності, колишні заборони і табу“ (Ж. Урден). Все цілком вірно. Але над усталеними проблемами ціннісних орієнтирів, пошуків власного „я“, свого місця у житті, про ставлення до батьків та оточуючих людей, про вибір — любов до ближнього або плекання власного егоїзму, розмірковує сучасний підліток — вдячний читач творів Дж.Д. Селінджера та Ф. Саган.

■ ЛАМПІОНИ І ЛАКУНИ СВІТОВОГО БЕСТСЕЛЕРА ЮСТЕЙНА ГОРДЕРА “СВІТ СОФІЇ”

**Жуляєва
Зінаїда Володимирівна**
учениця 11 класу навчально-
виховного комплексу “Школа-
гімназія” № 6 м. Джанкої
Автономної Республіки Крим

Актуальність данного дослідження продиктована определеною недостаточністю в українському літературознавстві робіт, присвячених вивченню проблем притягальності і востребованості зарубіжних художественних книг для дітей і підлітків.

Ціль дослідження — аналіз лямпіонів і лакун роману Ю. Гордера „Мир Софії“.

Задачі дослідження: виявлення блистательних, притягальних достоїнств (лямпіонів) і пробелів, недоліків (лакун) роману.

Основні висновки проделанного дослідження.

Появлення філософського роману для дітей і підлітків — насущна потреба часу і сучасного юного читача.

Считаем можливим ввести в сучасне літературознавство такої новий термін, як „лямпіон“ („лямпіони“).

К лямпіонам роману відносимо його жанр, особливості сюжету, композиції, систему персонажів і образів, стилістичні особливості, своєобразие розкриття історії філософії.

К лакунам роману відносимо не завжди внятну подачу філософського матеріалу, определене многословие автора, відсутність свідчень про деяких названих в романі філософів.

Практичну значимість своєї роботи бачимо в тому, що вона поповнить дуже малий круг досліджень по сучасній зарубіжній літературі для дітей і підлітків.

■ БІБЛІЙНА ТА ЛЮБОВНА ТЕМАТИКА У ТВОРАХ АННИ АХМАТОВОЇ ТА МАРИНИ ЦВЕТАЄВОЇ

Карпенко Марія Ігорівна
учениця 11 класу Полтавської
гімназії № 28

Анна Ахматова і Марина Цветаєва... Два поети, дві жінки, два характери... Їм судилося пережити втрату коханих, обидві пережили арешти власних дітей, обидві долали випробування долі і страждання... Розумні, вродливі, талановиті. Вони горіли самі і запалювали інших — Поезією, Любов'ю, Красою.

Любовна лірика А. Ахматової розвивається на основі таких тем, як гріхопадіння, хрещення, прощення, насолода та воскресіння. Кожна з них знайшла втілення в біблійних мотивах та образах. Ахматовська поезія відображає конфлікт між добром і злом, ця боротьба відбувається всередині людини і має морально-психологічні засади.

Біблійні мотиви, які виражені через образи, легенди Старого та Нового Завітів, звучать у віршах М. Цветаєвої. Образ Ісуса Христа з дитинства хвилював уяву Марини. Його чистота, жертвність, безмежна любов були еталоном справжньої краси. У мотивах вибору, фізичної втрати і духовного воскресіння автор зображує пізнання самого себе, очищення і покаяння.

Вірші М. Цветаєвої несуть у собі глибину людських почуттів, звеличують вічне, непереможне, непідвладне часу — кохання. Слово „любов“ асоціювалося у Марини Цветаєвої з таємним жаром. Це стан душі, стан серця, всього єства людини. Це — горіння, служіння, постійне хвилювання.

Громадянська лірика А. Ахматової містить біблійні мотиви, в яких виражено протистояння святого і грішного, втрати і набуття чогось, смирення і страждання.

Ще однією темою, яка об'єднує творчість обох поетес, є тема любові до свого міста. Для Цветаєвої — це Москва, для Ахматової — Петербург, зокрема Царське Село.

Дар поета — це насіння, яке, потрапивши на родючий ґрунт — душу поета, проростає всупереч трагедії та смерті і приносить плоди, даруючи красу і гармонію, почуття волелюбності, співпереживання, милосердя, жертвності, прощання, світла, пам'яті, мужності, гордості та любові.

Через свій внутрішній світ, свої емоції, хвилювання Ахматова та Цветаєва розкрили нам духовний лик свого часу. Розкрили по-жіночому яскраво й легко, повчально та незабутньо.

■ ЗАКОНОМІРНОСТІ ЕВОЛЮЦІЇ АНТИЧНОГО МІФУ ПРО АЛКМЕНУ ТА АМФІТРІОНА У СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Сучасні звернення літератури до міфології — це намагання осмислити минуле в духовному контексті, де легендарні структури підтримують наступність і осмислюють сутність взаємин між людьми і народами. Наукове дослідження присвячено вивченню закономірностей еволюції міфологічних образів Алкмени і Амфітріона, що стали на літературній арені невід’ємним атрибутом культурного розвитку суспільства.

Мета дослідження: на основі вивчення літературних інтерпретацій античного міфу про Алкмену та Амфітріона розглянути закономірності функціонування даного міфологічного сюжету та окреслити способи переосмислення традиційного сюжету і його образів у літературі. Мета зумовлює вирішення таких завдань:

- визначити особливості еволюції традиційного сюжету міфологічного походження про Алкмену та Амфітріона;
- виявити основні етапи модернізації міфологічних образів Алкмени і Амфітріона;
- осмислити проблему відмінності морально-психологічних трактувань обраних для аналізу літературних варіантів;
- з’ясувати морально-психологічні характеристики традиційних міфологічних персонажів як універсальних художніх моделей особистісного та соціального буття.

У ході дослідження виявлено, що протосюжетом для переважної більшості літературних інтерпретацій стала трагікомедія римського драматурга Тита Макція Плавта „Амфітріон“, оскільки є своєрідним сюжетно-композиційним та ідейно-семантичним орієнтиром для письменників наступних культурно-історичних епох. П’єси Ж.-Б. Мольєра, Г. фон Клейста та Ж. Жіроду отримали загальнолюдське звучання та відіграли велику роль в обробках, створених літературою ХХ століття.

Подальше звертання письменників до традиційного сюжетно-образного матеріалу зумовлені конкретними соціально-історичними обставинами, а щодо літератури ХХ ст., то особливого відлуння набули події останньої світової війни. Однак у літературі ХХ ст. відбувається також і руйнування традиційного образу Амфітріона як жертви розпусного задуму богів (п’єса Г. Кайзера „Двічі Амфітріон“). Таким чином, історично закріплена за персонажем Амфітріона символіка жертви долі та людини, що втратила особисте „я“, в сучасній літературі збагачується, відкриваючи нові шляхи для трактування традиційного міфологічного образу.

Таким чином, шлях перевтілень і видозмін, який пройшли античні персонажі Алкмена і Амфітріон до наших днів, спричинив появу в цих образах таких рис і властивостей, що відрізняють його інтерпретації від попередніх. Античні герої стають сучасними, тому що започаткували те, що стало новою традицією, й залишаються відкритими для нового сприйняття та літературного осмислення.

■ СПРОБА СИНТЕЗУ РІЗНИХ ВИДІВ МИСТЕЦТВА У ФІГУРНІЙ ПОЕЗІЇ

Сприйняття візуальної поезії завжди було неоднозначним і сповненим протиріч, тому особливо важливо дати об’єктивну характеристику вказаному літературному явищу. Об’єднання вербальних засобів виразності з візуальними відповідає прагненню сучасної культури до синтезу значень, які можуть бути сприйняті різними органами чуття. Своєчасність вивчення фігурної поезії зумовлюється необхідністю та актуальністю розкриття її особливостей у літературознавчому та культурологічному аспектах.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що нами здійснена спроба виявити причини, чому поети вдавалися до візуалізації сюжету. Ми також запропонували декілька видів класифікацій фігурних віршів і представили аналіз символічних образів візуальної поезії.

У текстах фігурної поезії смислове й художнє навантаження розподіляється між поетичним повідомленням і графічною формою, причому створюване комплексне значення не може бути виражено лише одним із художніх засобів. Тому, на відміну від інших поетичних жанрів, візуальна поезія завжди вимагає зорового сприйняття. У візуальній поезії автори намагаються, ламаючи віршові традиції, досягти досконалості твору, виділити саму суть слова або переступити „за межі“ поезії і створити щось більше, ніж вербальний текст.

Візуальну поезію потрібно розглядати не лише як літературне явище, її значення набагато ширше й належить до історії людської думки. Розвиток фігуристики в поезії свідчить про те, що, попри всі суспільні катаклізми й зміни, візуальна гра ніколи не втрачала свого значення. Навіть і зараз вона сприймається, як і раніше, новаторським та оригінальним явищем, яке виконує не тільки поетичне, а й інтелектуальне завдання.

**Козакевич
Олександра Юрійвна**
учениця 11 класу
Таращанської районної
гімназії „Ерудит” Київської
області

**Косменюк
Вікторія Юрійвна**
учениця 11 класу
Тальнівського економіко-
математичного ліцею
Тальнівської районної ради
Черкаської області

■ АНТИЧНИЙ СВІТ ЯК КОМПЛЕКСНА ПАРОДІЙНА АЛЮЗІЯ В РОМАНІ ДЖОНА ФАУЛЗА “МАГ”

Левицька Наталя Ігорівна
учениця 11 класу
Тернопільської Української
гімназії імені І. Франка

Творчість Джона Фаулза належить до малодосліджених сторінок у вітчизняному літературознавстві. Маємо тільки фрагментарні згадки про його творчість і відсутність не лише цілісного фундаментального дослідження, а й навіть текстів українською мовою. Античний антураж роману Фаулза „Маг“ у всіх його виявах ще не був предметом окремого дослідження. З огляду на це вважаємо порушену проблему актуальною.

Мета роботи — розкрити художні особливості пародійно-алюзійного відтворення античного світу в романі Джона Фаулза „Маг“. У роботі розв'язано такі завдання: здійснено огляд основної сфери зацікавлень античним світом з боку представників сучасної постмодерністської літератури, представлено основні ознаки античного антуражу в романі Фаулза, досліджено зв'язок твору з античною міфологією, пояснено особливості пародіювання автором ідеї античної свободи та встановлено генетичний зв'язок античного мистецтва з експериментальним метатеатром письменника.

Античний антураж у романі зведений до мінімуму і переосмислений у придуманому острові Праксос з музеєм Посейдона, мереживних враженнях від відвідування Афін. Важливу роль відіграють алюзії міфів про Орфея, Тесея, а також оригінальна самоасоціація Кончіса з дельфійськими оракулами. Фаулз вдається до алюзійної пародії на психологічний експеримент Кончіса через метатеатр, що нагадує „театр масок“.

Для українських літературознавців перспективним є порівняння Фаулзових художніх відкриттів з творчими шуканнями сучасних вітчизняних постмодерністів.

■ РИСИ ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ В РОМАНАХ “ЧУМА” А. КАМЮ ТА “ЛЮДИНА БІЖИТЬ НАД ПРІРВОЮ” І. БАГРЯНОГО (ПРОБЛЕМА ТИПОЛОГІЧНОЇ СПОРІДНЕНОСТІ)

Панець Юлія Василівна
учениця 11 класу
Полтавського обласного
лицею-інтернату для обдарованих дітей із сільської місцевості імені А. С. Макаренка

Твори А. Камю „Чума“ та І. Багряного „Людина біжить над прірвою“ є особливо актуальними сьогодні, адже ті екзистенційні проблеми, які порушують автори у своїх романах, і нині визначають становище людини в сучасному нестабільному та суперечливому світі.

Мета роботи — розкрити типологічно споріднені риси екзистенціалізму в романах „Чума“ А. Камю та „Людина біжить над прірвою“ І. Багряного.

У роботі вперше у світлі єдиного підходу досліджено типологічну близькість між художніми системами А. Камю („Чума“) і І. Багряного („Людина біжить над прірвою“) та визначено риси екзистенціалізму в них.

Результати дослідження можуть бути використані на уроках української і зарубіжної літератури.

У романах А. Камю та І. Багряного зображено складне буття особистості в абсурдному, ворожому світі, куди вона потрапляє проти своєї волі. Митці засуджують несправедливий, абсурдний світ, що приводить людей до духовної деградації, забирає у них найцінніше — життя. За переконаннями обох письменників, єдиний шлях подолання абсурду — активний супротив йому.

У романах А. Камю „Чума“ та І. Багряного „Людина біжить над прірвою“ значне місце відводиться характеристиці внутрішнього стану персонажів.

Для романів А. Камю „Чума“ та І. Багряного „Людина біжить над прірвою“ є характерним емоційно-експресивне начало.

Таким чином, романи А. Камю та І. Багряного, при всій оригінальності кожного із них, дійсно є типологічно споріднені і близькі в стильовому відношенні, філософському плані, виховному значенні.

■ КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ПЕРЕКЛАДУ БАЛАДИ Ф. ШИЛЛЕРА “РУКАВИЧКА”

Порівняльний аналіз текстів оригіналу, підрядника і художніх перекладів балади Ф. Шиллера „Рукавичка“ допомагає виявити різнобічні проблеми перекладачем оригіналу засобами іншої мови. Порівняльний аналіз відкриває можливості для більш глибокого проникнення в поетичну структуру вірша, сприяє більш детальному осмисленню образів, дає матеріал для інтерактивних форм роботи на уроці зарубіжної літератури в школі.

Мета дослідження полягала в тому, щоб з'ясувати різнопланові проблеми поетичного перекладу балади Шиллера, показати важливість відтворення перекладачем найменших елементів віршованого оригіналу. Досягнення мети передбачало розв'язання таких завдань: а) обґрунтувати теоретичні засади порівняльного аналізу оригіналу, підрядника і художніх перекладів поетичного твору; б) визначити коло проблем, які виникають при перекладі поетичного твору; в) зробити дослівний переклад балади Ф. Шиллера „Рукавичка“ та підрядники до польського, англійського та російських перекладів балади; г) проаналізувати й узагальнити особливості поетичного перекладу балади на різні мови.

У роботі визначено методологічні засади віршованого перекладу. Перекладач має знати культурно-історичне середовище, в якому з'явився твір, особливості літературного процесу, в контексті якого він написаний, його жанрові особливості; перекладач має вирішувати такі проблеми: передати образну систему, словник і стиль автора, передати архітектуру, загальну будову, розміщення строф і рядків твору, зберегти ритм, віршований розмір та особливості римування першоджерела, не втратити такі особливості вірша, як „enjambement“ та „enjatement“.

Перекладачі балади Ф. Шиллера по-різному відтворюють елементи твору. Найближче до оригіналу в різних складових переклала баладу Маріанна Вертц, менш точно це зробили А. Міцкевич та М. Орест, найбільш вільні переклади у М. Лермонтова та В. Жуковського. Хоча окремі елементи найкраще передали саме російські поети (наприклад, римування у М. Лермонтова).

Здійснений компаративний аналіз може бути цікавим для читача, важливим для вивчення балади в навчальному закладі і корисним для опанування майстерністю перекладача.

Повович

Ольга Олександрівна

учениця 11 класу Гоцманської районної гімназії Рівненської області

■ СПЕЦИФІКА ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ОБРАЗУ ВАМПІРА В РОМАНІ “ВАМПІР ЛЕСТАТ” ЕНН РАЙС

Мета даної роботи полягає в тому, щоб шляхом ретельного вивчення образу вампіра в романі Енн Райс у безпосередньому зіставленні з міфологічним та класичним літературним прототипом, з'ясувати особливості художньої візії згаданого образу в сучасній американській літературі.

Предметом вивчення у цій роботі виступає літературний образ вампіра.

Метод дослідження обрано компаративний.

Об'єкт дослідження — еволюція образу вампіра в літературі та порівняння сучасного з фольклорним на основі роману „Вампір Лестат“ Енн Райс.

Наукова новизна цього дослідження полягає в тому, що вперше було систематизовано матеріал про еволюцію образу вампіра в літературі та проведено його аналіз.

Отже, актуальність цього дослідження визначається як загальною цікавістю сучасних науковців до проблем ейдології, так і необхідністю вивчення еволюції образу вампіра від витоків до сьогодення у контексті компаративного підходу до вивчення естетичних явищ. У цій роботі було успішно проведено детальне дослідження особливостей зображення вампіра в літературі в різні епохи та порівняно первинний образ із сучасним на прикладі роману Енн Райс „Вампір Лестат“.

Почерніна Євгенія Сергіївна

учениця 11 класу Запорізької гімназії № 31

■ ОБРАЗ СТАМБУЛА В РОМАНАХ ОРХАНА ПАМУКА “ЧОРНА КНИГА” ТА “СТАМБУЛ: МІСТО СПОГАДІВ”

Речич Ольга Юрійівна
учениця 11 класу Харківської
гімназії № 46
імені М. В. Ломоносова
Харківської міської ради
Харківської області

Орхан Памук — найвідоміший письменник сучасної Туреччини, лауреат Нобелівської премії 2006 року. Теоретичних робіт, пов'язаних з аналізом творчості цього письменника, а також образу Стамбула у його творах, дуже мало. Тому є актуальним і значущим дослідження цієї теми.

Мета роботи полягає у вивченні й аналізі романів О. Памука „Чорна книга“ і „Стамбул: місто спогадів“ з точки зору власного сприйняття рідного міста автором, філософських аспектів змалювання столиці. Зазначена мета передбачає розв'язання таких завдань: розглянути образ Стамбула в турецькій художній прозі; виявити й систематизувати особливості створення даного образу; простежити, як процес становлення особистості та пошуку індивідуальності героя пов'язаний з образом міста; визначити роль символів в образі Стамбула.

Орхан Памук у „Чорній книзі“ переносить читача у фантастичний Стамбул. Образ міста в цьому романі дуже тісно пов'язаний з душевним станом головного героя. Із зміною настрою, почуттів Галіпа змінюється зовнішній вигляд столиці, сприйняття героєм міста.

У книзі „Стамбул: місто спогадів“ турецький письменник досліджує Стамбул, переплітає власні спогади з історією міста. Проза Памука позбавлена східної екзотики і нагадує чорно-біле кіно.

В обох книгах Орхан Памук створює схожий образ Стамбула, використовуючи однакові кольори (чорний, білий, сірий), символи (сніг, дзеркала), мотиви (автобіографічний), персонажів, які характеризуються самотністю, сумом та відірваністю від зовнішнього світу.

■ ІСТОРИЧНА ПРАВДА ТА ХУДОЖНІЙ ВИМИСЕЛ У РОМАНІ ДЕНА БРАУНА “КОД ДА ВІНЧІ”

Смалюк Катерина Олексіївна
учениця 11 класу Острозької
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 1
Рівненської області

Роман американського письменника Дена Брауна „Код да Вінчі“ є зразком постмодернового твору. В ньому органічно поєднані класичний детектив (злочин, розслідування, таємниця, конфлікт, перемога справедливості) і філософські та релігійні роздуми в підґрунті твору.

Письменник не лише спирається на давню літературну традицію, але й творить власний метафоричний, мітологічний, умовний світ, що існує за своїми законами і правилами. Роман вирізняється концептуальною та формальною складністю і незвичністю для читацького загалу.

Проблема історичної правди і художнього вимислу є ключовою в романі, дослідження якого крізь призму репрезентативного коду дає можливість хоча б наблизитися до розуміння інтелектуальних „загадок“ твору та з'ясування авторських поглядів щодо тлумачення традиційних і нетрадиційних Євангелій.

Звернення до картин Леонарда да Вінчі „Джоконда“, „Мадонна в гроті“, „Поклоніння волхвів“, „Таємна вечеря“ та їх авторське (нетрадиційне) тлумачення, котре порівнюється з традиційними поглядами мистецтвознавців, дозволяє підняти запону таємничості над мистецтвом да Вінчі.

Особливу увагу приділено картині „Таємна вечеря“, бо саме тут, спираючись на неканонічні Євангелії (наприклад, „Євангеліє від Пилипа“), подаються цікаві факти із земного життя Ісуса Христа, котрі вважаються несумісними з традиційним християнським віровченням і дають привід для гострих суперечок між науковцями, дослідниками та релігієзнавцями.

У романі спостерігаємо деканонізацію, десакралізацію Священного писання та його героїв. У суперечці про існування дружини Ісуса Христа, про її сумісність із християнським віровченням, яка відбувається у творі та поза його межами, втілено реально існуючі погляди науковців.

■ СЕНС ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ: ГЕДОНІЗМ ЧИ ОBOB'ЯЗОК? (ЗА РОМАНОМ О. ВАЙЛЬДА "ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ")

Світовідчуттю сучасної молодої людини співзвучна одна із найважливіших проблем роману О. Вайльда „Портрет Доріана Грея“ — проблема сенсу людського життя, співвідношення в ньому насолоди (гедоністичні настрої) та обов'язку (морально-етичні запити і потреби). Така постановка питання дає можливість для нових підходів до прочитання роману і робить його надзвичайно актуальним для самопізнання, самовизначення, саморозвитку та самовиховання особистості.

Мета дослідження — розкрити сенс людського життя через альтернативні визначення життєвої позиції „гедонізм — обов'язок“.

У першому розділі обґрунтовано подібність та відмінність життєвої позиції особистості в означеннях „гедонізм“ та „обов'язок“.

У другому розділі на основі художньої реальності роману розглянуто авторський підхід до вирішення проблеми сенсу людського життя через визначення домінант людської сутності головних персонажів: тілесно-чуттєва (Доріан Грей), душевно-емоційна (Безіл Голуорд), інтелектуально-вольова (Генрі Воттон).

У третьому розділі досліджено розуміння сенсу людського життя сучасними старшокласниками (результати опитування оформлені у вигляді анкети і спектральних діаграм). Проведене дослідження дозволяє зробити висновок: можна бути гедоністом і людиною обов'язку одночасно, все залежить лише від того, в чому бачити і знаходити сенс і джерело задоволення.

Стельмачук Катерина Миколаївна
учениця 11 класу обласного гуманітарного ліцею при Барському гуманітарно-педагогічному коледжі імені Михайла Грушевського Вінницької області

■ 116-й СОНЕТ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА: ПРОБЛЕМА ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ

Дослідження є спробою розглянути здобутки і втрати в процесі засвоєння сонетної спадщини Вільяма Шекспіра українською та російською мовами на прикладі славнозвісного сонету № 116.

Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаної літератури, який містить 32 позиції, та додатків.

Проаналізовано шість україномовних та двадцять п'ять російськомовних інтерпретацій.

У результаті дослідження встановлено таке: 1) аналіз перекладних текстів є доцільним, виправданим і результативним лише тоді, коли будуть вироблені критерії оцінки еквівалентності кожного перекладу. Для нашого випадку такими критеріями є адекватність на семантичному й інтонаційному рівнях та еквіритмія; 2) оскільки художній вплив поетичного твору на читача здійснюється на всіх рівнях: фонетичному, семантичному, синтаксичному, інтонаційному, стилістичному тощо — перекладач досягає мети за умови дотримання і духу, й букви оригіналу; 3) можливість найбільш повного наближення до оригінального тексту, до адекватного розуміння його форми й внутрішнього змісту забезпечується наявністю багатьох перекладних версій, тому що будь-який переклад є недостатнім для того, аби остаточно охопити зміст оригіналу й „не дати йому вислизнути“; 4) естетична цінність та художня якість перекладу, його еквівалентність оригіналові залежить від таких чинників, як приналежність перекладача до певного художнього напрямку, особливості його світобачення, культурно-історичне середовище та характер соціального замовлення. Названі чинники спрацьовують лише за наявності відповідного хисту, поетичної майстерності та високого рівня володіння як рідною, так і мовою, з якої здійснюється переклад; 5) з-поміж численних інтерпретацій 116-го сонету можна виокремити такі групи: тексти, що становлять лише історико-літературний інтерес; класичні переклади; вільні варіації на задану оригіналом тему та нові переклади, серед яких виділяються професійні й аматорські інтерпретації; 6) не може бути двох ідентичних перекладів одного оригінального тексту, оскільки на його іншомовне прочитання неминуче накладаються такі фактори, як особистість перекладача, рівень його таланту, ознаки історичної доби тощо. У протилежному випадку маємо справу з плагіатом. 7) процес засвоєння сонетної спадщини Шекспіра на україномовному та російськомовному ґрунті на сьогоднішній день є незавершеним. Кожна нова історико-літературна доба ставитиме перед перекладачами завдання опанувати текстом оригіналу засобами рідної мови з огляду на реалії часу („У кожного покоління — свій Шекспір!“), тобто проблема еквівалентності та адекватності перекладу завжди лишатиметься відкритою.

Терещенко Аліна Віталіївна
учениця 11 класу Луцького навчально-виховного комплексу № 9 Волинської області

■ МОТИВ КРИЛАТОЇ ЛЮДИНИ У СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Тодорова Ольга Степанівна
учениця 11 класу
Кізнєцької загальноосвіт-
ньої школи І–ІІІ ступенів
Доманівської районної ради
Миколаївської області

Мета: осмислення міфопоетичних джерел одного із магістральних мотивів літератури — крилатість, його сучасна інтерпретація.

Завдання: з'ясувати походження мрії про політ людини; прокоментувати ряд міфічних образів; розкрити образи найпопулярніших героїв.

Символіка образу крил у художній літературі. Метафорична співвіднесеність з крилами характеризувала романтичні уявлення не тільки про ангелів, демонів, але й про психологічні якості душі, духовні цінності.

У концепті „політ“ полягає глибокий зміст, сходяться різні міфологічні і літературні сюжети й образи, першим серед яких є міф про Дедала та Ікара. З досліджених поезій Ш. Бодлера, В. Брюсова бачимо інтенсивні специфічні тенденції переосмислення сюжету Овідія, спробу змінити стереотип і презентувати щось нове.

Образ птаха є одним з популярних образів, який виступає в різних значеннях. Автори поезій здебільшого тяжіють до найбільш поширених та популярних образів: орла та лебедя.

Вічний образ творів мистецтва — образ ангела. Цієї теми торкалися Вольтер, Л. Толстой, Р.М. Рільке, І. Бунін, М. Цветаєва.

Висновки. Популярність концепту свідчить про те, що життя сучасної людини потребує віри й сподівань, що й виражається в образі крилатої людини — ангела, птаха. Спроба окреслити символіко-сміслові значення образу засвідчує фактичну універсальність цієї

структури й необмеженість її інсталяції в тіло культурного процесу.

■ ЧАСОПРОСТІР У РОМАНІ ВІКТОРА ГЮГО „СОБОР ПАРИЗЬКОЇ БОГОМАТЕРІ“

Троцюк Станіслава Володимирівна
учениця 11 класу загально-
освітньої школи № 33
м. Львова

Мета роботи: виявити особливості хронотопної організації роману та здійснити аналіз часопросторових конструкцій. Мета роботи передбачає виконання таких завдань:

- 1) опрацювати літературу, пов'язану із дослідженням хронотопу художнього твору;
- 2) охарактеризувати особливості історичного часопростору в романі „Собор Паризької Богоматері“;
- 3) з'ясувати символічний аспект часопросторових координат роману.

Актуальність роботи полягає в тому, що хронотоп у романі „Собор Паризької Богоматері“ В. Гюго ще не був предметом наукового дослідження.

Новизна роботи полягає в здійсненні аналізу історичного часопростору та символіки хронотопу в романі В. Гюго „Собор Паризької Богоматері“.

У „Соборі Паризької Богоматері“, що є одним із найяскравіших творів літератури французького романтизму, значення часопросторової організації твору важко переоцінити.

За допомогою історичного часопростору автор відтворив культуру і побут середньовічного Парижа. У першому розділі роботи зосереджено увагу на історичних постатях, які стають маркерами конкретної епохи, на хронотопі карнавалу, що відтворює сміхову культуру Середньовіччя, а також на центральних топосах роману: на Соборі Паризької Богоматері, Гревському майдані, Роландовій вежі тощо.

З'ясовуючи символічні аспекти часопросторових координат у романі, ми пропонуємо виокремлювати реальний часопростір, який у творі тісно пов'язаний з історичним та реалізується в згадках автора про людей, події, міста, ірреальний часопростір (часопростір сну, видіння, фантазії) та абсолютний часопростір (пояснює хід думок персонажів, їх прагнення, бажання і можливості). Також ми звертаємо увагу на часопросторові опозиції роману: свій — чужий; замкнений — розімкнений; закритий — відкритий; зовнішній — внутрішній; світло — темрява; горизонтальний — вертикальний. Кожна з цих характеристик дозволяє читачеві досягнути духовний і душевний світ персонажів та їх зв'язок із Парижем.

Отже, В. Гюго у своєму романі використав різноманітні категорії часу і простору, за допомогою яких створив неперевершену картину світу середньовічного Парижа та зобразив внутрішній світ головних героїв.

■ НАРОДНО-ПОЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЗИ В.М. ШУКШИНА (ОПОВІДАННЯ, ПОВІСТІ)

Чебан Ірина Анатоліївна

*учениця 11 класу Кислицької загальноосвітньої школи I–III ступенів
Ізмаїльського району Одеської області*

Взаємозв'язок літератури з народно-поетичною творчістю завжди був у полі зору літературознавців. Сьогодні в багатьох наукових роботах з такої проблематики підкреслено, що фольклорну традицію в літературі слід розглядати не тільки як систему художніх прийомів письменника, але і як світоглядну категорію. Адже орієнтація на фольклорні традиції впливає на формування концепції світу та людини, на саме розуміння письменниками специфічних рис національного характеру.

Орієнтуючись на такі підходи, ми звернулися до вивчення народнопоетичної основи прози В. Шукшина 1960–1970 рр. Проблема роботи полягає у визначенні впливу фольклорних традицій на оповідання та повісті митця. Метою дослідження було:

1. Визначити джерела самобутнього світогляду В. Шукшина.

2. Дослідити фольклорне підґрунтя як компонент жанрової структури (звернення до казкової традиції, пісень, прислів'я).

3. Визначити основні особливості сюжетотворення прози В. Шукшина. Дослідити оповідання та повісті митця на проблемно-тематичному, образному, мовно-культурному рівнях.

На основі дослідження зароблено висновки. Самобутність таланту письменника полягає у неповторному світобаченні, зображенні реальних людей як персонажів творів, у вмінні синтезу власної думки і психології селянства, у глибині передачі долі народу.

Дитинство у Сроствах, картини війни в пам'яті, повоєнні подорожі Батьківщиною, зустрічі з цікавими людьми обумовили становлення неповторного світобачення письменника. Проблематика творчості Шукшина представлена глибокими філософськими питаннями: місце особистості в історії („Гринька Малюгин“, „Штрихи к портрету“); питання моральності („Вечно недовольный Яковлев“, „Срезал“), сенсу буття („Суд“, „Упорный“, „Дядя Ермолай“); проблеми індивідуальності, індивідуальної свободи („Ваня, ты как здесь?“). Особливості сюжетотворення оповідань та повістей зумовлені використанням фольклорних жанрів. Саме синтез „живої“ селянської мови з жанрами фольклору надають неповторний стильовий колорит художньому світу письменника. Світ персонажів творів В. Шукшина представлений в основному селянами. Але кожен герой його творів має свій прообраз. Окрім того, кожен персонаж репрезентує характерну поведінкову модель.

Використання жанрового розмаїття фольклору робить прозу письменника неперевершеною, а сам фольклор посідає чільне місце в художньому світостворенні письменника.

■ СВОЕРІДНІСТЬ СИМВОЛІЧНОГО СЛОВА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТВОРЧОСТІ С. МАЛЛАРМЕ, І. АННЕНСЬКОГО, П. ТИЧИНИ)

Символ має два основних визначення. У риторичі символ — багатозначна інакомовність. Інше визначення належить О. Ф. Лосеву, який розуміє символ так: „Символ є знак у функції образу. Символ є образ у функції знака“.

Існує проблема визначення символу: таке специфічне, особливо для творчості символістів, поняття змішується з суміжними — знаком і образом. У своїй роботі ми спробуємо зрозуміти, чим специфічне символічне слово як особливий тип образного слова.

Усі поети, про яких іде мова, створювали вірші на рубежі XIX–XX століть. Це час кризи, переламу, війн, революцій. Переживання кризи втілило в собі декадентство — своєрідний світоглядний комплекс, основною суттю якого була оцінка наявної кризи як передвістя кінця світу.

Символізм — перша та найяскравіша модерністська течія. Усі символісти, незалежно від розуміння символу, особливим чином будували поетичне висловлювання. Особливості цієї побудови ми спробували зрозуміти, звернувшись до окремих творів.

Спіраючись на підрядковий переклад вірша С. Малларме „Дзвонар“, ми зробили його аналіз.

Особливістю вірша С. Малларме „Дзвонар“ є переплетіння смислів в одній картині. Кожне з отриманих зображень повноцінне саме по собі, але разом вони стають цілісними. Взагалі, сам Дзвонар — символ. Трактують цього символу може бути декілька. Найцікавіше те, що Малларме одночасно і створює цілісну картину, до якої підходить кожне з трактувань, але в той же час, граючи словами, указує на переплетення сенсів.

Наступний вірш, аналіз якого ми зробили, — твір І. Анненського „Ліра годинника“. У цьому вірші присутнє своєрідне співвідношення людського серця і годинника. На перший погляд, вони здаються окремими, але тут знову-таки має місце обмін смислами, який вказує на паралельне взаємопроникнення серця і годинника. Також символічне слово у вірші І. Анненського „Ліра годинника“ має виражену матеріальну конкретність.

Шевченко Поліна Петрівна
учениця 11 класу Донецької
гімназії № 92

Дещо по-іншому, ніж у поетів-символістів С. Малларме та І. Анненського, більш предметно представлена символічна структура висловлювання у вірші Павла Тичини „Квітчастий луг“. У ньому на тлі ранньої прекрасної осені, прощання з літом особливо гостро відчувається самотність. Що характерно, у цьому вірші Тичини йде вже помічений нами обмін смислами, так звана циркуляція смислів. Якщо спочатку людина і природа — два окремі сенси, то потім смисли об'єднуються, відбувається їх взаємопроникнення. Таким чином, шикуються тотожні відносини між природою і людиною. Можна сказати, що на цьому коло замикається: поет стає частиною Природи, яким він і є, з якої він і черпає своє натхнення.

Отже, проаналізувавши дані вірші, ми прийшли до висновку, що характерною ознакою, яка їх об'єднує, слід визнати специфічність символічного висловлювання — обмін смислами: одночасність матеріальної конкретності і абстрактності. Також ми відзначили, що Малларме у своїх творах більше звертається до потойбічного, містичного в закритому світі, майстерно використовуючи багатозначність символічних смислів слова, у той час як І. Анненський і П. Тичина наповнюють зміст своїх творів поетичними символами, більшою мірою пов'язаними з матеріальним світом. Усе це надає можливість визначити символічне висловлювання як буття-спілкування образу і знака. Образний, картинний бік твору постійно взаємодіє з відстороненими смислами.

Секція “Фольклористика”

Блага Олеся Володимирівна
учениця 10 класу
Ужгородського багатопро-
фільного ліцею “Інтелект” —
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 11
Закарпатської області

■ СПЕЦИФІКА ВЕСІЛЬНОГО ОБРЯДУ с. ДРАГОВЕ ХУСТСЬКОГО РАЙОНУ

Весільна обрядовість з її високою поетикою і драматичними діями залишається і досі найбагатшим і найцікавішим підрозділом сімейної обрядовості. На жаль, за останні десятиріччя втрачено багато компонентів величній весільній драми, її духовну сутність та морально-етичну спрямованість. Це підтверджують і наші спостереження.

Мета роботи — максимально точно відтворити закарпатський весільний обряд, показати не лише його красу, а й гуманістичну мудрість.

У написанні роботи використано розповіді старожилів, а також власні спостереження.

Структура роботи: вступ, два розділи, висновки та три додатки (весільні пісні, весільні фото 30–50-х років минулого століття та словничок драгівських діалектизмів).

Весільний обряд складався із трьох етапів. Найцікавішою обрядовістю відзначався власне весільний обряд. Завдяки численним діалогам (часто пісенним), які розігрувалися між учасниками свята, весільний день був динамічним і захоплюючим. Особливістю описаного нами закарпатського весільного обряду є те, що він супроводжувався весільними коломийками. Це вид народної пісенної творчості, що відзначається меланхолійністю, плавною, подібною до речитативу мелодією.

Доля закарпатських українців як етнічної групи нашого народу була нелегкою, але ця гілка українства зуміла зберегти себе завдяки високій національній самосвідомості.

Блищик Марія Олексіївна
учениця 10 класу
Володимирецького районного
колегіуму Рівненської області

■ ЛЕГЕНДИ ТА ПЕРЕКАЗИ НА ТОПОНІМІЧНІЙ КАРТІ с. ВЕЛИКІ ТЕЛКОВИЧІ

Вивчення легенд і переказів має велике виховне і пізнавальне значення.

Цінний внесок до теоретичної розробки українських легенд та переказів зроблено О. Деем, І. Франком, Б. Гнатюком.

Крім загальноукраїнських легенд і переказів, є ще і регіональні.

Увагу даної роботи зосереджено на невеликому об'єкті — селі Великі Телковичі Володимирецького району.

Предмет дослідження — легенди і перекази, пов'язані з гідронімічними і топонімічними назвами. Робота має як локальний, так і глобальний характер — записати, систематизувати і таким чином зберегти твори народного епосу, які в радіаційній Чорнобильській зоні так швидко губляться і зникають, як і саме населення краю.

Легенди і перекази за змістом і формою відрізняються від казки та міфу. Умовно класифікацію телковицьких легенд і переказів можна подати так:

- твори, пов'язані з топонімічними і гідронімічними назвами;
- легенди та перекази з оригінальними міфічними сюжетами;
- легенди і перекази про родинні стосунки;

- про перетворення людей на тварин і рослини.

У досліджуваному об'єкті зафіксовано найбільше легенд і переказів топонімічного характеру.

У багатьох творах місцевого народного епосу присутній образ річки та її вод. Божа кара за людську байдужість постає в образі телковицьких озер.

Сюжети топонімічних творів історичного характеру стосуються війн, заробітків, служби в армії.

З опрацьованого матеріалу постає моральний досвід телковчан, котрий засвідчує, що одвічно в селі цінувалися доброта, працьовитість, засуджувалися байдужість та скупість.

Робота стане у пригоді дослідникам фольклору Володимиреччини, учням середніх класів при вивченні народного епосу та жителям села Великі Телковичі як цінний історичний матеріал.

■ УКРАЇНСЬКИЙ ВІНОЧОК В ЕТНОГРАФІЇ ТА ФОЛЬКЛОРИ

Тема науково-дослідницької роботи є актуальною, тому що втілює в собі народні звичаї та духовні традиції, національну культуру та моральні засади обрядів, в яких використовувався український віночок.

Метою даного дослідження є заглиблення в особливий прадавній пласт культури носіння, використання, виготовлення, зберігання та ставлення до українського віночка, а саме: висвітлення і обґрунтування того, що протягом століть віночок був в Україні обов'язковим і особливим елементом дівочого строю, невід'ємним образом українського фольклору.

Об'єкт даного дослідження: український віночок.

Предметом даного дослідження є: необхідність фіксації локальних зразків обрядових дійств із використанням весільних вінків на прикладі одного села, родини (с. Шляхова Бершадського р-ну Вінницької обл.).

Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, списку використаних джерел та додатків. Перший розділ „Різновиди українських віночків та їх опис“ подає відомості про класифікацію та характеристику віночків. Другий розділ „Вінкоплетіння“ знайомить з особливостями вінкоплетіння, розмаїттям форм і техніки їх виготовлення. Третій розділ „Весільні вінки мого села“ розповідає про використання весільних віночків одного села, окремої родини. Четвертий розділ „Пісенний фольклор Східного Поділля про вінок“ містить зібраний та записаний пісенний фольклорний матеріал. Особливу цінність мають локальні варіанти подільського весілля, зокрема обряд, записаний у с. Шляхова, де на фоні загально-подільської картини простежуються особливі ознаки використання вінків, не характерні для інших регіонів.

У висновках узагальнено досліджений матеріал та висловлено власну думку автора щодо результатів дослідження. У додатках подаються світлина із зображенням різних видів вінків, сімейні весільні фото.

У написанні роботи використані зібрані та записані спогади і фольклор з уст жителів сіл Шляхова, Тернівка, Джулінка Бершадського р-ну Вінницької обл., методична література, краєзнавчі альманахи, навчальні посібники з українознавства, хрестоматійні збірники з народознавства, словники та інтернет-джерела.

Бондарина
Людмила Володимирівна
учениця 10 класу Шляхівської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів с. Шляхової
Бершадського району
Вінницької області

■ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ЗОБРАЖЕННЯ ІСУСА ХРИСТА ТА ДІВИ МАРІЇ В УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДКАХ МИКОЛАЇВЩИНИ

Мета роботи полягає у визначенні художньої своєрідності та символічного навантаження образів Ісуса Христа, Діви Марії в народнопісенній творчості, зокрема, в колядках Миколаївщини.

Завдання дослідження полягає в тому, щоб виокремити групи фольклорних творів, у яких використано образ Ісуса Христа та Діви Марії; дослідити специфіку поетичного осягнення образів Коляди, Ісуса Христа, Діви Марії в українському фольклорі; визначити своєрідність відтворення та використання образів Ісуса Христа і Діви Марії в колядках Миколаївщини.

Об'єкт — жанри зимової календарно-обрядової творчості, в яких використано образи Коляди, Ісуса Христа, Божої Матері.

Предмет — своєрідність відтворення образів Ісуса Христа, Діви Марії в окремих жанрах календарно-обрядової творчості, зокрема, колядках Миколаївщини.

Висновки: в роботі подано осмислення концептуальних складових христології та маріології. Систематизовано народнопісенний матеріал, у якому наявні образи Коляди, Божої Матері, Ісуса Христа в українському пісенному фольклорі. На основі груп фольклорних творів розкрито символічний зміст образів, визначено тенденції в їх символічному навантаженні. До того ж, у роботі узагальнено відомості про специфіку використання образів Божої Матері та Ісуса Христа в різних жанрах українського фольклору. Важливого

Веревська
Катерина Олегівна
учениця 11 класу
Миколаївського ліцею
“Педагог” Миколаївської
міської ради

значення у формуванні наукової новизни науково-дослідницької роботи набуло вивчення окремих колядок, зібраних на Миколаївщині.

■ СУЧАСНІ ЗАПИСИ ДИТЯЧОГО ФОЛЬКЛОРУ В СЕЛАХ КАМ'ЯНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Гудков Владислав Сергійович
учень 11 класу Кам'янської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2 Кам'янської районної ради Черкаської області

Мета цієї роботи — зібрати й проаналізувати різновиди традиційного та сучасного дитячого фольклору Кам'янщини.

Досягненню мети сприяло вирішення таких завдань:

- проведення польових досліджень у селах Кам'янського району;
- збирання, аналіз та опис зразків дитячого фольклору;
- виявлення ознак синкретизму в дитячому фольклорі;
- дослідження особливостей функціонування жанрів дитячого фольклору Кам'янщини.

Актуальність дослідження. В умовах розвитку сучасної цивілізації дитячий фольклор невинно слабне, згасає. А все це жива пам'ять наших предків, це скарбниця невичерпної мудрості. Дослідження фольклору Кам'янщини в регіональному аспекті проводилося дотично. Нами зібраний матеріал, який може послугувати основою для створення сучасного збірника дитячого фольклору.

Суть дослідження полягає в тому, що вперше досліджуються сучасні записи зразків дитячого фольклору, здійснені в селах Кам'янського району за останні два роки, що дозволяє простежити функціонування кожного жанру й з'ясувати динаміку його розвитку. У роботі здійснено спробу вивчення сукупності питань, що стосуються видів дитячого фольклору Кам'янщини.

Зібравши й дослідивши зразки дитячого фольклору, ми з'ясували, що вони поділяються на дві групи: 1) твори дорослих для дітей; 2) дитячі твори.

Досліджено поетику, систему образів, художньо-зображувальні засоби мови, специфіку звукоритмічної оболонки найпоширеніших творів у селах Кам'янського району.

Результатом дослідження стало створення збірника „Дитячий фольклор Кам'янщини“, його можна використати для поглиблення знань учнів на уроках української літератури, народознавства, українознавства, а також у роботі літературних гуртків.

■ ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ УКРАЇНСЬКИХ ЗАГОВІРНИХ ТЕКСТІВ (НА ПРИКЛАДІ ЗАМОВЛЯНЬ, ЗІБРАНИХ У СЕЛАХ АРЦИЗЬКОГО РАЙОНУ)

Дімова Світлана Петрівна
учениця 10 класу Холмської загальноосвітньої школи I–III ступенів Арцизького району Одеської області

Метою дослідження є збір народних замовлянь у селах Арцизького району та аналіз структури зібраних текстів. Для реалізації поставленої мети виконані такі завдання: опрацювати теоретичний матеріал; провести опитування населення; зібрати замовляння з уст мешканців; дослідити структуру, поетичність зібраних текстів.

Об'єктом дослідження є народні замовляння.

Висновки: лікувальні замовляння складаються з двох основних частин. Перша частина описує прояв хвороби і характеризується процесом її пошуку і впізнання, друга частина складається зі знешкодження і послідовного висилання-знищення хвороби. Поетика замовлянь тісно пов'язана із „силою“ слова. Тому тексти надзвичайно насичені художніми засобами. Основним граматичним показником замовлянь є форма дійсного способу дієслів-присудків. Звертання — також особливий елемент структури українських заговірних текстів. Граматичними засобами вираження бажання в текстах українських замовлянь є частки „щоб“, „нехай (хай)“ при предикаті, вираженому дієслівною формою дійсного способу чи інфінітивом.

■ “З ГЛИБИН НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ” (НА ОСНОВІ ФОЛЬКЛОРНИХ МАТЕРІАЛІВ, ЗІБРАНИХ У СЕЛІ НОВОВ’ЯЗІВСЬКОМУ ЮР’ІВСЬКОГО РАЙОНУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Робота „З глибин народної творчості“ укладена на матеріалі фольклорних записів у селі Новов’язівське Юр’ївського району Дніпропетровської області.

Об’єкт дослідження — пісенний фольклор Дніпропетровщини.

Джерельною базою дослідження є зібрані записи усних розповідей, фото-, аудіо- та відеоматеріали, що складають додаток до роботи.

Новизна роботи полягає в тому, що представлене дослідження здійснюється вперше, має регіональну специфіку, всі його ланки базуються на місцевому матеріалі, зібраному під час фольклорної експедиції в селі Новов’язівське Юр’ївського району Дніпропетровської області.

Мета роботи — зафіксувати й описати зібрані фольклорні матеріали.

У роботі подано інформацію про дослідників фольклору Дніпропетровщини, носіїв фольклору села Новов’язівське, класифіковано зібрані народні пісні та проаналізовано кожен їх вид, зроблена порівняльна характеристика пісенного фольклору Дніпропетровщини та фольклору, що побутує в селі Новов’язівське Юр’ївського району Дніпропетровської області. Зібрані фольклорні матеріали подані в додатку до роботи (аудіо- та відеоматеріали, перелік пісень).

Одержані результати можна використати під час викладання запроваджуваних спецкурсів „Фольклор і література Нижньої Наддніпряни“, „Музична фольклористика“, для формування репертуару місцевих музичних колективів та укладання фольклорної збірки. Робота може бути цікавою фольклористам, філологам, учителям історії, літератури, класним керівникам, працівникам краєзнавчих музеїв, закладів культури з метою використання на заняттях, у виховних та культурно-масових заходах.

*Друзь Катерина Павлівна
учениця 11 класу
Дніпропетровського
педагогічного коледжу
Дніпропетровського національного університету
імені Олеся Гончара*

■ ОБРАЗ ВЕДМЕДЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ

Актуальність дослідження полягає в тому, що вірування, обрядова культура та фольклор нашого регіону більше п’ятдесяти років не вивчалися вченими-фольклористами та етнографами, бо фольклорно-етнографічна школа була знищена тоталітарним режимом, тому це дослідження буде посильним внеском у вивчення духовної культури наших земляків-слобожан.

Мета дослідження: проаналізувати образ ведмедя у слов’янській міфології та українському фольклорі, окреслити специфіку цього образу у світогляді та фольклорі слобожан як у давнину, так і в наші дні.

Для цього нам необхідно було вирішити такі завдання:

- опрацювати дослідження вчених-фольклористів, окреслити місце образу ведмедя у слов’янській міфології;
- простежити, як реконструювався цей образ на різних етапах розвитку фольклористики;
- розглянути місце і роль цього звіра в українському фольклорі, зокрема в казках, прислів’ях, загадках та повір’ях;
- проаналізувати специфіку образу ведмедя у слобожанському фольклорі;
- на матеріалі, зібраному у фольклорно-етнографічній експедиції селами Слобожанщини, визначити, чи зберігся образ ведмедя у віруваннях, казках та прислів’ях наших земляків до сьогодні.

Опрацювавши публікації фольклористів кінця ХХ — початку ХХІ століття, ми прийшли до певних висновків: у фольклорних працях науковців, що досліджували світогляд слов’ян, ведмідь представлений як тотемна тварина, яка має зв’язок через середовище пересування, місцезнаходження (барліг) із Потойбічним Світом, це звір, що здатний до перетворень (напівлюдина — напівтварина). Ведмідь має зв’язок із слов’янським богом скотарства Волосом-Велесом, який фігурує в давніх ведмежих ритуальних культурах, особливо у населення Сибіру і Далекого Сходу Росії. Ведмежі лапи довгий час залишалися оберегом росіян, а шкури, шерсть використовувались слов’янами у народній медицині. Цей звір пов’язаний із мисливством як одним із основних промислів наших предків.

Цей звір — тотем у слов’ян, має безліч імен (словник Даля фіксує 37). Ось деякі із них: „зверь, черний зверь, лесник, раменский, урманний, Михайло Иванович Топтыгин, косолапый, куцый, леший, лесной черт, Потапыч, бирюк“. Образ ведмедя має три класифікації у мисливців, із ним пов’язані „ведмежі свята“, весняна обрядовість, безліч народних прикмет, повір’їв та календарних дат.

Більшість фольклористів констатує той факт, що образ ведмедя своїм корінням сягає у поганство і є амбівалентним. З одного боку, це смілива і розумна тварина, має велику силу, може стояти (як і людина) на задніх лапах, а

*Колесник
Вікторія Вадимівна
учениця 11 класу Харківської
гімназії № 47 Харківської
міської ради Харківської
області*

з іншого — це хазяїн лісу, тварина — ласун меду, ягід, грибів тощо. Разом із тим, у міфах та народних оповідях, записаних фольклористами, ведмідь постає сексуальною твариною, може мати шлюбні стосунки із жінкою, яка народжує від нього дітей. Це знайшло відбиття у казкових сюжетах, прислів'ях слов'ян, міцно вкоренилося у світогляді наших предків і збереглося у підсвідомості українців до наших днів.

Неоднозначними у структурі казок про тварин є і функції ведмедя. Він виступає „антагоністом“, який хоче помститися людині чи іншим героям казки, або позитивним персонажем („помічником“). Як „антагоніст“ він шкодить, прагне обманути свою жертву, але і сам піддається обману, допомагаючи ворогу, тобто ведмедя використовують інші персонажі казки.

У чарівних казках ця тварина показана тотемом давніх слов'ян. Отже, образ ведмедя у цих казках є більш архаїчним. Серед функцій звіра є зв'язок із чарівними предметами, які допомагають йому в тій чи іншій ситуації.

Образ ведмедя — лісового воеводи — знайшов своє відображення у багатьох прислів'ях, приказках і загадках українців, росіян і білорусів. Хоча це вайлувата тварина, але народ у першу чергу з ним пов'язував силу, міць, спритність. Про ведмедя люди боялися говорити погане, бо він — священна тварина, яка має зв'язок із потойбічним світом. У давнину мисливці навіть залишали йому на пенюку здобич після полювання. Ведмідь — хазяїн лісу, велика тварина, з якою, за повір'ями, людина дружила, а з іншого боку — це зле лісове чудовисько, про якого боялися голосно говорити. В українців ведмідь — „Михайло“, „куций“. Образ цього звіра, як і вовка, є в прислів'ях і казковому епосі амбівалентним: поєднує в собі як позитивні, так і негативні характеристики. Хоча він не хижак, але „лісовику рідний брат“, може накинутись на людину.

Нам удалося зафіксувати 40 прислів'їв і приказок про ведмедя. Їх ми згрупували таким чином: прислів'я, що відображають удачу і повадки ведмедя, а значить і людини; що характеризують різні сутності ведмедя; які виділяють таку рису, як „медоїдство“ та пивоваріння; що вказують на вайлуватість, недоумкуватість, лінь ведмедя, а значить і людини; що носять застережливий характер відносно ведмедя; що відбивають закони людського співжиття; пов'язані із полюванням на ведмедя. Більшість прислів'їв носить повчальний зміст. У деяких виразах ведмідь фігурує як невдаха, а не покровитель людини чи ворог.

Проаналізовані фольклорні матеріали (повір'я, казковий епос, прислів'я, приказки, загадки, народні прикмети) дозволяють нам визначити наявність культури ведмедя в українців у таких площинах:

- 1) повір'я, пов'язані до „природного“, живого чи мертвого ведмедя — „хазяїна лісу“;
- 2) складний сплав вірувань відносно ведмедя-перевертня, в якого перетворювалась людина в силу певних обставин;
- 3) комплекс звичаїв і обрядів, пов'язаних із перевдяганням у ведмедя (Масляна).

У кінці XIX — на початку XX століття фольклор Слобожанщини, зокрема Куп'янщини та деякі інших районів Харківщини, почали досліджувати В. Іванов та І. Манжура. Образ ведмедя зафіксований ними у казках, повір'ях, народних прикметах.

Протягом останніх п'яти років фольклорно-етнографічними експедиціями нашої гімназії були проведені польові дослідження у Харківському регіоні, зокрема у селах Богодухівщини, Зміївщини та Лозівщини, а також у деяких приміських селах. Експедицією було обстежено вісім сіл Харківської області (Єлизаветівка, Краснопавлівка, Панютине, Велика та Мала Данилівка, Проходи, Геніївка, Олексіївка). Усі вони по-різному віддалені від Харкова, є як україномовними, так і населеними пунктами, де говорять російською чи то „суржигом“. Опитано було 25 мешканців цих сіл віком від 70 до 89 років, а також 15 підлітків віком від 12 до 15 років.

Опрацювавши фольклорний матеріал, зібраний нашою експедицією, ми прийшли до висновку, що ведмідь у свідомості слобожан постає добрим звіром, який не шкодить людині. Його шкура і жир мають велику лікувальну силу. У часи, коли ведмеді водилися в цих краях, на них полювали. У небилицях чи то бувальщинах переплелися реальність і вимисел, народна уява і прадавній світогляд слов'ян про те, що ведмідь — перевертень. Ведмідь — не хижак, тому люди не бояться його, бо він, на відміну від вовка, не шкодить їм. Зібрані експедицією матеріали свідчать, що образи вовка і ведмедя найбільше закарбувалися у підсвідомості наших земляків. Перший із них — як негативний персонаж казок і більшості прислів'їв, а ведмідь — як позитивний. В уяві дітвори — добрий, великий звір, що любить мед. Із ведмедем наші земляки пов'язують поведінку людини у певних побутових ситуаціях. Прикладом цьому — народні прислів'я-приповідки, у яких народ насмішувато вказує на незграбність людини, вайлувату ходу, лінь, інколи неохайність. Наприклад: здоровий, як ведмідь, товстий, як ведмідь, клишоногий, як ведмідь, виліз, як ведмідь із барлогу, весь патлатий, ведмідь на вухо наступив. Саме це і знайшло відображення у фольклорі Слобожанщини.

■ ВЕСІЛЛЯ НА НОВГОРОД-СІВЕРЦІНІ: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ

Науково-дослідницька робота має 27 сторінок тексту і 18 сторінок додатків, що містять ілюстрації, фотографії, відео- та аудіозаписи. Робота складається зі змісту, вступу, трьох розділів та висновків, подано список використаних джерел.

У вступі розкрито значення роботи, її мету, актуальність та складність. Вибір теми наукової роботи зумовлений її актуальністю. Досліджувався весільний обряд на Новгород-Сіверщині у минулі часи та на сучасному етапі з метою порівняльного аналізу з традиційним українським весіллям та через ставлення до обрядовості сучасної молоді. У I розділі міститься узагальнений аналіз шлюбних традицій та весільних обрядів українського народу на основі вивчення наукових джерел; II розділ подає опис традиційного весілля в селі Лизунівка початку ХХ ст.; у III розділі досліджується сучасний шлюбний обряд та ставлення молоді до цієї визначної події в житті.

Висновки підтверджують актуальність, наукову новизну дослідження. Весілля на Новгород-Сіверщині має спільні риси з весіллям в інших місцевостях України, але й відзначається своєрідними, притаманними тільки даній території звичаями та піснями. Сучасний обряд зберіг давні традиції, але й набув нових. Наукова робота має допомогти молоді краще пізнати здобутки народної культури, що мають велике моральне й соціальне значення. Матеріали роботи можна використати під час уроків з історії та літератури рідного краю, під час постановок учнівського театру.

Кравченко Катерина Євгенівна
учениця 11 класу Новгород-Сіверської гімназії № 1 імені Б. Майстренка Чернігівської області

■ ІНТЕГРАЦІЯ ПОХОВАЛЬНИХ ПІСЕНЬ БОЙКІВ У ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНУ СИСТЕМУ ПІВНІЧНОЇ ДОНЕЧЧИНИ

На сучасному етапі розвитку української незалежної держави як ніколи важливим є звернення до культурних цінностей нашого народу, ознайомлення з його фольклорною спадщиною, установлення історичної справедливості, що й обумовлює актуальність нашого дослідження, метою якого є докладний опис і аналіз фольклорного матеріалу, зокрема поховальних пісень, за результатами польових досліджень, проведених у селах Михайлівка, Яковлівка Олександрівського району Донецької області, куди 1951 р. були примусово переселені з Бойківщини.

Відповідно до поставленої мети визначені завдання дослідження: 1) проаналізувати стан досліджуваної проблеми у фольклористичній, етнологічній, історичній літературі; 2) провести власні польові дослідження фольклорного матеріалу в зазначених селах Донецької області; 3) зробити детальний аналіз зібраного фольклорного матеріалу, класифікувати його, дослідити динаміку змін, що відбулися в ньому упродовж 1951–2009 рр.

У процесі польових досліджень, зроблених нами упродовж вересня – грудня 2009 р. на означених територіях, було зібрано й записано 11 пісень, 10 з яких визначено як поховальні пісні (8) та псалми (2), що на підставі ґрунтовного їх аналізу дало можливість зробити такі висновки: 1) поховальний фольклор побутує на території с. Михайлівка, Яковлівка Донецької області; 2) фонд досліджуваних поховальних пісень суттєво поповнився внаслідок інтеграції у фольклорно-етнографічну систему Північної Донеччини поховальних пісень бойків, примусово переселених на територію Донеччини в 1951 р.; про належність цих пісень до фольклорної спадщини етносу бойків свідчать особливості тематики, фонетичні особливості їх виконання, 3) поховальні пісні депортованих бойків упродовж другої половини ХХ — початку ХХІ століття зазнали трансформацій, що підтверджує наявність у текстах пісень російських кальок, фонетизмів; у фольклор бойків увійшли пісні, які за своєю тематикою суттєво відрізняються від етнічних поховальних пісень Бойківщини.

Набієва Єльвіна Арифівна
учениця 11 класу Слов'янського педагогічного ліцею Слов'янської міської ради Донецької області

■ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВІ ПІСНІ КОЗАЦЬКОГО І ЧУМАЦЬКОГО ЦИКЛІВ

**Нарожна
Вероніка Вячеславівна**
учениця 11 класу
Полтавської гімназії № 21

Найдавніші за походженням — козацькі пісні, які виникли в XV–XVI ст. з появою козацтва. Вони відтворюють реальні факти і явища, створюють ліричний образ козака, його внутрішній світ, передають романтику козацької волі. Головна тематика козацької пісенності: прощання козака з рідними та від'їзд з дому, козацький побут, смерть козака та ін.

Чумацькі пісні — своєрідний за тематикою та змістом цикл суспільно-побутової лірики. Головні мотиви чумацького циклу: зимова підготовка до чумакування, оспівування рідного життя чумака, будні чумацької валки тощо.

Козацька та чумацька пісенність чарує своєю поетичною красою. Неповторність пісень розкривається насамперед в особливостях поетичної мови: вона стисла, влучна, образна (картинна). Яскраво зобразити події допомагають різні стилістично-поетичні прийоми та засоби — словосполучення-тавтології, прикладка, дієслівне римування, риторичні фігури.

Козацька та чумацька тема у всі часи приваблювала увагу митців слова. Використовувалися козацькі та чумацькі мотиви у творчості Г. Квітки-Основ'яненка, Марка Вовчка, Т. Шевченка, Панаса Мирного та ін.

Присутність чумацької та козацької пісні (то в трактуванні теми, то в тонально-емоційному звучанні картини) бачимо на мистецьких полотнах І.К. Айвазовського, А.І. Куїнджі, О.Д. Орловського, С.І. Васильківського, Л. Жемчужникова та ін.

Емоційна глибина та образне багатство козацької і чумацької пісенності, що розкриває широку картину життя цілої суспільної групи народу, ще не вичерпані.

■ ЧУМАЦЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ

**Погодаєв
Олександр Дмитрович**
учень 11 класу загально-
освітньої школи
I–III ступенів № 13
м. Сімферополя Автономної
Республіки Крим

Серед величезної різноманітності українських пісень об'єктом мого дослідження стали чумацькі народні пісні. Чумацькі пісні — тематична група української станової (суспільно-побутової) лірики, зміст якої відображає життя і побут чумацтва.

Метою дослідження було: з'ясувати роль чумацьких пісень у фольклорі і становленні українського народного мистецтва, їх вплив на подальший літературний процес.

Завдання дослідження:

- показати віддзеркалення, відбиття в українських піснях чумацьких походів до Криму, історичних подій та реалій;
- простежити тематику, героїв, жанрову своєрідність, художні особливості чумацьких пісень, пов'язаних з Кримом;
- дослідити, як історичні події подані в ліричному заломленні (що викликає позитивні, а що негативні емоції), виявити етичні уроки чумацьких пісень;
- показати використання чумацьких пісень кримської тематики в літературі, музиці і живописі.

Для досягнення поставлених цілей і завдань використані аналітичні методи і метод компаративного аналізу. Були проаналізовані збірки українського народного фольклору („Співаємо разом“, „Українські народні пісні“ та ін.), монографії і критичні роботи. Основними темами чумацьких пісень були: збори чумака в дорогу і вихід із села чумацьких валок; дорожні пригоди; повернення чумаків додому.

Висновки дослідження:

- найвагомим пластом у фольклористиці будь-якого народу є народні пісні — вираження історичного самопізнання народу, лірично переломлене в душі і передане як моральні уроки для себе і наступних поколінь;
- чумацькі пісні дають багатющий пізнавальний матеріал щодо соціальної і психологічної характеристики самого чумацтва, особливостей цього промислу;
- матеріалом для пісенної символіки послужив об'єктивний реальний світ, види трудової діяльності, обрядові дійства, військові події та мандрівки, найбільше яких випадало на долю українських чумаків;
- велика частина пісень згрупована за тематикою навколо основних ліній чумацького побуту;
- вирушаючи в дорогу, чумаки в піснях описували свій шлях, небезпеку походів, різні події. Описували вони і свої почуття, настрої, тугу за рідною домівкою; тому вже з моменту появи пісні поділялись за жанром на історичні та ліричні.

У процесі дослідження було зауважено, що, попри достатньо серйозно вивчений і зібраний український фольклор, чумацькі пісні залишилися ще в стадії збору матеріалу і його аналізу, тому актуальність даної роботи полягає в тому, що тут подана спроба систематизувати зібраний матеріал з розрізнених нечисленних джерел.

■ ОБРЯДОВІ ПІСНІ СЕЛИЩА БОРІВСЬКЕ ЯК ОДИН ІЗ ЖАНРІВ ФОЛЬКЛОРУ

Великою таємницею є незбагненна сила народної творчості, яка ввібрала в себе конденсовану пам'ять поколінь.

Найбільший масив фольклору становить народна поетична творчість.

Актуальність обраної теми — це утвердження принципів загальнолюдської моралі (правди, справедливості, доброти, краси).

Ці моральні цінності споконвіку були притаманні українському народові. Без знання традицій, звичаїв, історії рідного краю неможливо виховати справжнього громадянина суверенної держави.

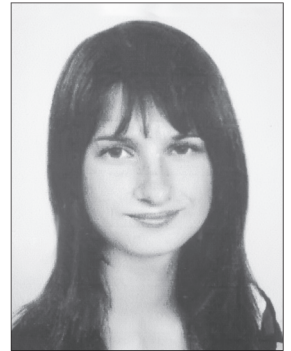
Мета наукової роботи — розкрити жанрову специфіку обрядових пісень селища Борівське.

Завдання наукової роботи:

- оглянути досвід учених-фольклористів під час вивчення обрядових пісень;
- визначити жанрову специфіку обрядових пісень селища Борівське;
- підготувати матеріал для збірки „Обрядові пісні селища Борівське“.

Методи: пошуковий, дослідницький, науковий.

Аналіз показав, що обрядовий фольклор являє собою багатожанрове явище. П'ять жанрів обрядових пісень чітко різняться між собою.

Раскидна Галина Андріївна
учениця 11 класу середньої загальноосвітньої школи I–III ступенів № 19 м. Северодонецька Луганської області

■ ФОЛЬКЛОР ЯК ДЖЕРЕЛО ПОЕТИКИ АВТОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

Поетика діаспорної мовотворчості становить значний науковий інтерес передусім тому, що вона є показовим відтворенням процесів і подій, які відбуваються у сфері духовної культури українського зарубіжжя, засвідчує, що творче утвердження українських авторів поза межами етнічної батьківщини, у чужомовному та чужокультурному середовищі пов'язане з потребою, намаганням зберегти й утвердити ознаки національної самобутності, національно орієнтованого типу творчості тощо.

Мета пропонованого дослідження — це розгляд фольклорних джерел поетики авторів української діаспори, визначення протяжності народнопоетичної традиції, її збереження авторами в чужомовному середовищі.

Матеріал дослідження становлять поетичні тексти — зразки сучасної поетичної мовотворчості авторів української діаспори, в яких зафіксовано виразні впливи фольклорних жанрів, передусім — народної загадки та народної пісні.

Найвиразніше на поетику авторів української діаспори вплинули народна загадка та народна пісня. Закодовані в поетиці цих фольклорних жанрів міфопоетичне, образне мислення народу, його давні вірування знаходять вираження й продовження в авторській поетичній творчості поза межами етнічної України.

Загадка — це специфічний жанр фольклору, особлива ускладнена форма пізнання, в якій відбито уявлення наших предків про будову світу, про стосунки людини з природою тощо. Закладені в ній параметри специфічного бачення зовнішнього світу знаходять відображення і в діаспорній поезії. Зокрема, про це свідчать індивідуальні інтерпретації образів небо, хмари, сонце, місяць. Для їх індивідуальної художньої репрезентації поети активно звертаються до скарбниці загадки, творчо використовують і розвивають характерні для неї образні паралелі, асоціативні зв'язки, метафори тощо.

Виявлені у мовно-естетичній системі діаспорної поезії ознаки фольклорності пов'язані із впливом естетики й образності народної пісні на поетичну свідомість Б. Рубчака, Б. Бойчука, В. Вовк та інших авторів. Найвиразніші ознаки продовження народнопісенної традиції зафіксовано на рівні використання діаспорними авторами популярних зачинів, моделей, мотивів і образів, характерних для різних жанрів народної пісні.

Сюта
Святослав Богданович
учень 11 класу
Скандинавської гімназії
м. Києва

■ СИМВОЛИ СВЯТОСТІ І БОЖЕСТВА У ЗАМОВЛЯННЯХ ОВРУЧЧИН

Тимошенко
Світлана Станіславівна
учениця 11 класу Овруцької
загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 4
Житомирської області

Мета дослідження: записати тексти замовлянь від жителів Овруцького району, дослідити символи святості і божества в замовляннях.

Тема є актуальною, тому що дане дослідження допомагає вирішити найважливіше із наших завдань як національної спільності: пізнати себе, зрозуміти коріння духовної культури Полісся, адже наша сучасна духовна культура може бути повною і зрозумілою тільки після з'ясування тих першопочатків, що сформувалися і утворилися протягом століть і є душею народної культури, яка не дає їй загинути навіть у найжорстокіших катаклізмах нових часів.

У першому розділі проаналізовано вивчення замовлянь на різних етапах розвитку суспільства.

В основній частині роботи досліджено і розкрито символічне значення таких святих і божеств у замовляннях: Господа Бога, Божої Матері, Святого Духа, місяця, сонця та зір. Показано, що Господь Бог у замовляннях — це верховна сила, яка стоїть вище всіх святих, керує ними; Божа Мати — це господиня величезного світового дому, яка повсюди дає лад і стежить за добробутом; Святий Дух — символ третьої особи Трійці, діючої сили божественного натхнення; місяць — нічне божество, повновладний „князь“ нічного світу; зорі — символ жіночого божества, світла, вічності, довершеності, краси; сонце — „денне“ божество замовлянь.

Отже, дане дослідження символів святості і божества у замовляннях Овруччини — внесок у вивчення малодослідженого жанру фольклору — замовлянь.

■ БУКОВИНСЬКА КОЛИСКОВА ПІСНЯ — ФЕНОМЕН ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Тітін Пріна Пригорівна
учениця 11 класу Купського
навчально-виховного комп-
лексу Глибоцького району
Чернівецької області

Мета науково-дослідницької роботи — проаналізувати особливості змісту (образів), колориту і засобів естетичного впливу буковинських колискових пісень на особистість дитини. Актуальність даної теми полягає в тому, що необхідно довести безперервність традиції, цінність колискової пісні як неоціненного засобу впливу на розвиток дитини, на майбутню особистість громадянина своєї держави.

Предметом нашого дослідження є записи буковинських пісень, які побутують у нашому краї. Новизна дослідження полягає в тому, що колискові пісні Буковини є малодослідженими. Колісанка — це перший поетичний твір, з яким зустрічається дитина вже в перші дні свого життя. Колісанки несуть у собі емоційно насичену функцію встановлення контакту між матір'ю та немовлям. Нашу колискову можна було б називати першою енциклопедією українознавства, оскільки вона ознайомлює дитину зі світом рідного етносу, його мовою, релігією, історією, культурою, звичаєвістю, через це дитина отримує перші уявлення про народні ідеали, про добро та зло. Мотиви та образи буковинських колискових пісень дещо своєрідні, хоча мають багато спільного з колисковими усієї України. Так, найстійкішим з усіх мотивів, який з'являється в більшості творів, є запрошення сну до дитини. Це досягається закликанням персоніфікованих образів Сну та Дрімоти, а також Кота. З'являються і образи птахів (голуба, зозулі, журавля).

На відміну від українських колискових пісень, у румунських колісанках відсутні такі міфічні образи, як Сон, Дрімота, Кіт. Стрижневим образом є мати та сама дитина.

■ ДИТЯЧІ КОЛЯДКИ ТА ЩЕДРІВКИ СТАРОВИЖІВЩИНИ

Дитячі колядки та щедрівки є невід'ємною частиною зимової календарної обрядовості Старовижівщини. Мета наукової роботи — проаналізувати новорічні пісні, які виконували діти під час Різдвяних свят у селах району, з'ясувати динаміку їх побутування та образну специфіку.

Актуальність роботи зумовлена недостатньою кількістю локальних досліджень, які найвиразніше показують функціонування фольклорної традиції окремого регіону. Наукова новизна дослідження визначається тим, що в ньому аналізуються дитячі колядки та щедрівки, які побутують на Старовижівщині. У науковий обіг уведено польові фольклорні матеріали, зібрані під час спеціальних експедицій.

Дитячі колядки та щедрівки виконуються жваво, найчастіше однією дитиною, рідше — невеликим гуртом (двома-трьома дітьми) в сінях або в оселі. Показовою їх рисою у досліджуваному районі є те, що за частотністю виконання пісенних текстів та територією поширення, колядки перевершують щедрівання. Зафіксовано 25 колядок і 11 щедрівок. В окремих селах району, де відсутня традиція посівання, після щедрівання проголошували віншування.

Дитячі колядки та щедрівки законсервували багато образів, які є досить стійкими і спираються на глибину образної інформації дитини. Серед основних виділяємо три групи: образи-адресати; образи, які символізують плату за виконані пісні; зооморфні та орнітологічні образи. Для пісень, які виконують діти, характерні такі мотиви: величальні, аграрні, побажання добробуту та жартівливі. Хоча колись багата й динамічна фольклорна система Західного Полісся сьогодні значною мірою втратила свій первісний вигляд, однак жителі краю зуміли зберегти основу колоритної та самобутньої з огляду на регіональну специфіку дитячої календарної обрядовості зимового циклу.

Фешук Інна Анатоліївна
учениця 11 класу навчально-виховного комплексу
"Загальноосвітня школа
I–III ступенів – гімназія"
смт. Стара Вишівка
Волинської області

■ ЖІНОЧІ АРХЕТИПНІ ОБРАЗИ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ЕПОСІ

Актуальність дослідження. Наприкінці ХХ і в перше десятиріччя ХХІ століття українські вчені (В. Войтович, В. Давидюк, Л. Дунаєвська та ін.) зробили вагомий внесок у дослідження міфологічних коренів вітчизняного фольклору, але ще не в повній мірі з'ясовано архетипне підґрунтя його образів. Зокрема, замало уваги приділялося аналізу в даному аспекті жіночих персонажів народного епосу. На жаль, в Україні досі не з'явилися праці такого типу, як книга Клариси Пінколи Естес „Жінка, яка біжить з вовками“ (у Москві видана під назвою „Бегущая с волками. Женский архетип в мифах и сказаниях“). Авторка проаналізувала у світлі теорії архетипів К.-Г. Юнга епос різних народів світу, у тому числі й російського, але український фольклор залишився поза її увагою. Усе це дає підстави вважати тему нашої роботи актуальною.

Об'єктом дослідження у нашій роботі є український народний епос, предметом — жіночі образи в ньому.

Не претендуючи на повноту висвітлення теми, нашою метою є розкриття генези і типології тих жіночих персонажів, які є найбільш характерними для українського народного епосу.

З основної мети випливають такі завдання:

1) опрацювати тексти народного епосу і виявити в ньому найяскравіші архетипні жіночі образи;

2) спираючись на наукову літературу, обрати гіпотези походження цих образів;

3) виявити в жіночих персонажах національно своєрідні риси.

Методологічною основою дослідження є теорія архетипів К.-Г. Юнга.

Методи дослідження — описовий, історико-генетичний, історико-типологічний, психоаналітичний.

Теоретичну значущість нашої роботи вбачаємо в тому, що її можна буде використати для подальшого наукового вивчення народного епосу.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що воно може стати в пригоді учням середніх шкіл, студентам гуманітарних спеціальностей (для написання рефератів, курсових і випускних робіт, глибшого засвоєння курсу „Усна народна творчість“).

Структура дослідження визначена його метою і завданнями. Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У результаті здійсненого дослідження ми дійшли висновків, що яскравим утіленням архетипу Дикої Жінки в билинах є образи поляниць (жінок-воїнів), які нагадують героїнь ісландського та германського епосу. Подібний тип жінки знаходимо і в епосі козацьких часів. Але в українському фольклорі поряд з образами вольових, сильних, незалежних, войовничих жінок ми бачимо втілення архетипу Аніми, які стали символами вічної любові, вірності в коханні, співчут-

Хлєбус Оксана Леонідівна
учениця 11 класу
Херсонського Академічного
ліцею при Херсонському
державному університеті
Херсонської міської ради

та чекання (Ярославна у „Слові о полку Ігоревім“), а також жінок-полонянок, здатних на самопожертву (Маруся Богуславка). Архетип Попелюшки (Дідової Дочки) в українських казках має кілька варіантів, завжди протиставляючись традиційному образу лютої мачухи та її ледачих і духовно звороднелих дочок (Бабиних Дочок).

Серед міфологічних персонажів чарівної казки слов'ян особливе місце посідає Баба Яга, яка є, на нашу думку, найяскравішим утіленням архетипу Дикої Жінки. На думку деяких дослідників (наприклад, К.П. Естес), в основі його лежить архетип Великої Матері з нашаруванням пізніших уявлень про відьом (звідси амбівалентність образу). Можна припустити, що в епоху матриархату архетипи Великої Матері та Дикої Жінки склали єдине ціле.

У пізніших за походженням казках можна виокремити архетип Мудрої Дівчини. В українському фольклорі — це зазвичай Дівчина-семилітка, у російському — доросла Василиса Премудра. В обох цих образах є щось і від Дикої Жінки, і від Аніми. Архетип Аніми „у найчистішому вигляді“ репрезентує Василиса Прекрасна.

Добротворцями в українських казках іноді виступають жіночі персонажі, походження яких пов'язане з прадавніми ритуалами, тотемічними міфами (три сестриці-орлиці та Юрза-Мурза в українській казці „Юрза-Мурза і стрілець-молодець“, образ чарівниці баби Марії у казці „Про богатиря Димка та його зятя Андрушка“ тощо).

Жіночий архетипні образи пов'язані з одвічними таємницями життя і смерті, добра і зла, любові та ненависті. Жіночий духовний світ сповнений протиріч та тіней. Його розмаїття завжди слугуватиме для розвитку культури й мистецтва.

■ ЛЕГЕНДИ ТА ПЕРЕКАЗИ ВОЛОЧИЩИН

Хлонь Марія Сергіївна
учениця 10 класу
Волочиського навчально-
виховного комплексу у
складі гімназії та загально-
освітньої школи I ступеня
Хмельницької області

1. Народна проза — явище складне і багатогранне. Вона чи не найбільшою мірою зафіксувала весь обсяг світогляду народу, різноманітність його міфологічних, релігійних уявлень, морально-етичних, естетичних норм усіх історичних періодів.

2. Місцева неказкова проза — це, звичайно ж, не історія в документах, а художній літопис наших предків, витворений і поширюваний усно, але зафіксований збирачами фольклору на письмі.

3. Наукова робота „Легенди та перекази Волочищини“ — це спроба зібрати, систематизувати, дослідити, проаналізувати широкий пласт фольклорних творів нашого краю.

4. Основою роботи є практичне ознайомлення з місцевими фольклорними зразками.

5. Легенди та перекази Волочищини характеризуються багатством тематики, різноманітністю, багатшаровістю.

6. Захист рідної землі від турецько-татарської навали — провідний мотив текстів неказкової прози.

7. Усна народна творчість є словесною поетичною творчістю.

8. У висновках узагальнено результати дослідження, відзначено тематичну різноманітність, що зумовлена, насамперед, генетичним корінням.

■ КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВІ ПІСНІ ВЕСНЯНОГО ЦИКЛУ НА ТЕРЕБОВЛЯНЩИНІ

Чихарівський Роман Ігоревич
учень 8 класу Теробовлянської
гімназії спеціалізованої інтерна-
ту Тернопільської області

Сучасний розвиток українського літературознавства характеризується зростаючим інтересом до народних пісень, зокрема календарно-обрядових, які репрезентують найдавнішу форму свідомості українців. Весняний фольклор Теробовлянщини є органічною складовою народної культури Поділля. Він — явище складне і самотутнє — став могутнім фактором збереження національної ідентичності.

Весняна обрядовість нашого регіону зберегла ритуальні форми загальноукраїнського святкового комплексу, що має глибокі генетичні витoki, спирається на певну систему магічних дій, в яких особливо яскраво виражена аграрна основа. Попри це вона набула місцевого колориту, тематичного багатства, варіативності „живого“ тексту.

Сучасний стан галицької фольклорної традиції засвідчує перехід жанру в якісно іншу стадію: сьогодні тексти веснянок і гаївок характеризуються постійною тенденцією до скорочення, поступовим переходом їх значної частини у пасивне побутування. Фактично, більша частина репертуару весняної обрядовості належить до розряду реліктових. Усе це визначає актуальність нашого дослідження.

Об'єктом дослідження є весняний цикл календарно-обрядової поезії у контексті народного обрядодійства.

Предмет дослідження — веснянки та гаївки, що збереглися в народному виконанні на теренах Теробовлянщини, їх поетика, зв'язок із галицькою фольклорною традицією, сучасний стан.

Науково-теоретичною основою є праці В. Гнатюка, О. Воропая, М. Грицяя, О. Дея, Ф. Колесси, М. і З. Ланових та ін.

Жанрове розмаїття календарно-обрядових творів весняного циклу на Тереховлянщині представлене веснянками та гаївками, рідше постовими, волочечними та юрїївськими піснями. Водночас вони ще й досі є предметом дискусійних суджень, у першу чергу щодо змісту термінів „веснянка“, „гаївка“.

У весняному пісенному циклі краще збереглися хліборобські мотиви. Явища дифузії, варіативності, характерні для усної народної словесності українців, сприяють живленню й оновленню жанрів весняної обрядовості завдяки трансформуванню традиційних художніх засобів та образної системи, утворенню нової сюжетної канви. Виходячи з цього, ми визначили жанрові ознаки, поетикальні особливості весняної обрядовості Тереховлянщини, враховуючи територію побутування тексту, його зміст, форму та образну специфіку.

■ СВЯТИЙ ВЕЧІР НА ПРИКАРПАТТІ

Мета роботи: дослідити та описати обряди проведення Святого Вечора, що з правків збереглися в народній пам'яті жителів Прикарпаття, а також увійшли в українську культуру разом з християнізацією і в такому вигляді побутують у сучасних родин.

Одним із найпопулярніших і найбільш шанованих свят в українському народі є Різдво Христове, яке на Прикарпатті прийнято відзначати 7 січня. Це чудове і світле свято увібрало в себе нашарування культури різних епох, що їх проживав і переживав наш народ. Історія Різдва сягає давніх часів, відколи наші предки святкували початок нового сонячного циклу, народження Сонця. Пізніше, на новому витку спіралі релігійної свідомості людства, це свято набуває нового змісту — народження „Сонця Правди“: Сина Божого, Спасителя людства. Отже, празник Різдва — це символ народження: народилося нове Сонце, народився Христос.

Вершиною всіх святкових обрядів напередодні Різдва є Свята Вечера, для якої прийнято готувати дванадцять пісних страв, що за деякими припущеннями символізують 12 апостолів Ісуса Христа, а за іншими 12 місяців року. Серед традиційних святкових страв найбільш популярними є кутя та узвар, а ще горох з капустою, голубці, вареники, млинці, риба холодна та смажена, борщ з грибами, каша гречана або пшоняна, пироги печені. Кожна страва і ті продукти, з яких вона приготовлена, мають глибоке символічне значення і підкреслюють ту своєрідну магічність, що панує під час Святої Вечері.

Працюючи над даною роботою, ми зробили висновок, що обряди „живуть“ дуже довго, незважаючи на те, що самі вірування, на яких вони ґрунтувалися, вже давно забулися. Магічний елемент у них завжди був дуже сильним і таким залишається дотепер.

Шевчик
Христина Орестівна
учениця 11 класу Івано-Франківського обласного ліцею-інтернату для обдарованих дітей із сільської місцевості

■ ФОЛЬКЛОР ВЕСНЯНИХ МОЛОДІЖНИХ „ВУЛИЦЬ” КИЇВЩИНИ

Об'єкт дослідження — музичний фольклор Київщини, що супроводжував молодіжні „вулиці“ — традиційні зібрання дівочої та парубочої громад весняно-літнього періоду. Предметом вивчення стали закличні, ліричні, жартівливі веснянки та пісні, хороводно-ігрові пісні й народні танці, які виконувалися під час весняних молодіжних гуртувань.

Мета роботи — дослідити музичний фольклор традиційних весняних „вулиць“ Київщини, його регіональні особливості та семантику, роль і значення в житті дівочих та парубочих громад.

Завдання дослідження були такими:

- узагальнити інформацію про час, місце та особливості проведення весняних молодіжних „вулиць“ і обрядових дій, що їх супроводжували;
- дослідити тематику та семантику музичних фольклорних творів молодіжних зібрань (закличних, ліричних, жартівливих веснянок і пісень, хороводно-ігрових веснянок та народних танців), зробити аналіз фольклорних текстів;
- провести історичну реконструкцію весняних молодіжних „вулиць“ Київщини з використанням характерних фольклорних творів.

1. „Вулиці“ — молодіжні зібрання на свіжому повітрі, що супроводжувалися жвавим спілкуванням між представниками протилежної статі, активним дозвіллям з традиційними весняними іграми та розвагами, були важливим компонентом традиційної субкультури молоді Київщини. „Вулиці“ мали сталі традиції і повинні були забезпечити близьке знайомство молоді та майбутній вдалий вибір шлюбної пари, сприяли прилученню підростаючого покоління до традиційної культури українського народу, збереженню архаїчних весняних фольклорних творів та обрядових дійств. Оригінальними магічними діями супроводжувався вибір місця проведення „вулиць“, пов'язаний із загопуванням „збірної каші“, забиванням кілка, закликанням молоді до розваг.

2. Цікавим прикладом музичного фольклору молодіжних „вулиць“ Київщини є закликання (заклички), що допомагали зібрати всіх членів дівочих та парубочих громад для весняних розваг. „Збірні“ заклички були менш архаїчни-

Яковенко
Лідія Олександрівна
учениця 11 класу гімназії № 1 м. Білої Церкви Київської області

ми, ніж обрядові закликання весни, пташок, сонця або дощу, але відігравали важливу роль у молодіжних зібраннях. Важливе місце в молодіжному фольклорі „вулиць“ займали веснянки ліричної тематики, які в алегоричній формі представляли мотиви сезонного пробудження живої природи, що ототожнювалися з обрядами сватання та шлюбу. Ліричні веснянки оспівували дівочу вірність як моральний ідеал закоханої людини, любов, лагідність, турботу до милого і зневагу до нелюба. Жартівливі веснянки та пісні були цікавим компонентом весняних молодіжних „вулиць“, що створювали належний психологічний фон зібрань дівочої та парубочої громади. Жартівливі, іронічні та сатиричні твори весняного молодіжного фольклору мали велике соціально-виховне значення та сприяли морально-етичному вихованню дівчат і хлопців.

3. Хороводно-ігрові веснянки — унікальна форма весняного обрядового фольклору, що тісно поєднувала слово і музику з пантомімою, з танком, хороводом і, маючи ритуально-магічне значення, відігравала визначальне місце в календарній традиції українців. Багатством змісту відзначалися космогонічні, вегетаційно-господарські, ліричні хороводно-ігрові веснянки. Побутові народні танці були яскравим доповненням до пісенних творів, хороводів та ігор. Вони дозволяли продемонструвати енергію та завзяття, силу і вправність молодих людей, зняти напругу та відпочити після важкого робочого дня.

4. Весняна обрядовість і фольклор, що активно використовувалися молоддю в ході „вулиць“, забезпечували історичний зв'язок поколінь, зберігали генетичний код українського народу, дозволяли відчути особисту причетність молодій людині до здобутків матеріальної та духовної культури. Цей цікавий компонент традиційної культури української молоді потребує подальшого вивчення та впровадження в навчально-виховну практику.

■ ПСИХОЛОГІЗМ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ДУМ

**Яремчук
Наталія Григорівна**
учениця 11 класу загально-
освітньої школи № 9
м. Червонограда Львівської
області

Мета наукової роботи — простежити в думах процес формування уявлень народу про людину і світ, розуміння сенсу людського буття, суспільної сутності, призначення особистості.

Завдання:

- 1) сформулювати в загальному поняття психологізму та моралі у фольклорі;
- 2) на матеріалі текстів дум дослідити етико-моральний ідеал народу;
- 3) з'ясувати, за допомогою яких художніх засобів досягається психологізм у думах.

Джерела: думи моралізаційного характеру, а саме „Маруся Богуславка“, „Буря на Чорному морі“ та „Втеча трьох братів з города Азова“.

Актуальність теми визначається потребою дослідження психологізму людини, який ще мало вивчений.

Єдиними живими свідками всіх подій минулого є думи, які становлять одну із найвеличніших сторінок духовного життя нашого народу. Оскільки всі герої дум узяті із життя народу, як і взагалі у фольклорі, то психологічна майстерність полягає в тонкому проникненні в душу людини.

Проаналізувавши психологізм у фольклорі, можемо стверджувати, що головними персонажами дум стали моральні ідеали та герої народу. Зокрема, дума „Маруся Богуславка“ окреслює історичну постать, яка може бути прикладом жінки-патріотки.

Головні герої думи „Буря на Чорному морі“ утверджують вагу батьківського слова, а дійові особи думи „Втеча трьох братів з города Азова“ із великою послідовністю розкривають силу кровної спорідненості.

Отже, народна дума постає синтезом народних етико-естетичних уявлень про світ. Думи містять у собі народне розуміння добра і зла, відображають розуміння сенсу людського буття, суспільної сутності. Героїчний епос українців ілюструє стереотипи поведінки, які людина переживає в умовах екстремальної реальності.

Секція “Українська мова”

■ АНТРОПОНІМИ У ТВОРАХ ВСЕВОЛОДА НЕСТАЙКА

Картина світу може створюватися різними шляхами. Одним із них є література, зокрема й художня, як вид мистецтва, що образно відтворює світ і життя в ньому за допомогою слова, мови.

Художня література — важливий засіб не тільки пізнання світу, а й зміни його. Цю ж функцію виконує й дитяча література, яка представлена як народною казкою, так і літературною.

У сфері літературної казки працює багато письменників-казкарів. По праву одне з найпочесніших місць серед кращих українських казкарів посідає Всеволод Нестайко. Він вніс в українське казкарство нову особливу манеру номінації героїв, що свідчить про авторський талант, помножений на гумор.

Всеволод Нестайко створює незвичайні імена й країни, мотивовані сюжетними лініями, які дихають авторською вигадкою, несуть потужну інформацію.

Для аналізу нами взяті такі твори: „Казкові пригоди і таємниці“, „Пригоди Грицька Половинки“, „Тореадори з Васюківки“, „П'ятірка з хвостиком“, „Незвичайні пригоди в лісовій школі“, „У Країні Сонячних Зайчиків“, „Незнайомка з Країни Сонячних Зайчиків“, „В Країні Місячних Зайчиків“. Серед численних лінгвальних явищ, вивчення яких стало можливим із появою лінгвістики тексту, виділяється така тематична група лексики, як власні назви героїв, яка й стала предметом дослідження.

Матеріалом для аналізу стали тексти всіх творів В. Нестайка. Методом суцільної вибірки було виділено 1075 антропонімів.

Актуальність теми роботи зумовлюється такими факторами: вивчення творів В. Нестайка на рівні тексту відкриває нові грані його творчого методу, допомагає з'ясувати індивідуальні мовні особливості антропонімів, традиційні й новаторські.

Мета дослідження полягає у встановленні лінгвостилістичної специфіки антропонімів В. Нестайка.

Мета зумовила такі завдання:

- укласти в індексі повний набір антропонімів, які вживаються у творах В. Нестайка;
- дослідити визначені групи антропонімів у різних жанрах письменника;
- вивчити лексичні засоби створення казкових антропонімів;
- назвати основні способи номінації казкових героїв;
- дослідити специфіку антропонімного дискурсу письменника-казкаря.

Для розв'язання поставлених у роботі завдань були використані такі методи дослідження: описово-аналітичний, орієнтований на спостереження, аналіз і узагальнення лінгвістичної організації антропонімів;

- текстологічний, що передбачає випишування з твору фрагментів тексту, в яких подаються мотиви номінації окремих імен і прізвищ;
- метод семантико-стилістичного аналізу, який сприяє класифікації казкових антропонімів;
- метод зіставлення, пов'язаний з порівнянням антропонімів різних жанрових творів.

■ ЛЕКСИКА БДЖІЛЬНИЦТВА В ГОВІРКАХ СІЛ ЧЕРЕВКИ ТА ЗАРІЧЧЯ ОВРУЦЬКОГО РАЙОНУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

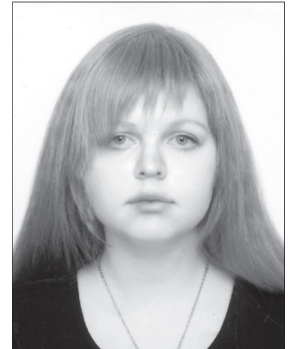
Лексика бджільництва Полісся досі не була предметом спеціального мовознавчого дослідження, що визначає актуальність нашої роботи. Предметом дослідження є лексика бджільництва в середньополіських говірках сіл Черевки та Заріччя Овруцького району.

Мета дослідження — проаналізувати лексику бджільництва, зафіксовану в досліджуваних говірках.

Проблемі бджільництва присвячено багато історичних, етнографічних, фольклорних досліджень, але мовознавчих праць бракує.

Лексика бджільництва говірок Овруцького району має свої особливості, зумовлені фонетичними та морфологічними особливостями середньополіського діалекту. У досліджуваних говірках лексика бджільництва представлена 88 лексемами.

Більшість зафіксованих назв — іменники, зрідка відзначено словосполучення, ще рідше — дієслова. Найпродуктивнішим у творенні лексики бджільництва є суфіксальний спосіб творення.

Балакирева Катерина Геннадіївна
учениця 11 класу
Шосткинської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 7
Сумської області

Білошицька Юлія Миколаївна
учениця 11 класу Овруцької
середньої загальноосвітньої
школи I–III ступенів № 4
Житомирської області

Проблеми номінації бджільництва архаїчного регіону — Полісся — є перспективними для подальших наукових досліджень мовознавців. Тому збереження для нащадків назв цього старовинного і потрібного ремесла — наше завдання.

■ ПОХОДЖЕННЯ Й УТВОРЕННЯ ПРІЗВИЩ ЖИТЕЛІВ с. ТЕПЛЕ СТАНИЧНО-ЛУГАНСЬКОГО РАЙОНУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Власенко Лілія Олегівна
учениця 11 класу Теплівської загальноосвітньої школи I–III ступенів Станично-Луганського району Луганської області

Мета роботи — дослідити походження та способи утворення прізвищ мешканців села Тепле Станично-Луганського району Луганської області.

Предметом дослідження є список прізвищ мешканців села Тепле.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що опис прізвищ місцевих жителів є джерелом важливого матеріалу про особливості функціонування та можливі варіанти українських прізвищ і антропонімів жителів досліджуваного населеного пункту інших національностей.

Актуальність наукової роботи виявляється в необхідності збагачення антропонімікону новим матеріалом, що містить місцеві відмінності та особливості написання прізвищ.

Робота складається зі вступу, основної частини, яка містить два розділи, висновків, списку використаних джерел.

Аналіз антропонімікону села Тепле Станично-Луганського району Луганської області засвідчує, що найбільшу кількість їх складають прізвища відіменного походження (29%). Другу групу серед аналізованих складають прізвища, утворені від назви роду діяльності та професії (25%).

Залежно від способів утворення прізвища села Тепле можна поділити на дві групи: прізвища прикметникового типу (53%) та прізвища іменникового типу (42%).

■ КОЛЬОРОНАЗВИ У ПРОЗІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО ТА МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО

Горбова Любов Адріанівна
учениця 11 класу Львівської Класичної гімназії при ЛНУ імені Івана Франка

Мета роботи — дослідити та порівняти особливості вживання лексики на означення кольору у творах Михайла Коцюбинського та Миколи Хвильового.

Завдання:

- 1) виявити лексеми на позначення кольорів у творах авторів;
- 2) з'ясувати лексичне значення та стилістичне навантаження виявлених кольороназв та класифікувати їх;
- 3) простежити особливості переносного вживання цих лексем;
- 4) порівняти вживання виявлених слів у прозі письменників.

Актуальність досліджуваної теми полягає в тому, що серед різноманітних аспектів вивчення мови художніх творів важливим є дослідження лексики на означення зорових відчуттів людини, які разом із слуховими є домінуючими.

Дослідивши кольороназви у творах цих письменників, ми прийшли до таких висновків:

1. Для М. Коцюбинського характерні настроєві, символічні описи природи. Як правило, пейзажі в його творах пройняті переливами барв, світлом, тому в його описах переважають пастельні, часто хроматичні кольороназви (зокрема сизий, сріблястий, зеленастий), це створює спокійну атмосферу. М. Хвильовий здебільшого пише про сумні часи, революцію, тому використовує назви на позначення темних кольорів, часто холодних та ахроматичних (зокрема чорний, темний, хакі, синій).

2. У М. Коцюбинського найбільша кількість кольороназв зафіксована в описах природи, особливо моря, неба, лісів, а в творах М. Хвильового — у портретах. Письменники використовують, крім прикметників, і похідні від них іменники, дієслова, прислівники.

3. Найбільше відтінків серед ахроматичних кольорів має білий (прозаїки вживають кольороназви блідий, ясний, світлий, сріблястий; лише М. Коцюбинський — білосніжний, біласто-каламутний, землистий; М. Хвильовий — срібний, срібно-лусковий). Серед хроматичних найбільше відтінків має червоний (обидва автори використовують кольороназви рожевий та рудий; тільки М. Коцюбинський — вишневий, вогнистий, золото-кривавий; М. Хвильовий — черв'яковий, бузковий, багрянний). Кольороназви допомагають створити оригінальні образи: темні думки, зелений сон, синя радість, васильковий сум.

Михайло Коцюбинський і Микола Хвильовий як письменники-імпресіоністи часто використовують різнобарвну кольорову гаму. Кольороназви роблять їхні описи яскравими, виразними та настроєвими.

■ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В РОМАНІ У ВІРШАХ ЛІНИ КОСТЕНКО “МАРУСЯ ЧУРАЙ”

Актуальність обраної теми зумовлена, перш за все, потребою подальшого вивчення фразеологічних одиниць (далі — ФО) у контексті художньої літератури, практичною необхідністю вирішення основних проблем, пов'язаних з аналізом фразеологічного багатства роману у віршах Ліни Костенко „Маруся Чурай“ та загальнокультурним значенням проблеми дослідження особливостей функціонування фразеологічних одиниць у спектрі структури, семантики, лінгвостилістики тексту.

Мета роботи полягає у здійсненні комплексного аналізу ФО, зафіксованих у романі Ліни Костенко „Маруся Чурай“, у вивченні особливостей функціонування ФО у художньому тексті.

Завдання дослідження:

1) знайти фразеологізми в романі у віршах Ліни Костенко „Маруся Чурай“;
2) класифікувати ці ФО за семантичним, морфологічним та структурно-граматичним принципами;

3) визначити основні моделі використання ФО у романі.

У ході дослідження було класифіковано фразеологізми за різними ознаками (морфологічна, структурно-граматична, семантична класифікації), визначено ступінь поширення різних фразеологізмів та характерні особливості їх використання в романі у віршах Ліни Костенко „Маруся Чурай“.

Таким чином, подане дослідження демонструє, що художні тексти є важливим чинником реалізації традиційної семантики фразеологізмів, актуалізації їх та появи нових смислів.

Матеріали і одержані результати можуть знайти практичне застосування на уроках та факультативних заняттях з української літератури в старших класах при вивченні роману у віршах Ліни Костенко „Маруся Чурай“, на уроках з розвитку мовлення, у позакласних заходах (олімпіадах, вікторинах, святах тощо).

*Дорюнова Яна Вячеславівна
учениця 10 класу гімназії № 9
Сімферопольської міської ради
Автономної Республіки Крим*

■ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ВЛАСНИХ НАЗВ (НА ПРИКЛАДІ ТРИЛОГІЇ ДЖ. Р.Р. ТОЛКІНА “ВОЛОДАР ПЕРСТЕНІВ”)

Мета роботи — дослідити особливості відтворення англomовних власних назв в україномовному перекладі роману-трилогії Дж. Р.Р. Толкіна „Володар Перстенів“.

Установлено, що однією з проблем перекладу художніх текстів є відтворення власних назв. Виділяють кілька способів такого відтворення, а саме: транскрипцію, транслітерацію, калькування та функціональну заміну. Кожен із цих способів має свою специфіку реалізації, свої переваги та недоліки, на які перекладач повинен зважати в конкретній ситуації.

Під час аналізу україномовного перекладу англomовного роману Дж. Р.Р. Толкіна „Володар Перстенів“ (перекладач О. Фешовець) було виявлено близько 1400 власних назв, відтворених засобами української мови.

Серед них способами транскрипції та транслітерації відтворено 565 власних назв, що становить більше третини від загальної кількості. Транскрибованими та транслітерованими є власні найменування — авторські неологізми, які автор придумав і написав не англійською, а так званою ельфійською мовою, тому залишив для перекладачів чіткі рекомендації щодо передання цих лексичних одиниць будь-якою мовою світу. Наступним за частотністю способом перекладу власних назв є калькування, яке, за нашими підрахунками, можна простежити в 530 випадках. Воно широко використане для відтворення як особових імен, прізвищ та оцінних прізвиськ головних героїв роману-трилогії, так і географічних назв. Особливо цікавими, на наш погляд, є випадки функціональної заміни типу *strider* — бурлака, *windlord* — боривітер тощо. Цей спосіб відтворення автор використовує тоді, коли інші способи недоречні або нераціональні. Для кожної такої функціональної заміни важливим є художній контекст як конкретного художнього образу, так і твору в цілому. Достатньо часто також можна простежити об'єднання двох або й більше способів відтворення водночас, наприклад, калькування й функціональної заміни, транскрипції та транслітерації.

На наш погляд, досвід відтворення власних назв у трилогії Дж. Р.Р. Толкіна „Володар Перстенів“ може бути використаний не тільки для роботи над іншими художніми перекладами з англійської на українську мову, але й перекладами текстів інших функціональних стилів, зокрема публіцистичних та наукових.

*Долгова Аліна Анатоліївна
учениця 10 класу
Харківської гімназії № 46
імені М. В. Ломоносова
Харківської міської ради
Харківської області*

■ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРИВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ПРИ ТВОРЕННІ АВТОРСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ У ПОЕЗІЇ М. ВІНГРАНОВСЬКОГО

**Задорожна
Марія Олександрівна**
учениця 11 класу Державного
ліцею м. Білої Церкви
Київської області

Микола Вінграновський — митець із непересічним талантом і творчим потенціалом, яскрава і багатогранна особистість, письменник, актор, режисер. Найповніше його творче обдарування виявилось саме в поезії. Літературознавець Т. Салига відзначає: „Мова поета справляє враження мінливо-бентежної стихії. Тут є такі слова і з такими відтінками, які поезія до нього взагалі не вживала“. Отже, М. Вінграновський є не лише талановитим поетом, а й активним словотворцем. Органічно влившись у процеси деривації, поет створив велику кількість лексем-новотворів, і тому метою нашої роботи є аналіз лексики поетичних творів М. Вінграновського, зокрема авторських неологізмів, а також дослідження ролі паронімів, омонімів і тавтології як засобу творення художніх образів.

Головними завданнями роботи є:

- дослідження лексичного простору поетичного тексту з метою виявлення авторських неологізмів та систематизація їх залежно від способу творення;
- визначення пріоритетних для поета способів словотворення, дослідження індивідуальних рис деривації;
- визначення конотації та емоційного забарвлення неологізмів;
- виявлення в поетичному тексті паронімічних і тавтологічних конструкцій;
- дослідження стилістичних функцій паронімів і тавтологій.

Виявивши та описавши наявні в поезії новотвори, ми провели дериваційний аналіз і систематизували їх залежно від способів словотворення за допомогою елементарних математичних розрахунків. Пріоритетними для поета виявилися суфіксальний спосіб, складання основ або слів, змішані способи, найменш продуктивними — префіксально-постфіксальний і лексико-синтаксичний способи.

Характерною ознакою авторських неологізмів М. Вінграновського є тяжіння до абстрактності (небопадь, півсмерті); синестезії явищ, ознак (вечірньосірогусо, тихомолодий). Індивідуальні новотвори поета здебільшого емоційно насажені (слова-кати, ганебина, стеженятко, дрімайлик), виступають „точкою опори“ поетичної фрази або й цілого вірша, концентрують на собі увагу читача.

Поет неодноразово використовує прийом тавтології для творення емоційно виразних художніх образів. Майстерне вживання автором паронімів та омонімів збагачує поетичне мовлення, викликає у читачів асоціації.

Поезія М. Вінграновського — дійсно „вельми небуденне явище в нашій літературі“, адже він проявив себе не лише обдарованим поетом, а й талановитим словотворцем, знавцем усіх відтінків рідної мови. „Неповторна індивідуальність Вінграновського невловна і біжуча, як живе срібло. Його поезія — це стихія, що в ній цілковито відсутня якась навмисна спрямованість, передбаченість“ — ці слова Івана Дзюби чи не найкраще характеризують поетичну спадщину великого „чарівника слова“ Миколи Вінграновського.

■ НАЗВИ ПОСУДУ, КУХОННОГО НАЧИННЯ, ОДЯГУ, ВЗУТТЯ ТА ПРИКРАС У ГОВІРЦІ с. ГРУШЕВЕ ТЯЧІВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**Катринець
Богдана Миколаївна**
учениця 10 класу
Ужгородської загальноосвіт-
ньої спеціалізованої школи-
інтернату з поглибленим
вивченням окремих предметів
Закарпатської обласної ради

Особлива цінність діалектного матеріалу полягає в тому, що діалект не просто фіксує і зберігає мовний стан минулих епох, а й демонструє його в активному функціонуванні. Карпатські, зокрема закарпатські, говори належать до старожитніх, що зберегли чималу кількість давніх рис, утрачених іншими українськими діалектами й українською літературною мовою, тому мають важливе значення для вивчення історії української мови і взагалі для славістики.

Витворена на народній основі діалектна лексика є ґрунтовним матеріалом, що репрезентує своєрідність карпатського регіону. Предметом дослідження стали 150 діалектизмів, що побутують на території с. Грушеве Тячівського району й репрезентують певні тематичні групи, зокрема, назви посуду, кухонного начиння, одягу, взуття та прикрас.

Аналізована тематична група характеризується складною структурою та багатоплановими зв'язками. До складу цієї групи лексики входять традиційні та інноваційні утворення, пов'язані з різними етапами розвитку матеріальної культури.

Короткий словник діалектизмів говірки с. Грушевого зібрано на місцевому матеріалі власними силами і записано так, як вони звучать в тих місцях, де побутують, тобто з характерними фонетичними трансформаціями. Більшість слів відповідає загальноновживаним нормам і належить до літературного словникового складу сучасної української мови. Народнорозмовна лексична система с. Грушевого відображає специфіку закарпатського говору, зокрема, східнозакарпатських, або марамороських, говірок, і нині залишається актуальним і важливим як її вивчення зокрема, так і говірок, що входять до його складу загалом.

■ ЯВИЩЕ ПАРОНІМІЧНОЇ АТРАКЦІЇ ЯК ХАРАКТЕРНА ОЗНАКА ПОЕЗІЇ ІГОРЯ КАЛИНЦЯ

Клебановська Оксана Валеріївна

учениця 10 класу Української гімназії № 1 Івано-Франківської міської ради

Вибір теми нашого наукового дослідження зумовлюється його актуальністю, адже явища паронімії, паронімічної атракції, паронімазії є маловивченими в українській лінгвостилістиці, окрім того, потребує дослідження й творчість Ігоря Калинця, яка є самобутнім, конгеніальним проявом українського літературного тексту. Робота складається з двох розділів. У першому розділі „Вихідні лінгвостилістичні принципи характеристики паронімії“ є два підрозділи, в яких розглядаються проблемні питання трактування явища паронімії різними лінгвостилістами та досліджуються явища кореневого повтору та етимологізації як суміжні із паронімією з метою їх розмежування. У підрозділі „паронімічні звукові атрактанти“, що належить до другого розділу „Структурна класифікація явищ паронімічної атракції“, подається класифікація паронімічних атрактантів за п'ятьма типами, запропонованими Н.Л. Дашенко. Шляхом певних підрахунків ми визначили, які типи паронімів є домінантними у формуванні ідіостилю Ігоря Калинця. У підрозділі „Морфологічний принцип творення паронімічних пар“ охарактеризовано творення паронімічних зв'язків, визначено, які комбінації є найбільш характерними для поезії автора. У підрозділі „Стилістичні функції явища паронімії“ ми дослідили, яку роль відіграє це явище в поезії І. Калинця.

Можемо також упевнитись, що застосування автором паронімії є зумисним і усвідомленим, адже велика частина віршів (це, здебільшого, верлібри) побудовані на обігруванні цього явища з метою створення багатого евфонічного та смислового ефекту. Саме ця обставина дозволяє нам стверджувати, що паронімічна атракція є одним із основних елементів ідіостилю І. Калинця, характерною ознакою, що виділяє його стиль з-поміж інших. Можна переконатись, що кожна паронімічна пара є особливою і неповторною, а це свідчить про неординарне світобачення І. Калинця як митця і про широкі, невичерпні можливості української мови.

■ ПАРЦЕЛЯЦІЯ І ПРИЄДНУВАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ У СКЛАДНОМУ РЕЧЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ЛІНИ КОСТЕНКО)

1. Кожне синтаксичне явище слід розглядати як багатомірну одиницю. Речення обов'язково аналізується на структурному, семантичному й комунікативному рівнях.

2. Незважаючи на довготривалий період, упродовж якого вивчається речення, і до цього часу багато питань у цій галузі мовознавства до кінця не з'ясовані. Серед них питання приєднувального зв'язку й парцеляції.

3. Справжнє поетичне мовлення характеризується економністю та спресованістю висловлення. Одним із ефективних засобів такого мовлення є парцелювання синтаксичних структур.

4. Ліна Костенко як майстер досконалого поетичного мовлення часто вдається до парцельованих структур.

5. Парцеляти у творах Ліни Костенко можуть пов'язуватися з базовим реченням безсполучниково і за допомогою сполучників. Дуже важливим засобом зв'язку й одночасно стилістичним засобом у поетичних текстах Ліни Костенко виступає повтор.

6. Парцеляція у текстах Ліни Костенко спостерігається на рівні простого і складного речень, надфразної єдності.

7. Парцеляти, створені на основі складносурядного речення, пов'язуються з базовою частиною парцельованої структури найчастіше сурядними сполучниками і, але, чи, то.

8. Відсічені підрядні предикативні частини пов'язуються за допомогою підрядних сполучників бо, якби, щоб, так що та ін. Такі парцеляти перебувають у різних семантичних відношеннях з базовою частиною парцельованої структури.

9. Виділяються у текстах поезій Ліни Костенко і такі парцельовані структури, що мають будову багатоконпонентних складних речень — складнопідрядних із кількома підрядними, сурядно-підрядних із різними типами і засобами зв'язку, аж до надфразних єдностей.

Костовська

Алла Володимирівна

учениця 11 класу навчально-

виховного об'єднання № 5

м. Хмельницького

імені Сергія Єфремова

■ ЧАСТКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ІДІОСТИЛЮ ОКСАНИ ЗАБУЖКО

**Культматицька
Марія Романівна**
учениця 11 класу
Судовищинянської загально-
освітньої школи
I–III ступенів Мостиського
району Львівської області

Мета наукової роботи полягає в здійсненні лінгвістичного аналізу обмежувально-видільних часток у публіцистичних творах Оксани Забужко.

Завдання:

- 1) окреслити особливості частки як службової частини мови і з'ясувати її стилістичне навантаження;
- 2) зібрати і покласифікувати обмежувально-видільні частки в публіцистиці Оксани Забужко;
- 3) з'ясувати, в чому проявляються особливості функціонування часток в аналізованих творах. Джерела: „Хроніки від Фортінбраса“ і „Шевченків міф України“ Оксани Забужко.

Актуальність науково-дослідницької роботи полягає в дослідженні мовних особливостей часток як своєрідних інструментів, через які здійснюється вплив на читача, а також у тому, що матеріалом для роботи стали публіцистичні твори О. Забужко, які ще не були предметом мовознавчих студій.

В ідіостилі О. Забужко виявлені особливі випадки вживання частки, яка виконує важливу художню і стилістичну функцію, бо надає слову чи реченню додаткових смислових, модальних та емоційно-експресивних відтінків, збагачуючи, урізноманітнюючи мову. До власне стильових особливостей функціонування часток належать такі випадки: 1) нагромадження часток, що посилює їх власне функціональну роль, привертаючи увагу читача. Накопичення різних функціональних часток веде до того, що їх власне функціональна роль

слабне і зменшується або, навпаки, зростає і збільшується; 2) візуальне виділення часток авторкою, яке дало змогу О. Забужко акцентувати увагу читача на певних фактах чи думках, максимально підсилити обмежувально-видільну функцію частки; 3) написання частки хоч би разом, яке стало найяскравішим свідченням ідіостилю О. Забужко, дасть змогу надати бажаних смислових відтінків висловлюванням.

У досліджуваних творах О. Забужко спостерігається явище, коли видільна частка служить засобом вирізнення теми в актуальному членуванні речення. Такі випадки справді варті уваги, адже мовознавці, зокрема, І. Вихованець і О. Безпояско не подають жодної видільної частки, що спеціалізувалася б на даній функції. Це є беззаперечним свідченням важливої ролі цієї службової частини мови, яка має здатність надавати потрібних смислових відтінків висловлюванню і становить дуже суттєвий сегмент ідіолекту.

Нестандартна позиція часток щодо присудків або інших членів речення надає можливість О. Забужко вкласти у фрагмент твору саме той зміст, якого авторка прагне, додати висловлюванню бажаного смислового відтінку. Аналізуючи приклади, можна впевнено сказати, що видільна частка є одним з найефективніших текстових засобів виділення, що посилює та підкреслює висловлену думку. О. Забужко ставить видільну частку в таку позицію в реченні, коли вона не виокремлює один член конструкції, а стосується або всього (!), або частини речення. До таких випадків належать ситуації, коли частка входить до складу відокремленого означення та дієприслівникового звороту і стоїть на початку речення або підрядної частини. У таких випадках частка виступає сполучним засобом для фрагменту тексту.

Отже, частка в ідіостилі О. Забужко є унікальним засобом, що виконує видільну, але найперше — стилістичну функцію; виконує важливу роль в авторському мовленні і дає можливість письменниці бути реформатором і новатором.

■ ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІМЕННИКА “ГОЛОВА”

**Маліновська
Олександра Олександрівна**
учениця 11 класу Технічного
ліцею НТУУ “КПІ” м. Києва

У процесі еволюції української мови змінювалась і розвивалась українська лексикографія, що починаючи ще з кінця XVI століття і до наших днів, завдяки зусиллям багатьох науковців, відображала глибинні зміни в становленні і окресленні мови, її окремих елементів.

Найпоширенішим, а в деяких випадках єдиним зафіксованим у лексикографічних працях значенням слова „голова“ спершу була частина організму. Однак воно набувало нових семантичних характеристик за подібністю форми, функції, за наявністю в цій частині організму людини апарату мислення.

У нову історичну епоху із значеннєвого списку слова „голова“ зникли значення, які означали застарілі предмети й поняття, що вийшли з ужитку, зі складу активної лексики (історизми), а деякі — в сучасних умовах позначаються не словом „голова“, а іншими рівнозначними словами.

Найвищим результатом розвитку української лексикографії стало створення 11-томного „Словника української мови“, який, зважаючи на зміни соціально-економічного ладу, побуту, розвитку культури, науки і техніки, розширює семантику іменника „голова“.

Численні гнізда фразеологічних одиниць групуються навколо іменника „голова“, що належить до найуживаніших шарів лексичного фонду.

Грамаітичні варіанти фразеологізмів виникають унаслідок взаємодії компонентів, які різняться словотвірними елементами, формами однини чи множини, роду, видом дієслова, порядком слів.

„Словник української мови“ в 11 томах подає дванадцять синонімічних рядів, до складу яких входить іменник „голова“.

Протиставлення у фразеологічних антонімах найчастіше здійснюється через заперечення.

Семантична структура іменника „голова“ в художньому стилі широка і представлена всіма значеннями слова, зафіксованих „Словником української мови“. У публіцистичному стилі іменник „голова“ найчастіше функціонує із значеннями: керуюча, авторитетна особа, частина тіла людини чи тварини; в офіційно-діловому — керівник держави, уряду тощо; у науковому — частина тіла людини чи тварини; в епістолярній спадщині українських письменників — із значеннями, засвідченими „Словником української мови“.

■ МОРФОЛОГІЧНО-СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИЧНИХ СИНОНІМІВ У РОМАНІ УЛАСА САМЧУКА „МАРІЯ“

Актуальність дослідження виявляється в тому, що проблеми синонімії, які в умовах сьогодення зберігають свій дискусійний характер, розглядаються в контексті мовотворчості У. Самчука.

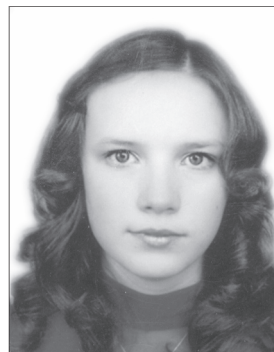
Мета дослідження — визначити питому вагу лексичних синонімів у романі „Марія“, дослідити особливості їх семантики, морфологічного вираження та стилістичного функціонування у творі.

Структура роботи: вступ, два розділи, узагальнюючі висновки.

У першому розділі — „Синоніміка як предмет вивчення вітчизняної лексикології“ — розглянуто історію питання, сучасні наукові підходи до класифікації лексичних синонімів.

У другому розділі — „Лексична синоніміка в романі У. Самчука „Марія“ — реалізовано завдання прикладного характеру, зокрема встановлено, що автор тяжіє до дієслівної синоніміки (виділено 17 тематичних груп); синонімічні дієслова на позначення акту мовлення (описано 36 лексичних одиниць) мають високий ступінь стилістичної маркованості; синоніми вводяться в мову персонажів та автора твору відповідно до ідейно-художнього задуму.

Висновки: використання лексичної синонімії дозволяє У. Самчукові подавати цілісні, деталізовані характеристики, стилізувати мовлення персонажів, розкривати динаміку подій у межах широкого та вузького контексту, створювати яскраві мовні фігури, зокрема такі, як градація та ампліфікація, в цілому — ставити на високий рівень естетичну вартість художньої фрази.

**Мельник
Наталія Миколаївна**
учениця 10 класу обласного гуманітарного ліцею при Барському гуманітарно-педагогічному коледжі імені Михайла Грушевського Вінницької області

■ СУЧАСНА ТЕЛЕВІЗІЙНА РЕКЛАМА: МОВНИЙ АСПЕКТ

Мета роботи — проаналізувати специфіку мови, закономірності побудови рекламних текстів у сучасних ЗМІ. Завдання: визначити вимоги щодо мови реклами; дослідити структуру рекламних текстів, їх складові; проаналізувати мовні особливості; описати порушення норм.

Джерело дослідження — рекламні ролики на сучасних телеканалах, об'єкт — рекламні тексти, предмет розгляду — їх склад, системні зв'язки, побудова, функціонування. Методи — описовий, порівняльний, структурний, статистичний.

Аналіз реклами свідчить про те, що телеорганізаціями дотримано вимог законодавства, адже переважає україномовна реклама. Подібна тенденція стає помітнішою на місцевих телеканалах. Структурними частинами телереклами є заголовок, слоган, рекламний текст, фраза-відлуння.

Реклама створюється за допомогою двох основних засобів — словесних форм і візуальних елементів. Слово може бути стилістично нейтральне й експресивно забарвлене. Перше використовується в рекламі для того, щоб повідомити про товар або послугу, його особливості, переваги. Значна роль належить зображально-виражальним засобам: емоційно-експресивній лексиці (епітет, метафора, метонімія, гіпербола, синоніми). Не уникає реклама засобів виразності і на синтаксичному рівні. Серед поширених прийомів — паралелізм, інверсія, анафора. Уживаються однорідні члени, звертання, вставні слова. Переважають синтаксичні конструкції певних типів: односкладні, неповні, складні речення.

Специфіку фірми відбиває слоган. Його риторичні характеристики: стислість, ритмічні повтори, контрастність, мовна гра, ефект прихованого діалогу; змістові: визначення високих цілей роботи, створення зв'язку з певними подіями, персонажами, цінностями, інформація про високу якість товарів і послуг, зорієнтованість на споживача.

**Миронюк
Дмитро Валерійович**
учень 11 класу Доманівської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2 Доманівської районної ради Миколаївської області

У рекламі найчастіше використовуються іменники для називання предметів, явищ; прикметники, прислівники — для надання експресії; динамічності — дієслова.

Останнім часом зменшилася кількість помилок, особливо на центральних каналах. Але порушення норм на різних мовних рівнях існують, особливо на місцевому телебаченні (наявні орфографічні, граматичні, пунктуаційні помилки). Дослідження можна використати на заняттях факультативів, гуртків у школах.

■ ФУНКЦІ ТРОПІВ У ГАЗЕТНОМУ ЗАГОЛОВКУ

Мороз Роман Віталійович
учень 11 класу загальноосвітнього навчального закладу № 54 м. Дніпропетровська

Мову газети досліджено з різних поглядів: лексичного, синтаксичного, стилістичного. Є певні досягнення в дослідженні мови масової і ділової інформації, особливо мови періодичної преси. Ці досягнення пов'язані з іменами таких учених, як Г.О. Винокур, В.В. Виноградов, І.К. Білодід, В.Г. Костомаров, Г.Я. Солганик та ін. Метою роботи є дослідження функціональних особливостей тропів у газетному заголовку. У зв'язку із зазначеною метою ставляться такі завдання: визначити теоретичну базу дослідження; розглянути структурну класифікацію тропів; проаналізувати особливості функціонування фігур. Матеріалом дослідження є заголовки україномовних газет „Вісті Придніпров'я“, „Україна молода“, „Урядовий кур'єр“, „Голос України“. В інформаційному стилі метонімічні перенесення представлені досить широко, вони сприяють стилістичному увиразненню тексту, виражаються іменниками, рідше — прикметниками. Явище метонімії в газетах — постійне джерело поповнення словникового складу мови. У газетному заголовку виявляють свої стилістичні можливості зооморфічні, військові, спортивні метафори, метафори театру і гри. На умовно-образних асоціаціях виникають епітети метафоричні, метонімічні, гіперболічні, а також виділяються постійні і синкретичні. Перифраза набуває особливої виразності та образності в тих випадках, коли до її складу вводяться слова-компоненти, що мають різне стильове забарвлення і належать до різних сфер спілкування людей. Порівняння в газетному заголовку виконують функції пізнання і впливу.

Поширеними є порівняльні звороти із сполучниками мов, немов та ін.

■ ПРИЗВИСЬКА МЕШКАНЦІВ с. ВИНОВГРАДІВКА: ПОХОДЖЕННЯ, ТИПОЛОГІЯ, СЕМАНТИКА

Мутовчийська Марія Олександрівна
учениця 11 класу Виноградівської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів Арцизького району Одеської області

Прізвиська є явищем ментальності, мови і мовлення водночас. Прізвиська (оніми) вивчаються в ономастиці.

Мета роботи: дослідити походження, типологію, семантику прізвиस्क, відомих на території с. Виноградівка.

Завдання: зібрати і вивчити значення, шляхи утворення, походження прізвиस्क, з'ясувати їх роль у житті людей, укласти словники.

Методи: експедиція, інтерв'ю, експеримент.

Актуальність проекту полягає в дослідженні історії, духовності, мови буджацького села, суспільних та родинних стосунків між односельцями, що сприяло б вивченню родоводів та історії власних імен.

За результатами експериментального дослідження укладено словники.

Матеріали дослідження можна використати в роботі мовних, краєзнавчих гуртків, на уроках лексикології, історії, психології.

Зафіксовано 10 шляхів виникнення прізвиस्क: від імені чи прізвища, від улюбленого предмета, тварин чи рослин, від часто вживаного слова, від вад мови, за схожістю з видатними особами, від професії, за характером і зовнішністю, від топонімів і назв національностей.

Спостерігається 8 способів творення онімів, серед яких найпоширенішим є лексико-семантичний.

Більшість прізвиस्क є „клановими“, характерними для всіх родичів. Молодіжні прізвиська — ексклюзивні, експресивні, мають одного носія.

Установлено факт поліонімії — наявності в людини кількох прізвиस्क.

Оніми є спадкові й новоутворені, деякі з них набувають нового змісту.

■ МОВНИЙ ВИЯВ “СВОГО” ТА “ЧУЖОГО” В ПОВІСТІ М. СЛАБОШПИЦЬКОГО “УКРАЇНЕЦЬ, ЯКИЙ ВІДМОВИВСЯ БУТИ БІДНИМ”

Наукова робота містить характеристику відмінностей і типологічних ознак мовного вияву „свого“ і „чужого“ на основі лексико-тематичних груп, а також аналіз взаємодії двох лінгвокультур (української та американської) як основи міжкультурної комунікації.

Метою наукової роботи є лексико-граматичний аналіз відмінностей і типологічних ознак стереотипів у мовній поведінці П. Яцика — головного героя повісті.

Реалізація цієї мети передбачає виконання таких дослідницьких завдань:

- ознайомитись із провідними працями науковців, які представляють галузь теорії міжкультурної комунікації;

- простежити й покласифікувати стереотипи в мовній поведінці П. Яцика;
- порівняти мовні характеристики „свого“ і „чужого“ (тобто українського та американського) на лексико-граматичному рівні;
- скомпонувати тематичні блоки мовних характеристик України та Канади;
- визначити комунікативну позицію українського канадця й канадського українця, проаналізувавши його нейтральну та експресивно забарвлену лексику;
- систематизувати в тематичні групи цитований ілюстративний матеріал.

Актуальність наукового дослідження полягає в тому, що його тема розроблена в рамках новітньої галузі розвитку мовознавства — теорії міжкультурної комунікації як спрямованого процесу, що реалізується відповідно до конкретно визначених лінгвосоціальних цілей.

У процесі наукового дослідження було зроблено ряд висновків. У мовленні П. Яцика простежується комунікативна позиція у ставленні до „свого“ (України) та „чужого“ (Канади). Канадський бізнесмен використовує такі мовні засоби: різні займенникові форми на позначення „свого“ й „чужого“, антонімічне мовлення, нагромадження заперечних форм дієслів та займенників, перифрази, фразеологізми, прислів'я, авторські неологізми та сентенції, діалектизми, суспільно-політичну й термінологічну лексику, а також метафори й епітети.

*Панова Світлана Борисівна
учениця 11 класу загально-
освітньої школи I–III ступенів
№ 12 м. Ковеля Волинської
області*

■ ЕРГОНІМИ: СТРУКТУРА, СЕМАНТИКА, ФУНКЦІОНУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ВЖИВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ БІЛОЗЕРСЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

На сьогодні помітно зростає тенденція підвищення ролі приватної власності в житті людей. Прикладом того є велика кількість підприємств, організацій, об'єднань тощо, власниками яких є приватні особи, навіть деякі державні об'єкти денационалізуються шляхом приватизації. За таких обставин виникає проблема вибору найбільш оптимальної унікальної гарної назви для приватної одиниці. Подібний процес вплинув на розвиток мовознавчих наук, а саме — ергонімії. Тому, зважаючи на те, що цей розділ ономастики новий, майже не вивчений, особливо на сучасному етапі свого розвитку з огляду на помітне збільшення обсягу найменувань ділових об'єднань людей, вважаємо доцільним дослідження структури, семантики та функціонування ергонімів, вживаних в Білозерському районі Херсонської області, оскільки подібна праця відсутня, а потреба в теоретичному матеріалі з цієї теми є, і практичне значення незаперечне.

Об'єктом наукового дослідження стали власні назви ділових об'єднань людей.

Предмет дослідження — структурно-семантичні особливості ергонімів.

Мета роботи — на основі інформаційної бази назв ділових об'єднань людей з'ясувати структурно-семантичні особливості сучасних ергонімів.

Відповідно до мети визначено завдання дослідження:

- опрацювати та проаналізувати наукову літературу з досліджуваної теми;
- установити системні зв'язки між ергонімами та традиційними ономастичними класами;
- визначити найбільш поширені структурно-семантичні моделі відантропонічних найменувань ділових об'єднань;
- систематизувати мотиваційну лексику, на основі якої утворені відтопонімі, відгідронімі ергоніми;
- охарактеризувати способи творення відтопонімічних назв ділових об'єднань людей;
- проаналізувати структурно-семантичні типи назв підприємств, фірм, товариств і т. ін., що належать до сфери послуг.

Основним методом дослідження наукової роботи є описовий. Частково використовувалися прийоми системного, порівняльного, географічного, етимологічного та кількісного аналізів.

Теоретичний матеріал пропонуваного дослідження слугує доповнювальною складовою сучасної лексикології та лексикографії, розширює знання про ономастику як науку, виявляє динамічний розвиток семантики та словотворення

*Поліщук Ніна Анатоліївна
учениця 11 класу
Херсонського Академічного
лицею при Херсонському
державному університеті
Херсонської міської ради*

назв, уточнює семантико-диференціальні принципи дослідження ергонімів. Теоретичні узагальнення збагачують словниковий склад мови.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані для подальшого вивчення ергонімії та її особливостей. Матеріали роботи у майбутньому слугуватимуть джерелом інформації для ділових людей, які, дізнавшись про особливості та основні принципи творення ергонімів, матимуть змогу правильно та свідомо обрати назву для своєї організації чи фірми.

■ ЗАСОБИ УВИРАЗНЕННЯ ОНІМІВ У ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ СТИЛІ

Рудоман Дар'я Ігорівна
учениця 11 класу Запорізького
багатопрофільного ліцею
"Перспектива"

Завдання роботи:

- дослідити особливості мовленнєвої експресії онімів;
- зробити аналіз лексико-стилістичної практики вживання онімів у публіцистиці;
- типологізувати засоби увиразнення, що використовуються у публіцистичних текстах.

Об'єкт дослідження — експресивізація онімів як комплексне стилістичне явище.

Методи дослідження: описовий, спостереження і систематизація мовних явищ.

Новизна роботи полягає у спробі зробити поглиблений аналіз специфіки застосування онімів у публіцистиці з метою посилення експресії.

Головні висновки: увиразнення онімичної лексики в межах публіцистичного тексту стимулюється тим фактом, що публіцистика — це мистецтво переконання громадського суспільства в певних речах, що їх відстоюють автори газетно-журнальних матеріалів. Для топонімів особливо помітним засобом увиразнення виступає метафоризація, коли офіційна назва має паралельні варіанти поетичного чи історичного плану: Москва — Білокам'яна, КНР — Китай — Піднебесна імперія тощо. Антропоніми у публіцистиці модифікуються також за рахунок інших засобів увиразнення.

■ ПОРІВНЯЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Синиця Анастасія Сергіївна
учениця 11 класу гімназії
№ 191 імені П. Г. Тичини
м. Києва

В україністиці категорію порівняння вивчали в трьох основних напрямках: формально-граматичному, семантико-синтаксичному та стилістичному.

Проте поза увагою українських лінгвістів залишилися порівняльні конструкції в структурі простого речення. У граматиках, як і в спеціальних статтях, їх описують принагідно, аналізуючи деякі типи порівнянь та у зв'язку з визначенням їх синтаксичної ролі або пунктуаційними нормами в реченні.

У дослідженнях природи самого явища компаративності, як і його лінгвістичного статусу, є надзвичайно багато суперечностей, різнодумачень, діаметрально протилежних поглядів мовознавців, що зумовлено об'єктивною складністю цього мовного явища. Особливо дискусійними є думки вчених у визначенні лінгвістичного статусу категорії порівняння, у з'ясуванні його синтаксичної природи в узвичаєних традицією граматичних поняттях і термінах.

Аналіз категорії порівняння передбачає комплексну методичку дослідження, в якій граматичний аналіз поєднується з елементами логіко-семантичного. Необхідність такого підходу зумовлена надзвичайно складним характером та специфікою цієї категорії. Її складність пов'язують з мовними засобами вираження, в яких перехрещується філософський, логічний та граматичний зміст. Специфіку категорії компаративності становлять

мовні одиниці, що відображають відношення між речами, процесами, явищами об'єктивної дійсності, в яких акти думки постають як результат асоціацій за подібністю одних предметів та явищ до інших.

Об'єктом вивчення в науково-дослідницькій роботі стало явище синтаксису, синтаксичний порівняльний механізм, який формує певні вимоги до лексико-семантичного наповнення речення та полягає в тому, що відношення висловленого до дійсності виражається не прямо, а опосередковано — через його подібність до іншого, яке має бути обов'язково типовим, загальновідомим.

Метою дослідження є системний огляд історії вивчення та структурно-функціональний аналіз порівняльних конструкцій і засобів їх вираження в простому реченні. Для реалізації мети ставляться такі завдання:

- 1) подати огляд історії розвитку теорії порівняння;
- 2) висвітлити природу порівняння;
- 3) систематизувати наявні в мовознавстві класифікації порівняльних конструкцій;
- 4) схарактеризувати різні типи порівняльних конструкцій;
- 5) проаналізувати стилістичні функції порівняння.

Відповідно до мети та завдань дослідницької роботи характеристика матеріалу здійснюється на основі лінгвістичного опису з використанням прийомів класифікації та систематизації, компонентного, а також кількісного аналізів.

Дослідження історії вивчення порівняльних конструкцій сприятиме глибшому розумінню української наукової спадщини, виробленню мовного чуття, збагатить знаннями про цей мовний засіб.

Специфіку категорії порівняння становить характер вираження компаративних відношень, що виявляються в системі різнорівневих мовних одиниць. Залежно від належності цих засобів до певного мовного рівня виокремлюємо три типових способи вираження компаративних відношень: лексико-граматичні, словотвірні та граматичні. Мовні засоби вираження порівняльної семантики формують ієрархічну систему одиниць різних рівнів мови, домінантою в якій виступають граматичні одиниці.

Структура порівняльної конструкції в поєднанні з особливостями семантики її компонентів та частотністю вживання їх у різних стилях впливає на комплекс структурно-семантичних та функціональних параметрів сучасної української літературної мови.

■ ПОЛІТИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ 2009–2010 рр.

Сучасна українська політична термінологія має ґрунтуватися на врахуванні суспільного життя в країні. Газети, радіо, телебачення, науково-популярна література подають досить об'ємну і нову інформацію, процес широкого входження політичних термінів у загальне мовлення останнім часом помітно активізувався, тому здійснення їх мовознавчої характеристики зумовлює актуальність дослідження.

Попри те, що політична термінологія об'єктивно існує, обслуговує поняттєву систему політології як наукової галузі, на сьогодні в науковій літературі вона поки що не виокремлена, як, скажімо, хімічна, фізична, юридична. Мета наукового дослідження — проаналізувати склад і характерні особливості політичної лексики саме як підсистеми літературної мови, аналіз володіння нею сучасних політиків, особливо в передвиборчій агітації.

Мета передбачає розв'язання таких завдань:

- 1) дослідити етапи становлення та розвитку політичної термінології;
- 2) визначити найпродуктивніші моделі термінотворення;
- 3) охарактеризувати типи та структуру політичної терміносистеми;
- 4) проаналізувати експресивність розподілу політичних термінів у мас-медіа;
- 5) дати оцінку мовностилістичним засобам та прийомам публічних виступів кандидатів у президенти.

Аналіз проведеного дослідження дозволяє зробити такі висновки:

1. Політична термінологія — це відкрита система номінативних одиниць різних за походженням, які спеціалізовані лексично (створені або запозичені терміни), семантично (загальноновживані слова, що отримали термінологічне значення) і фразеологічно (новостворені словосполучення номінативного характеру) для вираження понять, що відбивають сферу суспільно-виробничого, політичного життя.

2. Писемними джерелами політичної термінології є словники, що почали видаватися ще в XVII столітті, різні лексикографічні та термінографічні праці.

3. Основним способом творення політичних термінів є морфологічний (афіксальний спосіб, осново- та словоскладання, аббревіація).

4. Верхній рівень політичної терміносистеми займає документально-офіційна мова, нижче йде мова дипломатії, ще нижче розташована мова переконання. Мовою комунікації політиків з масами названа мова політичної пропаганди, яка займає найнижчий рівень у політичній терміносистемі.

5. Експресивність розподілу політичних термінів у мас-медіа забезпечує використання метафор, фразеологізмів, влучних висловів тощо.

6. Заголовковий комплекс політичної реклами несе основну інформацію та враховує три види стимулів для читачів: інтерес до вигоди, обіцяної їм у політичній рекламі від заняття ними тієї або іншої політичної позиції; це певна новизна — новий політик, новий курс, нові рубежі; й, нарешті, інтрига, здатна викликати цікавість.

7. Традиційним методом політичної пропаганди є публічний виступ, логіко-сміслову лінію якого утворюють мовні засоби.

*Сіончук
Юлія Олександрівна
учениця 11 класу навчально-виховного комплексу
"Рівненський обласний
лицей-інтернат" Рівненської
області*

■ ТРАНСФОРМАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ПОВІСТІ В. ДРОЗДА „ІРІЙ”

**Стельмах
Вікторія Олександрівна**
учениця 9 класу Козелецької
гімназії № 1 Козелецької
районної ради Чернігівської
області

Фразеологізми є невичерпною скарбницею поетичних уявлень нашого народу, адже в них закодовано інформацію про минуле наших предків. Саме тому питання фразеології привертають дедалі більшу увагу науковців і письменників. Проте не можна абсолютно стверджувати, що сьогодні вже достатньо з'ясовані природа фразеологізму та особливості їх застосування українськими класиками. Тому метою даної роботи є дослідження прийомів авторської трансформації фразеологізмів у повісті Володимира Дрозда „Ірій”. Навмисна авторська переробка фразеологізмів — типове в художній літературі явище, проте маловивчене, що підтверджується відсутністю єдиної класифікації трансформованих фразеологізмів.

Дослідивши види трансформацій фразеологізмів у повісті Володимира Дрозда „Ірій”, можна стверджувати, що письменник майстерно модифікує фразеологічні одиниці, не задовольняється ними як готовими стилістичними засобами, а творчо підходить до їх використання. Це урізноманітнює стилістичні ефекти, посилює художність та естетичну цінність химерного твору, виразно передає авторський почерк.

Крім того, власні дослідження дають змогу виділити окремих вид трансформацій, про який не згадується в жодній монографії. Суть його полягає в самопоясненні автором значення вжитого ним фразеологізму. Автор роботи називає описаний ним вид трансформації самотлумаченням.

Опрацьований та досліджуваний матеріал дозволяє упорядкувати словник фразеологізмів, ужитих у повісті Володимира Дрозда „Ірій”.

■ ЕМОЦІЙНО ЗАБАВЛЕНА ЛЕКСИКА В ПОВІСТІ-КАЗЦІ ЮРІЯ ВИННИЧУКА „МІСЦЕ ДЛЯ ДРАКОНА”

Тихоліз Юлія Павлівна
учениця 11 класу
Теребовлянської гімназії-
специколи-інтернату
Тернопільської області

1. Тема наукового дослідження має на меті виявити та покласифікувати експресивно оцінні лексеми у творчості Ю. Винничука, простежити стилістичні особливості їх використання.

2. Творчість Юрія Винничука на сьогодні ще не отримала ґрунтовного вивчення ні в літературознавстві, ні в мовознавстві. А тому наше звернення до творчого доробку письменника як джерела дослідження зумовлює актуальність роботи.

3. Новизна роботи полягає в дослідженні емоційно забарвленої лексики на матеріалі художньої мови творів письменників, імена яких замовчувалися в українській літературі, або тих авторів, твори яких ще не знайшли однозначної оцінки в літературній критиці. До останніх і належить Юрій Винничук.

4. Об'єктом дослідження є власне емоційно забарвлена лексика, а джерелом — повість-казка Юрія Винничука „Місце для дракона”, адже твір цікавий не лише з точки зору використання у ньому емоційно-оцінних лексем, але й порушує загальнолюдські філософські питання.

5. Усі слова сучасної української мови з погляду їх вживання можна розподілити на дві групи: стилістично нейтральні (використовуються в усіх стилях) та емоційно забарвлені (використовуються у художньому, розмовно- побутовому та публіцистичних стилях, а також в ораторському мистецтві).

6. Під емоційно забарвленими, експресивними лексемами розуміють ті, що виражають певні почуття, емоції, стани, а також відтінки в оцінці явищ, подій, осіб тощо. За своїм складом ця лексика є неоднорідною.

7. У казці-повісті Юрія Винничука „Місце для дракона” виявлено зразки усіх груп експресивної лексики. Найбільш численною є група слів, які містять емоції у своєму лексичному значенні.

8. Емоційно забарвлена лексика у творі Юрія Винничука „Місце для дракона” виконує свою безпосередню функцію: експресивне насаження висловлюваної думки. Проте експресивними також використовуються: для змалювання певної епохи; як засоби характеротворення; з метою підкреслення тієї чи іншої ознаки, особливості особи, предмета, явища.

9. У межах емоційно забарвленої лексики розрізняють позитивно- та негативнооцінну. У „Місці для дракона” письменник в однаковій мірі використовує обидві групи лексики, хоча й віддає перевагу позитивним лексемам.

■ СУЧАСНИЙ ІМЕННИК (НА МАТЕРІАЛІ ІМЕН УЧНІВ БАГАТОПРОФІЛЬНОГО ЛІЦЕЮ № 37 ЛЕНІНСЬКОГО РАЙОНУ м. ДОНЕЦЬКА)

Дослідження особових імен належить до актуальних завдань сучасного мовознавства. Численні наукові статті й монографії розв'язують ряд теоретичних і практичних проблем, пов'язаних з іменем.

Мета нашої роботи — вивчення складу й динаміки чоловічих і жіночих імен учнів ліцею № 37 м. Донецька (1990–2002 рр.) і визначення основних мотивів найменування новонароджених. Чоловічий іменник містить 64 оніми, які було надано 501 носієві. До жіночого іменника належить 78 імен, які отримали 520 новонароджених. Основними чинниками, що вплинули на вибір імен, є: релігійність батьків, збереження сімейних традицій, суспільна мода, а також милозвучність імені й можливість утворення здрібніло-пестливих варіантів.

З'ясовано, що основу іменника становлять традиційні для українців оніми християнського календаря. Значно менше зафіксовано слов'янських, запозичених імен і новотворів.

Досліджуваний період розподілено на 13 хронологічних зрізів (за методикою В.Д. Бондалетова), у кожному з яких виділено чотири статистичні групи (найуживаніші, широковживані, маловживані, поодинокі імена) та простежено темпи й причини їх оновлення. Установлено, що периферійна частина чоловічого й жіночого іменників за обсягом переважає основну. Однак маловживані й рідкісні імена мають незначну питому вагу, а тому відображають лише кількісне оновлення антропонімікону. Якісні ж зміни здебільшого відбуваються в групі частотних онімів, які обслуговують більшість носіїв.

На сьогодні помітною стає тенденція до розширення й урізноманітнення висококонцентрованого іменника українців. При цьому нові імена спочатку мають незначну питому вагу й функціонують у групі рідкісних або маловживаних. Лише найбільш удалі з них, які сподобались носіям, з часом активізуються й набувають статусу частотних.

Зібраний і проаналізований матеріал свідчить, що іменник мешканців Ленінського району м. Донецька є органічною частиною загальноукраїнського антропонімікону. Проте він має й локальні особливості, що вирізняють його з-поміж інших іменників.

Фурсова Катерина Юрївна
учениця 11 класу Донецького багатoproфiльного ліцею № 37

■ РОЛЬ СТИЛІСТИЧНО МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ В ЗБІРКАХ ОКСАНИ ЛЯТУРИНСЬКОЇ “КНЯЖА ЕМАЛЬ” ТА “ГУСЛА”

Творчість Оксани Лятуринської неординарна, своєрідна, багатогранна і неповторна.

Збірки поетеси „Гусла“ і „Княжа емаль“ віддзеркалюють її тяжіння до вишуканого слова. Мета роботи полягає в тому, щоб довести, що маркована лексика, тобто історизми та архаїзми, лексеми з позначкою у словниках „розм.“, „рідко“, „діал.“, „образно“, „поет.“, представлені в збірках, допомагають О. Лятуринській заглибити читача у Волинську землю від неоліту до сучасності, надають мові творів образності, експресії. Для досягнення мети поставлені такі завдання: 1) накопичити і систематизувати стилістично марковані лексеми збірок О. Лятуринської „Гусла“ і „Княжа емаль“; 2) здійснити семантико-стилістичну характеристику маркованої лексики віршів; 3) описати тематичні групи застарілої лексики досліджуваних збірок; 4) охарактеризувати розмовну, діалектну лексику творів О. Лятуринської; 5) виокремити й описати іншу марковану і не зафіксовану в сучасних словниках лексику, введену поетесою у твори; 6) визначити роль стилістично маркованої лексики поезій збірок.

Поетеса вдало поєднала застарілу лексику з іншими маркованими словами (розмовними, західними, діалектними) з метою стилізації епохи, відтворення давноминулої епохи в історичних реаліях і мовному середовищі.

Зіставлення лексики поезій збірки зі словами з відповідними позначеннями у словниках, підтверджує думку, що О. Лятуринська синтезувала стилістично марковану лексику із загальноновживаною і тим самим збагатила сучасну літературну мову українців.

Розглянувши марковану лексику з точки зору стилістичного використання, можна зробити висновок, що Оксана Лятуринська творчо використовувала ці мовні одиниці в збірках „Гусла“ і „Княжа емаль“, надаючи їм особливого національного колориту.

Цыганок Галина Павлівна
учениця 11 класу Кременецького ліцею імені Уласа Самчука Тернопільської області

■ СИНОНІМІЧНІ ПАРАМЕТРИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ МОЛИТВИ

**Яресько
Марія Володимирівна**
учениця 11 класу Полтавської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 8
імені Панаса Мирного

Актуальність нашого дослідження полягає у всебічному дослідженні молитви як особливого жанру конфесійного стилю. Основною метою роботи є з'ясування лексико-семантичних та функціональних особливостей лексичних синонімів у мові православних молитов.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: виявлення синонімів у текстах молитов та розподіл їх за лексико-семантичними й функціональними ознаками; аналіз семантичних особливостей синонімичних лексем; опис синтагматичних можливостей слів-синонімів; виділення найуживаніших у молитвах перифразів та встановлення їх семантико-функціональної специфікації; характеристика текстотвірних властивостей синонімів у православній молитві.

Лексичні синоніми найвиразніше представлено групами стилістичних та семантичних синонімів. Особлива роль належить семантичним синонімам, що зумовлюється завданням виразно представити денотати, які в аналізованих текстах виступають об'єктами найпильнішої уваги того, хто молиться.

У синонімичні відношення найактивніше вступають іменники, прикметники, дієслова і частково прислівники.

Майже всі семантичні синоніми мають більш чи менш виражену конотацію, яка детермінується сферою конфесійного мовлення й особливостями християнського світогляду.

Як і у світському мовленні синоніми виконують важливі семантичні функції уточнення, підсилення, заміщення. Найтипівшими структурними моделями їх репрезентації є А, В, С; А і В; А = В; А або В.

Важливим складником синонімичного простору молитви є перифрази, котрі вирізняються тематичною й семантичною розмаїтістю, структурними рисами зовнішнього порядку, а також функціональним призначенням.

Високий ступінь поширеності мають синоніми з родовидовими відношеннями лексичних одиниць.

Лексичні синоніми в молитві виконують важливі стилістичні функції оцінки та стильової організації тексту відповідного жанру.

Усі виділені та обстежені синоніми роблять мову молитви семантично й функціонально виразною, сприяючи сукупно з іншими мовними засобами її особливому статусу в системі інших жанрів конфесійного мовлення.

Секція “Мистецтвознавство”

■ ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАРОДНОЇ МУЗИКИ КРИМЧАКІВ, КАРАЇМІВ, КРИМСЬКИХ ТАТАР

**Бережна
Маргарита Олександрівна**
учениця 11 класу
Сімферопольського навчально-виховного комплексу
“Школа-колегіум” № 14
Автономної Республіки Крим

Изучение культуры народов Крыма в целом и музыкального наследия в частности будет актуально всегда, так как народная музыка это — неотъемлемая часть жизни народа, которая раскрывает его душу.

Цель работы — проанализировать и сравнить народную музыку крымских татар, крымчаков, караимов.

В связи с этим в работе поставлены следующие задачи: изучить литературу по теме исследования; найти и проработать информацию, опубликованную на сайтах сети Интернет; выяснить, кто и когда занимался собиранием и изучением народной музыки коренных народов Крыма; познакомиться с традиционной музыкальной культурой коренных народов Крыма в целом; определить сходство и различия в традиционной народной музыке этих народов.

Основные выводы из проделанного исследования.

Самобытная музыка коренных народов Крыма, как и вся культура, разделяется на два направления. Это религиозная музыка и светская, или мирская.

Для религиозной культовой музыки крымчаков и караимов характерны стабильные мелодии, облеченные в песенную форму. Основные жанры — канторский речитатив и песнопения (псалмы, песни, плачи, порицания, мольбы).

Религиозные музыкально-поэтические жанры в традиционной музыке крымских татар — мавлид и иляхи — представляют пласт музыкально-поэтической культуры, сложившейся в период Крымского ханства.

Культурная религиозная музыка коренных народов Крыма — это наиболее древний пласт музыкальной культуры.

Светская народная музыка крымчаков, караимов, крымских татар на протяжении длительного времени испытывала влияние соседних культур: турецкой, армянской, греческой и русской. Влияние можно заметить как в мелодике песен, языке, так и в содержании текстов.

В свою очередь, на протяжении четырёх веков народная музыка крымчаков и караимов находилась также под влиянием крымскотатарской народной музыки, о чём свидетельствует и наличие схожих жанров: тюркю, дэстаны (дестаны), чины, йыры и др.

Таким образом, исследователи и музыковеды приходят к выводу, что основная часть мелодий крымчаков, караимов, крымских татар, впитав в себя влияния музыкальных культур других народов, в разные исторические эпохи проживавших на территории Крыма, образовала музыкальный симбиоз, в котором можно найти и отголоски коренной национальной культуры, и заимствования.

■ “ТРИУМФ КОРИФЕЇВ В ОДЕСІ” (ГАСТРОЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОРИФЕЇВ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ М.Л. КРОПИВНИЦЬКОГО, М.П. СТАРИЦЬКОГО, І.К. КАРПЕНКА-КАРОГО, М.К. САДОВСЬКОГО, П.К. САКСАГАНСЬКОГО, М.К. ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ В ОДЕСІ)

Наукова робота присвячена дослідженню обставин створення професійного українського театру, що увійшов в історію світової культури з високим титулом театру корифеїв, та його гастрольної діяльності в Одесі, розпочинаючи від перших гастролей 1883 року. Детально розглянуто творчі внески в скарбницю української культури Марка Лукича Кропивницького, Михайла Петровича Старицького, Івана Карповича Карпенка-Карого, Миколи Карповича Садовського, Панаса Карповича Саксаганського та Марії Костянтинівни Заньковецької. Увагу сконцентровано на біографічних та творчих зв'язках українських корифеїв з Одесою.

Мета роботи: дослідити одеський період творчості митців першого професійного українського театру, визначити його значення в доробку кожного з артистів і театру українських корифеїв у цілому.

Наукова новизна дослідження полягає у вивченні і систематизації історичних матеріалів, рецензій одеських газет кінця XIX — початку XX ст., документів, в яких знайшли відображення унікальні події в культурному житті — творча діяльність трупи корифеїв, роки створення та становлення професійної української сцени.

Робота буде мати практичне значення. Матеріали можна використовувати на уроках літератури, історії, краєзнавства, мистецтвознавства. Робота містить цікаву інформацію для тих, хто хоче дізнатися про ще одну сторінку з культурного життя Одеси — діяльність театру корифеїв.

*Білаш Дмитро Олексійович
учень 11 класу навчально-виховного комплексу:
“Гармонія” загальноосвітньої школи I–II ступенів —
гімназія № 6” м. Одеси*

■ ФОЛЬКЛОРНІ ОСНОВИ У СУЧАСНОМУ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОМУ ТАНЦІ

Український народний танець дуже різноманітний та барвистий. Він відігравав значну роль у житті наших предків: вони виражали свої почуття, розкривали душу через нього. Саме завдяки йому зараз ми можемо дізнатися, як працювали наші предки, як вони одягались, як вони жили. Танець — це жива пам'ять українського народу. Танцювальне мистецтво в нашій країні з кожним роком набуває все більшої популярності, стає одним із найдійовіших факторів формування гармонійно розвиненої, духовно багаті особистості.

Зараз існує нагальна потреба відроджувати українське танцювальне мистецтво, розвивати його і пам'ятати, що колись Україна була відомою своїми танцями в усій Європі. Саме ми, молоде покоління, можемо відродити танець і його славу, в цьому і полягає актуальність обраної теми.

Мета цієї роботи — донести усю значимість та вагомість українського танцювального мистецтва, розкрити його зміст.

У процесі написання роботи поставлені такі завдання: показати, що танок, як усяке мистецтво, дуже різноманітний та є частиною нашого життя; переконати в тому, що його структура дуже цікава і важлива, а отже нам потрібно її розвивати; навести приклади сучасних народно-сценічних танців.

Українське танцювальне мистецтво вносить неповторно прекрасні барви й самобутні художні цінності в скарбницю багатонаціонального мистецтва. Його великі творчі досягнення — запорука нових звершень і перемог.

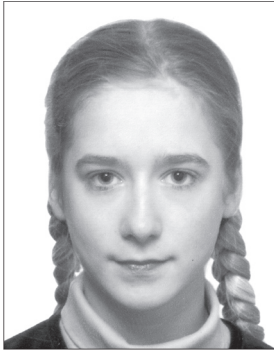
Танець — мистецтво, що існує в часі й просторі.

*Буцун Юлія Юрївна
учениця 11 класу комунального закладу
“Луганська спеціалізована школа I–III ступенів
№ 40”*

Таким чином, ми приходимо до висновку: в українському національному танцювальному мистецтві є все: барвистість, квітучість, різноманітність поз та хореографічних „па“, душа, виражається мислення українського народу, його стан. Саме тому ми повинні розвивати і далі українське танцювальне мистецтво, воно прославляє Україну і самих українців!

■ УКРАЇНСЬКИЙ ПЕЧВОРК: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ

Гейко Катерина Сергіївна
учениця 11 класу Харківського
НВК № 45 „Академічна гімназія”
Харківської міської ради
Харківської області

Актуальність роботи полягає в дослідженні тенденцій розвитку печворку в Україні. Мета роботи — дослідити головні тенденції розвитку мистецтва печворку на основі аналізу творчих робіт.

Виходячи із зазначеної мети, дослідник поставив такі завдання: дослідити процес синтезу декоративно-вжиткового мистецтва та професійного акварельного живопису; вивчити нові для українських майстрів жанри акварельного квілту та барджело; зробити спробу компаративного аналізу конкретних робіт зарубіжних та українських митців (у тому числі харківських); виявити специфіку українського печворку.

Тому наукова новизна дослідження полягає у вивченні традицій українського печворку; виявленні тенденцій його розвитку; систематизації інформації з даної проблематики; спроби компаративного мистецтвознавчого аналізу квілтів українських та американських майстрів.

Підбиваючи підсумки дослідження, можна зробити такі висновки: українські квілти є унікальними витворами текстильного мистецтва, дизайн яких будується на методах, загальноновизнаних в образотворчому мистецтві; на даний момент українські майстри освоюють нові європейські техніки, а саме: барджело та акварельний квілт; техніка акварельного квілту передає особливості акварельного живопису; у європейських квілтах популярний побутовий жанр, портрет, а в українських — пейзаж і мотиви народної творчості; у роботах зберігаються традиції української культури, які проявляються в українському орнаменті, символічних кольорах, зображенні природи, канонах православної культури; старі техніки удосконалюються, освоюються нові; втрачається первісне практичне призначення роботи, а на перший план виходить художня цінність робіт та їх естетичний аспект.

■ СУЧАСНА ТЕЛЕВІЗІЙНА РЕКЛАМА ЯК МИСТЕЦЬКЕ ЯВИЩЕ

Даниленко Ірина Вікторівна
учениця 11 класу Доманівської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 2
Доманівської районної ради
Миколаївської області

Мета роботи — виявити головні ознаки реклами як особливої галузі мистецтва.

Завдання: показати, що телевізійна реклама є мистецтвом, виявити зв'язок з живописом, музикою, кіно; дослідити засоби творення гумористичного ефекту.

Об'єкт дослідження — рекламні ролики на сучасних телеканалах, предмет розгляду — їх естетична цінність, засоби виразності, вплив на глядача.

Ознаки телереклами як різновиду сучасного мистецтва: утилітарний характер, наявність художньої виразності, образне відображення дійсності, естетична та гедоністична функції. Особливості: її націленість на реальне задоволення; рекламне мистецтво не є елітарним, воно спрямоване на масове сприйняття. Предмет реклами — банальне, повсякденне, її образність і виразність елементарні. Вона розрахована не на елітарну, а на масову свідомість. Тому реклама — тривіальний вид мистецтва.

Дав можливість рекламі впритул наблизитись до мистецтва модернізм, а окремі течії вплинули на її розвиток: кубізм, футуризм, дадаїзм, абстракціонізм, сюрреалізм. Рекламна творчість увібрала потенціал цього напрямку, використовуючи різні прийоми: асоціативні композиції, геометричну абстракцію, колаж, натуральні предмети в живопису, оригінальне поєднання лінії та кольору.

Відіграє неабияку роль у телерекламі мистецтво слова. Тут вступають у свої права зображально-виражальні засоби: емоційно-експресивна лексика, стилістично забарвлений синтаксис, закони евфонії. Використовуються прийоми мовної гри та гумору, що є проявом мистецтва постмодернізму.

Телереклама є міжгалузевою формою, яка набуває рис як мистецтва, так і промисловості, як популярної, так і „високої“ культури, ніколи не перетворюючись на жодну з них та не реалізуючи їхню сутнісну природу.

■ ПОТЕЛИЦЬКА КЕРАМІКА

Мета роботи — охарактеризувати глиняні вироби Потелича в мистецтвознавчому аспекті. Для досягнення мети ми поставили такі завдання:

- 1) визначити основні групи глиняних виробів осередку;
- 2) вказати на функціональне призначення предметів;
- 3) виділити основні техніки оздоблення глиняних виробів;
- 4) простежити основні мотиви та елементи в оздобленні потелицької кераміки.

Актуальність теми полягає в ширшому висвітленні функціонування одного з найбільших гончарних осередків України — Потелича, що на Львівщині.

Детальне вивчення опублікованих наукових матеріалів та збірки кераміки в Музеї етнографії та художнього промислу дало можливість простежити розвиток гончарства в Потеличі, обґрунтувати мистецьку цінність кераміки. У дослідженні виділено найбільші групи потелицької кераміки, вказано на її функціональне призначення, схарактеризовано основні техніки оздоблення, композиції та мотиви.

На основі опрацьованої літератури та збережених глиняних предметів можемо припустити, що потелицька кераміка є особливою за формами та способами оздоблення. Роботи місцевих майстрів можна вирізнити поміж предметами з інших гончарних центрів.

Отже, результатом дослідження є мистецтвознавчий аналіз глиняних виробів одного з найбільших гончарних центрів України — Потелича.

*Дудок Зоряна Романівна
учениця 11 класу загально-
освітньої школи № 75
імені Лесі Українки м. Львова*

■ ЕСТЕТИЧНІ ТА ХУДОЖНІ АСПЕКТИ МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АСОЦІАЦІЇ “МИР, КРАСА, КУЛЬТУРА”

Актуальність. Розкриття естетичних та художніх аспектів мистецької діяльності Асоціації „Мир. Краса. Культура“. Виготовлення унікальних ляльок та іграшок ручної роботи із застосуванням льону, який пройшов крізь епохи і цивілізації світу.

Кожна лялька — це певна грань українського народного життя, яка може розповісти про душу нашого народу.

Місія Асоціації — сприяння побудові демократичного суспільства шляхом надання інформаційних послуг, консультацій, навчальних та культурно-просвітницьких програм, які допомагають всебічному розвитку індивідуальності, розкриттю творчого потенціалу і підвищенню активності громадян, а також усвідомленню особистої значимості.

Напрямами роботи Асоціації є:

1. Відродження народної ляльки ручної роботи.
2. Школа моди та дизайну. Основна мета — естетичне виховання дітей та молоді.
3. Дизайнерський дім. Мета діяльності — культурне та естетичне виховання через модний, святковий та повсякденний одяг для всієї родини.

Об’єкт дослідження: естетична та художня діяльність Асоціації „Мир. Краса. Культура“.

Предмет дослідження: дослідження художньої діяльності Асоціації „Мир. Краса. Культура“ в контексті української художньої культури на початку XXI ст.

Мета роботи: всебічне розкриття діяльності Асоціації через багатий культурний спадок — іграшкарство.

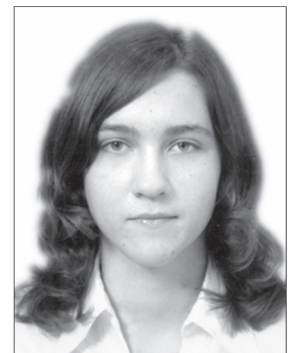
Завдання дослідження:

- проаналізувати стан джерельної бази дослідження;
- дослідити зміст та структуру діяльності Асоціації „Мир. Краса. Культура“;
- розкрити сутність і витоки народного іграшкарства;
- показати особливості художньо-творчої роботи з народною лялькою;
- дати характеристику творчої діяльності В. Сазонової.

Методи дослідження: аналіз спеціальної літератури, порівняння, узагальнення, систематизація.

У творчій майстерні Дизайнерського дому створюються та виготовляються:

- святковий, діловий та повсякденний комфортний одяг високої якості з натуральних тканин для дітей, жінок і чоловіків;
- колекційний одяг за мотивами унікальної мальовничої української культури з прадавніх часів і до сьогодення;
- колоритні аксесуари, шалі та прикраси;
- вишукані ляльки ручної роботи, що відображають характер давньоруських — українських традицій в одязі та вбранні;
- сувенірну та подарункову продукцію, що дарує гарний настрій. Творча майстерня Валентини Сазонової виготовляє ексклюзивні колекції ляльок ручної роботи, де використовують мотиви історичного костюма, одягу Київської Русі,

*Лазутіна Ганна Миколаївна
учениця 11 класу
Херсонського загальноосвіт-
нього навчально-виховного
комплексу № 11 Херсонської
міської ради*

скіфів та мальовничої України. Майстрині глибоко знають історію, міфологію, літературу, культуру. Кожна лялька — результат копіткої наукової праці.

Лялька, котра знаходиться в домі, уособлює його дух, є його берегинею, що захищає, допомагає мешканцям, створює неповторну атмосферу житла.

Одним із напрямів відродження культури — відродження нашої національної ляльки, яка несправедливо забута, але є дуже важливим елементом нашої культури.

■ ТРЕМБІТА — МЕЛОДІЯ ЛЮБОВІ І БІДИ

*Лукача Анна Володимирівна
учениця 11 класу
Ужгородської спеціалізованої
школи-інтернату з поглиб-
леним вивченням окремих
предметів Закарпатської
обласної ради*

Трембіта — унікальний автентичний музичний інструмент українського народу, історія якого губиться в глибині віків. Це один із небагатьох витворів рук і душі українського народу, який більше ніде не зустрічається, це те, що приваблює до нас цікавість інших людей, інших культур і по чому нас упізнають без слів і перекладів. Без сумніву, трембіта стала символом Українських Карпат і України.

Актуальність теми дослідження. До цього часу у нашій країні немає жодного ґрунтовного дослідження, жодної узагальненої праці про трембіту, в той час як зацікавленість українського суспільства своєю прадавньою культурою, особливо духовними витоками на сьогодні надзвичайно велика.

Мета і завдання роботи. Головною метою роботи є потреба дослідити роль і місце трембіти в музичній культурі та ідентифікації українців; розглянути історію і визначити місце трембіти в класифікації народних музичних інструментів; показати основні відмінності різновидів трембіт та регіони їх побутування; визначити роль мелодій трембіти в культурних традиціях народу; виявити майстрів трембітарської справи нашого краю, довести важливість збереження їх досвіду; розкрити можливості багатифункціонального використання трембіти в сучасній українській культурі як символу, образу, логотипа та інших варіантах; розробити рекомендації і пропозиції щодо використання результатів дослідження в практиці роботи культурноосвітніх закладів краю й України.

Методи дослідження. В роботі використано інформаційний, логіко-аналітичний, візуальний або графічний, опитувальний методи.

Дане дослідження є багатоплановим, багатоаспектним, охоплює багаточасові, просторові та тематичні межі. Такий підхід у дослідженні є логічним та необхідним. Він підпорядкований осягненню і висвітленню теми дослідження.

Науково-дослідницька робота надає можливість заповнити прогалини в історії українського музичного інструментознавства, суттєво доповнити знання про українські народні музичні інструменти, особливо рідкісні, якою є трембіта.

Результати дослідження можуть бути цікавими та корисними для всіх, хто цікавиться проблемами історії, етнології, культурології та соціології України.

■ ТИПОЛОГІЧНІ РИСИ В АРХІТЕКТУРІ ЦЕРКОВНИХ СПОРУД ЛЮБОМЛЬСЬКОГО ТА ШАЦЬКОГО РАЙОНІВ

*Маїло Ольга Миколаївна
учениця 11 класу загально-
освітньої школи І–ІІІ ступенів
смт. Головче Любомльського
району Волинської області*

Пам'ятки архітектури, представлені церковними спорудами, є вагомою часткою багатої культурної спадщини України. Храми відіграють важливу роль у пізнанні історії, розвитку духовності, вихованні патріотичних почуттів у суспільстві. Метою роботи є дослідження формування пам'яток храмової архітектури з визначенням у них історико-мистецьких і об'ємно-планувальних особливостей та національних традицій. Для досягнення мети передбачено виконати ряд завдань, серед яких: виявити особливості та закономірності формування і розвитку храмових споруд, провести архітектурний аналіз планувальної та просторової організації пам'яток православної архітектури, визначити типологію храмів. Встановлено, що історико-культурні умови, місцеві традиції здійснювали безпосередній вплив на розвиток храмового будівництва в досліджуваному регіоні. Здебільшого будувалися дерев'яні храми, чому сприяла наявність великих площ лісів. Найчастіше зводилися тризрубні одноверхі церкви.

Архітектура мурованих церков певною мірою наслідувала традиції народного дерев'яного будівництва.

Церковна архітектура досліджуваного регіону розвивалася достатньо самостійно, хоча при зведенні храмів використовувався досвід інших культур.

Головними ознаками українськості кожного православного храму є його народна архітектура, внутрішнє убранство.

Проаналізувавши пам'ятки храмової архітектури на території регіону, можна стверджувати, що визначальними для типологічної класифікації храмів залишаються риси планувально-просторової організації церков та ознаки регіональних шкіл.

■ БІСЕРНІ ПРИКРАСИ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ КІНЦЯ XVIII — ПОЧАТКУ XX СТ.

Українські жіночі та чоловічі прикраси з бісеру — це яскравий вид народного декоративно-прикладного мистецтва, були обов'язковим компонентом традиційного жіночого та чоловічого строю, в першу чергу святкового.

Актуальність. Завдяки декоративно-образному багатству регіональних та місцевих особливостей, яскравим художнім рисам, українські народні прикраси з бісеру становлять самобутнє мистецьке явище, що має широкі можливості для росту. Тому увага до даного виду промислів посилюється.

Предмет дослідження — жіночі і чоловічі святкові бісерні прикраси.

Мета дослідження — представити бісерні вироби західноукраїнського регіону в усій їх красі, багатстві та розмаїтті.

Об'єкт дослідження — бісерні прикраси Покуття, Гуцульщини та Буковини.

Бісер (араб. — штучна перлина) — дрібні різнокольорові намистинки розміром від 0,5 до 5 мм. Походження його має європейські корені. Бісерні прикраси в будь-яких комбінаціях виконували символіко-оберегову, лікувальну, статусну й художньо-декоративну функції та відігравали значну роль в обрядах і повір'ях.

Символічна мова знаків для українських майстрів здавна була визначальною у створенні орнаменту в прикрасах, що мали стати оберегами, а водночас атрибутами вбрання особи певної статі, віку та громадського стану.

Основу геометричних орнаментальних композицій художніх бісерних виробів становили мотиви ромба, шестикутника, хрестика, свастики, трикутника, розети, S-знак та шнуровий, косицевий і гребінчастий мотиви.

Символіка кольору відігравала величезну роль і варіювалася залежно від означуваних предметів, регіональних особливостей, традицій.

Художні особливості бісерних прикрас значною мірою залежали від технологічних параметрів — від їх забарвлення, фактури, текстури. За місцем в ансамблі народного одягу розрізняють чотири типологічних групи прикрас, що мають вісімнадцять різноманітних варіантів свого просторового рішення.

Бісерні прикраси до західноукраїнського костюма кінця XVIII — початку XX ст. — це історія населення цього регіону, яка втілена в матеріалах, техніках плетіння, архаїчних узорах і сягає глибоких коренів духовності.

Марченко Дар'я Сергіївна
учениця 11 класу середньої загальноосвітньої школи № 140 м. Києва

■ МОНАСТИРИ І МОНАСТИРСЬКІ САДИ ГАЛИЧА XII–XIX СТ. ЯК ПРИКЛАД ГЕНЕЗИСУ САКРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Ландшафтно-планувальне вирішення монастирського саду формувалося залежно від рельєфу, часу, місця закладення монастиря (на місці язичницької святині чи на новому) та від економічних можливостей церкви. Монастирі будувались на „пагорбі“, „підвищенні“ (XI–XIII ст.), в урочищах, улоговинах, ярах або на основі використання великого тальвегу (оборонні монастирі XIII–XVI ст.). У XIII–XVI ст. сад — „вертоград“ стає впорядкованим, з'являються перші ознаки регулярності — хрещатий план, висаджуються квіти та фруктові дерева, основним призначенням яких є символічно-декоративне. Монастирські сади акумулювали в собі історичні стилі, впливали на характер і розвиток міських садів, були основою та взірцем для створення ботанічних садів. Після прийняття християнства місця язичницьких святилищ займають монастирі та церкви, але загальна структура язичницьких об'єктів та їх ландшафтна організація залишаються незмінними. Священні гаї, дерева, сади, джерела стають основою та першими ландшафтними одиницями створення саду „вертоград“, „замкненого“ муром. У римо-католицьких монастирях організується сад „hortus conclusus“ (сад, замкнений будівлями). Їх поява зумовлена використанням сакральних язичницьких меж й огорожі, згодом впливом християнської символіки раю-саду та оборонними функціями монастиря. Монастирі і монастирські сади, які були закладені в XII–XIII ст. на території Галича, відомі лише з описів в різноманітних історичних джерелах та зі звітів археологічних розкопів. Лише деякі з них проіснували в XVI–XVIII ст.

В основному це були оборонні монастирі, що знаходилися в домінуючих у природному плані точках і були засновані галицькими князями або ж боярами, тож і фінансувалися ними. Теорія монастирського саду пов'язана з уже існуючими в монастирському комплексі спорудами, тому новий стиль у монастирському садовому мистецтві приходить на тій самій ділянці ґрунту або виникає „поруч“ із старим у разі можливості закладення саду на новій ділянці.

Мельник Оксана Орестівна
учениця 11 класу Галицької загальноосвітньої школи I–III ступенів № 1 Галицької районної ради Івано-Франківської області

■ ТВОРЧІСТЬ М. ПРИЙМАЧЕНКО І К. БІЛОКУР ЯК ФЕНОМЕН В УКРАЇНСЬКОМУ ЖИВОПИСНОМУ МИСТЕЦТВІ

Немет Аніта Лайошівна
учениця 11 класу
Хмельницького навчально-виховного комплексу № 10

Робота складається з двох розділів: перший розкриває суть живописної творчості М. Приймаченко та К. Білокур, їх феноменальність та особливості символізації українського сприйняття та світогляду; у другому аналізуються особливості сприйняття живописної творчості мисткинь сучасниками та їх вплив на творчий світ модельєрів-дизайнерів, світогляд педагогів, старшокласників.

Темою нашого дослідження ми обрали творчість неперевершених майстрів народного живопису в Україні, які своїм життям продемонстрували всьому світу надзвичайно енергетичну та потужну українську культуру, яка в різних формах і проявах, символами і образами її оберігає та демонструє підростаючому поколінню свою феноменальність.

Ідеєю роботи є вивчення історії творчості народних художників, що стала доказом того, що шедеврами мистецтва можуть бути твори не лише митців з академічною освітою, а й звичайної людини, яка наділена природним відчуттям прекрасного, своєю життєдайністю справляє великий вплив на формування світогляду та виховання почуття прекрасного багатьох поколінь. За мету ми поставили в теоретичному плані вивчити та проаналізувати художні стилі М. Приймаченко та К. Білокур, що проявляють своїми творами символічне колективне українське начало та показати їх феноменальне відчуття прекрасного через ментальне символічне.

Актуальність обраної теми полягає в дослідженні творчості народних мисткинь, які, не маючи академічної освіти, сутність народного не „засміченого“ академізмом примітивного „наївного“ проявили українське інтенціональне у світовому живописному мистецтві.

Завдання — віднайти сторони дотичності великих примітивісток з народу з академічним примітивізмом, дослідити ставлення учнівської молоді до їх творчості.

■ РОЗВИТОК ЛОЗОПЛЕТІННЯ ЯК ВИДУ НАРОДНОГО РЕМЕСЛА НА МИРОНІВЩИНІ

Одинока Марина Олександрівна
учениця 10 класу
Миронівської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 3 Миронівського району Київської області

Плетіння — це стародавнє ремесло, що передбачає виготовлення господарсько-побутових та художніх виробів з різноманітної еластичної сировини: лози, кори деяких дерев (липи — лико, берези — береста, луб), верболозу, коріння ялини і сосни, тонких дерев'яних планок, рогози, соломки, обгорток кукурудзяних качанів, а останнім часом і пластмасових стрічок. На території України найпопулярнішим матеріалом для плетіння була і залишається лоза.

Найдавніші пам'ятки українського плетіння зберігаються в музеях Києва, Львова, Ромен і датуються VIII–IX ст. Найбільшими центрами плетіння були тодішні Київська, Чернігівська, Полтавська і Волинська губернії та Галичина.

У 20-х роках минулого століття засновані нові артілі художнього плетіння. А з 60-х років цехи лозоплетіння стали обладнувати технологічними пристроями для гідротермічної і механічної обробки лози.

Сучасними центрами виготовлення плетених виробів є понад тридцять підприємств. Крім того, майже кожне село чи місто України має своїх народних умільців.

Серед вітчизняних авторів, що зробили помітний внесок у дослідження та розробку цієї проблеми, можна назвати С. Антоновича, О. Боряка, В. Горленко, Р. Захарчук-Чугай, М. Станкевич, серед зарубіжних — К. Духаніна, З. Барадуліна, С. Газаряна, О. Єгорова, Я. Чернецького, Г. Федорова та багато інших.

Основний вид сировини — вербова лоза, дуже поширений в Україні природний матеріал, який завдяки своїй міцності і технологічності став основою багатьох виробів народних промислів та ремесел.

Географічне положення Київщини і Миронівського району як його складової сприяє широкому розповсюдженню верби та лози — природних матеріалів, які широко застосовуються в плетінні виробів. Для виробів з лози Київщини характерними є пластичність самого матеріалу, ритм візерунка різних переплетень, різноманітність форм, пропорцій, неповторність простої грації як результат багатовікового творчого пошуку, скромної праці ремісника, і, звичайно, великої любові майстра до своєї праці, до її краси.

Київщина межує з іншими регіонами України, а це, безумовно, сприяє поширенню на її території різних видів плетіння виробів з лози, характерних для інших регіонів.

На підставі досліджень можна стверджувати, що лозоплетіння на Миронівщині як складовій Київщини поширене з давніх-давен, але довгий час як традиційно сільський вид ремесла.

У 90-і роки XX ст. спостерігається певний занепад лозоплетіння як виду ремесла на території Миронівщини.

Відродження, що часи занепаду в минулому і лозоплетіння як виду ремесла на сьогодні знову активно відроджується на Миронівщині.

Сучасне лозоплетіння Миронівщини вражає багатством асортименту: меблі, різні за призначенням види кошиків, хлібниці, підноси, вази, шкатулки, люстри, сувеніри, обереги — це далеко не повний перелік. Хоча варто відзначити, що виготовлення меблів — менш поширено.

Можна стверджувати, що для Миронівщини характерними техніками лозоплетіння є: просте суцільне плетіння, різні види ажурів, коси з різною кількістю лозин, мотузочки, ромби, зірочки, напівзірочки.

На жаль, лозоплетіння на Миронівщині розвивається переважно індивідуальною працею майстрів поза підприємствами народних художніх промислів, як вид домашнього ремесла.

Серед справжніх майстрів своєї справи можемо назвати: Л.І.Тишук, Т.М. Сабадін (м. Миронівка), Ю.М. Лемака (с. Микитяни), І.Ф. Редька (с. Шандра), П.С. Коваленко (с. Владиславка), М. Н. Пилипенко (с. Карапиші). Творча спадщина цих майстрів багатогранна і різнопланова, а найголовніше те, що їх вироби не втратили свого значення ні в побуті, ані в народній художній культурі.

■ ВИВЧЕННЯ І ДОСЛІДЖЕННЯ ВИШИВКИ НА ПОДІЛЛІ

Дані археологічних розкопок і свідчення мандрівників і літописців підтверджують, що вишивка як вид мистецтва в Україні існує з незапам'ятних часів.

Основне призначення вишивки — прикрашання одягу та інтер'єрно-обрядових тканин.

Для Поділля характерна розмаїтість швів. Типовим є мережка „павучками“, якою примережують вставки на рукави, клинці. Використовується і кольорова мережка — „шабак“.

Подільські рушники виділяються технікою виконання і кольоровим строем. Вишиті вони червоними, жовтими, синіми, зеленими, чорними вовняними нитками, що лягають рельєфними опуклими рядами, утворюючи виразні, сповнені спокійного ритму композиції.

Особливою славою користуються бездоганні за своєю технікою, високохудожні витвори с. Клембівки — здавна відомого центру художньої вишивки на Поділлі.

22 серпня 2009 року у Вінниці презентували вишитий сорока п'ятьма майстринями восьмиметровий подільський рушник, оздоблений сакральними знаками та символами рідного краю.

У трьохстах кілометрах на південь від столиці України розкинулось квітуче село Непедівка, багате на щедрих душею, гостинних, творчих людей, які відомі в Козятинському районі Вінницької області не тільки здобутками хліборобської праці, але і прекрасними зразками вишивки.

*Поспуй
Вероніка Володимирівна
учениця 11 класу ліцею
Козятинської міської ради
Вінницької області*

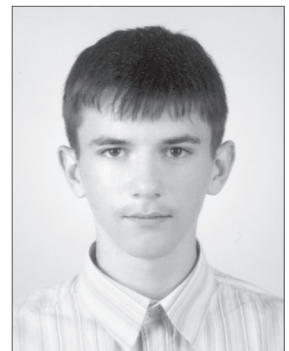
■ СПЕЦИФІКА ПОБУДОВИ КОМПОЗИЦІЇ В МИСТЕЦТВІ ФОТОГРАФІЇ

Метою поданої роботи було зробити екскурс в історію мистецтва фотографії, зокрема його розвитку в Україні, проаналізувати специфіку побудови композиції фотозйомки, розглянути особливості її використання в роботі фотографа.

Крім того, в роботі приділена увага композиційним принципам побудови фотографічного зображення, теоретичним та практичним питанням використання композиції в художніх фотографіях.

На думку автора, були розв'язані такі проблеми: по-перше, зроблена спроба довести, що фотографія (фотозйомка доквілля) — це дійсно мистецтво, по-друге, закони побудови композиції фотозйомки проілюструвати на власних світлинах, донести до глядача емоції автора, його бачення світу.

Попри всі суперечки, що точилися навколо фотографії та її причетності до мистецтва, безперечним є одне: фотографія — це справді є новий засіб зображення реальності на плоскій поверхні, більше схожий на саму цю реальність, ніж живопис і графіка. І хоча сьогодні фотографію часто називають технічним мистецтвом, її вплив на людину не менший за вплив традиційного класичного мистецтва. Поєднавши в собі злет наукової думки з технічними можливостями та творчими спрямуваннями людини, фотографія, не втрачаючи практичної значимості, стала мистецтвом. Саме це автор намагався довести на прикладі власних фоторобіт.

*Радіонов
Ярослав Анатолійович
учень 11 класу Житомирської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 28*

■ СУЧАСНЕ ЦЕРКОВНЕ МАЛЯРСТВО САРНЕНЩИНИ (НА ПРИКЛАДІ РЕЛІГІЙНОЇ ТВОРЧОСТІ С.Д. ЗАХАРЧУКА)

Семенович Лілія Богданівна
учениця 11 класу Сарненської
загальноосвітньої школи
I ступенів — економіко-
правового ліцею "Лідер"
Рівненської області

Серед багатой художньої спадщини України почесне місце належить іконопису, в якому втілено душу українського народу, глибину сприйняття християнської віри, духовну силу і мудрість наших пращів. Ікони, доки вони стали предметом сакрального мистецтва, пройшли довгий шлях свого вдосконалення, відображаючи динаміку культурних та політичних змін суспільства. Органічною складовою українського іконописного малярства стала народна течія.

Актуальність теми ми вбачаємо в тому, що твори народних малярів переважно анонімні та не датовані, а поодинокі написи на іконах, скупі архівні відомості дають незначну інформацію про них. Тому у своїй науково-дослідницькій роботі ми прагнемо не просто популяризувати сакральне мистецтво сучасної Сарненщини, а й дослідити релігійну творчість місцевого майстра, щоб зберегти його ім'я для нащадків. Окрім того, вивчення регіональної традиції іконопису в контексті національної є надзвичайно важливим питанням вітчизняного мистецтвознавства на даний момент.

Отже, темою нашої наукової роботи є „Сучасне церковне малярство Сарненщини (на прикладі релігійної творчості С.Д. Захарчука)“.

Матеріал дослідження. В основу нашого дослідження покладено документи, друковані тексти, іконографію, результати спостережень.

Мета дослідження полягає у визначенні особливостей розвитку сучасного іконопису в Україні на прикладі творчої діяльності С.Д. Захарчука.

У відповідності до теми та мети дослідження вирішуються такі завдання:

- вивчити наукові та архівні джерела з досліджуваного питання;
- визначити стильові особливості народної течії в православному іконописі;
- здійснити мистецтвознавчий аналіз окремих ікон Свято-Троїцької, Свято-Покровської церков м. Сарни, релігійної громади Свято-Покровської парафії Рівненської єпархії УПЦ КП, виконаних С.Д. Захарчуком.

Новизну нашої роботи ми вбачаємо в тому, що на основі аналізу, узагальнення та систематизації значного за обсягом фактичного матеріалу розглянуто витoki й основні тенденції розвитку сучасного сарненського іконопису.

Сподіваємося, що наш доробок стане важливим не тільки для учнів шкіл, моїх однолітків-школярів, які шанують і бережуть традиції своїх попередників, які хочуть зберегти свою духовність для майбутніх поколінь, а й буде джерелом пізнання для всіх жителів Сарненського району, бо надаватиме можливість молоді формувати національну самосвідомість, зберігати історичну пам'ять через вивчення історії розвитку мистецтва іконописання.

■ ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЕВ'ЯНОЇ АРХІТЕКТУРИ — УНІКАЛЬНОГО ПРОЯВУ САМОБУТНОСТІ ТА МЕНТАЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Сидоров Назар Романович
учениця 10 класу середньої
загальноосвітньої школи
№ 306 м. Києва

З усіх видів мистецтв архітектура найбільш різнопланово пов'язана з суспільством, його історією, культурою, політикою, соціально-економічним устроєм, природою та кліматом. В архітектурі як мистецтві високого соціального призначення найбільш повно відзеркалюється національна самобутність та ментальність народу.

Утвердження України як незалежної держави загостило увагу суспільства до долі архітектурної спадщини. Окремі пам'ятки дерев'яного зодчества, архітектурні ансамблі, відіграють неоціненну роль у житті сучасної людини та в навколишньому середовищі. Сучасне життя наповнене динамікою змін і дуже прикро, що унікальний феномен української дерев'яної архітектури зникає з нашого поля зору. Неперевершені пам'ятки традиційної архітектури є найменш захищеними перед часом та людьми. Переживши страшні історичні катаклізми, навали завойовників від XIII до XX ст., ці унікальні об'єкти масово нищать нині, в незалежній Україні.

Саме тому, метою нашого дослідження стало вивчення основних причин занедбаності і нищення пам'яток дерев'яної архітектури та можливі шляхи їх збереження.

Предметом проведеного дослідження ми визначили українське дерев'яне зодчество.

Об'єктом дослідження стали дерев'яні церкви України.

Відповідно до мети були визначені завдання роботи:

- вивчення наукових джерел щодо історичного розвитку української дерев'яної архітектури;
- ознайомлення з архітектурно-будівельними традиціями дерев'яного зодчества;
- проведення дослідження щодо причин занедбаності і нищення пам'яток дерев'яної архітектури;
- визначення шляхів збереження дерев'яних споруд та адаптації архітектурно-будівельних традицій дерев'яного зодчества до сучасності.

Основою для теоретичного аспекту дослідження стало вивчення наукових джерел.

Проблема національної неповторності, своєрідності та розвитку національних традицій в українській дерев'яній архітектурі протягом багатьох років привертає велику увагу науковців, майстрів архітектури та мистецтва.

Маємо звернути увагу, що в дослідженні ми дотримувалися точки зору, що дерев'яна архітектура, навіть у такому вигляді як вона існує, вже сама по собі є високою художньою цінністю, має великий вплив на самотність та ментальність нашого народу.

При дослідженні зазначеної теми велике значення приділялося вивченню енциклопедичних видань з історії архітектури та мистецтва: Енциклопедія українознавства в 3 томах, Історія архітектури, Енциклопедія культури тощо.

Українське дерев'яне зодчество стало предметом цілої низки наукових досліджень В. Щербаківського, Д. Щербаківського, Г. Павлуцького, І. Грабаря, М. Красовського, В. Залозицького, М. Драгана, В. Січинського, С. Таранушенка, П. Юрченка та ін.

Водночас, ми співпрацювали з Музеєм народної архітектури та побуту Академії Наук України в Пирогово, Центром українознавства Київського університету імені Тараса Шевченка та користувалися послугами Історичної бібліотеки на території Києво-Печерської лаври, фондами бібліотеки мистецтва.

Власне наукове дослідження було розпочате у 2008 р. Протягом 2008–2009 рр. ми ознайомилися з історичною ретроспективою розвитку дерев'яного зодчества в Україні, проаналізували причини занедбаності і нищення пам'яток дерев'яної архітектури в нашій державі та дослідили можливості збереження дерев'яних споруд у майбутньому.

Розвиток архітектури тісно пов'язаний із співвідношенням традицій і новаторства або старого і нового. Новаторство — це не лише оновлення та збагачення але й народження сучасних традицій. В архітектурі національні традиції надихають на створення нових творів архітектури, служать стимулом до творчості, виступаючи як еталон, на який рівняється майстер у пошуках нових творчих ідей. У нашій роботі ми намагалися знайти нові архітектурні рішення, створити проекти власних архітектурних споруд, поєднавши різні архітектурні стилі, будівельні матеріали, різноманітні конструкторські рішення тощо.

Результати нашого дослідження — це пропозиції щодо збереження культурної спадщини України: пам'яток українського дерев'яного зодчества:

1. Розпочати ремонтно-реставраційні та консерваційні роботи унікальних дерев'яних пам'яток.

2. Створити організацію, до складу якої ввійдуть державні діячі, вчені, архітектори, будівельники, реставратори для інвентаризації пам'яток українського дерев'яного зодчества, опрацювання зібраної інформації, розробки комплексних планів їх реставрації.

3. Опрацювати короткі інструкції-пам'ятки зі збереження традиційної архітектурної спадщини і розіслати їх не тільки власникам пам'яток, але й районній адміністрації та головам сільських рад, на території яких вони виявлені, та інспектувати їх виконання.

4. Проводити широку інформаційну та виховну роботу державним та місцевим органам влади, музеям, школам, громадським організаціям, всій інтелігенції з метою збереження та популяризації пам'яток дерев'яного зодчества.

5. Опрацювати Державній службі охорони культурної спадщини України разом із зацікавленими міністерствами і відомствами, пам'яткоохоронними та місцевими органами влади на місцях „Програму збереження, використання та належного утримання унікальних пам'яток дерев'яної архітектури“, які потребують невідкладних охоронних заходів, а також документи, які б вирішили питання залучення інвестицій, встановлення пільг на оподаткування коштів, що вкладаються в збереження унікальних пам'яток національної спадщини.

6. Видати реєстр традиційної дерев'яної архітектурної спадщини та живопису, а також інших творів мистецтва, які зберігаються в цих архітектурних спорудах.

7. Подавати різноманітну інформацію про стан збереження традиційної народної спадщини в засобах масової інформації.

8. Підготувати документи і звернення в ЮНЕСКО про включення унікального феномену української дерев'яної церкви у Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Маємо надію, що результати проведеного дослідження будуть використані в навчально-виховному процесі середньої загальноосвітньої школи № 306, зумовить підвищення рівня знань учнівської молоді та її поінформованість щодо збереження пам'яток дерев'яної архітектури.

Архітектура українських дерев'яних церков є найоригінальнішою у світі. І ми маємо всі можливості прийти в Європу з цією неоціненною спадщиною. Українська дерев'яна архітектура — це душа, чисте і незамулене джерело, що буде вічною скарбницею знань про найважливіші етапи історичного розвитку українського народу. Звернення до дерев'яного зодчества стимулює розвиток сучасної думки, надає життєвої снаги, допомагає зберігати і зміцнювати „золоту нитку історії“, розвивати національну самотність, формувати національну самосвідомість українців.

Хочеться вірити, що в третьому тисячолітті Україна посяде гідне місце у світовому співтоваристві, а культурно-національні традиції, українська дерев'яна архітектура будуть тією життєдайною силою, яка допоможе зберегти духовність і єдність народу.

■ ПЕРІОДИЗАЦІЯ МУЗИЧНО-КРАЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ФОЛЬКЛОРУ ПОЛТАВЩИНИ

**Солодаренко
Валерія Сергіївна**
учениця 9 класу Полтавської
гімназії № 31

Мета дослідження — здійснити періодизацію музично-краєзнавчих досліджень фольклору Полтавщини на підґрунті аналізу науково-етнографічних праць, оприлюднених у період з кінця XVIII — початку XXI ст.

Останнім часом увагу науковців привертає краєзнавчий (регіональний) аспект дослідження різних сфер культури України.

Аналізи численних джерел, які свідчать про активне музичне життя Полтавщини, дають підстави вважати, що соціально-культурний розвиток регіону XIX — початку XX ст. був одним із головних в Україні щодо формування культурно-мистецьких національних традицій.

Фольклор — усна поетична народна творчість, характерними ознаками якої є колективність творення, масовість побутування, анонімність та часто багатоваріантність у виконанні.

Від початку XIX ст. у Полтавському регіоні існувала досить розгалужена мережа навчальних закладів, діяльність яких була спрямована насамперед на поширення музичної культури.

Аналіз етнографічних досліджень фольклорної спадщини Полтавщини дав змогу визначити п'ять періодів її вивчення.

Практичне значення наукової роботи полягає в тому, що її результати можна застосовувати як у середніх, так і у вищих навчальних закладах на уроках музичного мистецтва, музичного краєзнавства, заняттях з курсів „Народна творчість“, „Народознавство і музичний фольклор України“.

У цій науковій роботі було вперше здійснено періодизацію музично-краєзнавчих досліджень фольклору Полтавщини.

■ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРНАМЕНТУ, СИМВОЛІКИ ТА ТЕХНІКИ ВИШИВАННЯ ПРИЛУЧЧИНИ

Тищенко Тетяна Валеріївна
учениця 9 класу Прилуцької
гімназії № 1 Прилуцької мись-
кої ради Чернігівської області

Вишивка Прилуччини — багатогранне явище художньої культури народу. Широкого розвитку набула вишивка одягового, інтер'єрного, побутового та обрядового призначення. Результати експедиції південно-східною частиною Чернігівщини довели, що розвиток вишивання триває з незапам'ятних часів і до наших днів.

Для нашого краю характерна величезна різноманітність технік вишивання (хрестик, качаточка, гладь, штапівка, мережка тощо). Орнамент вишивок Прилуччини не містить жодної зайвої лінії, кожна рисочка має своє певне значення. Найбільш вживаними є рослинно-геометричні мотиви — ромби, розетки, хрести, зубці, а в рослинних орнаментах розмаїття зображень квітів, листочків, квіткових галузок.

Під час виконання роботи автор спілкувалася з вишивальницями — К.С. Карашук і Г.В. Пилипенко, роботи яких переконали, що майстрині в орнаментах своїх вишивок передавали красу рідної природи, у своїх шедеврах найчастіше використовують рослинно-геометричні й рослинні мотиви. Майстрині вміло й гармонійно поєднують кольори, глухі й прозорі техніки вишивання, а в лініях узору відчувають глибоку змістовність, при цьому зберігаючи багатовікові традиції народної вишивки, використовують такі техніки, як мережка, листва, качалочка, рушникові шви, гладь, хрестик.

Проведене серед учнів 5–9-х класів анкетування показало, що всі вони знайомі з одним із видів декоративно-прикладного мистецтва та володіють найпоширенішою технікою вишивання — хрестик. З'ясувалося, що 73% сімей захоплюються вишивкою, а ще дізналися, що, крім бабусь, мам, дівчат, шанувальниками цього мистецтва є й хлопці — 1,8%. Родини, які брали участь в анкетуванні, зберігають вишивки своїх бабусь як сімейні реліквії, які найчастіше виконані хрестиком і гладдю. Кольорова гама цих вишиванок переважно складається з червоних і чорних кольорів.

Психологи доводять, що кожне естетичне явище, у тому числі й вишивка, має властивості, які сприяють виникненню найрізноманітніших відчуттів, настроїв, емоцій, цінностей, що підтверджено нами під час проведення діагностики „креативність“. У людей, що вишивають, більш розвинена просторова уява, уміння творчо мислити, глибоке розуміння краси і її значення, виробляється працелюбність, терпіння, охайність, повага до праці й людей праці, а головне — вони вчать шанувати, відроджують і пропагують традиції вишивального мистецтва.

■ ГУЦУЛЬСЬКІ КАХЛІ — ТО СПРАВЖНІ ВИТВОРИ МИСТЕЦТВА

Гуцульщина — найпишніша етнографічна квітка (чічка) в букеті України, дивний край поезії, краси, мистецтва, відомих і невідомих талантів. Народне мистецтво Гуцульщини відзначається своєрідністю, багатством і різноманітністю.

Гончарство — один із видів ремесла, що характеризується виготовленням з опаленої гончарної глини різноманітних виробів, зокрема посуду, кахлів, іграшок.

Кохлі — одне із самобутніх явищ в українському декоративно-ужитковому мистецтві. Вони дуже важливі в житті людей, адже піч, яку викладали з них, — це не лише справжній витвір мистецтва, а й необхідна річ, символ тепла і сімейного затишку. Кохлі відомі в Україні ще з XIV століття. Становлення гуцульського кахлярства припадає на XIX століття.

Найвідомішими осередками виробництва кахлів стали Косів, Коломия, Пістинь, Кути. Нині давні гуцульські кохлі можна побачити в музеях Коломиї, Львова, Косова, Путилі.

Особливого розквіту у XIX столітті досягла техніка розпису кахлів. Здається, на цих виробках зображено все життя гуцула, у цих картинах переплелися духовні ідеали, реальний і міфічний світ, проза повсякденного життя і мрії. Сюжети на кахлевих зразках різноманітні: люди, рослини, тварини, міфологічні образи, сценки із побутового життя.

Особлива увага приділена образам святих, зокрема Миколаю, Варварі, Катерині, а також мотивам. На жаль, нині кохлі, які виготовляють у Коломиї та Косові, здебільшого стандартні, не мають мистецької цінності, як вироби XIX — I половини XX століття.

Ткач Мар'яна Петрівна
учениця 11 класу Путильської
гімназії Чернівецької області

■ ВІДРОДЖЕНЕ МИСТЕЦТВО ВИТИНАНКИ

Зазначимо, що існує небагато наукових досліджень щодо української витинанки (М. Станкевич, В. Струманський, О. Ступак, Г. Сухорукова, С. Танадейчук); про витинанку згадують у своїх творах Г. Квітка-Основ'яненко та М. Коцюбинський.

Однак, зовсім не дослідженими є витинанки північної частини Сумщини, що і зумовило вибір теми нашої дослідницької роботи „Відроджене мистецтво витинанки“. Ця тема для нас — цікава й актуальна, бо відродження української духовної культури змушує нас звернутися до джерел народної творчості, що тісно пов'язана з українським декоративно-ужитковим мистецтвом.

Цю тему ми вважаємо актуальною ще й тому, що Україна, обравши шлях формування правової держави та громадянського суспільства, повинна з повагою та любов'ю ставитися до своєї спадщини, а ми, українці, у свою чергу, — вивчати й знати її історію.

Метою роботи є дослідження витинанки, її місця в українському мистецтві, ознайомлення та аналіз творчості митців витинанки Сумщини.

Об'єктом дослідження є витинанка як частина українського декору.

Предмет дослідження: витинанка як напрям декоративно-ужиткового мистецтва на Шосткинщині.

Науково-дослідницька робота передбачає розв'язання таких завдань:

- висвітлити історію української витинанки;
- з'ясувати особливості та роль орнаменту у витинанці;
- визначити кольорові співвідношення у витинанках;
- розкрити провідні мотиви витинанок Шосткинщини;
- використати результати науково-дослідницької роботи у власній практичній діяльності.

Методи дослідження:

- теоретичний: вивчення та аналіз історико-етнографічної та спеціальної літератури;
- практичний: вивчення експонатів у краєзнавчому музеї м. Шостка, спілкування з майстрами, створення власних витинанок.

Новизна роботи полягає в тому, що зазначена проблема майже на підлягала детальному вивченню з боку науковців і мистецтвознавців.

Практичне значення: можливість використання результатів дослідження у навчально-виховному процесі в секціях Малої академії наук України та застосування набутих знань у власній творчій діяльності під час створення витинанок.

Ткаченко Анастасія Олегівна
учениця 11 класу
Шосткинського навчально-
виховного комплексу: спеці-
алізованої школи — ліцею
I–II ступенів Шосткинської
міської ради Сумської області

■ ТВОРЧИСТЬ КОМПОЗИТОРІВ-АМАТОРІВ ЧОРНОБАЇВЩИНИ В СИСТЕМІ ТРАДИЦІЙНОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

Чорногор
Світлана Анатоліївна
учениця 11 класу
Чорнобаївської гімназії
Чорнобаївської районної ради
Черкаської області

Актуальність обраної нами теми зумовлена тим, що сьогодні велика увага суспільства приділяється використанню народнопісенної творчості у вихованні молодого покоління українців. Ця проблема порушується в сучасній теорії музично-педагогічної освіти. Отже, дослідження творчості композиторів-аматорів у системі розвитку традицій народної пісні є однією з форм збереження та популяризації культури рідного краю, виховання духовної особистості.

Мета роботи полягає у визначенні основних рис і тенденцій впливу народної пісні на творчість композиторів-аматорів Чорнобаївського району.

У результаті проведеного дослідження систематизовано друковані пісенні зразки творчості композиторів-аматорів за тематичними групами; з'ясовано на основі порівняльного аналізу з народною піснею, що в досліджуваних піснях використовуються елементи стилістики національного музичного фольклору: ритм, мелодика, форма; досліджено на основі вивчення текстів, особливості поетичної основи пісень, що наближають її до фольклору; визначено, що творча діяльність композиторів-аматорів характеризується індивідуальним ставленням, яке надає пісенним образам сучасного змісту.

Отже, в науково-дослідницькій роботі здійснено спробу системного дослідження творчості композиторів-аматорів Чорнобаївщини в контексті наявності та збереження ознак народнопісенної творчості.

Секція “Літературна творчість”

■ СУБ'ЄКТИВНИЙ АНАЛІЗ ВЛАСНОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ДОРОБКУ “МІЙ СВІТ”

Білокриницька
Валентина Миколаївна
учениця 10 класу Черкаської
гімназії № 31 Черкаської
міської ради Черкаської
області

Тема дослідження — це передусім спроба поглянути на творчість, зокрема власну, з двох протилежних кутів зору. Зорієнтована робота насамперед на технічні аспекти версифікації чи драматургії, оскільки цей підхід необґрунтовано вважають необ'єктивним, таким, що суперечить поняттю „мистецтво“.

Актуальність роботи полягає в тому, що на сьогодні зазначеному підходу не надається багато уваги, проте кожному початківцю, який обрав для себе царину літературної творчості, слід насамперед звернути увагу на такі аспекти, як теорія та критика.

Мета роботи є доведення вагомості ролі теорії літератури у творчій діяльності.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- осмислити, оцінити поки що досить скромні творчі надбання через призму заявленої теми;
- ознайомити читача з малопоширеними, а подекуди й забутими жанрами, формами викладу, видами строфи, системами римування, розглянувши приклади з власної творчості.

Таким чином, робота — це спроба довести, що літературну творчість можна характеризувати з різних кутів зору, й вона ніколи не буде йти шляхом самовдосконалення, якщо ігнорувати якийсь із них.

■ ...ХОЧА ВДЕСЯТЕ ПАДАЮ З ТРАМПЛІНА, ІДЕЯ-ФІКС — УЗЯТИ ЦЕЙ ТРАМПЛІН...

При написанні науково-дослідницької роботи була використана довідкова література, газетні статті, а також власні поетичні збірки, на основі аналізу яких ґрунтувалася робота над проектом.

Метою роботи було показати вплив різних факторів на формування здатності до художньої творчості, зокрема таких, як літературні кумири, оточення, видавці, ЗМІ, а також визначити місце художньої творчості у своєму житті та житті суспільства.

У вступі звернено увагу на літературну творчість як вид мистецтва, вказано на завдання, необхідні для досягнення мети, зазначено об'єкт досліджень та актуальність теми наукового проекту.

При написанні першого розділу „Стоїть у ружах золота колиска...” розглянуто передумови формування творчих здібностей у дитячому віці, проаналізовано вплив на них оточення та літературних кумирів.

У другому розділі „Не з примхи, а з любові“ показано етапи творчого змужніння автора, його шлях від першого вірша — до першої збірки, дано оглядову характеристику віршів, що ввійшли до другої збірки поезій, а також визначено художні засоби, що використовуються в неопублікованих творах і допомагають розкрити індивідуальний внутрішній світ ліричного героя.

Третій розділ „Листи без відповіді“ є своєрідним зверненням до поетів різних часових періодів.

При підбитті підсумків вказано на те, що автором наукової роботи здійснено спробу самоаналізу власного творчого доробку, систематизовано матеріали, що його характеризують, і вказано на місце творчості у його житті.

■ ЗБІРКА “ПРАВОПИС СЕРЦЕВИХ ІМПУЛЬСІВ”

Здавалося б, що таке кохання? Якийсь різновид почуття, своєрідний мотив необдуманих вчинків, мелодія натхнення, награна музою і почута сотнями тисяч митців у всьому світі, ноти ненаписаних поезій, рядки непрочитаних мелодій, найпрекрасніше і найсильніше, на що здатна людина. Багато чого можна було б сказати, але кохання — почуття індивідуальне, у якісь рамки втискати його безглуздо. Тому запрошую вас поглянути на кохання через призму моєї творчості.

Ця робота — своєрідний словник серцевих імпульсів, збірка творів, окриплених любов'ю. Чого тільки тут не описано! І любов невзаємна, і прихована, і чиста, і вірна, і щира. Як у будь-якому правописі, у світі почуттів панують власні правила і винятки. Хоча, швидше винятки. Почуття замість пунктів змісту об'єднані у три розділи:

Любов як вона є;

Любов до життя;

Любов і любов.

Кожен розділ неповторний, несхожий на попередній. Любов як вона є оживає у п'єсі „Весняна замрія. Сон про музу“, любов до життя подорожує у „Тролейбусних нотатках“, а любов з любов'ю об'єдналися на світлинах „Сердечних імпульсів“. Читати, як і кохати, цей правопис варто неквапом, але пристрасно, усією душею віддаючись кожній літері, відчуваючи серцебиття персонажів.

Сподіваюся, що невеликі образки кохання не згаснуть у вашій пам'яті швидко. Отже, на вас чекає провідник до світу Амура. Не змушуйте його чекати!

■ У КРАЇНІ БІЛИХ ДЗВІНОЧКІВ

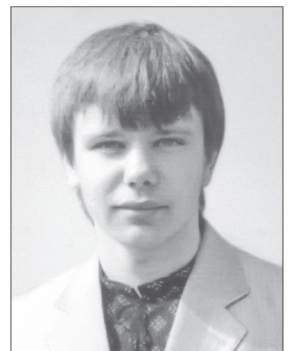
Іду поміж величними березами, що купаються у весняній росі. Маленький, блискучий діамантик падає мені на долоню. Здавалося б, він нікчемний, а зігрів мені душу. У серці перетягнулись трелі солов'я. Я це чи не Я? У такій безмежній красі нічого не розумію, хочу лише насолодитися блаженною вічністю весняного бризу, який фіалково-ромашково-пролісковою свіжістю вимітає з голови рій нагромаджених, тяжких думок. Стає так легко, так добре. Сонце бавить обличчя. Я виходжу через старий дерев'яний місток за річку, що ховається поміж молодими вербами, вся одухмянена чебрецем, полинню, братиками і сестричками, що покотилися маленькими сонценятами на пагорбах. І, здається, що то пахнуть не квіти, а сама річка. Велична і дужа, слабка і крихітна... Вода тендітна, чиста, мов скло, як цютлива весела дівчина, біжить собі бездумно по привіллю. Я вийшов за річку. А там... розкинулись зелені, юні паростки жита. І їх безмежно багато, вони несуть мене своїм шепотом аж до самого дивокраю. Ген туди, де гомонять шпаками, жайворонками, одудами, іволгами, вільшанками, дятлами крони старого, мудрого лісу. Із

Бундаш Кароліна Євгеніївна
учениця 10 класу
Ужгородської загальноосвіт-
ної спеціалізованої школи-
інтернату з поглибленим
вивченням окремих предметів
Закарпатської обласної ради

Дяк Яніна Владиславівна
учениця 11 класу спеціалізо-
ваної школи № 246
з поглибленим вивченням
англійської мови м. Києва

**Катеринич
Петро Вікторович**
учень 10 класу Любиковицької
загальноосвітньої школи
I–III ступенів Сарненського
району Рівненської області

лівого краю житнього мережива виринув, наче з королівського моря дельфін, срібний метелик. Замерхтів, затріпотів крильцями і зник бронзовою кометою у сліпучому сьйві золотих, променястих небесних посланців — зайчиків, розсіявся у романтичному мирному хаосі сонячного проміння. Гляньте, а он визиркує ще юна голівка малого соняшника, що через два місяці стане поважним і гордим паном. І той, хто ніколи не бачив молодих соняшників, ніколи не скаже, що цей манюній, непомітний паросточок — це та ж жовтенька квітка, яка завжди вродлива, мила, урочиста і поважна. Ідуть часи, все росте та змінюється. Торкаюся ще перламутрового ранку... А сонце вже поволі запалює свічку півдня. Обпікаю руку, охолоджує подих легкого, чистого, вологого вітру. Ступаю на шовковий килим споришу, іду поміж зеленим колоссям і дивуюсь уже не світанню, а новому дню. Серце стукає повільно. Наче не хоче порушувати блаженного спокою. Аж ось... їжак повільно переповажає дорогу, незважаючи на червоний вогонь любисткової заграви. Не розуміє жодних правил, він заклопотаний і в нього катма для мене часу. Навіть крихти. „Хай повзе“, — втішаю себе. Яскрава шапка синьошийки настрахано визиркує із-за березового віття. „Не бійся“, — говорю. Однак вона злітає, струшуючи останні ясні березові сльози. Природа прокинулася. Прокинувся край, в якому я живу...

Свій плід я вибрав ще коли мені було 6 років. І гадаю, що назавжди. Впевнений, що моє майбутнє буде обов'язково пов'язане зі словом. Я живу в мальовничому куточку Полісся на острові верб, калин, беріз у морі яскравого буйноцвіття. Тут завжди тепло серцю і душі, завжди так сонячно. Я — автор трьох книжечок. Ліричних поезій „Ранок“, віршів для дітей „Черевички“ та казки-повісті „У Країні Білих Дзвіночків“. Твори входили до дванадцяти різноманітних альманахів, маю близько 250 публікацій, член НСЖУ. Я люблю писати і фотографувати. Муза до мене приходиться часто, інколи в зовсім незручні моменти... Зокрема, зараз пишу нову казку-повість, дещо психологічну і веселу, а дещо легку і сумну. Тож виникає багато думок, які тільки й встигай занотовувати. Але не це головне, а те, що поезія та проза — це мій світ, де мені комфортно та зручно. Без цього я не міг би дихати, бо воно на все життя. Це — моє повітря...

■ ОРГІЯ НА ГАСТРОЛЯХ

Квотніюк
Наталія Петрівна
учениця 11 класу Баранівської
гімназії Житомирської
області

Робота побудована у вигляді сорочки з кишнями та гудзиками. Така архітектоніка має математичний та художній виміри, що спричиняє накладання композиційних пластів: „проблемно-пошуковий“ одяг планети та сцена перетворюються на задачу з розгорнутим розв'язком.

Отож розстібаємо перший гудзик „Завдання“, у якому багатопланова проблема вічності порушується через використання математичних кліше.

Розстібаємо другий гудзик „Дидактичний матеріал. Сорочка Землі“, призначений для полегшення розуміння химерного консенсусу. Розділ складається з трьох частин-кишень, що презентують інтерпретацію людської екзистенції в макро- і мікросвітовому та національному вимірах.

„Кишеня 1. аі (а-а-а)“. Центральна проблема — людина і світ, що тотожний незаселеній Антарктиді й найвіддаленішій від Землі Альфа-Центаврї. Назва „кишені“ — своєрідна ониматопея нашого крику, причиною якого є відсутність тотального контролю антропомази над „оргією на гастролях“, але ноти відчаю антагоністичні епіграфу, що кожною лексеєю нагадує про потребу боротьби з анархією духу.

Перший твір „?...?...?...?...?“ — словесно-знакове підтвердження морально-математично-лінгвістично-фізичної перевтоми людства, егоцентризму та внутрішньої полярності особистості (я — *, оточення й душа — @).

У другому творі „Сон правого пальця“ за допомогою наскрізного натяку розповідається про реальне існування світу в людській кишені, а отже, про його міні-розміри: банальність, філістерство, побутову повсякденність. Форма сну-обману — іронічна „сугестія“ на аномальність, абсурдність життя.

Третій твір „Ар'єргард-Стоунхендж“ — „сатира на експорт“, що продається на прилавках буття під рекламним девізом: „Капітуляція біжить уперед ар'єргардом!“ Змішування різних за часом історичних пластів — первісного, середньовічного, модерного — доводить існування міжепохального людського гедонізму. Центральною є думка про рух антропомази шляхом прогресу до Стоунхенджу, кустарної резиденції Сонця, вічності, примітивності. Це означає, що продукт цивілізації не виходить за межі набутків попередніх епох. Ідея трояндофільства, або любові до штучної естетизації, та прогресофобії втілена в образі Барбаросси.

Опора „кишені“ — розпачлива ониматопея „А-а-а“, що засвідчує існування людства лише на незаселеній Антарктиді — резиденції Необога. Немилозвучними словосполучками („Автограф Антарктиди аномальній аномалії“) передається прозовий „асонанс“ — „артикуляційна“ характеристика духовної деградації.

„Кишеня 2. Дебнекудибне“. Центральна проблема — людина і її відчуття та вираження генетично-духовного зв'язку з етнонішею — порушується на прикладі ментального колапсоїду однієї нації, змальованої як складова частина широтно-меридіанного поліфонічного хору Всесвіту. Іронічним протестом проти зречення від „лінгвістичного коріння“ наповнений дискусійний монолог епіграфа.

Твір „Гетто невипрасуваної сорочки“ виходить за межі даної проблеми, але саме в ньому через розщеплення психіки п'яного сомельє ілюструється підсвідоме вкорінення думки про другорядність українця в середовищі виконання його біологічно-ментальних функцій. Екзальтація алкоголем і труднощами приглушує когнітивне вивчення й адекватне усвідомлення часопростору, але не знищує „поліглотних“ навичок та здатності до диференціювання обставин, за яких

можливе використання рідної мови. Через призму „захмелілої“ реальності й ущільненого хронотопу зображається розпусний танець божевільного від цивілізації Сонця.

Мовні колізії нації передані через дорожньо-просторові вектори у творі „Дебнекудибне“. У його назві заховалася ремінісценція з фольклору („Де б ти не був, куди б не йшов, завжди люби Україну свою“).

Проблеми України у творі „Де Мія“ порушуються в геополітичному та міжнародному масштабах. Аналогом загальносвіттовому фонду де Мії, що не несе в торбинах свого імунітету вірус етносмерті A/H2N2, є наш пан де Мія.

„Кишенька З. Твій одноокий пелікан“. Центральна проблема — людина і людина — виражається в епіграфі та базується на протиставленні ментально здорової істоти духовно хворій (пари хробак — людина, адресант — адресат).

Розстібаємо третій гудзик „Розв’язання-Доведення“. Вічність — абстрактна матерія, не пов’язана з реальним та метафізичним існуванням людства. Навіть без математичних перетворень ця істина очевидна з розділу „Дидактичний матеріал. Сорочка Землі“, бо екзистенція починається з крику, нація більше не є „квотою“ гармонії, ми залишаємося планктонними водоростями. Цей алярм миттєвий. А для того щоб реєстрація шлюбу Вічності зі Світом відбулася, нам треба перетворитися з мікроорганізмів на мегаорганізми, котрі стануть індикаторами епохи, зіллють нескінченність і життя в келих гармонії. А поки що маємо перспективу — міжвидову революцію: людина — людинодинозавр — динозавролюдина — динозавр. „А далі? Сам знаєш цю трагічну історію про вічно юних динозаврів“.

Отже, назва роботи — це символічне тлумачення ситуації сьогодення. Коли закінчатися гастролі оргії, ми матимемо два шляхи: бути свідомими антропоїстотами або зникнути як вид. Наш майбутній вибір — це складне „алгебраїчно-геометричне“ перетворення думок та поглядів. Ось чому робота за своєю композицією нагадує математичну задачу.

Розстібаємо четвертий гудзик „Ремісія песимізму“, в якому виражається надія на духовний метаморфоз оргії: її перетворення на гармонійне, „фонетично“ збалансоване життя.

„Кольорова ономапоєя“ — іронічне окреслення меж песимізму. Це дивно: не бачити барвистого серпантину, маючи пенсне трьох кольорів, з комбінацій яких утворюється мозаїка справжнього життя, а не хризоіснування.

У творі „Математична трагікомедія“ через виставу з буденним сюжетом (семантичне інтермедія = інтерлюдія = фарсу = комедії дель арте) подається узагальнення помпезно-епатажної оргії.

У цілому „Оргія на гастролях“ — розповідь про світ, котрий „надуживає епатажними лексемами, щоб підкреслити свій передкарнавальний макіяж“, живе за „карликовими конституціями й катехізисами“, конструктивна симфонія про „автоматично-інформаційне середньозадньопередньовіччя без очей“. Його трагічність — порушення балансу нормального розвитку суспільства: 50% — цивілізація, 50% — мораль, що трансформувались у 70% і 30% відповідно. Художнім еквівалентом цьому розриву є озонова діра — символ ніші для носіїв вірусу бездуховності. Отож поспішаймо адажію, бо навіть сонце вже вичерпує свій термін придатності й рухається до сміттевої урни цивілізації.

Розстебнуто чотири гудзики. Залишилося лише скинути сорочку бездуховності. І ось — гола планета в коктейлі космосу, у якому еклектично перемішані алкоголь, перверзії, епіграфи, слова, сльози, душі, потерчата, боги, фараони, тріщини, крамнички, салони, краватки, сорочки, соняшники, істина, жebraки, поцілунки, вічність...

■ ВИБІГТИ В ОСІНЬ

1. Новий макіяж... з дитинства люблю малювати... море й небо, чорні гілки безлистих дерев і веселку... так чому б не почати малювати себе?

2. Особливо солодко купатися в минулому й разом із пожовклим листям ворухити старі спогади... цього року осінь трохи самотня, але така світла...

3. Музика беззвучності набагато приємніша крихкій цеглі... у вікні давно поселилися каштан і тиша... Після дощу старий будинок дихає розкритими вікнами...

4. Соняшники почали в’янути... З кожним днем вони все холодніші й холодніші... їм просто боляче думати про осінь... їм просто дуже не вистачає літа.

5. Листки — як люди: кожен вмирає, коли настає його час...

6. Дім — це не лише місце проживання. Дім — це перш за все атмосфера, в яку хочеться повертатися.

7. Поряд із нею сідає вечір... тихо дихає в спину, гладить волосся і спускає на землю темряву... вона сидить на краю алеї, а в очах... прірва ...

8. Коли очі сумні, вони сірі... коли очі веселі, вони зелені...

9. Вони — янголи, кожен з одним крилом... але його крило надломлене, облите вином... з підпалинами від цигарок... вони так ніколи й не полетять...

10. Викину з голови все побачене, розірву фотографії... але пам’ять — найкращий фотоальбом...

11. Осінь навчила мене вірити й любити, навіть коли все погано. Я знаю, що на шляху впаду багато разів. Але я ще більше разів піднімуся. Я ще зроблю багато хороших знімків. Навіть якщо часом, дивлячись на них, хочеться плакати...

Кривець Анастасія Валеріївна
учениця 11 класу Ніжинського
ліцею Ніжинської міської ради
Чернігівської області при
Ніжинському державному
університеті
імені Миколи Гоголя

Күзів Марта Тарасівна
учениця 11 класу Дашавської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів Стрийського
району Львівської області

■ КАРДІОГРАМА ОЛІВЦЯ

Основною метою моєї творчості є можливість донести до читача думки, які виникають під впливом перипетій сьогодення, передати свої враження й висновки, тим самим скерувавши у правильному напрямку до пошуку істини. Виховати національно свідому, духовно багату, зорієнтовану на творчу діяльність особистість, щоб змогла вона знайти себе в суспільстві, у Всесвіті.

Я вважаю актуальними теми, які порушую в поезії. Адже вони насамперед є загальнолюдськими: любов, віра, пошук себе, реальність життя, історичне минуле, національна гідність. Результатом проведеної мною роботи та натхнення є добірка віршів.

* * *

Вітражна тінь на вишневім комоді.
Скло пелюсток на вівтарі трави.
І макоцвітно на полі любові,
Бо бісер маків розкидали ми.
В волоссі биндою рвуться їх скроні,
І соромливо-лукаві уста
Цілюють плечі черлені і голі.
Гуаш гаряча й перцево-терпка.
Мізинцем водиш по тілу
Без крові. І студиш очі у склянці води.
Ми наче маки з тобою — загорді!
Тому лиш я, і тому тільки ти.

■ ЗБІРКА “УКРАЇНСЬКА САКРАЛЬЩИНА” (ПРОЗА)

Күзнецов Валентин Андрійович
учень 11 класу загальноосвіт-
ньої школи № 65
I–III ступенів м. Одеси

У роботі представлені три прозових твори: художньо-історичне оповідання „Правда пластуна“, пригодницьке-філософське оповідання „Ніч захисту“ та філософська мініатюра „Криза життя“.

Часовий простір оповідання „Правда пластуна“ відноситься до важкого історичного періоду України, коли була зруйнована Запорозька Січ, а козаки опинилися на роздоріжжі: чи йти з рідних земель за Дунай, чи лишатися під владою імперського режиму? Два головних герої — одні з небагатьох втікачів, яким вдалося вирватися з Січі непоміченими. Старший, досвідчений козак-пластун, і сповідує ту саму правду, про яку йдеться у назві та епіграфі, що виражений так званним „спасівським карбом“: „До тих пір, доки в тобі бринить Правда — ти незборимий“. Суть цієї правди — у лицарській честі, звитязі та слідуванню за внутрішнім голосом совісті.

У творі „Ніч захисту“ порушуються проблеми патріотизму, кохання та моральності. Головна ідея відкрито виражається в тексті, у мить особистого одкровення одного з головних героїв: „Україна є нашим маленьким Світом, усе в ній: чисті від Природи Земля, Вода, Сонце, Вогонь святкових багать, Вітер, безмежний степ, поля — все це є і ми самі!.. Втративши це все — якщо не фізично загинемо, то зникнемо духовно, розчиниться у вирі століть наше індивідуальне „я“ разом і з усім українським народом...“

Мініатюра „Криза життя“ належить до якісно нового для автора циклу прозових творів. За допомогою різних життєвих ситуацій, в яких він реально побував, автор намагається сам дослідити, пізнати і донести до читача мізерну частку тієї мудрості, котра відкривається за порогом людської свідомості. Варто зазначити, що проза не була створена під впливом якихось наркотичних чи психотропних речовин, хоча деякі її елементи дійсно записувалися у так званому зміненому стані свідомості.

■ ЗБІРКА ПОЕЗІЇ “ДОРОГОЮ ЖИТТЯ”

Актуальність роботи полягає в розкритті через художнє слово складного, багатобарвного, загадкового світу початкуючої літераторки, яка веде щирю розмову з читачами про свої болі й радощі, тривоги і сподівання.

Нещодавно побачила світ моя перша збірка поезій „Дорогою життя“.

Збірку я назвала саме так, тому що хочу взяти власне поетичне слово у свою життєву дорогу, яка лише серпанково бринить у незвіданих далях. На життєвому шляху я роблю лише перші кроки, але щиро сподіваюся, що в майбутньому своїми діяннями і помислами напишу власну книгу серця.

Книга серця

Життя так спрагло книгу серця пише,
Карбуються у ній прожиті дні.
Навіки слід мій на землі залишать
Людських чеснот не знищені вогні.
Ця книга серця заповіді має,
За ними я живу у світі цім
Я вірю, що добро перемагає,
Лиш ним я на образі відповім
По совісті я прагну в світі жити,
У справедливість вірю перш за все,
І правду намагаюсь боронити,
Яка в житті довіру принесе.
Душею вірю в себе й Батьківщину,
І знаю: зрада — непростимий гріх.
Усе віддам за друзів і родину,
Бо вірність — це мій світлий оберіг.
Чесноти ці творив народ віками,
А я — народу часточка мала,
Я книгу серця напишу ділами,
Щоб з гордістю гортать її змогла.

Мабуть, немає такого поета, який би у своїй творчості не оспівував красу рідної землі, любов до Батьківщини. Як би це пафосно не звучало, але я люблю свій рідний край, адже тут — мої батьки, мої друзі, близькі та дорогі для мене люди. Саме з найріднішим місцем на землі я пов'язую своє минуле, своє сьогодення і прийдешнє.

Найрідніше місце на Землі

Найрідніше місце на Землі, —
Де курличуть в небі журавлі,
Де вночі для тебе зорі сяють,
Біля хати мальви розквітають,
Місце, де з дитинством попрощався,
Де барвистий дитсадок зостався.
Там, де прозвучало перше слово,
Де співала мама колискову,
Там, де мова прадідів лунає,
Де бандура в давнину вертає,
Де стежина, змалечку знайома,
Де щасливо вигукнеш: „Я — вдома!“
Там, де вірні друзі і родина,
Де бере в обійми Батьківщина.

На завершення хочу подарувати вірш, який так хвилює моє серце, бо в його рядках — моє життєве кредо.

Вікно у ніч

Час розлива чорнило ночі
На чистий, білий аркуш днини...
Мені стуляє втома очі,
А я стою біля картини.
На ній — небесні самоцвіти
Дивують, ваблять щохвилинки,
На ній так щедро пахнуть квіти
І сяють вікнами будинки.

Лісничук Ірина Сергіївна
учениця 9 класу гімназії
м. Білої Церкви Київської
області

На цій картині — хмар вітрила,
Що прагнуть місяць погасити.
Вікно у ніч я прочинила...
Яке безмежне щастя — жити!

■ ПОВІСТЬ “ТРИДЦЯТИТИСЯЧНИК” (ХРОНІКИ СІЛЬСЬКИХ КАНІКУЛ ОДНОГО ГОРОДЯНИНА)

Мільчева Катерина Володимирівна
учениця 11 класу Запорізької загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 37

Повість позначена сільською темою, в ній розкриваються морально-етичні відносини між людьми, відображається реальне, неідеалізоване життя, в якому немає нічого абсолютного, а серйозне переплітається з іронічним.

Повість вибудовано за принципом „матрьошки“, тобто в оповіді автора присутні вкраплення спогадів героїв, оформлені у вигляді самостійних історій. Таким чином, основна сюжетна лінія має незначні розгалуження, які допомагають якнайповніше розкрити внутрішній світ героїв, зрозуміти мотиви їхніх вчинків і стосунки з навколишнім світом.

Основу повісті становлять перекази, почуті їх авторкою від родичів і знайомих (здебільшого, старшого покоління) про події, що мали місце в житті їхньому чи їхніх близьких. Ці історії з життя зазнали багатьох змін, перш ніж отримати закінчених форм повісті. Подекуди дві реальні події зливалися в одну сюжетну лінію, оповідь доповнювалася спогадами про минуле героїв. Досить важливою виявилася й робота над деталями, адже переважна більшість описуваних подій відбувалася 30, а то й 65 років тому.

Герої повісті — живі люди, зі своїм стилем мови, зі своїми недоліками та помилками, які, тим не менш, не заважають розгледіти в них добрі, чуйні та глибокі особистості. Персонажі зображуються на тлі історичному та соціальному, виступають носіями певних моральних цінностей і традицій. Головний образ — частина багатогранного життя і світу, який він відкриває все з нових і нових сторін.

На написання повісті автора надихнули роздуми над минулим та сьогоденням, над місцем людини в цьому житті та непередбачуваністю людської долі. Головна мета автора — зберегти пам'ять минулих поколінь.

■ ПРИНЦ НА БІЛОМУ ТРОЛЕЙБУСІ

Перевозник Анастасія Юрївна
учениця 11 класу Харківської спеціалізованої школи І–ІІІ ступенів № 3 Харківської міської ради Харківської області

Назва роботи — це лише привід поміркувати над темою сучасної літератури взагалі і своїми пошуками зокрема. Література як мистецтво тримається на вічних темах, одна з яких — кохання. І часто-густо пошуки коханої людини в житті — це пошуки ідеалу в мистецтві. Нашим завданням було довести на власних поезіях, що образна система емоцій, помножена на філософію, дорівнює мистецтву.

Яблуні зацвітуть. Яблуні зацвітуть.
Білою піною вкриють сплячі сади і душі.
Крики пташині тануть високо, на льоту.
Серце моє провина, важча за камінь, душить.
Яблуні зацвітуть сповіддю білих снів.
Все пробачає світ — тільки умій просити.
Ніби на землю травня знову спустився сніг,
Душі, як сорочки випрані, пестить вітер.

Так, кожна генерація вносить у вічні теми, у розв'язання вічних проблем своє. І я як один із авторів сучасного літературного процесу намагаюся сказати світові про власне сприйняття речей.

Це вже звичкою стало — між римами сутінки гоїти,
Так, як стало в пригоді уміння шукати слова.
Я втікаю у себе
від себе, від себе самої.
Я боюся не збутися, зжовкнути, ніби трава.
Я боюся людей і до них же тягнуся, мов свічка:
Хтось мене запалив, і тепер в кожному слові горю.
Я втікаю у вірші. І це увійшло уже в звичку.
Як у тих, хто лишився, бажати добра кораблю.

■ КОЛИ В ДУШІ ТВОЇЙ РОЗКВІТНЕ МРІЯ — РОЗКВІТНЕ ВСЕ ТВОЄ ЖИТТЯ...

Тема: „Коли в душі моїй розквітне мрія — розквітне все моє життя“.

Мета: дослідити власну поезію.

Актуальність теми: наукове дослідження визначається потребою глибшого осмислення власної творчості.

Новизна полягає в тому, що в роботі використані твори автора.

Практичне значення роботи: літературне дослідження може бути використане на уроках літератури рідного краю, у позакласній роботі.

Поезія... Хто вона чи що вона? Безмежна гра слів та почуттів, що зливається у танку людських мрій, чи слова, які лікують серце, зцілюють душу?

Створювати поезію — це, на мою думку, „малювати“ словами людські бажання. Бути творцем поезії означає дихати свободою творчості. Я пишу не тому, що слова, які я промовляю, гарно складаються у вірші. Я пишу тому, що слова, які я відчуваю, гарно складаються у душі. Бо тільки так можна відчутти подих вітру у серці свого буття.

*Половінкіна
Крістіна Ігорівна
учениця 10 класу Чернівецької
гімназії № 2*

■ У СУТІНКАХ ЧУЖИХ РОЗМОВ

У творчій роботі вміщені власні поезії, вибрані з написаного протягом 2007–2009 років. Вони розділені тематично на чотири частини:

Розділ 1. Золото в долонях літа.

Розділ 2. Недоговорені слова.

Розділ 3. У сутінках чужих розмов.

Розділ 4. Від зав'язі — до Спаса.

До першого розділу ввійшли поезії: „Прадавня річка (Грунь)“, „Хлібові“, „Відлуння“, „Листя конюшини“, „Реальність чи абстракт...“.

У другому розділі представлений зразок інтимної лірики „Пісня про троянду, або ти — сон“.

Розділ 3 — це філософська лірика: „Етюд“, „Свічка плаче полум'ям у спальні...“, „Ти поряд, а поряд — це так далеко...“.

Розділ 4 — лірика асоціативна: „Як вільно жовкне день і падають сніги...“, „Сопілка для душі“, „Пам'яті К. О. Моне“, „Старий митець“, „Від зав'язі — до Спаса“, „Римотвір“. Тут висловлені роздуми про творчість загалом і про творення кожного нового вірша зокрема (народження його як дитини).

*Пушко
Олександр Олександрович
учень 11 класу Зінківської
спеціалізованої школи
I–III ступенів № 1
Полтавської області*

■ ЗВ'ЯЗОК

Мої власні напрацювання в царині художньої творчості — від невідторжної потреби спілкування зі своїми сучасниками. Хочеться бути почутою і знайти тих, хто мене зрозуміє. Хочеться осмислити взаємопов'язаність усього і себе самої в українському всесвіті. Звідти й назва — „Зв'язок“.

У добірці 4 цикли:

1. „Крізь ґрати“. Ґрати — то надумані самими людьми обмеження, стандарти, шаблони. Юній істоті непросто сприйняти ту надуманість, а надто снобістські надбання чужого досвіду. Тому з'являється протест.

2. „Про Них“. Тут передано спроби розібратися у власному жіночому „я“ і своїх ровесниць, а взагалі жінок.

3. „Побутова романтика“. Людині властиво стомлюватися від побуту, від буденщини, властиво намагатися від того утекти. Це іноді вдається, але далеко не завжди...

4. „Олівцем по мапі“. В основу цього циклу лягли роздуми, навіяні спогляданням знакових місць. Завжди цікаво відкривати самотужки рідну землю в мандрах.

*Савчук
Вікторія Миколаївна
учениця 11 класу Луцької
гімназії № 18 Волинської
області*

■ ЗБІРКА ПОЕЗІЇ “ГОРІХОВИЙ СПАС”

Серікова Яна Олександрівна
учениця 11 класу загально-
освітньої школи І–ІІІ ступенів
с. Степанівки Донецької
області

Розкриємо метафорику назви збірки.

Горіх — загадковий плід. Добратися до нього можна розбивши шкаралупу, для цього треба докласти певних зусиль. Так само і слово не дається в руки просто так. Щоб зрозуміти його сутність, потрібно перебрати чимало лексичної шкаралупи. За формою горіхове зерно нагадує мозок людини. Тому горіх став значливим символом у світі поетичної уяви як метафора мудрості, досконалості, повноти внутрішнього змісту.

Спас — від слова „спасіння“. Поетичне слово — це не засіб здобування матеріальних чи кар’єристичних зисків. Поезія — ключик для відкриття непізаного в людині та у світі, що її оточує. Слово — це ключ, що дається лише від Бога задля нашого спасіння. І цей ключ — у самому серці поета. Читач теж може стати його володарем, збагнувши поетичне не тільки розумом, а й серцем.

Один із центральних віршів збірки — „Крук криче чорно-кришталево“. Твір передає момент розлуки двох сердець. Ліричний герой переживає катарсисне очищення, перемагаючи палке почуття кохання, осмислюючи печаль та смуток остаточного розриву. Центральні образи — крук — символ чогось невідворотного, неминучого; „я“ і „ти“ — уособлення двох протилежних начал, ще донедавна з’єднаних у пристрасному щасті. Дібрані тонкі асоціативні епітети: чорно-кришталево — перша частина слова пов’язана з образом темного (крук), кришталево — щось витончене, крихке і чисте. Алітерація на [р] підкреслює внутрішній план, на якому розгортається трагедія руйнування першого почуття кохання.

Друга строфа побудована через нагнітання однотипних образів — темрява, ніч, страждання. Антитеза „ми поруч, ми такі чужі“ підсилює мотив неминучості розлуки. Привертає увагу останній рядок другої строфи „гірке солон’яне прощання“. Епітет солон’яне — те, що швидко горить, тліє — прекрасно поєднується з попереднім епітетом „гірке“. У наступній терцині знову з’являється наскрізний образ круків. Строфа побудована на протиставленні внутрішнього і зовнішнього світів:

Жартуєм, сміємось обоє.

А круків пара. Двоє. Двоє.

Заключна терцина — це невласне пряма мова — монолог ліричної героїні. У ній передано суперечливі почуття: з одного боку — голос закоханого серця, з другого — біль непоправної втрати.

Форма сонета вимагає високої художньої майстерності, цілісності художнього мислення.

Збірка „Горіховий спас“ — це спроба власного особистісного відкриття життя, пошуки того спасіння, яке може бути явлене світу тільки щирим серцем і подароване людям через слово.

■ ЗБІРКА “ДУМКИ ВГОЛОС”

Сидорова Анна Миколаївна
учениця 11 класу
Шосткинської гімназії
Шосткинської міської ради
Сумської області

У збірнику „Думки вголос“ вміщено твори, нав’язні глибокими роздумами про сенс життя, про близьких і далеких людей, які оточують, про події і вчинки дорослих і дітей. Автор шукає відповіді на злободенні питання, які ставлять реалії теперішнього життя. Збірка „Думки вголос“ адресується всім: дорослим і дітям, хто небайдужий до долі своїх сучасників, долі майбутніх поколінь, долі рідної землі.

■ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ЯК ТЕКСТОВО-ДИСКУРСИВНА КАТЕГОРІЯ ЛІТЕРАТУРНОГО СТИЛЮ МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЕТІВ-ПОСТМОДЕРНІСТІВ

У роботі розглянуто основні типи та форми інтертекстуальності, а також її джерела в сучасній вітчизняній літературі та культурі на прикладі поезій юних митців.

У дослідженні простежено особливості проявів інтертекстуальності у вітчизняному постмодерному дискурсі.

У роботі представлені власні поезії класичного та постмодерністського стилів.

Як результат дослідження — проаналізовано інтертекстуальні елементи та доведено їх надзвичайну важливість у творенні емотивно-змістового тла поезії; проаналізовано роль інтертекстуальності як текстово-дискурсивної категорії в художньому творі.

Собчук Марія Ігорівна
учениця 11 класу
Хмельницького техноло-
гічного багатпрофільного
ліцею

■ ФОЛЬКЛОРНО-МІФОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ ПИСЬМЕННИКА

У роботі здійснено спробу визначити місце людини в суспільстві, шляхи досягнення гармонії та дороги, що ведуть до її зруйнування. Драматичні віршовані етюди — зручна форма для вияву емоцій, характерів дійових осіб, а також вираження свого ставлення до них. Теми і лейтмотиви, що найбільше хвилюють:

- пошук власного „я“;
- диспропорційність світу;
- фольклорно-міфологічні засади художнього мислення письменника;
- доля і смерть;
- творчість як спосіб життя.

У драматичному етюді на три дії „На межі світів“ використано українську фольклорну традицію. Дійові особи різнотипні, окреслюють певну ланку століть. Так, Андрій — творча особистість кінця ХХ-го стереотипного, Марія — духовно вільна людина ХХІ-го. Твір має символічний пласт (образи-символи: цвіт папороті, дикий мак і т.п.). Також велику роль відіграють міфологічні персонажі, за допомогою яких можна глибше проникнути у внутрішній світ головних дійових осіб.

У написанні автор опирався на етнографічні праці багатьох відомих науковців і письменників, зокрема Олексі Воропая, який пише: „На Київщині, Поділлі та Лівобережжі Чистий четвер — це „Навський Великдень“.

„На Навський Великдень мерці відправляють своє Богослужіння і каються в гріхах...“. Це фольклорне дійство найбільш пов'язане із „межею світів“. Саме тому на його фоні створено сюжетні лінії.

У драматичному етюді „Пелена-Русь“ (у роботі вміщено лише уривок) висвітлено темну сторону княжої держави часів Олега, Ігоря, Ольги та Святослава. Нестор — теж митець, на якого нагнітає згубний вплив суспільство. Отже, його слід трактувати як збірний образ. Важливу роль у композиції відіграють імена дійових осіб, кожне із яких несе в собі смислове навантаження і додаткові характеристики.

Отож, твори „На межі світів“ та „Пелена-Русь“ — своєрідні погляди автора на матеріальне і нематеріальне. Предметне сприймається як руйнація, моральне — як відродження. А фольклорно-міфологічні засоби сприяють їх диференціації.

Стрільчик Богдан Андрійович
учень 11 класу
Івано-Франківського
обласного ліцею-інтернату
для обдарованих дітей
із сільської місцевості
Івано-Франківської обласної
ради

Секція “Журналістика”

■ ТЕМА “ДИТИНА ТА СУСПІЛЬСТВО” НА САЙТІ ГАЗЕТИ “КРИМСЬКА ПРАВДА” В ПУБЛІКАЦІЯХ ЗА ЛИПЕНЬ–ГРУДЕНЬ 2009 р.

Березна Маргарита Олександрівна

учениця 11 класу Сімферопольського навчально-виховного комплексу “Школа-колегіум” № 14 Автономної Республіки Крим

Цель работы — выявить особенности освещения темы „Ребёнок и общество“ на сайте газеты „Крымская правда“ в публикациях за период с июля по декабрь 2009 г. в контексте социальной проблематики.

Задачи: изучить литературу по теме исследования; дать характеристику издания, выбранного для анализа, по данной проблеме; определить проблематику и жанровый состав публикаций по теме исследования; определить позицию издания в освещении данной темы.

Основные выводы проделанного исследования.

Коллектив газеты „Крымская правда“ постоянно публикует материалы по теме „Ребёнок и общество“ (13–17 публикаций в месяц), тем самым привлекая внимание общественности к той или иной проблеме детей и молодёжи, показывая пути их решения.

Для более глубокого освещения существующих противоречий журналисты газеты приводят мнения специалистов в различных областях, которые высказывают компетентное видение той или иной проблемы. Коллектив „Крымской правды“ не навязывает читателям свою точку зрения, избегает излишней назидательности, заставляет самостоятельно искать ответы на волнующие вопросы.

Одним из эффективных приёмов привлечения внимания общественности к теме „Ребёнок и общество“, на наш взгляд, является использование журналистами „Крымской правды“ разножанровых материалов.

Все тексты написаны простым, но выразительным языком, художественные образы, которые используются авторами, — ясны и оригинальны.

Все, без исключения, журналистские материалы несут читателям полезную информацию, предлагают пути решения острых социальных проблем.

■ ІНТЕРНЕТ-ТЕЛЕБАЧЕННЯ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК

Буй Соломія Іванівна
учениця 9 класу
загальноосвітньої школи
№ 73 м. Львова

На нашу думку, вибрана нами тема є актуальною, оскільки ХХІ століття — це століття високого розвитку технологій. Зі зростанням популярності Інтернету, почав свій розвиток новий різновид журналістики, а саме інтернет-журналістика. Вже на сьогоднішній день існує багато українських інтернет-видань, які успішно функціонують та користуються неабиякою популярністю.

Мета наукової роботи зумовлена потребою дослідити створення мультимедійного продукту в умовах мережевої конвергенції та відчутними позитивними зрушеннями в телеповідомленні.

Реалізація мети передбачає вирішення таких завдань:

- окреслити стан вивчення проблеми;
- дослідити виступ у кадрі як телевізійний жанр;
- з'ясувати основні тенденції мультимедійного продукту в мережі Інтернет;
- дослідити структуру медіа-ресурсу в Інтернеті;
- обґрунтувати поняття „інтернет-контент“, продемонструвати функціонування on-line відео.

Останнім часом популярним стало шкільне інтернет-телебачення. На сьогодні в Україні вже є приклади такого телебачення. Цього року учні секції журналістики ЛОМАН також створили власне інтернет-телебачення під назвою МАН ТБ.

На основі власного досвіду, набутого під час створення медіа-порталу, в роботі сформульовано рекомендації про мінімально необхідний штат працівників, роз'яснено ролі і функції кожної людини. Продемонстровано необхідні технічні засоби для збору, обробки та корекції відеоматеріалів.

Як показало дослідження, даний портал вирішує завдання зручного доступу до результатів роботи журналістів у вигляді on-line. Тематика, яка була обрана для випуску, розрахована на учнівську молодь і доступна для перегляду у ЛОМАН, що дозволяє підвищити зацікавленість школярів щодо участі в шкільних заходах і проектах.

На нашу думку, під час дослідження ми виконали визначені нами завдання та в результаті досягнули поставленої мети, оскільки ця робота справді підтверджує необхідність розвитку шкільного інтернет-телебачення, а також доводить зручність використання подібних медіа.

■ ВПЛИВ УКРАЇНСЬКОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА МОВНУ ОСОБИСТІСТЬ УКРАЇНЦЯ

Телебачення стало предметом наукових досліджень. У полі зору дослідників перебувають проблеми інформатизації суспільства, захисту українського „телепростору“, осмислюється суспільна природа та економіка телебачення, його освітні, виховні, розважальні функції. Проте необхідність аналізу телебачення як засобу масової інформації залишається актуальною. Цим і зумовлена мета моєї наукової роботи.

Актуальність роботи визначається тенденцією активізації досліджень українського телебачення на сучасному етапі.

Завданнями наукової роботи є дослідження сучасного українського телебачення та його ролі у житті людини.

Вторгнення техніки в духовне виробництво радикально змінює комунікаційну сферу життєдіяльності суспільства.

Отже, тривалість інноваційних процесів може бути доволі довгою. Важливо, щоб у них виявлялася життєва сила мови, щоб еволюційні зміни сприяли збереженню генетико-типологічної своєрідності мови, давали їй змогу залишатися собою.

■ ОСОБЛИВОСТІ ЖАНРОВОЇ ПАЛІТРИ У ТВОРЧОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ-ПОЧАТКІВЦІВ ЧЕРКАЩИНИ

Актуальність. Набуває особливої актуальності ситуація, що утворилась на інформаційному ринку, коли кожна публікація намагається привернути до себе увагу за рахунок висвітлення найважливіших для аудиторії тем та подання найцікавіших жанрів.

Одним із важливих факторів впливу на формування естетичних, патріотичних, моральних уподобань читачів є залучення до обговорення суспільно-важливих тем звичайних молодих людей, зокрема учнів. Тому виникає необхідність вивчення жанрово-тематичних пріоритетів української журналістики, а саме використання жанрової палітри в літературній творчості журналістів-початківців. Оволодіння жанрами журналістики допоможе молодим журналістам-початківцям у творчому становленні.

Мета роботи полягає у визначенні особливостей жанрів журналістів-початківців Черкащини. Мета роботи передбачає розв'язання таких конкретних завдань: 1) проаналізувати погляди науковців на визначення поняття жанру в журналістиці; 2) класифікувати жанри за типологічними особливостями; 3) репрезентувати зразки найпопулярніших жанрів серед журналістів-початківців Черкащини; 4) провести дослідження рейтингу використання жанрової палітри журналістами-початківцями у місцевих газетах.

У роботі проведено аналіз публікацій, які автори подали як „замальовки з природи“, „заповідне“, „картинки з природи“. У цих публікаціях автор визначає свій жанр, показує свій індивідуальний стиль. Репрезентовано журналістами-початківцями такі жанри, як рецензія, репортаж, нарис, кореспонденція.

■ ГАЗЕТА В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ЗМІ: ФУНКЦІЇ ТА ЗАСОБИ ВПЛИВУ

Мета роботи — з'ясування на практиці, а саме на прикладах українських газет, аспектів їх впливу на людину та на формування її світогляду. А також вивчення функцій друкованих ЗМІ порівняльно з іншими ЗМІ.

Встановлено, що функції друкованих ЗМІ практично не відрізняються від функцій інших ЗМІ. Але вони мають певні особливості щодо якості виконання цих функцій. Розглянуто газетні жанри і виявлено, через які аспекти різні жанри здійснюють вплив на людину. Проведено анкетування з метою виявлення місця преси серед інших ЗМІ, визначення газет, матеріали з яких вибрано для аналізу. Розглянуто парадигму засобів впливу на читача. Окремі найяскравіші засоби були проаналізовані на прикладах журналістських текстів з найпопулярніших газет в Україні. Було встановлено, що кожна газета по-різному інтерпретує події, намагаючись впливати на читача певним чином. Поряд із цим з'ясовано, що читач все ж таки має свою думку та може свідомо вибирати те, що вважає правдою, і робити власні висновки. І його правильному розумінню допомагає системність, нормативність мовних засобів. Щодо до функцій, то ми встановили, що люди різного віку по-різному ставляться до функцій газети, що основна функція будь-якого ЗМІ — надавати достовірну інформацію.

Василук
Олександра Олександрівна
учениця 11 класу
Хмельницького навчально-виховного комплексу № 2

Домалевська
Таміла Сергіївна
учениця 11 класу
Чорнобайської гімназії
Чорнобайської районної ради
Черкаської області

Жорник Анна Максимівна
учениця 11 класу Харківського
навчально-виховного комп-
лексу № 45 "Академічна
гімназія" Харківської міської
ради Харківської області

■ ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОЇ СТЕРЕОТИПІЗАЦІЇ ЖІНКИ У СУЧАСНИХ ДРУКОВАНИХ ЗМІ (НА ПРИКЛАДІ ЖІНОЧИХ ФОТОЗОБРАЖЕНЬ У ГЛЯНЦЕВИХ ВИДАННЯХ)

**Краваревич
Надія Валеріївна**
учениця 10 класу Луцької
гімназії № 21
імені Михайла Кравчука
Волинської області

Виникнення поняття гендеру зумовлено трансформацією національного життя в умовах глобалізації, переосмислення і перебудови свобод, стосунків між чоловіками і жінками. „Гендер“ — це змодельована суспільством система цінностей, норм і характеристик чоловічої й жіночої поведінки, ролей та відносин жінок і чоловіків, набутих ними в процесі соціалізації, що насамперед визначається соціальним, політичним, економічним і культурним контекстами буття й фіксує уявлення про жінку та чоловіка залежно від їх статі. Поняття „гендеру“, на відміну від власне біологічних означає соціостатеві характеристики статі, із властивими їм характеристиками способу життя, поведінки, намірів і прагнень.

Гендерними стереотипами називають стійкі уявлення про риси, якості, можливості і поведінку статей. Стереотипи тісно пов'язані з гендерними ролями, закріпленими через систему культурних норм функціональними спеціалізаціями чоловіка і жінки у суспільстві. Гендерні ж стереотипи як соціальні норми мають надзвичайну стійкість і відтворюються з покоління в покоління.

Друковані ЗМІ, а саме глянцеви видання, створили в уяві багатьох людей образи ідеального чоловіка і жінки, вони розмістили їх у певних нішах суспільства, тим самим відмітаючи всіх, хто не підпадає під даний образ, як неповноцінних. В українських глянцеви часописах, як жіночих, так і чоловічих, широко використовуються „декоративні моделі“ із застиглими, пасивними жіночими фігурами, що позують. Таким чином, жіночі образи виконують винятково декоративну функцію. Під час проведення контен-аналізу нами було

виявлено такі образи жінок: Щаслива Домогосподарка, Турботлива Матуся, Жертва, Богиня, Прикраса, Сама Природа, Дика Кішка.

■ РАДІО І ТЕЛЕБАЧЕННЯ У СТРУКТУРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ РІВНЕНЩИНИ

**Мичка
Сергій Станіславович**
учень 11 класу Сарненської
загальноосвітньої школи
II ступеня — економіко-
правового ліцею „Лідер“
Рівненської області

Інформація у масовій комунікації соціальна, тобто має громадський інтерес. Людство на будь-якому етапі розвитку не може обійтися без обміну інформацією. Влада всіх часів визнає, що для контролю над суспільством потрібно мати у своїх руках інформаційну справу. Той, хто має можливість першим повідомити про новини або ідеї, здобуває вплив на аудиторію.

Взагалі, масова комунікація — це комунікаційний зв'язок, тобто знакова передача і прийняття інформації. Масово-інформаційний потік іде від певних соціальних одиниць (структур суспільства, наприклад рад, громадських організацій, груп, партій і т.п.) до аудиторій. Цей потік утворює специфічну форму впливу на маси.

Існують усні форми масової комунікації: лекція, проповідь, мітинг, нарада, збори тощо. А ще масову комунікацію здійснюють за допомогою технічних засобів: листівка, газета, журнал, телевізійне зображення, радіопередача, кінофільм, книга, комп'ютерна програма, Інтернет тощо.

Актуальність. Проблематика наповнення теле- і радіомовлення у нашому регіоні доброякісним відео- та аудіопродуктом є актуальною тематикою наукового дослідження. Це розуміють усі громадяни, причетні до перебігу інформаційних процесів та небайдужі до суспільних проблем. На нашу думку, структура інформаційного простору Рівненщини не досить ґрунтовно вивчена і висвітлена та потребує уваги як науковців, так і суспільства. Подальше акцентування уваги на ній є необхідним тому, що потрібно вдосконалювати стан ефірного телебачення та радіомовлення.

Мета роботи — відобразити реалії функціонування електронних ЗМІ (особливо радіомовлення) в умовах сьогодення.

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- дослідити інформаційний простір Рівненщини, відстежити історію розвитку та формування інформаційного простору;
- проаналізувати стан проводового радіомовлення у медіапросторі Рівненщини;
- охарактеризувати роботу сучасних телерадіомовних компаній Рівненської області.

Об'єктом нашого дослідження є структура інформаційного простору Рівненщини, відповідно предметом — функціонування радіо і телебачення у структурі інформаційного простору регіону.

■ ПОРТРЕТНИЙ НАРИС. ЦИКЛ НАРИСІВ “ВІЧНИЙ ВОГОНЬ ПАМ’ЯТІ”

Актуальність роботи. Нарис як жанр публіцистики, попри свою довгу історію, продовжує активно розвиватись. Мета роботи — визначити місце побутового психологічно-портретного нарису як одного із публіцистичних жанрів, спробувати довести його життєздатність в сучасних умовах, творчо осмислити напрацьований теоретичний матеріал шляхом створення власної добірки нарисів.

Завдання роботи:

- дослідити місце нарису в системі публіцистичних жанрів, його основні види;
- визначити різновиди портретного нарису, його особливості, тенденції сучасного розвитку;
- визначити роль нарису в сучасних газетних виданнях Миколаївщини (на прикладі газети „Рідне Прибужжя“);
- на основі власних спостережень створити цикл портретних нарисів про людей, які захищали рідну землю в роки Великої Вітчизняної війни.

Об’єкт дослідження — один із різновидів вказаної категорії, а саме — портретно-психологічний нарис, його особливості. Предметом дослідження є системні зв’язки, шляхи та закономірності творення художнього образу у творах зазначеного виду. Отже, нарис — це самостійний літературно-художній жанр, який будується на конкретних фактах. В його основі лежить громадянська спрямованість, соціально-політичне осмислення. Нарис розвивається на стикові публіцистики й художньої літератури і належить до жанрів, які відображають життя документально, і саме факти, якими оперує нарис, дають можливість окреслити образ людини, побачити і зрозуміти якесь явище, життя через відображення його в окремій долі.

Пишина Яна Вікторівна
учениця 11 класу Доманівської
загальноосвітньої школи
№ 2 Доманівської районної
ради Миколаївської області

■ МОВОТВОРЧА РОЛЬ ЖУРНАЛІСТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Мета роботи — проаналізувати інноваційні процеси в сучасному українському медіа-тексті. Автор поставила завдання дослідити тенденції оновлення словника мас-медіа та специфіку функціонування неологізмів на сторінках друкованих та електронних видань, простежити особливості експресивного мовлення як інструменту образного мислення журналістів.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю ґрунтовного вивчення мови українських мас-медіа кінця ХХ — початку ХХІ ст., зокрема збагачення її словника. Джерельною базою для цього послужили тексти загальноукраїнських та регіональних періодичних видань. Об’єкт дослідження — інноваційні процеси у творенні мови ЗМІ.

У роботі досліджено тенденції оновлення лексики, творення неологізмів, специфіку функціонування в текстах, порівняно мову друкованих ЗМІ, радіомовлення, телебачення, Інтернету і реклами. Особливу увагу звернуто на проблеми усного мовлення.

Автор робить висновок, що в змінах української літературної мови та оновленні її стилістичних засобів в засобах масової інформації домінують тенденції демократизації та лібералізації: послаблення певних стильових і стилістичних обмежень, збільшення варіативності мовних одиниць і слововживання в цілому, масовий, часто — неконтрольований, потік іншомовних запозичень, зростання в публічному функціонуванні авторських новотворів. У роботі значна увага приділена неологізмам, або лексичними інноваціям, розглянуто фактори, які спричиняють утворення неологізмів.

Проведене дослідження підтвердило, що лексична система мови засобів масової інформації — найбільш динамічна у даний час система української літературної мови, яка виконує позитивну роль у консолідації громадян, але потребує суттєвого удосконалення.

Прищепта Галина Юрївна
учениця 11 класу
Феневицького навчально-
виховного об’єднання
“загальноосвітня школа
I–III ступенів — дитячий
садок” Іванківського району
Київської області

■ НОВІТНІ ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ МОВНИХ ЯВИЩ У СУЧАСНИХ ВИДАННЯХ МАС-МЕДІА ТА ШКІЛЬНІЙ ГАЗЕТИ «ВІСТІ ГІМНАЗІЇ»

**Пунік
Владислава Геннадіївна**
учениця 10 класу
Комсомольської гімназії
імені В.О. Нижниченка
Комсомольської міської ради
Полтавської області

Мета роботи — проаналізувати інноваційні процеси в сучасному українському медіа-тексті на лексичному рівні, зокрема відстежити тенденції оновлення словника мас-медіа, вивчити специфіку функціонування неологізмів на сторінках друкованих видань та особливості експресивного мовлення як інструменту образного мислення журналістів.

Актуальність теми роботи зумовлена необхідністю ґрунтовного вивчення мови українських ЗМІ кінця ХХ — початку ХХІ ст., зокрема її словника.

Власний внесок у наукове дослідження полягає в систематизуванні різних праць науковців з даної теми, аналіз текстів шкільної газети „Вісті гімназії“ та розробці власних висновків.

Практична значущість. Матеріали роботи можна використовувати при розробці лекційних курсів із журналістики, спецкурсів, підготовці навчальних посібників для студентів-філологів. Результати наукового дослідження важливі для поглибленої розробки теорії з інноваційних процесів у медіатексті.

Актуальним напрямом сучасного пресознавства є вивчення мови засобів масової інформації на кожному історичному етапі її розвитку.

Проголошення незалежності України й виникнення нових суспільно-політичних реалій у державі спричинили глибинні зміни в українському суспільстві, що знайшло своє найповніше відображення в мові засобів масової інформації.

Журналістика як сфера суспільної діяльності полягає в поширенні соціальної інформації через канали масової комунікації — пресу, радіо, телебачення тощо.

Отже, мова засобів масової інформації як виразник еволюції суспільної думки зазнає постійного розвитку.

Вплив позамовних та інтралінгвістичних чинників зумовив активізацію інноваційних процесів, спрямованих першодусім на оновлення словникового фонду мас-медіа, формування нового ідеолексикону, удосконалення засобів впливу на реципієнта, що сприяє підвищенню ефективності журналістського тексту.

■ ПОЯВА І ПОШИРЕННЯ КНИГОДРУКУВАННЯ

Різак Тетяна Вікторівна
учениця 11 класу
Ужгородської середньої
загальноосвітньої
школи І–ІІІ ступенів № 12
Закарпатської області

Історія появи і поширення книгодрукування, як у народів світу, так і в слов'ян, є надзвичайно цікавою і ще досі повністю не розкритою. Тож метою наукової роботи є подати відомості, які стосуються зародження друкарства на українських землях.

Завдання роботи: простежити історію питання; подати загальний огляд наукової літератури щодо проблеми; довести, що в Україні до приходу Івана Федорова існувало кириличне друкарство.

Першодрукарем кирилических друків вважається Швайпольт Фіоль. Це історично встановлена особа, маємо її реальні праці: „Тріодь цвітна“, „Тріодь прісна“.

Степана Дропана першим друкарем на українських землях можна вважати тільки символічно, оскільки не відомі імена людей, які працювали в друкарні, власником якої він був сам.

Іван Федоров поки що вважається реальним зачинателем друкарства суто на українських землях. Він відіграв найважливішу роль в історії української культури — чого тільки варті його „Апостол“ і „Буквар“, видрукувані у Львові, або ж знаменита Острозька Біблія. Праці Івана Федорова, на відміну від інших слов'янських першодрукарів, на сьогодні не піддає сумніву жоден вчений-славист.

Факт існування анонімної друкарні у Грушеві теоретично можливий. Але він все-таки на сьогодні, незважаючи на те, що О.Орос присвятив цій проблемі багато років свого життя і відбув політичне ув'язнення, залишається не доведеним.

Проблема, розглянута в роботі, залишається ще далеко не закритою, тож у дослідників багато роботи: розставити всі крапки над „і“ у такому важливому питанні, як поява і поширення книгодрукування.

■ ВПЛИВ ЗМІ НА ФОРМУВАННЯ СВІДОМОСТІ ПЕРЕСІЧНОГО ГРОМАДЯНИНА

Дивлячись по телевізору новини та інші телепрограми, ми думаємо, що маємо достовірну інформацію і можемо повністю контролювати ситуацію. Але пересічні громадяни не здогадуються, як часто засоби масової інформації маніпулюють їх свідомістю та вводять в оману. Дослідження актуальне, тому що кожна людину цікавить питання — правду чи неправду розповідають нам журналісти, як не стати жертвою маніпуляцій свідомістю, бо тільки свідомі люди зможуть розбудувати Україну.

Мета та завдання дослідження: визначення рівня маніпулятивності ЗМІ та впливу маніпулятивних матеріалів на свідомість громадянина задля формування стереотипу „Я нічого не можу змінити в суспільстві на краще“ на прикладах телеканалів „Новий“, „СТБ“ та „ICTV“; аналіз рівня стереотипізації і впливу маніпулятивних матеріалів на свідомість пересічного громадянина.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання результатів для медіа-освіти молоді.

Наукова новизна роботи — у вивченні шляхів формування малодослідженого стереотипу соціальної неспроможності та байдужості.

У результаті аналізу виявлено, що ЗМІ справді значною мірою формують у громадян стереотип байдужості та приреченості.

Наші люди хворі на зневіру у своїх власних силах. А хворих треба лікувати, і журналісти повинні розуміти свою відповідальність: Етичні вимоги до журналістської фрази зростають. Історія знає випадки впливу на людську свідомість з метою злочинного маніпулювання поведінкою натовпу. Чи маємо ми, журналісти, на це право?

*Рубан Уляна Геннадіївна
учениця 11 класу Горлівської
загальноосвітньої школи № 1
Донецької області*

■ НОВИННА ЖУРНАЛІСТИКА ЯК ОСНОВА СУЧАСНИХ МЕДІА

У всьому світі скорочується кількість читачів газет. Насамперед, усе важче залучати до читання друкованих медіа молодих людей. Фахівці пояснюють це, між іншими факторами, станом новинної журналістики.

Новини є та залишаються основою журналістики. Тому вибір теми є актуальним. Незалежно від носія — чи це газета, чи веб-сторінка — читач шукає цікавої інформації, наданої в максимально доступній формі. Завдання журналіста полягає в тому, щоб знайти, оперативно обробити та передати таку інформацію. Правила добору та подання новин розроблені й випробувані десятиліттями. В епоху інформаційних технологій ці правила набувають ще більшої актуальності.

Мета полягає в тому, щоб дослідити, як раціональні новинні технології покращують читабельність та підвищують цікавість новинного тексту.

Для реалізації поставленої мети нам слід виконати такі завдання:

1. Проаналізувати результати досліджень науковців, які розглядають ефективні способи подачі новинної інформації.
2. Здійснити практичне дослідження з метою виявлення зацікавленості в новинній інформації серед молоді та людей старшого покоління.
3. Створити методичний посібник для юних кореспондентів шкільних газет щодо написання новин.

У результаті проведення практичного дослідження ми встановили, що кількість читачів збільшиться в разі використання журналістами правил наближення інтересів та подачі матеріалу під вірним кутом, а також раціональних новинних технологій.

*Тітова Ольга Сергіївна
учениця 11 класу
Криворізької гімназії № 95
Дніпропетровської області*

Секція “Англійська мова”

■ СКЛАДНІ СЛОВА З КОЛІРНИМ КОМПОНЕНТОМ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Білобровка Валерія Ігорівна
учениця 11 класу Криворізької загальноосвітньої спеціалізованої школи I–III ступенів № 4 Дніпропетровської області

Робота присвячена дослідженню особливостей складного слова з колірним компонентом в англійській мові з метою пояснення зв'язку між структурою мовної одиниці, її значенням і відповідним концептом із позицій природи номінації.

Актуальність теми нашого дослідження зумовлена антропоцентричним спрямуванням сучасної лінгвістики у вивченні мовної номінації, тенденцією до поглибленого аналізу номінаційних процесів та їх результатів.

Об'єктом дослідження є англійське складне слово з колірним компонентом як номінативна одиниця мови.

Метою роботи є встановлення когнітивних та семантичних особливостей англійського складного слова з колірним компонентом, розкриття зв'язку між його номінативною структурою та відповідним значенням і концептом, що представлений складним словом.

Під складним словом з колірним компонентом у роботі розуміється цільнооформлена лексема, яка складається з двох компонентів — кольоронайменування та кореляти повнозначної лексики, представлених у вигляді такої структури, що репрезентує зв'язок концепту, значення й форми мовного знака.

У дослідженні концепт розглядається як одиниця ментальних і психічних ресурсів нашої свідомості та тієї інформаційної структури, яка відображає знання й досвід людини (О.С. Кубрякова).

Наявність у складному слові кольоронайменування, а особливо того психологічного, культурологічного та лінгвофілософського навантаження, яке може нести колірний компонент, фіксує в семантиці англійської колоративної одиниці фрагмент колірної картини світу.

Аналіз англійських лексем на позначення кольору дає змогу виокремити конститутивні елементи колірного концепта, який: 1) за своєю природою не є однорідним, а становить комплексну мережу поєднаних між собою „смислів“, що покривають не тільки відповідний фрагмент колірного простору, а й усю систему індивідуальних і загальнолюдських знань про колір; 2) містить вказівку на співвіднесеність із різними реаліями; 3) входить до традиційної символічної системи певного мовного колективу; 4) демонструє співвіднесеність із певним ступенем інтенсифікації кольору; 5) знаходиться в певному асоціативному полі, що забезпечує універсальну „смислову“ валентність кольоронайменувань; 6) містить інформацію про психологічний вплив кольору.

Аналіз кольоронайменувань в англійській мові на прикладі відраних одиниць виявив, що ці елементи корелюють із сферами ЛЮДИНА, ВІДТІНКИ, ПРИРОДА, МІСЦЕПОЛОЖЕННЯ, ДІЯЛЬНІСТЬ, СУСПІЛЬНІ ОБ'ЄДНАННЯ, СТАВЛЕННЯ.

У сучасній англійській мові спостерігається тенденція до появи колоративних псевдоскладних номінацій, утворених на основі концептуальної інтеграції структур вихідних колоративних композитів.

Відтворення специфіки національно-мовної картини світу визначає необхідність подальших досліджень складних слів з колірним компонентом у порівняльно-зіставному аспекті.

■ ВЛАСНІ ІМЕНА У СКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Бочок Марина Сергіївна
учениця 11 класу Ніжинського обласного педагогічного ліцею Чернігівської обласної ради

Розглянувши, дослідивши і проаналізувавши фразеологічні одиниці, які мають у своєму складі власні імена, можна зробити такі висновки.

1. Дослідження є актуальним, оскільки лінгвістичний матеріал має потребу в теоретичному узагальненні та осмисленні.

2. Фразеологічні одиниці, які мають у своєму складі власні імена, поділяються на певні розряди.

- фразеологічні одиниці, до складу яких входять біблейські власні імена;
- фразеологічні одиниці, до складу яких входять власні імена, пов'язані з античною міфологією;
- фразеологічні одиниці, в яких власне ім'я пов'язане з літературою, побутом, фольклором англійців;
- фразеологічні одиниці з власним ім'ям, які виникли на американському підґрунті.

3. Найчисленнішими і найрізноманітнішими за внутрішньою структурою своїх одиниць є розряд фразеологізмів, які включають до свого складу власні імена — оніми.

4. Окрім чисто денотативного онімічного значення, власним іменам у складі фразеологізму властивий також певний семантичний фон.

5. У процесі семантичної взаємодії з внутрішньофразовим контекстом і між собою, компоненти-оніми можуть реалізувати в ролі семантичного компонента таку свою ознаку, як граматична категорія роду.

■ РОСЛИНИ-СИМВОЛИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Актуальність порівняння та дослідження значень рослин-символів в українській та англійській мовах пояснюється важливістю покращення перекладів текстів, що містять зазначені лексичні одиниці.

Мета роботи — дослідити лінгвокультурні функції назв рослин з допомогою лексикографічних, етнографічних, фольклорних та літературних джерел. Мета дослідження визначила необхідність розв'язання таких завдань:

- виявити та описати флору в етнолінгвістиці;
- визначити символізм назв рослин в українській та англійській мовах;
- зробити порівняльний аналіз назв рослин в українській та англійській мовах.

Об'єктом дослідження виступають символічні значення рослинних образів в українській та англійській мовах.

Предметом дослідження є символ як частина мовно-культурного досвіду.

Матеріалом дослідження стали легенди, історії, приказки, прислів'я та перекази, що розповідають про символічне значення назв рослин.

Методи, використані в ході дослідження: описовий (аналіз фактичного матеріалу, його систематизація), теоретичний (метод узагальнення, систематизації), зіставний метод та статистичний. Використання статистичного методу обробки кількісних показників дає підставу стверджувати, що:

- із 25 рослин-символів, що притаманні зіставлюваним мовам, було знайдено лише одну рослину (калина), що є національним символом в обох мовах і має спільне значення;
- матеріали даного експериментального дослідження підтверджують, що певні значення рослин-символів притаманні певним мовам, і існує лише невелика кількість рослин, що мають однакове символічне значення в різних мовах.

Новизна дослідження характеризується комплексним підходом до дослідження проблеми, використанням статистичного методу для обробки результатів дослідження та графічних засобів для унаочнення результатів.

Практична цінність роботи полягає в тому, що матеріали цього дослідження можуть бути використані для створення шкільного словника із назв національних рослин-символів в українській та англійській мовах.

Для порівняння використання назв рослин в українській та англійській мовах було створено дві таблиці із символічними значеннями кожної рослини.

Кінцеві результати даного дослідження проілюстровані з допомогою семи діаграм.

■ ДЕОНІМІЗАЦІЯ ВЛАСНИХ ІМЕН СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Постійні зміни, що відбуваються в мові, фіксуються в семантиці окремих мовних одиниць. Одним із процесів, який відображає динамічність мови, є процес деонімізації — використання мовної одиниці у функції, що раніше була їй не властива, причому мовна одиниця може бути використана паралельно як у новому, так і в старому значеннях. Саме тому дослідження деонімізованих власних імен сучасної англійської мови є своєчасним і актуальним.

У ході дослідження нам вдалося розв'язати такі завдання: дослідити взаємозв'язок мови та мислення в процесі функціональної переорієнтації мовних одиниць; вивчити механізм деонімізації як відображення динаміки мовного розвитку; проаналізувати ознаки власного імені та загальної назви у мовній системі; дослідити семантичну структуру власного імені; визначити процеси деонімізації власних імен сучасної англійської мови; визначити структурно-семантичні та функціонально-стилістичні особливості деонімізованих власних імен сучасної англійської мови.

У роботі вперше здійснено класифікацію деонімізованих власних імен за семантичними ознаками залежно від того, до яких класів власних назв відносяться їх структурні елементи; розглянуто розподіл таких мовних одиниць на групи за стилістичними ознаками; виявлено риси поліфункціональності деонімізованих власних назв, що призводить до явищ омонімії та синонімії.

Процес деонімізації як мовне явище має великий лінгвокультурологічний потенціал, теоретичне та практичне значення як для носіїв сучасної англійської мови, так і для тих, хто її вивчає та досліджує.

*Боярчук
Катерина Олександрівна
учениця 11 класу гімназії
№ 34 "Либідь" м. Києва*

*Гавриленко
Марина Олександрівна
учениця 11 класу Сумської
спеціалізованої школи
I–III ступенів № 17*

■ СЕМАНТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ЗВЕРТАНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Гайнецька Іванна Володимирівна
учениця 11 класу
Ужгородської загальноосвітньої спеціалізованої школи-інтернату з поглибленим вивченням окремих предметів
Закарпатської області

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та додатку.

У вступі міститься інформація, чому було обрано саме цю тему, в чому полягає актуальність даного дослідження (аналіз структурних, семантичних і прагматичних аспектів форм звертання дає можливість виявити особливості певних форм звертання), в чому полягає наукова новизна роботи (звертання вперше виступають предметом окремого дослідження на матеріалі досліджуваного художнього складу), практична цінність (нами було розроблено практикум вживання звертань — завдання для покращення та перевірки навиків вживання звертань серед учнів).

Ми проаналізували 317 прикладів звертань, використаних у нашій науково-дослідницькій роботі, взятих з англійської художньої літератури (з роману Стефані Маєр „Сутінки“).

У першому розділі „Теоретичні передумови дослідження“ подається загальний аналіз розмовної граматики та звертань як її складової частини.

У другому розділі „Семантичні категорії звертань“ ми подаємо аналіз виявлених звертань у залежності від їх семантичної категорії та позиції в реченні.

■ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СОЦІОПРАГМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛІЙСЬКОГО КОМП'ЮТЕРНОГО СЛЕНГУ

Демянчук Ірина Андріївна
учениця 11 класу Луцької гімназії № 18 Волинської області

Під комп'ютерним сленгом ми розуміємо спеціальний вокабуляр, пов'язаний з процесами та явищами, що мають місце у зв'язку з упровадженням комп'ютерної техніки і містять як нові слова, так і вживані слова, що набули деякого спеціального сенсу; лексика широкого вжитку для неформального спілкування користувачів комп'ютерної техніки.

Матеріалом дослідження є корпус із 400 комп'ютерних сленгізмів, визначених методом суцільної вибірки із сучасних словників англійського комп'ютерного сленгу, з текстів електронних повідомлень та комп'ютерних конференцій.

Практична цінність роботи полягає в можливості використовувати її результати та дослідницький матеріал при вивченні поняття комп'ютерного сленгу в аспекті соціолінгвістичних досліджень та його місця в електронному дискурсі, а також при написанні робіт такого типу.

Особистим вкладом дослідника є: класифікація комп'ютерних сленгізмів щодо основних способів їх творення; класифікація комп'ютерних сленгізмів як засобів поповнення словникового складу сучасної англійської мови; опис їх лексико-семантичних, прагматичних та соціолінгвістичних особливостей; дефініція поняття „комп'ютерний сленг“; створення словника англійських комп'ютерних сленгізмів.

Нами зроблено спробу виділення та аналізу основних способів творення комп'ютерного сленгу, а саме: 1) афіксація, 2) конверсія, 3) творення складних слів, 4) скорочення складних слів та словосполучень шляхом усічення основи та аббревіації.

Зроблено спробу класифікувати та аналізувати комп'ютерні сленгізми як засоби поповнення словникового складу сучасної англійської мови на три класи: 1) лексичні комп'ютерні сленгізми, 2) семантичні, 3) фразеологічні.

У роботі пропонується авторська класифікація комп'ютерного сленгу за структурно-семантичними показниками.

Наявність письмової форми і кодування комп'ютерного сленгу зумовлює виконання ним прагматичної мети. На відміну від інших сленгів і жаргонів комп'ютерний сленг виконує всі основні функції мови в спілкуванні, а саме: комунікативну, фатичну, емоційно-експресивну, когнітивну, консервуючу, естетичну, метамовну і магичну. Домінуючими є комунікативна, фатична та емоційно-експресивна.

У роботі простежено кореляцію соціолінгвістичних маркерів „вік“, „гендер“, „освіченість“, „соціальний статус“ при комп'ютерному спілкуванні.

Подальше дослідження вбачається у визначенні ролі і місця комп'ютерного сленгу для поповнення словникового складу сучасної англійської мови.

■ МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ НА ОСНОВІ ТВОРУ ДЖ. Б. ШОУ “ПІГМАЛІОН”

У роботі розглядається питання щодо вивчення емотивності на лексичному рівні, з використанням таких понять, як номінація емоцій, їх опис та вираження у висловлюванні. У ній висвітлено питання лексико-емотивних груп, їх функції, значення та реалізація мовно-емотивних одиниць у специфічному контексті. Подано опис прямих і непрямих реалізацій емоцій у мовленні, чітко простежується контекстуальне значення слова з певним відтінком емоційного забарвлення.

Розглянуто мовні засоби вираження емоційних станів. Особливе місце займають вигуки, які виконують комунікативну й емотивну функції. Вказано на їх роль у мовленнєвому акті. Охарактеризовано поділ вигуків на дві великі групи, які включають позитивні та негативні емоції. Зокрема, запропоновано ще одну лексичну групу, яка характеризує мотивацію дії суб'єкта.

На основі п'єси Дж. Б. Шоу „Пігмаліон“ за допомогою суцільної вибірки прикладів проаналізовано та класифіковано різноманітні емоційні типи. Слід зазначити, що в даній роботі виявлено особливості емоційного стану мовця в конкретних ситуаціях та його реакція, ставлення до читача.

Всі результати подані в таблицях та діаграмах.

Дзінько Анастасія Ігорівна
учениця 11 класу обласної спеціалізованої школи-інтернату “Фізико-технічний ліцей при Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу”

■ ОМОНІМІЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Інтерес до мовленнєвого явища омонімії, його походження і розвитку в окремих мовах то розпалювався, то згасав, але ніколи не зникав цілком. Це пояснюється тим, що явище омонімії багатоаспектне і вимагає всебічного мовного аналізу. То ж зараз, на нашу думку, ця тема знову стає досить популярною. Адже в умовах розширення міжнародних зв'язків та обміну інформацією мова стала швидко розвиватися, а наслідком цих процесів стала поява великої кількості нових слів, таких, які за своїм звучанням і формою можуть збігатися зі словами чи виразами, які вже існували в мові раніше. Омонімія є однією із не найлегших та суперечливих тем у мовознавстві. Складність її в різноманітності груп та підгруп, на які ділять омонімію, а вони є досить непротими для вивчення. Проте найбільша її складність полягає в однаковому звучанні, що може призвести в деяких випадках до непорозуміння і помилковості трактування значень тих чи інших слів.

Отже, досліджувати цю тему було дуже цікаво і надзвичайно корисно. Нами була зроблена спроба представити основні групи та підгрупи омонімів, розглянути найактуальніші питання, пов'язані з цією темою, і визначити, які ж омоніми переважають у сучасній англійській мові.

Дмитріва Юлія Владиславівна
учениця 11 класу Миколаївського муніципального колегіуму

■ ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕТИМОЛОГІЇ ТОПОНІМІЧНИХ НАЗВ ЛОНДОНА, ЛУБЕН ТА МІСТ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

Головні завдання наукової роботи — дослідити етимологію назв Лондона, Лубен, міст США; проаналізувати походження найменувань лондонських та лубенських вулиць і площ, а також з'ясувати, яким чином вони відображають історію цих міст; спробувати знайти історичні передумови, які вплинули на походження назв вулиць; зробити порівняльну характеристику походження назв вулиць і площ у Лондоні, у Лубнах та в американських містах, з'ясувати, чи були загальні, схожі причини найменувань вулиць, майданів і районів.

Спільні ознаки найменувань вулиць у Лондоні, Лубнах і містах США: 1. Найперші вулиці мали переважно описовий характер. 2. Найменування вулиць були пов'язані з розвитком ремесел. 3. У зв'язку із зростанням торгівлі виникали нові вулиці. 4. Необхідність зв'язку з іншими географічними об'єктами була причиною виникнення вулиць. 5. Багато вулиць отримали свої назви відповідно до будівель чи інших важливих об'єктів, що там розташовувалися. 6. Визначні події для міста, країни були причиною найменування вулиць і площ.

Відмінності найменувань: 1. Усі вулиці, які були названі на честь політичних лідерів у Лондоні, були тісно пов'язані з історією цього міста, у той час як у Лубнах багато вулиць отримали найменування, що не мають жодного зв'язку з історією міста. У Штатах можна знайти вулиці, які було названо на честь англійських визначних осіб. 2. У Лондоні немає

Довга Лілія Миколаївна
учениця 11 класу Лубенської спеціалізованої школи I–III ступенів № 6 Полтавської області

вулиць, які були б названі на честь видатних майстрів слова. 3. Попри те, що Лондон і Лубни розташовані на річках, у Лубнах є тільки кілька вулиць, пов'язаних з Сулою, у той час як у Лондоні — більше двадцяти назв, що тісно пов'язані з Темзою. 4. Багато авеню та вулиць у США названо на честь колишніх американських президентів. У Лондоні досить велика кількість назв вулиць пов'язана з британськими монархами. 5. В Америці вулиці розташовуються згідно з алфавітом або включають до свого складу назви американських штатів. 6. У багатьох американських містах, де існує система решітки, вулиці пронумеровано відповідно до їх місця на координатній карті.

■ ПРИСЛІВНИКИ СИСТЕМИ МІНІМІЗАТОРІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Довжик
Юлія Володимирівна
учениця 11 класу
Чортківської гімназії
імені Маркіяна Шашкевича

Метою наукової роботи є дослідити позиційні, смислові, комбінаторні властивості прислівників у науково-технічному тексті англійської мови.

Актуальність обраної теми визначається спрямуванням сучасних наукових досліджень на визначення лексичної специфіки науково-технічних текстів.

Для досягнення поставленої мети необхідно було вирішити такі завдання:

- проаналізувати функціональні особливості мінімізаторів в англійській мові;
- дослідити функціонування прислівників у науковому стилі, їх використання чи відсутність в досліджуваному науковому тексті.

Структура роботи:

У першому розділі дається загальна характеристика НТТ англійської мови і описуються семантичні групи прислівників, їх комбінаторні властивості та структурні моделі.

У другому розділі досліджуються синтаксичні, словотвірні й комбінаторні властивості мінімізаторів.

У висновках наведено результати дослідницької роботи.

До роботи додаються два додатки, в яких наводяться частотність вживання прислівників-інтенсифікаторів, мінімізаторів в науковому тесті, а також реалізації комбінаторних властивостей мінімізаторів.

■ АМБІВАЛЕНТНІСТЬ СЕМАНТИКИ ШЕКСПІРОВОГО СЛОВА ТА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ (НА МАТЕРІАЛІ СОНЕТА № 144)

Захаржевська
Анна Сергіївна
учениця 11 класу Запорізької
спеціалізованої загально-
освітньої школи № 59
I–III ступенів з поглибленим
вивченням англійської мови
Запорізької міської ради
Запорізької області

Метою роботи є з'ясування ступеня адекватності відтворення амбівалентності семантики оригіналу Шекспірового сонета № 144 в найбільш відомих українських перекладах.

У дослідженні здійснюється компаративний аналіз українських перекладів сонета Шекспіра з оригіналом за алгоритмом, створеним автором роботи.

Перші два розділи формують теоретико-методологічне підґрунтя дослідження. У них висвітлюється специфіка художнього, зокрема віршованого перекладу, представлено огляд перекладацьких традицій в Україні, а також структуровано цілісну візію історії українських перекладів сонетів Шекспіра.

Практичний перекладознавчий аналіз здійснюється на основі методології стереоскопічного читання, запропонованої дослідницею М. Роуз.

Об'єктом дослідження є 144-й сонет Вільяма Шекспіра та його українські переклади, здійснені Д. Паламарчуком, О. Тарнавським, Д. Павличком, І. Селезінкою, Г. Пилипенком та В. Марачем.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що порівняння, яке охоплює всі найбільш відомі переклади 144-го сонета і демонструє аналітичну продуктивність методології стереоскопічного читання, здійснюється вперше.

На основі порівняльного аналізу українських перекладів сонета № 144 було виокремлено особливості кожного з них, а також визначено найкращий, на думку дослідника, переклад — роботу І. Селезінки, якому вдалося адекватно відтворити смислову амбівалентність Шекспірового оригіналу.

■ ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ “СОНЕТА ДО ШИЛЬЙОНА” ДЖ. Г. БАЙРОНА ТА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ У ПЕРЕКЛАДІ В. МИСИКА

Мета роботи — розкрити особливості „Сонета до Шильйона“ Дж. Г. Байрона і визначити, чи вони відтворюються в перекладі В. Мисика. А для того щоб отримати контрастніший аналіз, було ще використано переклад П. Грабовського. Ця робота має свою певну новизну, бо виконана індивідуально і на основі власного світогляду. Актуальність цієї роботи полягає в тому, що такі роботи необхідні для кращої оцінки творів іноземних авторів, а також розуміння особливостей перекладу. Метою роботи було дізнатись, чи можливе збереження особливостей першотвору в перекладі.

У результаті дослідження можна зробити висновок: повноцінне відтворення особливостей першотвору в перекладі неможливе.

Стиль Дж. Байрона проявився навіть у такому короткому творі, як сонет, а саме італійський сонет. Твір характеризується такими особливостями: чоловіча рима, алітерація, використання пунктуації, щоб створити паузи і сформувати відповідну інтонацію, інверсія, використання троп та архаїзмів. У перекладі деякі особливості були відтворені, але не всі. Переклад В. Мисика виявився точнішим відповідно до більшості рівнів, це за рахунок того, що він перекладав дослівно. А.П. Грабовський створив інтерпретацію „Сонета до Шильйона“ — переспів, як він сам його назвав. На графічному, просодичному, а також частково на синтаксичному рівнях переклад В. Мисика зберіг більше особливостей, ніж переклад П. Грабовського.

**Ігнацевич
Вікторія Сергіївна**
учениця 9 класу спеціалізованої середньої загально-освітньої школи № 81 імені П. Сагайдачного м. Львова

■ АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА РОСІЙСЬКІЙ МОВАХ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Комп'ютерні технології постійно розвиваються та удосконалюються. Предметом дослідження даної роботи є розгляд впливу англійської мови на російську та українську мови у сфері вживання лексики, пов'язаної з комп'ютерними технологіями.

Актуальність даної теми полягає в тому, що постійно відбувається поповнення російської та української мов запозиченнями з англійської, тому класифікація, правопис, осмислення значення і місце цієї лексики в словниковому запасі становить особливий інтерес.

Комп'ютерні неологізми та пов'язані з ними сленгізми були поділені за тематичною ознакою. У роботі проаналізовано кожну групу та класифіковано приклади за тематикою та засобами утворення.

Підбір лексичних одиниць проводився шляхом опитування різних верств населення. З результатів проведеного опитування можна зробити висновок про рівні їх продуктивності. Саме метафоричне перенесення, калька і мовна гра є одними з найпродуктивніших способів утворення одиниць комп'ютерного сленгу.

Метою роботи є лексико-семантична класифікація неологізмів та сленгізмів, пов'язаних з комп'ютерними технологіями; аналіз способу виникнення цих термінів і їх перехід з англійської мови в російську й українську мови; розгляд процесу утворення від цих термінів комп'ютерного сленгу; аналіз правопису запозичень; визначення рівня лексикалізації та соціалізації сленгових одиниць шляхом проведення опитування різних груп користувачів комп'ютерів.

**Капралова
Єлизавета Сергіївна**
учениця 9 класу спеціалізованої середньої школи № 17 I–III ступенів з поглибленим вивченням іноземних мов м. Северодонецька Луганської області

■ ВІДТВОРЕННЯ КОНЦЕПТУ “СІМ'Я” В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ: ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ

Лінгвокультурологія — це наука, що досліджує прояви культури, які відображаються в мові.

Концепт — це одиниця колективної свідомості, яка виражається засобами мови і має ознаки етнокультурної специфічності. Концепт як елемент свідомості невербальний за своєю природою.

Менталітет є одним з інструментів формування концептів та активно впливає на їх функціонування в мові.

Концепт „сім'я“ в англійській та українській мовах характеризується національною специфікою в рамках відповідної лінгвокультури. Концепт „сім'я“ знаходить своє вираження в семантичному полі, яке складається з термінів спорідненості, а також слів, які належать до колективної уяви про дім, сім'ю, спорідненість по крові і за одруженням.

**Ковальчук
Ольга Альбертівна**
учениця 11 класу Житомирської міської гуманітарної гімназії № 23

Англійський концепт „сім'я“ багато в чому подібний до відповідного концепту в українській мові і характеризується національно-культурною і національно-лінгвістичною специфікою кожної лінгвокультури. Концепт „сім'я“ потрапляє до числа універсальних, оскільки знаходить своє відбиття як в існуванні унікальних концептів, що характеризують окремі нації, так й у різній значимості концептів у менталітеті націй, їх різним місцем на шкалі цінностей в національній концептосфері.

■ ПАРАДОКС ЯК РІЗНОВИД ХУДОЖНЬОЇ ДЕФІНІЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ О. УАЙЛДА „ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ”)

*Ляховська Ольга Василівна
учениця 11 класу Уманської
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 3 Уманської
міської ради Черкаської
області*

У зв'язку з розвитком наукового знання, у центрі якого перебуває неухильний інтерес до характеру взаємодії мови та мислення, розкриття способів реалізації парадоксальної думки у висловлюваннях і тексті набуває особливої актуальності.

Мета дослідження полягає у розкритті механізмів формування парадоксальних висловлювань і виявленні особливостей їхнього функціонування в романі Оскара Уайлда „Портрет Доріана Грея”.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: установити ознаки парадоксальних висловлювань у художньому тексті; уточнити поняття парадоксального висловлювання як аномального мовленнєвого явища, що ґрунтується на антиномії; виявити та схарактеризувати масив парадоксальних висловлювань на матеріалі роману Оскара Уайлда „Портрет Доріана Грея”; розробити класифікацію парадоксальних висловлювань, відібраних у романі Оскара Уайлда „Портрет Доріана Грея”.

У плані своїх ознак парадокс є багатоаспектним явищем художнього твору. Встановлено, що основними ознаками парадоксу є: суперечливість, протиставлення, ситуативність, часткова доведеність, оригінальність, переконання, емотивність тощо.

Комплексне дослідження парадоксальних висловлювань у романі Оскара Уайлда „Портрет Доріана Грея” дозволило виявити їхні типові моделі утворення та встановити механізм формування. У цьому дослідженні була запропонована також класифікація парадоксальних висловлювань роману, критерієм для якої слугує тип антиномії. Запропонована

нами класифікація парадоксів не претендує на вичерпність і може бути розширена за рахунок інших показників.

■ ПОЛІТИЧНІ СЛОГАНІ АМЕРИКАНСЬКИХ ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ

*Негрей Анна Олександрівна
учениця 11 класу Рівненського
навчально-виховного комп-
лексу “Школа-ліцей” № 12*

Актуальність дослідження зумовлена певними чинниками: практичним дослідницьким інтересом до проблем політичного дискурсу взагалі та його жанрової специфіки зокрема; потребою в дослідженнях особливостей політичного слогана як окремого жанру дискурсу; невирішеністю проблеми опису їхніх мовних особливостей в рамках певних комунікативних ситуацій.

Метою даного наукового дослідження стало комплексне вивчення та опис особливостей організації слоганів американських виборчих кампаній як форми політичної комунікації в аспекті комунікативного планування.

Слоган, будучи окремим жанром політичного дискурсу, займає центральне місце в політичній рекламі і є афористичним втіленням її ідеї.

Ідеологічна спрямованість на певному етапі розвитку країни стає вирішальним фактором при визначенні загального напряму відбору стратегій передвиборчих кампаній, які в цей період проходять, і, відповідно, окреслює певні напрями вибору тематики їх політичних слоганів. Актуальні історичні події є також потужним фактором, який відображається в слоганах виборчих кампаній США.

Маніпулятивний характер передвиборчого слогана окреслює ряд його лінгвістичних якостей: непряме вираження інтенції впливу на вибір; використання форм заклику, стверджувальних речень, які справляють емоційний вплив на адресата; використання лексичних одиниць, які мають сильний емоційний зміст (модальні дієслова, форми звертання); спрощена форма організації; використання стилістичних прийомів алітерації та рими.

У результаті дослідження було виявлено чотири основних стратегії, які реалізуються при побудові політичних слоганів американських виборчих кампаній (стратегію підлабузництва, саморепрезентації, консолідації та залякування) та передбачають використання певного кола мовних засобів.

■ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ LOVE НА МАТЕРІАЛІ ТРАГЕДІЇ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА “РОМЕО І ДЖУЛЬЄТТА”

Любов є одним із ключових понять культури, базовою одиницею картини світу та однією із основних емоційних категорій. Саме тому актуальним є звернення як до вивчення процесу вербалізації поняття LOVE у мовних системах англійської та української мов з огляду на його приналежність до базових емоцій людства, так і на важливість дослідження семантичних особливостей маніфестації поняття.

Актуальність дослідження зумовлена ідеєю взаємозв'язку культури та мови, традиційної для сучасної лінгвістичної науки, системним підходом до вивчення структури й мовної реалізації понять. Поняття LOVE — багатогранне і складне явище, що викликає інтерес у науковців різних галузей. У сучасних лінгвістичних дослідженнях вивчається зміст поняття LOVE як філософської й етичної категорії.

Системний аналіз лексичних одиниць, що позначають поняття LOVE у трагедії Вільяма Шекспіра „Ромео і Джульєтта“, дозволяє виокремити лексико-семантичне поле LOVE в українській та англійській мовах.

Предметом дослідження є семантична структура одиниць лексико-семантичного поля LOVE в англійській мові, як одного із ключових понять емоційного внутрішнього світу людини.

Об'єктом дослідження є лексико-семантичне поле LOVE на матеріалі трагедії Вільяма Шекспіра „Ромео і Джульєтта“.

Метою дослідження є з'ясування семної структури одиниць лексико-семантичного поля LOVE в англійській мові та визначення особливостей вираження поняття LOVE в англійській мові.

Матеріалом дослідження є лексичні одиниці на позначення поняття LOVE у трагедії Вільяма Шекспіра „Ромео і Джульєтта“.

Узагальнене абстрактне поняття LOVE в англомовній картині світу має складну структуру і представлено лексико-семантичним полем, яке складається з ядра, навколоядерної зони та периферії, заповнених відповідним лексичним матеріалом. Ядром лексико-семантичного поля LOVE є одиниця love.

До складу центральної зони входять чотири взаємопов'язані семантичні групи: „любов — кохання“ — 20 одиниць; „любов — щастя“ — 15 одиниць; „любов — дружба“ — 10 одиниць; „любов — родина“ — 10 одиниць; „любов — трагізм“ — 35 одиниць; „любов — ненависть“ — 30 одиниць. Лексико-семантичне поле LOVE характеризується зв'язком слів або їхніх окремих значень системним характером цих зв'язків, що забезпечує безперервність смислового простору. Кожна семантична група — це своєрідна мозаїка слів, де кожне окреме слово має певне місце в лексико-семантичному просторі. Семантичні групи у складі лексико-семантичного поля LOVE різняться семантичними відтінками: позитивними — „любов — кохання“, „любов — щастя“, „любов — родина“, „любов — дружба“; негативними — „любов — трагізм“, „любов — ненависть“.

Семний склад лексем лексико-семантичного поля LOVE свідчить про вираження його одиницями значення любові, ніжних почуттів, пристрасті, симпатії. Активним є семантичний компонент 'love'. Семантична структура переважної більшості лексичних одиниць на позначення емоцій і почуттів, пов'язаних із любов'ю, складається з великої кількості ознак, що пояснюється багатозначністю, різноплановістю цього поняття. Поняття LOVE, вербалізоване засобами сучасної англійської мови, включає в себе як наївно-буденні, так і наукові уявлення про відповідне почуття, та є складним ментальним утворенням в єдності його понятійного, ціннісного та образного компонентів.

■ КОМУНІКАТИВНИЙ ПРИНЦИП ВВІЧЛИВОСТІ В АНГЛІЙСЬКОМУ ТА УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЧОМУ ДИСКУРСІ

Мета роботи — зіставлення засобів реалізації комунікативного принципу ввічливості в англомовній та україномовній лінгвокультурах у жіночому дискурсі. Результати даного дослідження укорінені в розумінні того, що мовна поведінка чоловіків та жінок може відрізнитися в залежності від гендерних норм відповідної культури, ми простежили відмінності вживання стратегій ввічливості (в трактовці П. Браун і С. Левінсона) у дискурсі англомовної та україномовної жінки.

Встановлено, що в обох лінгвокультурах переважає вживання стратегії N 2. Як в англійських моногендерних (14%) і кросгендерних ситуаціях (15,5%), так і в українських (12%, 16,8% відповідно), жінка частіше вдається до N 2 для применшення ступеня категоричності в спілкуванні з чоловіками, здебільшого з людьми, старшими за віком чи вищими за становищем, під час пліткування та обговорення табуированих тем. У моногендерних ситуаціях спілкування як в англомовній, так і в українській лінгвокультурах жінка найчастіше вдається до стратегії P 5 (12% та 17,4% відповідно).

Петrenchенко

Олена Володимирівна

учениця 10 класу комунального закладу «Навчально-виховне об'єднання „Школа козацько-лицарського виховання I–II ступенів

№ 21 — суспільно-гуманітарний ліцей — дошкільний навчальний заклад»

Кіровоградської міської ради

Петрунько

Ганна Костянтинівна

учениця 11 класу Харківської спеціалізованої школи I–III ступенів № 3 Харківської міської ради Харківської області

Найбільш частотною в кросгендерному спілкуванні англомовної жінки є стратегія Р 2 — 7,2%. Взагалі перебільшення можна назвати однією з найголовніших особливостей англійської та американської комунікативної поведінки. В українській мові найбільш частотним у кросгендерному спілкуванні є використання стратегії Р 13 (15,5%), тоді як для англомовної жінки це взагалі не характерно (лише 2,4% у кросгендерному спілкуванні).

Таким чином, у дискурсі англомовної жінки переважає використання стратегій негативної ввічливості, тоді як для дискурсу україномовної жінки більш характерним є використання позитивних стратегій. Цей факт свідчить про те, що англомовні жінки є стриманішими в спілкуванні, особливо з чоловіками. Українська жінка, у свою чергу, є більш відкритою та намагається скоріше скоротити дистанцію із співрозмовником.

■ BODY LANGUAGE IN FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM

**Пилипець
Світлана Петрівна**
учениця 11 класу загально-
освітньої школи І–ІІІ ступенів
№ 18 м. Білої Церкви Київської
області

Люди спілкуються одне з одним. Коли ми розмовляємо з тією чи іншою особою, ми мусимо чітко пояснити, як розуміти наші слова. Те, як ми це робимо, свідчить про ті чи інші стосунки або про наше ставлення до людини. Просто словами цього не зробити, їх значення створюється також завдяки мові тіла.

У сьогоднішньому конкурентному бізнес-середовищі вміння добре спілкуватися з іншими дуже важливе, адже саме це дає можливість подавати правильні сигнали.

Теоретичний аналіз наукової літератури, який був зроблений нами, щодо невербальної (несловесної) поведінки розкрив усю важливість такої поведінки для людського спілкування. Проте невербальне явище поки що не дуже добре вивчене.

Ось чому об'єкт цього дослідження — мова тіла як частина невербального спілкування.

Мета дослідження — теоретичний аналіз мови тіла як частини невербального спілкування і її значення у вивченні іноземної мови.

Оригінальність наукового дослідження — у визначенні суті концепції мови тіла як частини невербального спілкування, її компонентів та функцій у конкретизації персональних територіальних зон та територіальних зон у невербальному спілкуванні.

Мова тіла (невербальне спілкування) — це засоби, завдяки яким люди (та деякі тварини) передають інформацію через свідомі або підсвідомі жести, рухи тіла, вирази обличчя.

Мова тіла — частина невербального спілкування, вона включає в себе такі аспекти: поза, жести, вирази обличчя та навіть практично непомітні рухи (коротке знизування плечима, маленький кивок голови).

Невербальне спілкування використовується для того, щоб повторити усне повідомлення (показати напрям, називаючи його); часто використовується для акцентування невербального повідомлення (тон визначає справжнє значення конкретних слів); для доповнення словесного повідомлення, але може й суперечити; для регуляції взаємодії між співрозмовниками (невербальні сигнали повідомляють, коли особі слід або не слід говорити); для заміни вербального повідомлення (особливо якщо воно блокується шумом або якщо вас перебили і т.п.).

У всьому світі принаймні шість виразів обличчя, які швидше вроджені, ніж набуті, — це щастя, сум, здивування, страх, злість та відраза. Кожен вираз обличчя — комбінація і надзвичайно тонке та точне розташування рис, що посиляє унікальний сигнал, який відразу розпізнається. Задіяні три незалежні мобільні частини обличчя: лоб та брови; очі, повіки та верхня частина носа; решта носа, щічки, рот та підборіддя.

Вивчення людської поведінки визначило п'ять територіальних зон, які впливають на поведінку індивідів: інтимно-близька, близька, особиста, соціальна та суспільна.

Вивчення також показало, що невербальне спілкування — мова стосунків, а саме ці стосунки більшою мірою мотивують або демотивують учнів. Особливі позитивні сигнали можуть з'явитися між вчителем та якимось учнем, створюючи сприятливі стосунки. У той же час відсутність цих знаків може бути помічена поміж вчителем і учнем того самого класу. Вся ця поведінка має величезний вплив на учнів тому, що бажані сигнали — це теплота, повага, турбота, справедливість і готовність вислухати, а небажані — холодність, вищість, відсутність зацікавленості та відсутність поваги. Усе це створює атмосферу в класі, „пекло“ або „рай“ для учнів. Усі ці знання, безперечно, допоможуть в покращенні вивчення англійської мови та дадуть змогу насолоджуватись процесом вивчення.

■ ЛІТЕРАТУРНО-ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ АМЕРИКАНСЬКОГО РОМАНУ ВИХОВАННЯ (“ENTRANCE-TO-LIFE NOVEL”) ЯК ЕЛЕМЕНТУ ФОРМУВАННЯ ПІДЛІТКОВОЇ СУБКУЛЬТУРИ

XX століття характеризується стрімким розвитком підліткової субкультури, що інтегрує літературу, кінопродукцію та маркетинг, орієнтовані на юних споживачів. Актуальність роботи полягає в тому, що на тлі розвитку особистісно-орієнтованої педагогіки в Україні дослідження формування особистості підлітків та їхньої „таємної“ мови стане у нагоді під час виховальної роботи зі школярами. Предмет дослідження — літературно-лінгвістична історія американського роману виховання як елементу формування підліткової субкультури. Об'єкт дослідження — художні твори таких авторів: Марка Твена, Буса Таркінгтона, Елеанор Портер, Сесилії Джемісон, Джин Уебстер, Томаса Вульфа, Вільяма Сарояна, Трумена Капота, Харпер Лі, Джерома Селінджера, Чарльза Буковскі, Дірка Уіттернборна та Вільяма Берроуза. Основна мета роботи — розгляд літературно-лінгвістичного розвитку роману виховання та його ролі у формуванні особливої підліткової субкультури. Серед завдань роботи ми можемо виокремити розробку умовної класифікації художніх творів, дослідження модифікації проблематики творів і розвитку кожної категорії та визначення її впливу на формування підліткової субкультури.

Робота складається з двох частин. Перша присвячена розвитку двох типів проблем (особистих та соціальних) у таких категоріях, як класичний роман виховання, „джинсова“ проза, кампусовий роман та роман наркотичної залежності. Друга частина роботи має за мету дослідження молодіжного сленгу. Граматичні, фонетичні та морфологічні особливості сленгу розглянуті на прикладі роману „Над прірвою у житті“. Семантичні групи сленгу, шляхи словотвору та використання запозичень розглянуті відповідно до класифікації романів. Висновок пропонує періодизацію розвитку підліткової субкультури та виокремлює тенденції, які притаманні розвитку підліткової субкультури в США на сучасному етапі. Робота супроводжується таблицями, які ілюструють етапи дослідження.

Рабітович Марина Львівна
учениця 11 класу гімназії № 1
імені А. П. Бистріної м. Одеси

■ ЗНАЧЕННЯ ВІЛЬНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ З ПРИКМЕТНИКАМИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Актуальність роботи: необхідність дальшої розробки проблеми, связанної со значенням прилагательных и свободных словосочетаний с ними в процессе изучения английского языка.

Цель: анализ значения прилагательных и свободных словосочетаний с ними в процессе изучения английского языка.

Задачи:

1) проиллюстрировать на примерах значение прилагательных в процессе изучения английского языка;

2) определить понятия: синоним, антоним;

3) проанализировать на примерах значение свободных словосочетаний с прилагательными в процессе изучения английского языка;

Результаты:

1) прилагательные играют большую роль в английском языке, предоставляя возможность описать внешность, характер; выразить чувства, мысли... ;

2) синонимы — несколько слов, обладающих одним или более идентичным значением. Антонимы — это слова противоположного значения;

3) изучение свободных словосочетаний с прилагательными даёт возможность изучающим английский язык овладеть навыками устной и письменной речи, расширив словарный запас и обогатив речь.

Рокачов Сергій Віталійович
учень 9 класу
Сваторійського навчально-
виховного комплексу “Гімназія
з поглибленим вивченням
англійської мови № 8”
Автономної Республіки Крим

■ МЕТЕОСИМВОЛИ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ

**Романова
Анастасія Романівна**
учениця 11 класу
Херсонського Академічного
лицею при Херсонському
державному університеті
Херсонської міської ради

Синонімічне вживання термінів „символ“, „образ-символ“ у сучасних лінгвістичних студіях та неповнота досліджень цього феномену як особливого різновиду образу (Н.С. Валгіна, І.А. Солоділова) свідчать про актуальність обраної теми. Поєднання семіотичного та когнітивного підходів у роботі продиктоване загальною спрямованістю лінгвістичних досліджень на пошук зв'язків між стилістичними ефектами та певними структурними особливостями тексту.

Об'єкт дослідження — особливості функціонування символів у художньому тексті.

Предметом дослідження є лексико-семантичні та функціональні значення метеорологічних символів у художніх творах різних жанрів.

Мета дослідження — дослідити функціонування символів у художніх творах різних жанрів: їх особливості і лексико-семантичні значення.

Новизна дослідження — зроблено спробу здійснити аналіз лексико-семантичних значень та особливостей функціонування метеосимволів в англійських художніх творах з позицій семантики та когнітивної лінгвістики. Матеріалом дослідження стали твори В. Фолкнера, С. Моема, Ч. Дікенса та Б. Гребенщикова.

Здійснивши аналіз англійських художніх творів різних жанрів за класифікацією архетипів К. Юнга та згідно з теорією виокремлення символів у ХТ, ми дійшли таких висновків:

Символ „дощ“ у романі В. Фолкнера „Галас і шаленство“ актуалізує нові архетипічні символи. Підґрунтям символу „дощ“ є його предконцептуальна структура, що міститься в архетипах ВОДА (24%), СМЕРТЬ (76%).

Символ „дощ“ актуалізує в оповіданні концептуальне значення архетипу ВОДА: ЦИКЛІЧНИЙ РУХ, СТИХІЯ.

Ключовими концептами архетипу СМЕРТЬ є: темрява, гниття, зрада, руйнування, страх, відродження. Архетипічний символ „дощ“ актуалізує в романі концептуальне значення архетипу СМЕРТЬ — руйнування, зрада.

Символ „дощ“ в однойменному оповіданні С. Моема актуалізує концептуальне значення архетипу ВОДА: ОЧИЩЕННЯ, ВІДРОДЖЕННЯ, СТИХІЯ. Ключові архетипу СМЕРТЬ є: ТЕМРЯВА, ГНИТТЯ, СТРАХ, РУЙНУВАННЯ, ВІДРОДЖЕННЯ.

У Ч. Дікенса символи „сніг“, „дощ“, „вітер“ і „туман“ реалізуються через архетип СМЕРТЬ, ключовими концептами якого виступають: ТЕМРЯВА, СТРАХ, РУЙНУВАННЯ. Символ „вітер“ реалізує концептуальні значення: СТИХІЯ, СТРАХ, РУЙНУВАННЯ.

Символи „вітер“, „дощ“, „сніг“ у піснях Б. Гребенщикова актуалізують архетипні символи ВОДА, ЖИТТЯ, які мають концептуальні значення: ОЧИЩЕННЯ, ВІДРОДЖЕННЯ, СВІТ, РУХ.

■ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМИ ТА ПРОБЛЕМА ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

**Сиротинська
Ольга Василівна**
учениця 11 класу гуманітарної
гімназії з поглибленим
вивченням іноземних мов № 1
імені М. І. Пирогова м. Вінниці

Науково-технічний прогрес, міжнародне співробітництво наук, інтеграція, культурний обмін, розвиток засобів масової інформації, соціальна діяльність призводять до небувалого розвитку різноманітних контактів між країнами та різномовними суспільствами людей. У таких умовах з'являється велика кількість інтернаціональної лексики на сучасному етапі. У цьому полягає актуальність дослідження.

Виникнення та поширення інтернаціоналізмів у словниковому складі мови сприяє її більш ефективному використанню в процесах міжнародного обміну інформацією. У більшості мов фонд інтернаціоналізмів несе значне функціональне навантаження. Його засобами значною мірою обслуговується сфера науково-технічної та суспільно-політичної термінології. Із сфери професійного спілкування багато інтернаціоналізмів переходить до побутової мови.

Ми повинні доречно використовувати інтернаціоналізми та англіцизми:

1. Намагатись уникати іншомовного слова, якщо є український відповідник.
2. Не вживати в одному тексті на позначення того самого поняття і власне українське слово, й іншомовний відповідник.
3. Використовувати іншомовне слово правильно і точно, і лише в тому значенні, яке закріплене за словом у словниках.

Входячи в українську мову, іншомовні слова засвідчували чутливість лексики до змін у житті суспільства — політичних, економічних та культурних і водночас збагачували словниковий склад нашої мови.

■ ОСОБЛИВОСТІ БРИТАНСЬКОГО ГУМОРУ

Неможливо уявити наше життя без сміху та гумору. Емоції, які виражають радість та насолоду, супроводжують людину з моменту її народження. Ми називаємо цей тип емоцій позитивними. У житті з людиною можуть траплятися різні ситуації, які викликають усмішку, сміх та радість. Такі різноманітні комічні ситуації ми називаємо гумором.

Уже більш двох століть над теорією гумору працюють психологи, соціологи, мистецтвознавці, філологи та філософи.

Як відомо, панує думка, що британський гумор нудний та незрозумілий. Ми не погоджуємося з такою думкою і намагаємося довести зворотне.

Сьогодні гумористичні історії, передачі, журнали стають все більш популярними, тому спроба дослідити якісь закономірності гумористичного ефекту є актуальною.

Об'єктом наукової роботи є своєрідність британського гумору як одного з найважливіх для розуміння та актуального лише для певного типу британського менталітету.

Актуальність наукової роботи полягає в тому факті, що на сьогодні гумор є особливістю кожної нації та має власну специфіку. Отже, дослідження саме британського гумору дає можливість зрозуміти оригінальність характеру британців.

Мета наукової роботи ставилася така:

- вивести поняття „гумору“;
- пояснити, який саме тип або вид гумору властивий британській нації.

Для досягнення мети було визначено такі завдання:

- проаналізувати специфіку британського гумору;
- розкрити поняття „reserved“ або „dry“ британського гумору;
- пояснити поняття „Britishness“;
- порівняти британський гумор з гумором інших націй.

Для вирішення цих завдань автор використав методи порівняння, аналізу та перекладу.

Підсумовуючи результати дослідження, вважаємо за потрібне підкреслити, що британський гумор має багато особливостей, які символізують британську націю та роблять її відмінною від інших. Це частина її менталітету, характеру та традицій. Отже, британський гумор — як історія; неможливо ставитися до нього з позитивної чи негативної точки зору.

Практична цінність наукової роботи полягає в:

- розвитку (збільшенні) інтересу до іноземних мов;
- поглибленні розуміння менталітету британців та багатства британського фольклору.

■ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УСМІШКИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ГУМОРИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ)

Мета дослідження полягає у виявленні лексико-семантичних та функціонально-прагматичних особливостей реалізації усмішки в сучасному англомовному гумористичному тексті шляхом аналізу емотивного аспекту її вербалізації.

У науковій роботі проаналізовано і систематизовано корпус мовних засобів, які використовуються для позначення усмішки в сучасній англійській мові; визначено основні лексичні і синтаксичні характеристики вербалізації усмішки, роль усмішки у створенні експресивності в англійському гумористичному тексті.

З'ясовано, що вербалізація усмішки — конкретне відображення намірів комунікантів та їх емоцій. За характером знакової співвіднесеності спеціальні мовні засоби позначення усмішки поділяються на номінації усмішки з емотивно-константною та емотивно-змінною знаковою природою.

Невербальні засоби комунікації — об'єктивні індикатори емоційного стану людини. Усмішка — важливий прагматично освоєний жест, який бере участь у передачі широкого спектра людських емоцій і почуттів, передусім позитивних, а також здатний інформувати партнерів по комунікації й про негативні настрої або замаскувати справжні комунікативні наміри співрозмовників.

Найбільш численним корпусом спеціальних мовних засобів вербалізації усмішки є прикметникові сполучення Adjective+Noun, які становлять 50% усіх інших.

Актуальність роботи зумовлена новим осмисленням проблем вербалізації невербальної поведінки з позиції соціопрагматичного підходу.

Чирак Валерія Євгенівна
учениця 11 класу загальноосвітнього спеціалізованого санаторного інтернатного закладу II–III ступенів "Ерудит" для обдарованих дітей м. Донецька

Юхимович Світлана Андріївна
учениця 11 класу Шепетівського навчально-виховного комплексу № 1 у складі "Загальноосвітня школа I–II ступенів та ліцей" Хмельницької області

Секція “Німецька мова”

■ СЕМАНТИКА СЛІВ — НАЗВ ЧАСТИН ТІЛА ТА ЇХ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ У СКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Алмасій Катерина Василівна
учениця 11 класу Мукачівської спеціалізованої загально-освітньої школи І–ІІІ ступенів № 4 Закарпатської області

Назви частин тіла є одними з найбільш вживаними в утворенні фразеологізмів. Висока частота вживання соматизмів — загальна риса багатьох, якщо не всіх фразеологічних систем. У порівнюваних нами мовах за фразоутворюючою активністю опиняються слова, які означають руку, око, голову. Названі компоненти найбільше відповідають чуттєвому (око) та логічному (голова) ступеням пізнання, а також мірилу його істини — практиці (рука).

Об'єктом даного дослідження є 10 найбільш вживаних назв частин людського тіла двох мов: німецької та української, а саме *око* (*Auge*), *нога* (*Fuß*), *волосся* (*Haar*), *шия* (*Hals*), *рука* (*Hand*), *голова* (*Kopf*), *рот* (*Mund*), *ніс* (*Nase*), *вуха* (*Ohr*), *язик* (*Zunge*). Дана лексико-семантична група була обрана завдяки своєму широкому вживанню та надзвичайній виразності.

Актуальність роботи полягає в зіставленні досліджуваних одиниць словникового складу двох мов певного лексико-семантичного поля.

Матеріалом та методикою дослідження стали роботи вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, мовним матеріалом є такі словники, як двомовний, етимологічний, фразеологічний, синонімічний словники як української, так і німецької мов, Дуден, Варіг, словник української мови в 11 томах та ін.

У дослідженні мовного матеріалу було використано такі методи, як дескриптивний, компаративний, метод спостереження та інтерпретації, семантичний та етимологічний метод.

Наукова новизна. Для споріднених мов (напр. слов'янських та германських) зіставлення веде також до встановлення історичної мовної спільності, яка проявляється не тільки в структурній і семантичній, але і в матеріальній близькості порівнюваних одиниць (порівняльно-історична лінгвістика — компаративістика).

Практична новизна. Вивчення подібності і відмінності між конкретними фразеологічними одиницями (надалі ФО) декількох мов — найбільш відомий і розроблений вид порівняльного аналізу у фразеології. Виявлення міжмовних фразеологічних еквівалентів різних типів служить потребам перекладу і навчанню іноземним мовам, а самі еквіваленти фіксуються у двомовних словниках (загальних і фразеологічних), які інколи вміщують деяку інформацію про міру еквівалентності ФО і характер розбіжностей між ними.

Зрештою, між одиницями досліджуваних мов може існувати в мові функціональне відношення перекодування, яке встановлюється при перекладі тексту з однієї мови на іншу, а також при вивченні іноземної мови на базі рідної.

Новизна теми проявляється в основних напрямках прикладної розробки міжмовних зіставлень, а саме у теорії перекладу (в тому числі і машинного), яка займається з'ясуванням регулярних, закономірних, функціонально-семантичних співвідношень між окремими одиницями двох мов; у контрастивній лінгвістиці, яка намагається виявити суттєві для методики вивчення іноземної мови відмінності останньої від рідної мови.

Частини тіла та їх назви в різних мовах фігурують не тільки в буквальному значенні: вони мають також і символічний характер. Використовуючи соматизми в переносному значенні — як порівняння, метафори, в ідіомах, прислів'ях, люди намагаються повніше передати свої думки та справити більше враження від сказаного. Носії мови звертаються по допомогу до слів, які називають їхні органи, для опису найрізноманітніших сфер дійсності.

Бандура Марина Володимирівна
учениця 11 класу Гоцанської районної гімназії Рівненської області

■ МОРФОЛОГІЧНО-СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ РЕКЛАМ

Актуальність даного дослідження обумовлена необхідністю вивчення мови німецької реклами як однієї з невід'ємних складових сучасних ЗМІ.

Основна мета даної наукової роботи — визначити основні морфологічно-синтаксичні особливості німецькомовних реклам.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- з'ясувати загальні особливості рекламного тексту;
- здійснити морфологічний та синтаксичний аналіз німецькомовних рекламних текстів;
- визначити роль синтаксичних засобів у німецькомовних рекламах.

Найбільш уживаною частиною мови в німецькомовних рекламах є іменник, що свідчить про номінативний характер рекламних текстів. Часто в німецьких рекламах зустрічаються Partizipien I та II у ролі прикметників, які лаконічно виражають ознаку предмета, служать засобами мовної економії в рекламі.

Для німецькомовних реклам характерне використання модальних дієслів, які надають семантичного забарвлення основному дієслову. Серед дієслівних форм перевага надається формам наказового способу дієслів, який підтримує діалог рекламодавця зі споживачем, та формам минулого часу Perfekt, що є свідченням розмовного характеру німецькомовних реклам.

Використання односкладних називних речень у заголовках, неповних речень без дієслова-зв'язки та еліпсисів робить німецькомовні рекламні тексти динамічними, зрозумілими й легкими для сприйняття та привертає увагу споживачів. Важливу роль у створенні виразності й емоційності мови німецькомовних реклам відіграють синтаксичні засоби, а саме: риторичне запитання, анафора, інверсія та градація.

Отже, німецькомовний рекламний текст складний за морфологічними та синтаксичними особливостями, тому потребує детального аналізу та вивчення.

■ ГЕЛЬВЕТИЗМИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ПОЛІЦЕНТРИЧНОСТІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

В умовах скупчення в одному соціумі — на території країни Швейцарія — чотирьох національних мов відбувається постійна взаємодія і взаємовплив мовних систем, результатом яких є виникнення швейцарського варіанта німецької мови.

Гельветизми — це одиниці літературного варіанта швейцарської мови. Ці мовні явища використовуються тільки в текстах швейцарського походження, або у текстах, в яких йдеться про Швейцарію. Вони є абсолютно звичайними у швейцарській стандартній мові (варіанті німецької). Термін „гельветизм“ поширюється крім словника літературної швейцарської мови також на орфографію, фонологію, морфологію, синтаксис та семантику. Спираючись на фонетичні, орфографічні, лексичні властивості гельветизмів, їх можна охарактеризувати як самостійне загальноприйняте мовне явище швейцарського варіанта стандартної німецької мови.

Мета роботи — уточнення існуючого поняття „гельветизми“, виявлення мовних характеристик гельветизмів на основі умов функціонування та збереження цих одиниць на регіональному та національному рівні, розмежування понять „гельветизми“ та „діалектизми“.

У ході роботи проведено критичний аналіз факторів, які зумовили формування особливого статусу швейцарського варіанта німецької літературної мови, який слід розглядати як самостійний варіант поліцентричної мови, оскільки він має свій літературний стандарт та діалектну форму.

Результати нашого дослідження вказують на те, що гельветизми, які присутні на всіх рівнях мовлення, є відображенням поліцентричності німецької мови. Визнання німецької мови як поліцентричної дозволяє інтенсифікувати подальше дослідження національної специфіки швейцарського варіанта німецької мови на різних рівнях мовлення. Однією з перспектив подальшого дослідження ми вважаємо вивчення вимовних особливостей літературного стандарту німецькомовної Швейцарії. Це дослідження передбачає цілісну характеристику швейцарського варіанта німецької мови як одного з національних варіантів, а також розгляд питання про існування та характер вимовної норми літературного стандарту. Дослідження потребує аналізу та опису деяких найтиповіших ознак узусу німецькомовної літературної вимови, пояснення причин відсутності в німецькомовній Швейцарії вимовного стандарту, який можна було б порівняти з вимовною нормою власне німецького національного варіанта німецької літературної мови.

Актуальність обраної теми та подальшого дослідження полягає в необхідності вивчення питань щодо класифікації гельветизмів, які зумовлюють особливості комунікації між німецькомовними швейцарцями та німцями та існують на всіх рівнях спілкування.

■ СУБ'ЄКТИВНА МОДАЛЬНІСТЬ У НЕПРЯМІЙ МОВІ

Аналіз роботи за категорією „непряма модальність“ показав, що дане поняття дуже складне і багатопланове. Існують різноманітні підходи до вирішення цієї проблеми, даються різні трактування цього поняття. Ми запропонували доповнити визначення непрямої модальності.

Систематизація основних значень даного виду модальності дозволяє виділити, а також визначити такі її значення:

- позитивність (вираження категоричності, впевненості в дійсності того, про що повідомляється);
- негативність (вираження припущення, сумніву в тому, про що повідомляється);
- нейтральність (відсутність якого-небудь оціночного відношення до повідомлення).

Терміни „нейтральність“, „позитивність“, „негативність“ — умовні. Вибір та аналіз прикладів з художньої літератури, а також аналіз вивчених робіт за даним видом модаль-

*Бутенко Елліна Андріївна
учениця 11 класу Харківської
гімназії № 23 Харківської
міської ради Харківської
області*

*Вірста Луїза Іванівна
учениця 11 класу
Надвірнянського ліцею Івано-
Франківської області*

ності, дозволяє відзначити „головні варіанти“ у складі кожного значення. У роботі описаний зміст модальних значень у непрямій мові, представлені її головні варіанти; встановлені основні граматичні засоби вираження цих значень. Ми систематизували основні значення непрямой модальності (в складі якої є суб’єктивна) з метою більш чіткого виявлення загального змісту даної категорії, а також окремих суперечливих моментів; встановили варіанти кожного виду та визначили засоби їх вираження.

Нами встановлено: індикатив і кон’юнктив I — взаємозамінні. Засобом вираження „нейтральності“ є кон’юнктив I, „позитивності“ — індикатив, „негативності“ — кон’юнктив II.

■ СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКИХ ПРИСЛІВ’ІВ, ЩО ВКЛЮЧАЮТЬ СОМАТИЗМИ

Галімов Ельдар Рауфович
учень 11 класу Першої міської
гімназії Черкаської міської
ради Черкаської області

Роботу присвячено дослідженню структури та семантики німецьких прислів’їв, що включають назви частин тіла людини.

Актуальність теми роботи зумовлена також загальною орієнтацією сучасної лінгвістики на дослідження функціонування прислів’їв у суспільстві, на їх вивчення у діяльнісно-комунікативному аспекті під етноцентричним кутом. Досягнення мети сприяло розв’язанню таких завдань:

- 1) опрацювати теоретичні джерела та вибрати апарат дослідження, який бере до уваги основні положення структури та семантики німецьких прислів’їв, що вимагають назви частин тіла людини;
- 2) детальніше розкрити зміст поняття „прислів’я“;
- 3) виявити тематичні групи прислів’їв із соматизмами;
- 4) з’ясувати структуру і семантику німецьких прислів’їв із назвами частин тіла людини.

Об’єктом дослідження є прислів’я, що включають назви частин тіла людини (НЧТ). Предмет дослідження — семантичні та структурні особливості цих прислів’їв. Розглядаючи прислів’я, які включають назви частин тіла людини, можна зробити висновок про те, що переважна більшість НЧТ — це споконвічні німецькі слова (Auge, Hand, Fuß). Запозичених слів серед них дуже мало, і деякі з них увійшли до складу загальнорозмовної мови (Muskel, Nerv), інші тяжіють до анатомічної термінології (Arterie, Vene). У ході дослідження було визначено поширеність прислів’їв із НЧТ у німецькій мові та їх семантичні особливості. Було встановлено, що найчастіше зустрічаються прислів’я з назвами таких частин тіла: der Kopf, die Augen, die Hand, der Rücken, а також уживання двох-трьох частин тіла в одному прислів’ї. Тематика німецьких прислів’їв, що містять НЧТ, дуже різноманітна. У більшості прислів’їв висвітлюються як позитивні, так і негативні риси.

■ КОНЦЕПТ “ВЕСІЛЛЯ” У НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРАХ

**Гребеннікова
Аліна Володимирівна**
учениця 11 класу
Запорізької гімназії № 46

Мета роботи: структурно-семантичний і порівняльний аналіз обрядової лексики зі значенням „весілля“.

Для реалізації поставленої мети необхідно вирішити завдання: вивчити літературу з заданої теми, дослідити якомога повніший склад весільної обрядової лексики німецької та української мов, віднісши її до відповідного циклу обрядодій, змодельовати значеннєву структуру зафіксованих мовних одиниць.

Предметом дослідження є мовні одиниці весільної обрядової лексики.

Методи дослідження: структурно-семіотичний, типологічно-зіставний, описовий, лінгвокультурологічний, дефініційний методи, а також елементи концептуального аналізу.

Об’єктом дослідження є тлумачні, фразеологічні, перекладні, етимологічні та етнолінгвістичні словники української та німецької мов.

Новизна дослідження полягає у вивченні та описі взаємин мови і культури, мови й етносу, мови і народного менталітету Німеччини і України у контрастивному аналізі німецької та української обрядової лексики в сучасному розвитку німецької та української лінгвокультур.

Висновки: в роботі була вивчена література із заданої теми; був досліджений склад весільної обрядової лексики німецької та української мов; була змодельована значеннєва структура зафіксованих мовних одиниць.

■ НІМЕЦЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ЯК ВИД НЕОЛОГІЇ

Актуальність теми дослідження пояснюється насамперед підвищенням уваги лінгвістики до вивчення молодіжної мови і неологізмів у сучасній німецькій мові.

Метою даної роботи є визначення ролі молодіжного сленгу в системі мовлення, проведення комплексного багаторівневого аналізу нових лексичних одиниць — неологізмів.

Найважливішим завданням дослідження є комплексний опис характеристик молодіжної мови і неологізмів у німецькій мові з точки зору їх взаємовпливу, схожості та відмінностей.

Робота складається зі вступу, шести розділів та висновків. Щоб зрозуміти комплексний феномен сучасної молодіжної німецької мови, в першому розділі наведені означення понять „молодь“ і „молодіжна мова“. У наступному розділі розглядається історичний аспект розвитку мови молоді, особливо перші спроби її дослідження. У третьому розділі були проаналізовані морфосинтаксичні типові феномени. Креативне використання лексичних елементів можливе завдяки особливому поведженню молоді з мовою, що є основною темою четвертого розділу. Далі мова молоді розглядається як об'єкт засобів масової інформації. В останньому розділі подаються описи різноманітних аспектів неологізмів.

Жебрак Ірина Вікторівна
учениця 11 класу спеціалізованої загальноосвітньої школи I–III ступенів № 16 з поглибленим вивченням німецької мови м. Ізмаїла Одеської області

■ МЕТАФОРА ЯК ЗАСІБ ПІЗНАННЯ ТА ОБРАЗНОГО ФОРМУВАННЯ І СПРИЙНЯТТЯ НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ

Головна мета роботи полягає в розкритті ролі метафори як одного з найбільш продуктивних способів утворення мовних засобів у мовній картині світу.

У вступі розглядаються різні аспекти дослідження метафори.

У першому розділі досліджуються метафора як засіб пізнання та образного сприйняття навколишнього світу та особливості вживання метафори в різних функціональних стилях мови.

У другому розділі розглянуто метафору як інструмент створення мовної картини світу, досліджуються номінативно-функціональні типи метафор та відстежено вживання метафори у поезіях Й. В. Гете.

На основі проведених досліджень ми зробили висновок, що метафора — універсальне явище в мові, воно охоплює різні її аспекти та проявляється у всіх її функціональних різновидах. Метафора використовується у всіх сферах мовлення, хоч її розподіл між різними функціональними стилями нерівномірний.

Результати нашого дослідження можуть бути використані при вивченні стилістики та лексикології німецької мови.

Звінська Ілона Миколаївна
учениця 10 класу Бердичівської спеціалізованої загальноосвітньої школи I–III ступенів № 15 з поглибленим вивченням окремих предметів та курсів Житомирської області

■ ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З АНІМАЛІЗМАМИ В НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Науково-дослідницька робота є актуальною для сьогодення в контексті Європейської інтеграції, сприяє кращому розумінню ментальності німецького народу та розумінню специфіки мовного багатства, зокрема, фразеологічного складу німецької мови.

Творча робота містить такі структурні одиниці, як „Вступ“, „Основна частина“ (яка, у свою чергу, складається з двох розділів), „Заклучна частина“.

Так, у вступі зроблено аналіз фразеології як науки, розглянуто сутність порівняльної фразеології як особливого розділу фразеологічної теорії, визначено об'єкт наукової роботи, предмет, мету та завдання.

Основна частина складається з таких розділів: 1. Фразеологія як мовне явище. 2. Прислів'я та приказки з анімалізмами.

Кожен із названих розділів містить дослідницькі матеріали, які допомагають докладно розкрити сутність фразеології як науки, виокремити та розглянути фразеологізми з анімалізмами як об'єкт порівняльного аналізу специфічного фразеологічного фонду.

Дана робота буде корисною для практичного застосування на старшому етапі навчання для учнів та студентів.

Крамар Дарина Ігорівна
учениця 11 класу Борівської загальноосвітньої школи I–III ступенів Чернівецького району Вінницької області

■ 100 НІМЕЦЬКИХ ДІЄСЛІВ ТА ЇХ ПРЕФІКСИ. СПРОБА ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЕФІКСАЛЬНОГО СПОСОБУ ТВОРЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ДІЄСЛІВ

Кривко
Ксенія Валентинівна
учениця 11 класу
Криворізького науково-тех-
нічного металургійного ліцею
№ 81 Дніпропетровської
області

Тема „100 німецьких дієслів з їхніми префіксами“ є результатом відбору 100 найважливіших німецьких дієслів та дослідження впливу префіксів на їх модифікації та синтаксичні функції. Мотивами дослідження були зацікавленість проблемами словотворення дієслів та використання результатів роботи в мовній практиці.

Явище префіксації німецьких дієслів є активним процесом у системі вербальних словосполучень та викликає інтерес не тільки користувачів мови, а й істориків та лінгвістів. Було опрацьовано кілька фундаментальних граматики та складено класифікацію дієслів за морфологічними, семантичними та синтаксичними критеріями. У цьому аспекті були проаналізовані обрані для дослідження дієслова. Встановлено, що 70% дієслів належать до дієслів дії, відповідно по 15% складають дієслова стану та процесу. Також виникла проблема невідповідності вживаних термінів в різних граматиках: „напівпрефікси“ чи „відокремлені префікси“. Який термін точніше відтворює функції цієї групи? Чи доцільно використовувати термін „відокремлені префікси“ в шкільній практиці?

Було досліджено функції префіксів і напівпрефіксів, їх вплив на валентність, часову та просторову диференціацію дієслів. У роботі надано основні значення цих словотворчих морфем, їх етимологію та специфіку вживання. Встановлено, що функції та значення префіксів та напівпрефіксів ідентичні або подібні. Вживання так званих відокремлених префіксів вказує на те, що вони — перехідна ланка між префіксами та вербальними групами, і тому термін напівпрефікси є таким, що чітко відтворює етапи процесу словотворення

дієслів. Зроблено висновки про доцільність вживання терміна в шкільній практиці та сформульоване побажання використовувати історичний аспект при вивченні словотворення дієслів.

■ КРИЛАТІ ВИСЛОВИ ТА ЇХ ІСТОРІЯ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Латінська
Катерина Андріївна
учениця 11 класу Харківської
спеціалізованої школи
I–III ступенів № 134
Харківської міської ради
Харківської області

У роботі „Крилаті вислови та їх історія“ (на матеріалі німецької мови) досліджується історія та використання крилатих висловів від античності до сьогодення.

Мета дослідження полягає в комплексному системному вивченні семантико-функціональних крилатих висловів у їх історичному розвитку.

Термін „крилаті вислови“ („geflügelte Worte“) походить від давньогрецького словосполучення „ερεα pteroenta“, яке зустрічається в поезіях Гомера.

Крилаті вислови — це афоризми, максими, сентенції, висловлювання відомих людей, які вживаються для надання мові особливої виразності.

До крилатих висловів належать також прислів'я, а також окремі слова та словосполучення, що мають історичне підґрунтя.

Основою дослідження є збірка Георга Бюхманна „Geflügelte Worte. Der Zitatenschatz des deutschen Volkes“, яку він уклав у 1864 р. для збагачення мовленнєвої діяльності освічених людей Німеччини.

У роботі проілюстровано цитати з творів відомих творців крилатих висловів: Гете, Шіллера, Лессінга, Гайне та інших.

Протягом століть змінювався зміст і значення крилатих висловів.

Поряд із літературними цитатами виникли політичні й економічні гасла та рекламні слогани, в яких використовуються модифіковані крилаті вислови.

У роботі зроблено спробу проаналізувати зв'язок крилатих висловів з історією їх походження, що може сприяти глибшому вивченню німецької мови.

■ ПЕРЕВАГИ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ ОНЛАЙН-ОРАТОРА

Мета наукової роботи полягає у вивченні переваг та недоліків інтернет-комунікації для онлайн-оратора. Для дослідження вибрано одинадцять політичних відеопідкастів різних німецьких політиків. У даній роботі досліджуються риторичні і структурно-композиційні особливості політичного відеопідкаста для того, щоб показати на прикладі цього тексту, які переваги інтернет-комунікації особливо цікаві для політиків.

Актуальність науково-дослідницької роботи обумовлена дослідженням риторичних і структурно-композиційних особливостей політичних відеопідкастів, які б допомогли запропонувати дефініцію політичного відеопідкаста як типу тексту, до якого звертаються все більше політиків, оскільки він полегшує їм доступ до виборців.

Наукове дослідження складається зі вступу, двох частин, загальних висновків і списку використаної літератури. У вступі висвітлені цілі даного дослідження. У першому розділі показано переваги і недоліки інтернет-комунікації для online-оратора. У другому розділі досліджено риторичні і структурно-композиційні особливості політичного відеопідкаста.

*Мідяний
Михайло Васильович
учень 10 класу Львівської
академічної гімназії № 1*

■ КОМП'ЮТЕРНІ ТЕРМІНИ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Робота присвячена питанню комплексного аналізу комп'ютерних фахових термінів (серед яких переважають запозичення з англійської та американської англійської мов, а також кальки та напівкальки), їх входження в німецьку лексико-семантичну систему, їх статусу в ній.

Робота містить 2 розділи: 1-й — теоритичний матеріал дослідження, 2-й — практичний результат та його інтерпретація; висновки та додатки.

Матеріалом для дослідження є близько 500 лексичних одиниць, що були виокремлені шляхом суцільної вибірки із словників сучасної німецької мови, підручників з інформатики, виданих у Німеччині, німецьких періодичних видань тощо. Серед них є прості та складні англо-американські запозичення-терміни, а також похідні, складні слова та словосполучення.

Для досягнення мети дослідження були використані описовий метод для систематизації, класифікації, інтерпретації структурних, семантичних та функціональних властивостей англо-американізмів на сучасному етапі мовного розвитку, компонентний аналіз для визначення та опису семантичної структури досліджуваних англо-американізмів.

У першому розділі мовні контакти розглянуті автором як одна з рушійних сил, яка спричинює зміни в лексичному складі мови та зумовлює різні типи взаємодії мов, серед яких можна зазначити такі: запозичення, калькування, інтерференція та мовна асиміляція.

У другому розділі представлені результати дослідження, а саме: визначено, як відбувається фонетична, орфографічна та морфологічна асиміляція запозичених слів, яким чином проявляється тенденція „мовної економії“ (використання абрєвіації, смайлів). Увагу приділено також розмовним неологізмам, словотвору, а також формуванню словникових гнізд.

Результати проілюстровані численними прикладами.

У додатку містяться списки найбільш уживаних смайлів та скорочень.

*Мірошниченко
Валентина Вікторівна
учениця 11 класу Донецької
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 19 з поглиб-
леним вивченням іноземних
мов*

■ СПОСОБИ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ “ПРОТИЛЕЖНІСТЬ” У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

У величезній масі дериватологічних проблем, які розглядаються в лінгвістиці й германістиці, проблема словотворчої антонімії дотепер не знайшла досить повного висвітлення.

У роботі була представлена загальна характеристика антонімів, а також на конкретному мовному матеріалі проаналізовані словотворчі засоби створення антонімічності в німецькій мові.

На матеріалі вибірки, що склала близько 250 антонімічних пар, були виділені словотворчі засоби створення антонімічності іменників у німецькій мові і виявлено, що найбільшу антонімічну парадигму складають антоніми, утворені за допомогою негативного префікса *un-*.

Більшість же антонімічних пар є різнокореновими, і їхня протилежність виражається різними основами, ґрунтуючись на вираженні ними протилежних понять.

*Никитенко
Надія Геннадіївна
учениця 11 класу Донецької
загальноосвітньої школи
I–III ступенів № 19 з поглиб-
леним вивченням іноземних
мов*

Звні схожі на антоніми слова не утворюють дійсної протилежності. Не виражають протилежності, відповідно, не мають антонімів слова конкретно неоцінної семантики: книга, телефон, годинник, велосипед і т.д.

З відомої точки зору всі слова мови можуть виявитися синонімами, створюючи нескінченний градаційний ряд. Тому з поняттями антонімії й синонімії доцільно працювати завжди при чітких обмеженнях.

Антонімія є засобом вираження категорії „протилежність“. Антонімія — це явище, при якому в лексичному значенні слів відбите протиставлення один одному. Головним критерієм є постійне, спільне їх використання в контекстах.

Дослідження проблем антонімії становить великий науковий і практичний інтерес, оскільки антоніми займають важливе місце в словотворі й фразеології мови.

■ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОМОВНОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ

Останчук
Людмила Олегівна
учениця 11 класу
Херсонського Академічного
ліцею при Херсонському
державному університеті
Херсонської міської ради

Актуальність теми дослідження полягає в комплексному підході до вивчення граматичних конструкцій німецькомовного рекламного дискурсу.

Об'єктом дослідження є рекламний дискурс як мовна одиниця.

Предметом дослідження є особливості граматичних конструкцій німецькомовного рекламного дискурсу.

Метою даної роботи є розгляд феномену реклами, вивчення та усвідомлення основних граматичних та стилістичних особливостей німецькомовного рекламного дискурсу.

Відповідно до мети необхідно було розв'язати такі завдання:

- охарактеризувати поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці;
- описати особливості рекламного процесу, дати характеристику різним видам реклами;
- визначити особливості німецькомовного рекламного дискурсу;
- проаналізувати вживання граматичних конструкцій у рекламному дискурсі.

Матеріалом дослідження слугували періодичні видання за 2006–2009 рр.: Lisa, Stern, Focus та Spiegel, з яких методом суцільної вибірки були вибрані тексти рекламних повідомлень, з метою аналізу вживання граматичних конструкцій в рекламному тексті та виявлення їх відмінностей від інших типів засобів масової інформації.

Науково-теоретична новизна дослідження полягає в тому, що в ньому робиться спроба аналізу німецькомовного рекламного дискурсу, аналізуються особливості граматичних конструкцій рекламного дискурсу. Уперше здійснено комплексний аналіз засобів

синтаксичного зв'язку, функцій заперечення та повторів у рекламному дискурсі.

Теоретичне значення дослідження визначається тим, що його висновки є певним внеском у лінгвістику тексту, у вивчення різновидів текстових повідомлень. Результати дослідження доповнюють уявлення про рекламний дискурс, розширюють розуміння феномену рекламного дискурсу та лінгвістичних засобів його представлення.

Практичне значення роботи полягає в тому, що її результати можна використовувати як додатковий матеріал при вивченні тем, пов'язаних з рекламою, а також у процесі викладання німецької мови (з курсу стилістики, лінгвістики тексту).

У ході нашого дослідження було проаналізовано особливості німецькомовного рекламного дискурсу з точки зору граматики та стилістики.

Проаналізувавши різні підходи лінгвістів і лінгвістичних шкіл, щодо визначення поняття „дискурс“, ми можемо зробити висновок, що дискурс — це зв'язний текст в сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними й іншими факторами.

Рекламний дискурс належить до публіцистичного стилю, головними функціями якого виступають інформативна та впливова функції. Характерною особливістю функцій рекламного повідомлення є те, що вони взаємопов'язані. Інформаційна функція невід'ємна від функції впливу.

Що стосується синтаксису, то в рекламних текстах не існує конкретних вимог до написання повідомлення: речення будуються довільно, порядок слів не зберігається, пропускаються сполучники, артиклі та прийменники.

У даному дослідженні було проаналізовано засоби синтаксичного зв'язку, основні види повтору і функції заперечення.

Як показують результати дослідження, одним з найбільш поширених засобів зв'язку в рекламному дискурсі виступає безсполучниковий зв'язок, або асиндетон, і підрядний зв'язок. Підрядний зв'язок здійснюється за допомогою сполучників підрядності, відносних займенників, займенникових прислівників.

Засоби синтаксичного зв'язку вносять у рекламний дискурс експресивність та емоційність, без яких текст реклами був би сухим і нецікавим, схожим на всі інші повідомлення засобів масової інформації.

У роботі було визначено основні види повтору, які функціонують у рекламному дискурсі. Серед них анафоричний повтор, який виражається за допомогою підмету, вираженого прикметником, прийменниками, неозначеними числівниками; епіфоричний повтор, простий контактний повтор. Менше поширений у рекламному тексті повтор-підхват та алітерація. Фігури повтору та лексичне наповнення граматичних структур рекламного дискурсу є виявом прагматичної настанови тексту та вираженням авторської модальності, що несе у собі великий емоційний потенціал.

Що стосується заперечень, то найбільш поширеною виступає частка *nicht* для вираження заперечення. Вона в рекламному повідомленні може стосуватися до будь-якого члена речення: до підмету, до присудку, до обставини. Для підсилення мовлення частка *nicht* вживається разом з словами *gar nicht, durchaus nicht, gewiss nicht, nicht mal, etwas nicht*.

Дослідження основних функцій заперечення рекламного дискурсу дає змогу визначити загально-заперечні речення як найпоширеніші в рекламі. Вони надають повідомленню завершеності думки, мовленню — „живого“ характеру та емоційності.

■ ОКАЗІОНАЛЬНІ АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРИСЛІВ'ІВ У ЗАГОЛОВКАХ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ

Прислів'я — це складні різнопланові утворення. З одного боку, прислів'я — це одиниці фразеології, стали, ідіоматичні сполучення, що відтворюються у відповідних комунікативних ситуаціях, з іншої — короткі та образні одиниці фольклору, які є результатом колективного досвіду, синтезом колективного мислення, прислів'я також можна вважати специфічними способами мовної репрезентації осмислення світу. Саме цілісність, стійкість, логічна довершеність, народність, естетична цінність прислів'їв становлять інтерес для сучасної публіцистики, що активно використовує різні паремії прислів'їв для привертання уваги, виділення тієї чи іншої інформації та посилення її емоційного впливу на читача. Одним із найпоширеніших засобів посилення експресивності в пресі є трансформація прислів'їв або порушення їх семантичної чи структурної цілісності.

Оказіональні актуалізації прислів'їв у заголовках німецької газетно-журнальної публіцистики мають прагматичний потенціал. Автор трансформує прислів'я в заголовку для впливу на читача, звернення його уваги до повідомлення, розуміння ним повідомлення з точки зору журналіста.

Предметом дослідження є оказіональні актуалізації прислів'їв та стилістичні прийоми, завдяки яким реалізується потенційна варіативність прислів'їв у заголовках німецькомовної публіцистики.

Мета дослідження — виявити особливості функціонування прислів'їв у заголовках сучасної німецькомовної публіцистики, системному описі засобів оказіональної актуалізації прислів'їв та їх стилістичного ефекту.

Завданням заголовка, в якому використовується трансформоване прислів'я, полягає в тому, щоб впливати на читача, збуджувати його інтерес та стимулювати прочитання основного матеріалу. Прислів'я, що використовується як заголовок, збуджує певні очікування, включає прогнозуючі механізми. Факт використання прислів'їв у заголовках публіцистичних текстів, що мають яскраво виражену прагматичну спрямованість, вже сам говорить про те, що прислів'я використовується із прагматичною метою.

Специфічне використання прислів'їв як заголовків публіцистичних текстів та їх прагматична ефективність розкриваються в аналізі відношення заголовка до змісту тексту. На відміну від використання в усній формі комунікації, де прислів'я функціонують як певні логічні правила та використовуються в аналогічних ситуаціях, у своїй новій ролі — як заголовки публіцистичних статей — вони знаходяться в інших відносинах із змістом тексту.

Трансформації прислів'їв безліч, це ще раз доводить їх основне стилістичне призначення в публіцистичному тексті, а саме в заголовку виразити оцінну або суб'єктивно-оцінну думку того, хто говорить, посилювати емоційно-експресивний потенціал заголовка. Саме ця їх якість відповідає естетичним цілям публіцистичного тексту — впливати на читача, викликати в ньому бажану реакцію на висловлену думку.

■ ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ КОНТЕКСТУАЛЬНОГО ПОЛЯ „ЛЮДИНА“

Наукова робота присвячена визначенню ролі фразеологізмів німецької мови. Лексичний запас сучасної німецької мови розширюється в результаті використання фразеологічних одиниць та фразеологічних словосполучень, афоризмів, прислів'їв та приказок.

Фразеологія як самостійна наука існує з минулого століття. Багато науковців працювали над класифікацією фразеологізмів. На даний час існують різні класифікації, які створені за певними семантичними особливостями. Особливо важливу роль у спілкуванні відіграють прислів'я та приказки. Вони відображають національну культуру, суспільно-історичні процеси німецького народу. Вживають приказки в розмовній мові і професійній діяльності, тому що багато з них мають повчальний зміст.

У процесі дослідження було встановлено, що ці мовленнєві одиниці несуть певні труднощі при перекладі чи спілкуванні, тому ми мусимо більше уваги приділяти вивченню фразеології. Автор зібрав власний невеликий словник прислів'їв та приказок контекстуального поля „Людина“, який може стати корисним для учнів та всіх, хто цікавиться німецькою мовою.

*Павличко
Каріна Богданівна
учениця 11 класу гімназії
№ 167 м. Києва*

*Перетятко Алеся
Олександрівна
учениця 11 класу
Старокостянтинівської гімназії
Старокостянтинівської
міської ради Хмельницької
області*

■ ФОРМИ СУЧАСНИХ ПІВДЕННОНІМЕЦЬКИХ ВІТАНЬ

Полева Ірина Анатоліївна
учениця 9 класу Полтавської
гімназії № 33

У роботі описано дослідження сучасних південнонімецьких форм вітань на прикладі вітань у федеральній землі Баден-Вюртемберг. Мета роботи полягає в дослідженні та аналізі питання застосування загальноновживаних, регіональних та сучасних молодіжних форм вітань у повсякденному житті і визначенні їх вживання у мові.

Вітання „Guten Tag“ належить до загальноновживаних форм і більш використовується у формальних ситуаціях. В останні десятиліття воно поступається вітанню „Hallo“, яке зараз є лідером серед німецьких вітань.

Форми вітань „Guten Morgen“ та „Guten Abend“ не можуть бути модними чи немодними у вживанні, оскільки вони несуть певну функцію: вітаючись, вказувати на певний часовий відрізок.

Вітання „Mahlzeit“ сьогодні вже не таке популярне, як раніше. Молодь вживає його більш як побажання смачного за обідом, ніж як вітання в обідній час.

Разом із традиційними німецькими вітаннями у Південній Німеччині останнім часом вживаються також запозичені слова „Hey“ і „Hi“. Вони є більш поширеними та популярними серед молоді і менше — серед дорослого населення.

Регіональне вітання „Servus“ належить до улюблених вітань жителів Південної Німеччини як серед дорослого населення, так і серед молоді, а „Grüß Gott“ — більш поширене серед дорослих.

До сучасних улюблених вітань німецької молоді землі Баден-Вюртемберг належать не традиційні німецькі форми, а англломовні запозичення. У молодіжному спілкуванні є цілий ряд таких вітань, які недовго існують у вжитку. Цікавими для нас є ті, яких можна зустріти лише в усній молодіжній мові: Check, Check hands, Backe-Backe, Kiss on Backe, Kisses, Jo, Digga. Також існує ряд цікавих німецьких молодіжних вітань: Eh, Huhu, Umarmen, Hey Schnecke.

■ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ СЕМАНТИКИ ПОРІВНЯНЬ НА ПРИКЛАДІ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ „ЗОВНІШНІСТЬ ЛЮДИНИ“ В НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Яначак Ірина Андріївна
учениця 11 класу
Тернопільської спеціалізованої
школи І–ІІІ ступенів № 17
з поглибленим вивченням
іноземних мов

Об'єкт дослідження: лексико-семантична система мови як відображення національного світосприйняття.

Предмет дослідження: національно-культурний компонент порівнянь ЛСП „Зовнішність людини“ як структурний елемент зіставлення української і німецької мов.

Мета дослідження полягає у зіставленні семантики порівнянь ЛСП „Зовнішність людини“ в українській та німецькій мовах.

Завдання дослідження:

- 1) простежити історію становлення і розвитку контрастивної лінгвістики;
- 2) проаналізувати основні проблеми контрастивістики;
- 3) дослідити національно-культурний компонент в зіставній лексичній семантиці;
- 4) проаналізувати структурні відмінності ЛСП „Зовнішність людини“ в німецькій і українській мовах;

Практична цінність роботи полягає в порівняльному аналізі семантики порівнянь ЛСП „Зовнішність людини“ в німецькій та українській мовах. Результати дослідження можна буде використати при викладанні лексикології, типології мов, методиці викладання іноземних мов, практичного курсу німецької мови та ін.

Структура наукової роботи. Наукова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаної літератури.

У вступі ми розглядаємо такі питання, як актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, мета дослідження, завдання і практична цінність дослідження.

Перший розділ складається з двох параграфів, в яких ми аналізуємо теоретичні положення контрастивної лінгвістики, а саме: становлення і розвиток контрастивістики, проблеми і методику дослідження контрастивної лексикології.

У другому розділі досліджується національно-культурний компонент в зіставній лексичній семантиці і аналізується структурні відмінності ЛСП „Зовнішність людини“ в німецькій та українській мовах.

У третьому розділі визначаються структурні елементи порівняння, зіставляється національно-культурна специфіка семантики порівнянь ЛСП „Зовнішність людини“ в німецькій та українській мовах.

Секція “Французька мова”

■ НОМІНАТИВНА ДЕМІНУТИВАЦІЯ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Наше дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури. У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, визначено предмет розвідки, представлено його теоретичне та практичне значення. Вивчалася проблема демінутивації в сучасній французькій мові, з'ясовувалася продуктивність суфіксального способу творення демінутивних моделей, досліджувалися питання розмежування емоційності та об'єктивної зменшувальності у демінутивних твореннях. Як показує аналіз, певну роль у пошуку критеріїв, які дозволяють розмежувати емоційний відтінок в іменниках і об'єктивну зменшувальність, відіграє значення похідного слова. Ми зауважили таку закономірність: у більшості випадків зменшувальності утворення зберігають граматичний рід похідного. Наприклад, *arc (m)* — *arceau (m)*. Проте в деяких випадках може спостерігатися зміна граматичного роду. Як правило, при зміні роду від іменників жіночого роду утворюються похідні іменники чоловічого роду. Наприклад, *corne (f)* — *cornuchon (m)*. Деякі дослідники звертають увагу на той факт, що, звичайно, у французькій мові іменники жіночого роду називають предмет більший за розміром, а іменники чоловічого роду такий же предмет, але менший за розміром.

На основі опрацьованого матеріалу ми зробили висновок, що зменшувальні суфікси можуть бути носіями як формотворчої, так і слотовірної функції.

Отже, розмежування емоційного забарвлення демінутива та об'єктивної зменшувальності перебувають у тісному зв'язку із значенням похідного слова.

Бурдейна Інна Миколаївна
учениця 11 класу Чернівецької
гімназії № 3

■ НЕОЛОГІЗМИ В ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПРЕСИ

Актуальність теми роботи полягає в потребі провести комплексний аналіз неологізмів з метою визначення їх семантико-прагматичного потенціалу в дискурсі сучасної французької преси, що сприятиме поглибленому вивченню комунікативної взаємодії в сучасному суспільстві, розширенню уявлень про світ у мовному вираженні.

Мета дослідження полягає в тому, щоб на конкретних прикладах простежити за внутрішньомовними особливостями, тенденціями та закономірностями процесу вторинного семіозису, розвитку семантичної структури неологізмів, виявити особливості їх функціонування й прагматичної інтерпретації у дискурсі мас-медіа.

Завдання роботи:

- визначити основні характеристики обраного дискурсу та обґрунтувати його віртуальні потенції до лексичної інновації;
- опрацювати теоретичні джерела та проаналізувати дефініції семантичних неологізмів у сучасних лінгвістичних працях і відмежування їх від інших типів лексичних інновацій;
- виявити загальні шляхи появи нових компонентів семантичної структури лексичних одиниць і визначити їх класифікаційні ознаки;
- встановити чинники, які впливають на закріплення семантичних неологізмів у системі сучасної французької мови.

Таким чином, поява в системі мови нових лексичних одиниць як основного виразника об'єктивної реальності спричинена потребою позначити поняття, для розкриття змісту яких повноцінного еквівалента в мові не існує. Основні чинники появи лексичних інновацій полягають у постійних змінах суспільного життя, тому функціонування неологізмів є наслідком розвитку різних сфер людської діяльності. Окрім соціальних причин, появу лексичних одиниць стимулюють і внутрішньомовні чинники: метонімізація, метафоризація та запозичення, зумовлені потребою удосконалення лексико-семантичних зв'язків системи мови.

У результаті дослідницької роботи:

- визначено динаміку та напрями розвитку семантичної структури англійських запозичень, прагматичних параметрів їх уживання в дискурсі ЗМІ;
- виявлено основні закономірності появи неологічних зворотів і визначення їх функціонально-прагматичного потенціалу;
- встановлено чинники, що впливають на розвиток та появу неологізмів.

Вовк Наталія Ігорівна
учениця 11 класу Черкаської
міської гімназії № 1
Черкаської міської ради
Черкаської області

■ ФРАНЦУЗЬКА І МОЛДОВСЬКА: ДВІ РОМАНСЬКІ МОВИ. СПІЛЬНЕ І ВІДМІННЕ

Карачебан
Юлія Анатоліївна
учениця 11 класу
Новосільського навчально-виховного комплексу
"Загальноосвітня школа
I–III ступенів — ліцей"
Ренійського району
Одеської області

Дана робота є продовженням теми минулого року, в якій звернено увагу на дві частини мови: артикль і дієслово, а цього року вивчається іменник.

Французький і молдовський алфавіти походять з латинського.

Латинський алфавіт, як і французький, складається з 26 літер, а молдовський має 31 літеру.

Латинський алфавіт спочатку складався з 23 літер, до яких додалися у XI ст. и, потім у XVI ст. j і v. Внаслідок цього вимова сильно змінилась в обох мовах, хоча в латинській мові графіка завжди була близькою до вимови.

Письмо у французькій і молдовській мовах та їх співвідношення з вимовою є спірним питанням упродовж віків.

Є багато інновацій у романських мовах — це стосується артикля, зовсім невідомого в латинській мові, створення особових займенників 3-ї особи і розвитку детермінантів, що віддалили їх від латинської мови.

Французька мова відрізняється від молдовської позицією наголосу, наявністю носових голосних і численними палаталізаціями. Фонологічна система французької мови відрізняється від латинської мови. Французька мова насичена великою кількістю звуків (фонем), абсолютно невідомих у латині.

Для голосних характерно введення звука, який сьогодні став [e] м'яким.

І у французькій, і в молдовській мовах існують дифтонги і трифтонги, їх написання відрізняється двома чи трьома літерами, але не спрощується при вимові.

З аналізу обох молдовських алфавітів (латиниця та кирилиця) зроблено такий висновок: латинська графіка була введена на території нинішньої Молдови і автоматично стала

офіційною графікою для молдован, які проживають на території України з 1989 року. До того часу була кирилиця, яка складалася з 31 літери.

Для того щоб передати специфічні нюанси молдовської вимови, чотири літери кирилиці було замінено в латинському алфавіті такими знаками:

Ээ — Ăă; Ыы — Ââ, Оо; Цц — Țț; Шш — Șș.

Вищесказане — вступ до теми, щоб показати схожість і відмінність цих двох мов — французької і молдовської, які мають спільний корінь — латинську мову.

Що таке іменник у французькій мові?

Іменник — це слово, здатне змінюватись, служить для визначення істоти, предмета (особистість, тварина або річ).

У французькій мові іменник вживається з артиклем або з іншим детермінантом. Він відповідає на питання хто? що? хто це? що це таке? Наприклад: стіл, учитель.

Молдовською мовою так само.

Іменник — це змінюване слово, яке служить для визначення предмета чи істоти.

У реченні можна знайти іменник за допомогою питального займенника хто? (вчителька, тато, мама); що?(школа, стіл, дім).

Відзначено, що молдовська мова відрізняється від французької тим, що в ній інша фонологічна система, незважаючи на те, що в обох мовах є дифтонги і трифтонги.

Аналізуються відмінності іменників французької і молдовської мов (загальні назви, власні назви), граматичні категорії роду і числа. Наприклад: рід іменників. У французькій мові 2 роди, в молдовській мові — 3. У французькій мові всі іменники середнього роду з латинської мови перейшли або в чоловічий, або в жіночий рід. Також аналізується рід загальних іменників, утворення жіночого роду, рід географічних назв, використання іменників у реченні, відмінювання іменників в молдовській мові (3 відміни, аналізується кожна відміна; 4 відмінки).

Франція межує з державами, які розмовляють романськими мовами, крім Німеччини. Україна межує зі слов'яномовними державами, крім Румунії, яка розмовляє романською мовою. У роботі було вказано на те, що багато лексем слов'янського походження поповнюють словниковий запас молдовської мови. Латинська графіка в молдовській мові використовувалась протягом 47 років.

Що стосується латинської мови, можна сказати, що вона залишалась мовою наукових обмінів, а також лінгвістичних досліджень.

Ця робота може стати у нагоді тому, хто бажає поглибити свої знання з даної проблеми. Більш того, тему можна продовжити, беручи для порівняння третю мову із тої самої групи (італійська), яка, на нашу думку, є найближчою мовою до молдовської.

■ ФРАЗЕОЛОГІЯ ТА ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ЗВОРОТИ

Фразеологія — розділ мовознавства, який вивчає фразеологічний склад мови та сукупність фразеологізмів даної мови. За допомогою фразеології будуються фразеологічні сполучення, які надають особливого семантичного забарвлення творам та мові. Першим у детальному дослідженні французької фразеології став шведський лінгвіст Шарль Баллі. Серед радянських лінгвістів треба віддати належне В. Виноградову.

Предметом фразеології як науки є дослідження природи фразеологізмів, їх ознак, а також виявлення закономірностей їх функціонування у мові. Фразеологічні сполучення — звороти, в яких самостійне значення кожного слова є абсолютно чітким, але один з компонентів має зв'язане значення. Наприклад: *брати участь, госада бере, розквасити ніс*. Фразеологічні єдності — семантично неподільні фразеологічні одиниці, цілісне значення яких умотивоване значенням їх компонентів. Як приклади можна навести такі фразеологічні єдності: *зробити з мухи слона* — „перебільшити“, *пальцем не ворухнути* — „нічого не зробити“. Фразеологічні зрощення — семантично неподільні фразеологічні одиниці, значення яких не впливає зі значень їх компонентів. Скажімо, французьке *marcher un jour d'une Pierre blanche* перекладається як „щасливий упродовж одного дня“, хоча дослівний переклад — „позначити день білим каменем“. Національна своєрідність фразеології полягає у тому, що в ній зафіксовано реалії життя народу, його історії тощо: на рушник стати, дістати гарбуза, передати куті меду, облизати макогона.

Кобзиста Дар'я Олегівна
учениця 11 класу спеціалізованої школи № 49 м. Києва

■ РЕКЛАМА У ФРАНЦУЗЬКИХ ЗМІ. ЗАСОБИ ВИРАЗНОСТІ РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ

Реклама — це соціально-економічний процес, вид соціальної діяльності, культурне явище, феномен художньої культури, засіб пропаганди та агітації, а також оригінальний процес інформаційного обміну, тип комунікативного зв'язку між виробником та потенційним покупцем, це частина системи суспільних відносин і частина засобів масової комунікації.

У роботі опрацьовано літературу, що відображає сучасний стан дослідження реклами; досліджено та проаналізовано структуру рекламного тексту, його конструктивні елементи та класифіковано рекламу за її видами; виявлено і узагальнено специфіку телевізійної реклами та реклами в друкованих виданнях за її видами; досліджено художні та соціально-психологічні аспекти реклами; проаналізовано на основі окремих прикладів лінгвістичні засоби виразності, притаманні рекламному тексту.

Дослідження проводилися на основі реклами у французьких засобах масової інформації, як у друкованих виданнях, так і на телебаченні. Кожен із цих засобів має свої переваги і недоліки. Слід визнати, що найефективнішим із розглянутих засобів є телебачення. Телереклама — це об'єм і рух, це звуковий фон, це різноманітність виду реклами, це використання комп'ютерних технологій. Телевізійна реклама є ефективнішою за рахунок цілеспрямованого впливу на емоції глядача. Дуже часто ми не пригадуємо деталей самої реклами, але точно пам'ятаємо, які емоції та відчуття справила на нас реклама. А це і є тим „ключиком“, який на підсвідомому рівні допомагає подолати бар'єр недовіри у глядача.

Підбір реклам у виданнях відповідає спрямованості на певну групу постійних читачів (цільову аудиторію). Ці групи можуть бути сформовані за віком, статтю, інтересами, професією, соціальним статусом, сімейним станом, місцем проживання, рівнем культури, рівнем освіти. Тематика рекламованої продукції відповідає рівню розвитку суспільства. Адже реклама є дзеркальним його відображенням. Слід вказати на зростання ролі соціальної реклами, яка набирає обертів і займає міцну позицію як у друкованих виданнях, так і на телебаченні, порушуючи важливі питання, що стосуються проблем існування людини в соціумі. Рекламний текст відображає мовні тенденції, що панують у суспільстві. Мова реклами наділена емоційністю, експресивністю, образністю. Гра слів та образів, нехтування правилами правопису, „неправильний“ синтаксис та незвичне використання розділових знаків є характерними для рекламного тексту і сприяють створенню найвиразніших та найефективніших рекламних текстів. Велику роль у мові реклами відіграють стилістичні прийоми. Без них усі рекламні оголошення були б схожі. Саме вони дають можливість вибрати саме ту рекламу, яка потрібна. Висновки, які впливають із спостережень за мовою реклами, дають змогу зрозуміти, що позитивне рекламування якостей, характеристик предмета чи об'єкта реклами здійснюється за допомогою не якогось одного виражального засобу, а комплексного їх використання. Реклама — це автентичний матеріал зі своєю специфічною структурою та стилем, із багатим словником, матеріал, який надає можливість опрацьовувати граматику, лексику, відчутти прогрес у вивченні мови, оскільки вона охоплює проблеми суспільства та дозволяє краще пізнати життя французів, розвивати схильність до спілкування, що є реальною мотивацією у навчанні.

Ковач Сільвія Анатоліївна
учениця 11 класу Мукачівської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 2 імені Т. Г. Шевченка Закарпатської області

■ ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ МОДЕЛЮВАННЯ ОБРАЗУ ГОЛОВНОГО ПЕРСОНАЖА ТА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ У ПЕРЕКЛАДІ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ (НА МАТЕРІАЛІ КАЗКИ АНТУАНА ДЕ СЕНТ-ЕКЗЮПЕРІ “МАЛЕНЬКИЙ ПРИНЦ”)

Литвин Ольга Миколаївна
учениця 11 класу Василівської
гімназії “Сузір’я” Запорізької
області

Наукова робота є другим етапом дослідження, який передбачає аналіз перекладу лінгвістичних засобів моделювання образу головного персонажа у творі Антуана де Сент-Екзюпері „Маленький принц“ та пошук перекладацьких прийомів для відтворення їх у перекладі.

Предмет дослідження: лінгвістичні засоби, які моделюють образ головного персонажа у філософській казці „Маленький принц“, та їх переклад на українську мову. Під час проведення порівняльного аналізу увага зверталась: на перекладацькі трансформації номінативних одиниць, метафор, порівнянь, епітетів у тексті-перекладі. Метою даної роботи є здійснення порівняльного аналізу лінгвістичних засобів моделювання образу головного персонажа та визначення ступеня їх адекватності у творі-перекладі на українську мову. Метою зумовлено ряд завдань:

- відібрати стилістично марковані номінації головного героя та проаналізувати їх переклад на українську мову;
- визначити стилістичні тропи та фігури створення портретно-психологічного стану головного героя і здійснити аналіз їх перекладу.

Актуальність роботи полягає в ґрунтовному аналізі лінгвістичних засобів моделювання образу головного персонажа твору, який враховує системні особливості мови-оригіналу та мови-перекладу. Наукова новизна дослідження полягає у спробі з позицій мовознавчих та літературознавчих вимог і досягнень визначити погляд автора на концепцію моделювання образу головного персонажа, виявити, системно узагальнити та провести порівняльний аналіз лінгвістичних засобів твору-оригіналу з твором-перекладом. Методи дослідження: контекстуальний аналіз, семантичний аналіз слів-номінаторів, трансформаційний аналіз (перекладацький). Під час написання наукової роботи було використано 14 джерел.

■ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ М. ФУКО “L’ORDRE DU DISCOURS”)

Лозовицька Анна Олегівна
учениця 11 класу навчально-виховного комплексу
“Нововолинська спеціалізована школа І–ІІІ ступенів
№ 1 – колегіум” Волинської
області

Наукова робота складається з плану, вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Мета роботи полягає в проведенні порівняльного аналізу французьких та українських наукових текстів з точки зору побудови, лексики і синтаксису та визначенні основних засобів перекладу.

Основними завданнями були: систематизація лексико-синтаксичних особливостей наукового тексту та опис лексичних одиниць й синтаксичних конструкцій досліджуваного тексту.

Актуальність дослідження визначається фактом широкого розповсюдження наукової літератури в сучасному світі, яке й визначає необхідність вивчення особливостей мови цього стилю.

Науковий стиль — логічність і об’єктивність, узагальнення, абстрактність і точність, а найголовніше, що є предметом дискусії серед лінгвістів, — стислість.

Науковий трактат „Правила промови“ є зразком академічного (наукового) підстилю.

Науковий переклад відповідає таким вимогам: уніфікована термінологія, дотримання граматичних норм перекладу, відповідність правилам оформлення.

При перекладі автор дотримується основних вимог: максимальної точності, зрозумілості передачі оригіналу і граматично й стилістично правильного оформлення.

■ ШЛЯХИ ПРОНИКНЕННЯ НЕОНІМІВ ДО СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ТА ЇХ ПРАВОПИС

Сучасна лінгвістика розглядає мову як складну динамічну систему. Кількісний та якісний розвиток мови відбувається, перш за все, за рахунок нових слів. Не є винятком і французька мова. У даній роботі досліджуються шляхи проникнення неонімів до сучасної французької мови, одним з основних серед яких є реклама. Актуальність теми зумовлена зростаючою увагою лінгвістів до вивчення мови реклами. Мові сучасної реклами, поперше, властива своя специфіка, вивчення якої має велике значення для оптимізації комунікативного процесу; по-друге, реклама є дійовим фактором розвитку самої мови. Реклама є джерелом поповнення лексичного складу мови новими одиницями.

Саме тому метою нашого дослідження є вивчення шляхів проникнення неонімів до сучасної французької мови та реклами зокрема. Для досягнення цієї мети в роботі ставляться конкретні завдання, а саме:

- виділення неонімів у лексичній системі мови французької реклами;
- дослідження форми неонімів шляхом комплексного аналізу способів словотворення;
- визначення основних тенденцій, які характеризують сучасну мову реклами, на базі комплексного дослідження форми неонімів.

У даному дослідженні запропонований новий підхід до вирішення мовного статусу неологізмів. Вперше виділені критерії, за якими нові лексичні одиниці діляться на неоніми та неолексизми. Новим є введення робочого терміна „неонім“.

У роботі пропонується розділити неологізми у відповідності до двох етапів засвоєння (перший — поява нового слова в пресі, наукових роботах, довідниках; другий — остаточне закріплення неологізму в мові, про що свідчить його фіксація в тлумачному словнику). Неологізми, зафіксовані на першому етапі, ми називаємо неонімами. Нові слова, що зафіксовані тлумачними словниками, стають неолексизмами. Нами пропонується таке визначення неоніма: неонім — це нова лексична одиниця, яка функціонує на першому етапі її засвоєння та не входить до складу існуючих тлумачних словників. Неоніми утворюють тимчасовий пласт у мові.

У роботі подається докладний опис способів утворення неонімів сучасної французької реклами, а саме: афіксального способу словотворення, складних слів, абревіацій та неонімів іншомовного походження.

Конкретний мовний матеріал для дослідження був вибраний з газет та журналів.

Одержані в результаті дослідження дані підтверджують те, що реклама в сучасному суспільстві є шляхом проникнення неонімів до французької мови.

■ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ В ЄВРОСОЮЗІ (НА ПРИКЛАДАХ РІЧНИХ ЗВІТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ)

Метою роботи є дослідження лексичних форм у звітах, їх значення та вживання в сучасній французькій мові.

Актуальність теми обумовлюється тим, що еволюція французької мови стосується Європейського Союзу в цілому: крім поширеного застосування в документах ЄС, вона є офіційною мовою у трьох країнах спільноти (Франція, Бельгія, Люксембург), а в рамках Спільної зовнішньої політики та політики безпеки (СЗВП) встановлено лише дві офіційні мови — англійська та французька.

У процесі опрацювання 28 джерел (монографій, документів, сайтів Інтернету), присвячених Євросоюзу та французькій мові, виявлено основні підходи та тенденції в трактуванні змін французької мови та впливу цих змін на еволюційні зрушення в словнику французької мови, спричинені відповідними суспільними трансформаціями, тобто переходу від однонаціональних держав до багатонаціональних об'єднань на добровільній основі.

Дослідження річних звітів Єврокомісії за десять років (1998–2008 рр.) дозволило виявити певні особливості французької мови Євросоюзу: 1) вживання слів із спільноєвропейськими основами; 2) часте застосування неологізмів; 3) наявність запозичень з інших мов.

Шляхом суцільної вибірки із словників, офіційних документів, мас-медійних джерел, визначено більш ніж 200 термінів, одні з яких уже усталилися й зафіксовані в словниках, а інші є неологізмами й поширені здебільшого в мовленні.

Установлено також декілька способів творення неологізмів у французькій мові, підраховано їх відсоткове співвідношення.

Визначено, що французька мова поступово набуває складних синтаксичних конструкцій, що для неї не є характерним. Це свідчить про взаємодію французької мови з іншими, такими, наприклад, як німецька чи естонська.

Семенов
Юлія Володимирівна
учениця 11 класу Млинівської
гуманітарної гімназії
Рівненської області

Сіверіна Марина Валеріївна
учениця 11 класу Харківського
навчально-виховного комп-
лексу № 45 "Академічна
гімназія"

Проведене дослідження надає можливість краще уявити вплив європейської мовної політики мультилінгвізму на французьку мову, зрозуміти закони вживання різних лексичних форм, у тому числі і багатоосновних, а також ознайомитися з особливостями використання французької мови в Європейському Союзі.

■ ОБРАЗ ПТАХА В ПОЕЗІЇ ЖАКА ПРЕВЕРА

**Хлістун
Крістіна Олександрівна**
учениця 11 класу
Першої української гімназії
імені Миколи Аркаса
м. Николаєва

Предметом нашого дослідження є образ птаха в поезії Жака Превера. На початку роботи нами було поставлено ряд завдань: проаналізувати поетичні твори, дослідити особливості авторського стилю, своєрідність поетики. Після прочитання та аналізу віршів поета ми визначили, що образ птаха в його творчості та уяві посідає провідне місце і має символічну цінність. Ми розглядали цей образ різнобічно (птах у культурі, житті людини, французькій мові, казках, легендах, кіно, мистецтві та в релігії).

Ми вважаємо, що дана тема є актуальною, адже творчість Жака Превера є мало-відомою і малодослідженою, а вивчається лише у франкомовних країнах, незважаючи на те, що його творчий доробок є вагомим внеском до світової літератури.

У нашій роботі ми використовували різні джерела інформації (критична література, журнали, словники, інтернет-сайти), проводили власний аналіз віршів Жака Превера.

Практична цінність нашої роботи полягає в тому, що представлене дослідження можна використати на уроках французької мови, зарубіжної літератури, а також світової художньої культури.

Робота складається зі вступу, 5 розділів, бібліографії, висновків та додатків.

■ ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИЧНОГО СКЛАДУ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ (НА МАТЕРІАЛАХ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПРЕСИ)

**Черновол
Анастасія Олександрівна**
учениця 11 класу
Житомирської загально-
освітньої школи І–ІІІ ступенів
№ 20

Розвиток і пов'язані з ним зміни є невід'ємною рисою усіх мов. Ці зміни відбуваються з різною інтенсивністю у мовах світу, у тому числі французькій.

Даною науково-дослідницькою роботою доведено, що в сучасній французькій мові зростає кількість слів, а саме: аргю, сленгу, англіцизмів та жаргону. Сучасні масштаби комунікативних процесів сприяють їх динамічному проникненню у нормативне вживання. Це явище спостерігається навіть у мовленні дикторів телебачення, політичних діячів та державних службовців. Розмовна французька мова проникає на сторінки газет і журналів.

Досліджено та проаналізовано структурні та семантико-стилістичні особливості мови французької преси для молоді. Аналіз фактичного матеріалу підтвердив реальне існування лексики аргю, сленгу, англіцизмів та жаргону у мові французької преси для молоді.

Матеріалом дослідження послужили французькі газети та журнали для молоді, як-от: „Les Clés de l'actualité junior“, „Muteen“, „Rap Mag“, „Fan2“, „Le français dans le monde“ тощо, арготичні та енциклопедичні словники французької мови „Hachette“, „Le Robert“, „Le Petit Larousse“.

Практична цінність результатів дослідження визначається можливістю їх використання для перекладу французьких газетних текстів рідною мовою, підготовки матеріалів доповідей про тенденції сучасної французької мови, а також для тих, хто її вивчає, та перекладачів